

ระเบียบวาระการประชุม
คณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ
ครั้งที่ ๒/๒๕๖๑

วันศุกร์ที่ ๒๐ เมษายน ๒๕๖๑ เวลา ๑๓.๓๐ น.

ณ ตึกภักดีบดินทร์ ทำเนียบรัฐบาล

สำนักงานเลขาธิการของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ
สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ระเบียบวาระการประชุมคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ

ครั้งที่ ๒/๒๕๖๑

วันศุกร์ที่ ๒๐ เมษายน ๒๕๖๑ เวลา ๑๓.๓๐ น.

ณ ตึกภักดีบดินทร์ ทำเนียบรัฐบาล

ระเบียบวาระที่ ๑ : เรื่องที่ประธานแจ้งต่อที่ประชุม

ระเบียบวาระที่ ๒ : รับรองรายงานการประชุมคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ
ครั้งที่ ๑/๒๕๖๑

ระเบียบวาระที่ ๓ : เรื่องเพื่อทราบ

๓.๑ ความก้าวหน้าการจัดทำร่างแผนการปฏิรูปประเทศ

๓.๒ กรอบแนวทางการสร้างการรับรู้และขยายผลหุ้นส่วนการพัฒนา
ร่างยุทธศาสตร์ชาติและร่างแผนการปฏิรูปประเทศ

ระเบียบวาระที่ ๔ : เรื่องสืบเนื่อง

๔.๑ การจัดทำแผนแม่บทตามยุทธศาสตร์ชาติ

๔.๒ ระเบียบหลักเกณฑ์และวิธีการติดตาม การตรวจสอบ และการประเมินผล
การดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ และแผนการปฏิรูปประเทศ

ระเบียบวาระที่ ๕ : เรื่องเพื่อพิจารณา

๕.๑ ร่างยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี

๕.๒ ร่างแผนการปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรม (ตำรวจ)

๕.๓ ร่างแผนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา

ระเบียบวาระที่ ๕ : เรื่องอื่น ๆ (ถ้ามี)

รายงานการประชุม
คณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ ครั้งที่ 1/2561
วันพฤหัสบดีที่ 15 กุมภาพันธ์ 2561 เวลา 09.30 – 11.30 น.
ณ ตึกภักดีบดินทร์ ทำเนียบรัฐบาล

กรรมการผู้มาประชุม

1. พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา
นายกรัฐมนตรี	ประธานกรรมการ
2. นายพรเพชร วิชิตชลชัย
ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ	รองประธานกรรมการคนที่หนึ่งและคนที่สอง
3. พลเอก เทพพงศ์ ทิพยจันทร์
ปลัดกระทรวงกลาโหม	กรรมการ
4. พลเอก พรพิพัฒน์ เบญญศรี
ผู้แทน ผู้บัญชาการทหารสูงสุด	กรรมการ
5. พลเอก สลิน ทองักดี
ผู้แทน ผู้บัญชาการทหารบก	กรรมการ
6. พลเรือเอก นริส ประทุมสุวรรณ
ผู้บัญชาการทหารเรือ	กรรมการ
7. พลอากาศเอก วันชัย นุชเกษม
ผู้แทน ผู้บัญชาการทหารอากาศ	กรรมการ
8. พลตำรวจเอก รุ่งโรจน์ แสงคร้าม
ผู้แทน ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ	กรรมการ
9. พลเอก วัลลภ รักเสนาะ
เลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติ	กรรมการ
10. นายอำพน กิตติอำพน
ประธานกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ	กรรมการ
11. นายประพัฒน์ ปัญญาชาติรักษ์
ประธานสภาเกษตรกรแห่งชาติ	กรรมการ
12. นายกลินท์ สารสิน
ประธานสภาหอการค้าแห่งประเทศไทย	กรรมการ
13. นายเจน นำชัยศิริ
ประธานสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย	กรรมการ
14. นายอิทธิฤทธิ์ กิ่งเล็ก
ประธานสภาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย	กรรมการ
15. นายปรีดี ดาวฉาย
ประธานสมาคมธนาคารไทย	กรรมการ
16. นายกานต์ ตระกูลฮุน	กรรมการ (ผู้ทรงคุณวุฒิ)
17. นายชาติศิริ โสภณพนิช	กรรมการ (ผู้ทรงคุณวุฒิ)
18. นายเทียนฉาย กีระนันทน์	กรรมการ (ผู้ทรงคุณวุฒิ)

19. พลอากาศเอก ประจิน จั่นตอง	กรรมการ (ผู้ทรงคุณวุฒิ)
20. นายพลเดช ปิ่นประทีป	กรรมการ (ผู้ทรงคุณวุฒิ)
21. นายวิษณุ เครืองาม	กรรมการ (ผู้ทรงคุณวุฒิ)
22. นายศุภชัย พานิชภักดิ์	กรรมการ (ผู้ทรงคุณวุฒิ)
23. นายสมคิด จาตุศรีพิทักษ์	กรรมการ (ผู้ทรงคุณวุฒิ)
24. พลเอก อนุพงษ์ เผ่าจินดา	กรรมการ (ผู้ทรงคุณวุฒิ)
25. นายอุตตม สาวนายน	กรรมการ (ผู้ทรงคุณวุฒิ)
26. นายปรเมธี วิมลศิริ	กรรมการและเลขานุการ
- เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
27. นายดนุชา พิชยนันท์	ผู้ช่วยเลขานุการ
รองเลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ	
28. นางสาวชลิดา โชไชย	ผู้ช่วยเลขานุการ
รองเลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติ	

กรรมการผู้ลาประชุม

1. พลเอก ประวิตร วงษ์สุวรรณ	รองประธานกรรมการคนที่สาม
2. นายบัณฑิต ล่ำซำ	กรรมการ
3. นายสุวิทย์ เมษินทรีย์	กรรมการ

ผู้เข้าร่วมประชุม

สำนักนายกรัฐมนตรี

1. นายกอบศักดิ์ ภูตระกูล	รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี
2. พลเอก วิลาศ อรุณศรี	เลขาธิการนายกรัฐมนตรี
3. นายรังสรรค์ ศรีวรศาสตร์	ที่ปรึกษานายกรัฐมนตรี
4. พลเอก อาชาไนย ศรีสุข	คณะทำงานเลขาธิการนายกรัฐมนตรี

กรรมการปฏิรูปประเทศ

5. นายเอนก เหล่าธรรมทัศน์	ประธานกรรมการปฏิรูปประเทศ ด้านการเมือง
6. พลเอก อภิชาติ เพ็ญภักดี	ผู้แทน ประธานกรรมการปฏิรูปประเทศ ด้านการบริหารราชการแผ่นดิน
7. นายกิติพงศ์ อุรพีพัฒนพงศ์	ผู้แทน ประธานกรรมการปฏิรูปประเทศ ด้านกฎหมาย
8. พลตำรวจโท อำนาจ นิยมมะโน	ผู้แทน ประธานกรรมการปฏิรูปประเทศ ด้านกระบวนการยุติธรรม
9. นายประสาร ไตรรัตน์วรกุล	ประธานกรรมการปฏิรูปประเทศ ด้านเศรษฐกิจ
10. นายรอยล จิตรดอน	ประธานกรรมการปฏิรูปประเทศ
ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
11. นายเสรี ตู้จินดา	ประธานกรรมการปฏิรูปประเทศ ด้านสาธารณสุข
12. นายจิรัชย์ มูลทองโร่ย	ประธานกรรมการปฏิรูปประเทศ
ด้านสื่อสารมวลชน เทคโนโลยีสารสนเทศ
13. นายปิติพงศ์ ยิ่งบุญ ญ อยุธยา	ประธานกรรมการปฏิรูปประเทศ ด้านสังคม
14. นายพรชัย รุจิประภา	ประธานกรรมการปฏิรูปประเทศ ด้านพลังงาน
15. นายปานเทพ กล้าณรงค์ราญ	ประธานกรรมการปฏิรูปประเทศ
ด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ

16. พลเอก บุญสร้าง เนียมประดิษฐ์	ประธานกรรมการปฏิรูปประเทศ ด้านกระบวนการยุติธรรม (ตำรวจ)
17. ผศ.เฉลิมชัย บุญยะลีพรรณ	ผู้แทน ประธานกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษา
18. นายวีร์ ประจวบเหมาะ	กรรมการและเลขานุการคณะกรรมการปฏิรูปประเทศ ด้านการเมือง
19. นายสุรพงษ์ มาลี	กรรมการและเลขานุการคณะกรรมการปฏิรูปประเทศ ด้านการบริหารราชการแผ่นดิน
20. นายพีรพิชญ์ วงศ์วัฒนศานต์	กรรมการและเลขานุการคณะกรรมการปฏิรูปประเทศ ด้านกฎหมาย
21. นายชาณุณรงค์ ปราณิจิตต์	กรรมการและเลขานุการคณะกรรมการปฏิรูปประเทศ ด้านกระบวนการยุติธรรม
22. นางปัทมา เขียววิศิษฐ์สกุล	กรรมการและเลขานุการคณะกรรมการปฏิรูปประเทศ ด้านเศรษฐกิจ
23. นางสาวดลาลัย คำภา	กรรมการและเลขานุการคณะกรรมการปฏิรูปประเทศ ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
24. นายไพบุลย์ สุริยะวงศ์ไพศาล	กรรมการและเลขานุการคณะกรรมการปฏิรูปประเทศ ด้านสาธารณสุข
25. นางสาวปาริชาติ สถาปิตานนท์	กรรมการและเลขานุการคณะกรรมการปฏิรูปประเทศ ด้านสื่อสารมวลชน เทคโนโลยีสารสนเทศ
26. นางชุตินาฏ วงศ์สุบรรณ	กรรมการและเลขานุการคณะกรรมการปฏิรูปประเทศ ด้านสังคม
27. นายกวิน ทังสุพานิช	กรรมการและเลขานุการคณะกรรมการปฏิรูปประเทศ ด้านพลังงาน
28. นายประยงค์ ปรียาจิตต์	กรรมการและเลขานุการคณะกรรมการปฏิรูปประเทศ ด้านป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ
29. พลตำรวจโท สุรพล พิ নিজชอบ	ผู้แทน เลขานุการคณะกรรมการปฏิรูปประเทศ ด้านกระบวนการยุติธรรม (ตำรวจ)
30. นายชัยยศ อิ่มสุวรรณ์	เลขานุการคณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษา
31.-50. ผู้ติดตามกรรมการ จำนวน 20 คน	

เจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

51. นายวันฉัตร สุวรรณกิตติ	ผู้อำนวยการสำนักยุทธศาสตร์ด้านนโยบายสาธารณะและปฏิบัติหน้าที่ผู้อำนวยการกองยุทธศาสตร์และการปฏิรูปประเทศ
52. นายอาจันต์ ฉัตรแก้ว	นักวิเคราะห์นโยบายและแผน เชี่ยวชาญ
53. นางสาววรรณิยา เอมะศิริ	นักวิเคราะห์นโยบายและแผน ชำนาญการพิเศษ
54. นายปุณณลักษณ์ สุรัสวดี	นักวิเคราะห์นโยบายและแผน ชำนาญการพิเศษ
55. นายบุญเกิด วงษ์บุญงาม	นักวิเคราะห์นโยบายและแผน ชำนาญการ
56. นายธัชไท กิรติพงศ์ไพบูลย์	นักวิเคราะห์นโยบายและแผน ชำนาญการ
57. นางสาวสรยา ยศยิ่งยง	นักวิเคราะห์นโยบายและแผน ชำนาญการ
58. นายทศพนธ์ นรทัศน์	นักวิเคราะห์นโยบายและแผน ชำนาญการ
59. นางสาวพัทธนันท์ ว่องธีร์โชติวงษ์	นักวิเคราะห์นโยบายและแผน ปฏิบัติการ
60.-79. เจ้าหน้าที่ สศช. จำนวน 20 คน	

เริ่มประชุมเวลา 9.30 น.

วาระการประชุมที่ 1 เรื่องที่ประธานแจ้งต่อที่ประชุม

1. ประธานกรรมการฯ ได้แจ้งให้ที่ประชุมทราบว่ายุทธศาสตร์ชาติเปรียบเสมือนเข็มทิศนำทางสำหรับทุกภาคส่วนในการพัฒนาประเทศในระยะ 20 ปีข้างหน้า โดยยุทธศาสตร์ชาติจะต้องมุ่งเน้นผลประโยชน์ของประเทศและความต้องการของประชาชนในชาติเป็นหลัก รวมทั้งควรยึดหลัก ศาสตร์ของพระราชา “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” เพื่อกำหนดเป้าหมายและประเด็นยุทธศาสตร์ที่ชัดเจนและเหมาะสมกับบริบทต่าง ๆ ในการใช้เป็นแนวทางของประเทศในการกำหนดนโยบายของรัฐบาล แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ และแผนการปฏิรูปประเทศที่คณะกรรมการฯ จะพิจารณาในวันนี้ ดังนั้น คณะกรรมการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะต้องร่วมกันประสานแผนต่าง ๆ ให้มีความสอดคล้องซึ่งกันและกัน ขับเคลื่อน และสนับสนุนการดำเนินงานของทุกภาคส่วนเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ชาติต่อไป
2. มติที่ประชุม รับทราบ

วาระการประชุมที่ 2 เรื่องรับรองรายงานการประชุมคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ ครั้งที่ 1/2560

1. กรรมการและเลขานุการ ได้เสนอให้ที่ประชุมพิจารณารับรองรายงานการประชุมคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ ครั้งที่ 1/2560 เมื่อวันที่ 26 กันยายน 2560 เวลา 15.00 – 16.30 น. ณ ห้องประชุม 301 ชั้น 3 ตึกบัญชาการ ทำเนียบรัฐบาล ซึ่งสำนักงานฯ ได้แจ้งเวียนขอมติรับรองรายงานการประชุมดังกล่าวด้วยแล้ว
2. มติที่ประชุม รับรองรายงานการประชุมคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ ครั้งที่ 1/2560 เมื่อวันที่ 26 กันยายน 2560

วาระการประชุมที่ 3 เรื่องเพื่อทราบ

วาระการประชุมที่ 3.1 รายชื่อคณะทำงานพิเศษระดับกระทรวงเพื่อประสานงานด้านยุทธศาสตร์ชาติและการปฏิรูปประเทศ

1. กรรมการและเลขานุการ ได้รายงานรายชื่อคณะทำงานพิเศษระดับกระทรวงเพื่อประสานงานด้านยุทธศาสตร์ชาติและการปฏิรูปประเทศให้ที่ประชุมรับทราบ โดยมีจำนวนรวม 22 คณะทำงาน แบ่งเป็นคณะทำงานของกระทรวง 20 กระทรวง และคณะทำงานของหน่วยงาน 2 หน่วยงาน สรุปได้ดังนี้

ลำดับ	กระทรวง	ชื่อคณะทำงาน	แต่งตั้ง (เดิม/ใหม่)	ประธาน/หัวหน้า	หมายเหตุ
1	สำนักนายกรัฐมนตรี	คณะกรรมการติดตามการปฏิบัติให้เป็นไปตามมติคณะกรรมการบริหารราชการแผ่นดินตามกรอบการปฏิรูปประเทศ ยุทธศาสตร์ชาติ และการสร้างความสามัคคีปรองดอง (ป.ย.ป.) สำนักนายกรัฐมนตรี	คณะเดิม	ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี	แต่งตั้งเมื่อ 28 มิ.ย. 2560
2	กระทรวงกลาโหม	1. คณะกรรมการพิจารณาปรับปรุงการจัดส่วนราชการในกระทรวงกลาโหม 2. คณะกรรมการทบทวนยุทธศาสตร์การป้องกันประเทศ กระทรวงกลาโหม	คณะเดิม	1. ปลัดกระทรวงกลาโหม 2. รองปลัดกระทรวงกลาโหม (สายงานยุทธการ)	-
3	กระทรวงการคลัง	คณะทำงานพิเศษกระทรวงการคลังเพื่อประสานงานเชื่อมโยงกับคณะทำงานยุทธศาสตร์ชาติและคณะทำงานปฏิรูปประเทศแต่ละด้าน	คณะใหม่	รองปลัดกระทรวงการคลัง ที่กำกับดูแลสำนักปลัดกระทรวงการคลัง	แต่งตั้งเมื่อ 22 ธ.ค. 2560

ลำดับ	กระทรวง	ชื่อคณะทำงาน	แต่งตั้ง (เดิม/ใหม่)	ประธาน/หัวหน้า	หมายเหตุ
4	กระทรวง การ ต่างประเทศ	คณะทำงานพิเศษระดับกระทรวงเพื่อ ประสานงานเชื่อมโยงระหว่างกระทรวงกับ คณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติและ คณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านต่างๆ	คณะ ใหม่	ปลัดกระทรวง การต่างประเทศ	แต่งตั้งเมื่อ 21 ธ.ค. 2560
5	กระทรวง การท่องเที่ยว และกีฬา	คณะทำงานประสานงานเชื่อมโยงระหว่าง กระทรวงกับคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ และคณะกรรมการปฏิรูปประเทศ	คณะ ใหม่	รองปลัดกระทรวง การท่องเที่ยวและกีฬา (ที่ได้รับมอบหมาย)	แต่งตั้งเมื่อ 12 ม.ค. 2561
6	กระทรวง การพัฒนา สังคมฯ	คณะทำงานพิเศษเพื่อประสานงานเชื่อมโยง คณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติและ คณะกรรมการปฏิรูปประเทศแต่ละด้าน	คณะ ใหม่	ปลัดกระทรวงการพัฒนา สังคมและความมั่นคงของ มนุษย์	แต่งตั้งเมื่อ 16 ม.ค. 2561
7	กระทรวง เกษตร และ สหกรณ์	คณะทำงานพิเศษเพื่อประสานงาน คณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ และ คณะกรรมการปฏิรูปประเทศของกระทรวง เกษตรและสหกรณ์	คณะ ใหม่	รองปลัดกระทรวงเกษตรและ สหกรณ์ที่ได้รับมอบหมาย	แต่งตั้งเมื่อ 3 ม.ค. 2561
8	กระทรวง คมนาคม	คณะกรรมการกำกับ ติดตาม และ ประสานงานเชื่อมโยงคณะกรรมการ ยุทธศาสตร์ชาติและคณะกรรมการปฏิรูป ประเทศของกระทรวงคมนาคม	คณะ ใหม่	รองปลัดกระทรวงคมนาคม ที่ได้รับมอบหมาย	แต่งตั้งเมื่อ 16 ม.ค. 2561
9	กระทรวง ทรัพยากร ธรรมชาติ ฯ	จัดตั้งสำนักงานบูรณาการยุทธศาสตร์ชาติและ การปฏิรูปด้านทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม (สยป.ทส.)	คณะ ใหม่	ขึ้นตรงปลัดกระทรวง ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม ผู้ตรวจราชการ กระทรวงที่ได้รับมอบหมาย เป็นผู้อำนวยการ	จัดตั้งเมื่อ 9 ม.ค. 2561
10	กระทรวง ดิจิทัลเพื่อ เศรษฐกิจ และสังคม	คณะกรรมการบริหารราชการแผ่นดินตาม กรอบการปฏิรูปประเทศ ยุทธศาสตร์ชาติ และ การสร้างความสำเร็จคุ้มครอง กระทรวง ดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ประกอบด้วย คณะทำงาน 5 คณะทำงาน และจัดตั้ง สำนักงานบริหารนโยบาย ป.ย.ป. ของ กระทรวง มีปลัดกระทรวงเป็นผู้อำนวยการ สำนักงานฯ	คณะ เดิม	ปลัดกระทรวงดิจิทัลเพื่อ เศรษฐกิจและสังคม เป็น ประธานคณะทำงาน ขับเคลื่อน	แต่งตั้งเมื่อ 14 มิ.ย. 2560
11	กระทรวง พลังงาน	คณะทำงานสนับสนุนการดำเนินงานตาม ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี และแผนปฏิรูปประเทศ ด้านพลังงาน	คณะ ใหม่	รองปลัดกระทรวงพลังงาน ที่กำกับดูแลสำนักงานนโยบาย และยุทธศาสตร์	แต่งตั้งเมื่อ 22 ธ.ค. 2560
12	กระทรวง พาณิชย์	คณะทำงานประสานงานเชื่อมโยงกับ คณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติและ คณะกรรมการปฏิรูปประเทศแต่ละด้าน	คณะ ใหม่	รองปลัดกระทรวงพาณิชย์ (นางสาวบรรจงจิตต์ อังศุสิงห์)	แต่งตั้งเมื่อ 18 ธ.ค. 2560
13	กระทรวง มหาดไทย	คณะกรรมการกำกับ ติดตาม และ ประสานงานเชื่อมโยงคณะกรรมการ ยุทธศาสตร์ชาติและคณะกรรมการปฏิรูป ประเทศ ของกระทรวงมหาดไทย	คณะ ใหม่	ปลัดกระทรวงมหาดไทย	แต่งตั้งเมื่อ 29 ธ.ค. 2560
14	กระทรวง ยุติธรรม	คณะกรรมการเพื่อประสานงานเชื่อมโยงกับ คณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติและ คณะกรรมการปฏิรูปประเทศ กระทรวง ยุติธรรม	คณะ ใหม่	ปลัดกระทรวงยุติธรรม	แต่งตั้งเมื่อ 14 ธ.ค. 2560
15	กระทรวง แรงงาน	คณะกรรมการเพื่อการประสานงานเชื่อมโยง กับคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติและ คณะกรรมการปฏิรูปประเทศ กระทรวง แรงงาน	คณะ ใหม่	ปลัดกระทรวงแรงงาน	แต่งตั้งเมื่อ 9 ม.ค. 2561
16	กระทรวง วัฒนธรรม	คณะกรรมการบริหารราชการแผ่นดินตาม กรอบการปฏิรูปประเทศ ยุทธศาสตร์ชาติ และ การสร้างความสำเร็จคุ้มครอง (ป.ย.ป.) กระทรวงวัฒนธรรม	คณะ เดิม	ปลัดกระทรวงวัฒนธรรม	แต่งตั้งเมื่อ 21 มี.ค. 2560

ลำดับ	กระทรวง	ชื่อคณะทำงาน	แต่งตั้ง (เดิม/ใหม่)	ประธาน/หัวหน้า	หมายเหตุ
17	กระทรวง วิทยาศาสตร์ฯ	คณะทำงานสนับสนุนการบริหารราชการแผ่นดินตามกรอบการปฏิรูปประเทศ ยุทธศาสตร์ชาติ และการสร้างความสามัคคีปรองดอง	คณะ เดิม	รัฐมนตรีว่าการ กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	แต่งตั้งเมื่อ 2 ก.พ. 2560
18	กระทรวง ศึกษาธิการ	คณะทำงานประสานงานเชื่อมโยงกับ คณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติและ คณะกรรมการปฏิรูปประเทศแต่ละด้าน	คณะ ใหม่	รองปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (นางวัฒนาพร ระงับทุกข์)	แต่งตั้งเมื่อ 29 ธ.ค. 2560
19	กระทรวง สาธารณ สุข	คณะทำงานประสานงานเชื่อมโยงกับ คณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติและ คณะกรรมการปฏิรูปประเทศแต่ละด้าน	คณะ ใหม่	ปลัดกระทรวงสาธารณสุข	แต่งตั้งเมื่อ 29 ธ.ค. 2560
20	กระทรวง อุตสาหกรรม	คณะกรรมการติดตามการปฏิบัติให้เป็นไปตามมติ ก.ย.ป. และคณะกรรมการกลั่นกรอง กระทรวง อุตสาหกรรม และแต่งตั้งทำงานที่เกี่ยวข้องกับ ยุทธศาสตร์ชาติและปฏิรูปประเทศ 2 คณะทำงาน โดยมี ผู้ตรวจราชการกระทรวงเป็น ประธาน	คณะ ใหม่	ปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม	แต่งตั้งเมื่อ 28 ธ.ค. 2560
21	สำนักงาน คณะกรรมการ กฤษฎีกา	คณะทำงานเพื่อทำหน้าที่กำกับ ติดตาม และ ประสานงานเกี่ยวกับการดำเนินการตาม ยุทธศาสตร์ชาติและแผนการปฏิรูปประเทศ ของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา	คณะ ใหม่	นายปกรณ์ นิลประพันธ์ (รองเลขาธิการคณะกรรมการ กฤษฎีกา) หัวหน้าคณะทำงาน	แต่งตั้งเมื่อ 18 ธ.ค. 2560
22	สภาความ มั่นคง แห่งชาติ	คณะทำงานประสานงานกับคณะกรรมการ ยุทธศาสตร์ชาติและคณะกรรมการปฏิรูป ประเทศ	คณะ ใหม่	รองเลขาธิการสภาความมั่นคง แห่งชาติที่ได้รับมอบหมาย	แต่งตั้งเมื่อ 3 ม.ค. 2561

2. ความเห็นที่ประชุม

ควรพิจารณากำหนดให้มีคณะทำงานพิเศษเพื่อประสานงานด้านยุทธศาสตร์ชาติและการปฏิรูปประเทศ เพิ่มเติมในหน่วยงานอื่น ๆ เช่น สำนักงานอัยการสูงสุด เป็นต้น

3. มติที่ประชุม

รับทราบ และมอบหมายฝ่ายเลขานุการพิจารณากำหนดให้มีคณะทำงานพิเศษเพื่อ ประสานงานด้านยุทธศาสตร์ชาติและการปฏิรูปประเทศเพิ่มเติมในหน่วยงานอื่น ๆ ให้ครบถ้วนต่อไป

ระเบียบวาระที่ 3.2 : ความก้าวหน้าการจัดทำร่างยุทธศาสตร์ชาติและการดำเนินงานในระยะต่อไป

1. กรรมการและเลขานุการ ได้รายงานความก้าวหน้าการจัดทำร่างยุทธศาสตร์ชาติและการดำเนินงานใน ระยะต่อไปให้ที่ประชุมรับทราบ สรุปได้ดังนี้

1.1 ความก้าวหน้าการจัดทำร่างยุทธศาสตร์ชาติ คณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติทั้ง 6 คณะได้จัดส่ง ร่างยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปีในส่วนที่เกี่ยวข้องให้สำนักงานฯ แล้วภายในวันที่ 24 มกราคม 2561 ตาม กรอบระยะเวลาที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2560 และขณะนี้ กำลังอยู่ในขั้นตอนการรับฟังความคิดเห็นจากภาคประชาชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องผ่านช่องทาง ต่าง ๆ

1.2 การดำเนินการจัดทำร่างยุทธศาสตร์ชาติในระยะต่อไป

1.2.1 การแก้ไขเพิ่มเติมร่างยุทธศาสตร์ชาติ สำนักงานฯ ในฐานะฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการ ยุทธศาสตร์ชาติจะดำเนินการสรุปผลการประชุมการรับฟังความเห็นต่อร่างยุทธศาสตร์ชาติ และจัดส่งให้คณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติทั้ง 6 คณะ เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการ

แก้ไขเพิ่มเติมร่างยุทธศาสตร์ชาติให้มีความสอดคล้อง และเสนอต่อคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ ก่อนการนำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาตามขั้นตอนต่อไป

- 1.2.2 การประชาสัมพันธ์เผยแพร่ (ร่าง) ยุทธศาสตร์ชาติ สำนักงานฯ เป็นผู้รับผิดชอบหลักในการประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ (ร่าง) ยุทธศาสตร์ชาติ โดยจะดำเนินการประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ร่วมกับ (ร่าง) แผนการปฏิรูปประเทศด้านต่าง ๆ โดยมีแผนการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการประชาสัมพันธ์ฯ ดังนี้

แผนการสร้างการรับรู้และขยายหุ้นส่วนการพัฒนา			
ยุทธศาสตร์ชาติและการปฏิรูปประเทศ			
<p>สร้างการรับรู้และการมีส่วนร่วมทั่วไป</p> <p>รับฟังความคิดเห็นยุทธศาสตร์ชาติ</p> <ul style="list-style-type: none"> • กุมภาพันธ์ 2561 • 4 เวที - ขอนแก่น เชียงใหม่ ภูเก็ต สงขลา ประมาณ 600 คนต่อเวที • (กำลังดำเนินการ) <p>Big Bang</p> <p>มหกรรมยุทธศาสตร์ชาติและการปฏิรูปประเทศ</p> <ul style="list-style-type: none"> • หลัง 24 มีนาคม 2561 (ประกาศแผนการปฏิรูปประเทศในราชกิจจานุเบกษา) • 2-3 วัน รวม 2,500 คน • มหกรรม นิทรรศการ และการเสวนา 3 กลุ่ม เศรษฐกิจ สังคม รัฐ (นรม.ประธานเปิดหรือปิดมหกรรม) • (ขั้นตอนการจัดซื้อจัดจ้างทำสื่อและเอกสาร) 	<p>สร้างการรับรู้และการมีส่วนร่วมภาคประชาชน</p> <p>Area-based Participation</p> <p>การรับรู้ระดับพื้นที่ทั่วประเทศ</p> <ul style="list-style-type: none"> • มีนาคม - พฤษภาคม 2561 • 76 จังหวัด และ กทม. • ขอความอนุเคราะห์พันธมิตรสุขภาพ • ดำเนินการสร้างควมตระหนักรู้ในระดับพื้นที่ • (อยู่ระหว่างการจัดทำค่าของงบประมาณ) <p>รับฟังความคิดเห็นผ่านช่องทางต่าง ๆ</p> <ul style="list-style-type: none"> • ตั้งแต่กราคม 2561 • www.nesdb.go.th • จดหมาย fax-email • ฯลฯ 	<p>สร้างการรับรู้และการมีส่วนร่วมภาคการพัฒนา</p> <p>เวทีสาธารณะ ชาวสารทศเสวนา</p> <ul style="list-style-type: none"> • มีนาคม - กันยายน 2561 • สื่อมวลชน - อสมท. กรมประชาสัมพันธ์ ฯลฯ • เวทีเสวนา ผู้มีส่วนได้เสีย เช่น นักวิชาการ นักธุรกิจ องค์กรพัฒนาเอกชน นักการเมือง นิสิต/นักศึกษา นาวาชนกชนรุ่นใหม่ ชุมชน ผู้ประกอบการ ฯลฯ • เวทีเสวนา / TED Talk • การจัดทำสารคดี สื่อบุคคลในสื่อต่าง ๆ • ฯลฯ • (อยู่ระหว่างการจัดทำค่าของงบประมาณ) 	<p>สื่อสารสาธารณะและสื่อสังคมออนไลน์</p> <p>สื่อสมัยใหม่และสื่อมาตรฐาน</p> <ul style="list-style-type: none"> • Website/Facebook ฯลฯ NESDB • แดงข่าว สื่อบุคคล การสัมภาษณ์ • จดหมายข่าว แผ่นพับ เอกสาร รายงาน • รายการข่าว/ทีวี/วิทยุ • Infographic (ก.พ. 2561) • สื่อสาร/billboard ตามที่สาธารณะ (มี.ค. 2561) • บอร์ดนิทรรศการ (มี.ค. 2561) • Open House (เม.ย. 2561) • Motiongraphic (ก.พ. 2561) • Spot TV/Youtube (ก.พ. 2561) • สารคดีสั้น 3 นาที 2 ตอน (ก.พ. 2561) • Advertorial (เม.ย. และ มิ.ย. 2561) • ฯลฯ • (อยู่ระหว่างการดำเนินการ)

2. ความคิดเห็นและข้ออภิปราย

เห็นควรให้ตั้งคณะทำงานพิเศษเพื่อทำหน้าที่ในการสร้างการรับรู้และเชื่อมโยงผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกภาคส่วน ให้ตระหนักถึงความสำคัญของยุทธศาสตร์ชาติ โดยเฉพาะกลุ่มนักการเมืองซึ่งเป็นผู้แทนของประชาชน ประชาชนกลุ่มวัยรุ่น วัยทำงาน ทั้งในภาคการเกษตร ภาคธุรกิจการค้า ภาคอุตสาหกรรม และภาควิสาหกิจชุมชน โดยควรกำหนดรูปแบบและเนื้อหาการประชาสัมพันธ์สร้างความรับรู้ให้สามารถทำความเข้าใจได้ง่ายกับกลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ เพื่อให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมและมีความรู้สึกเป็นเจ้าของยุทธศาสตร์ชาติร่วมกัน

3. มติที่ประชุม

รับทราบ และมอบหมายให้สำนักงานฯ พิจารณาดำเนินการจัดตั้งคณะทำงานพิเศษ เพื่อทำหน้าที่สร้างการรับรู้และเชื่อมโยงผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต่อยุทธศาสตร์ชาติต่อไป

วาระการประชุมที่ 4 เรื่องเพื่อพิจารณา

วาระการประชุมที่ 4.1 ร่างแผนการปฏิรูปประเทศด้านต่าง ๆ

1. กรรมการและเลขานุการฯ ได้นำเสนอร่างแผนการปฏิรูปประเทศด้านต่าง ๆ ซึ่งที่ประชุมร่วมประธานกรรมการปฏิรูปประเทศทุกคณะ ในการประชุมครั้งที่ 1/2561 เมื่อวันที่ 22 มกราคม 2561 ได้ให้ความเห็นชอบตามที่คณะกรรมการปฏิรูปประเทศทั้ง 11 ด้านเสนอ และให้นำเสนอคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติตามขั้นตอนต่อไป โดยมีสรุปสาระสำคัญของร่างแผนการปฏิรูปประเทศ ดังนี้

(ฉบับเขียนรายงานการประชุม)

1.1 ภาพรวมจุดเน้นของการดำเนินการภายใต้แผนปฏิรูป 11 ด้าน คณะกรรมการปฏิรูปประเทศในแต่ละด้านได้นำร่างยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2560 – 2579) ซึ่งเป็นฉบับที่รัฐบาล พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา จัดทำขึ้น รวมทั้งรายงานผลการศึกษาและข้อเสนอแนะที่เกี่ยวข้องกับการปฏิรูปประเทศ ของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ สภานิติบัญญัติแห่งชาติ สภาปฏิรูปแห่งชาติ สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ คณะกรรมการบริหารราชการแผ่นดินตามกรอบการปฏิรูปประเทศ ยุทธศาสตร์ชาติ และการสร้าง ความสามัคคีปรองดอง มาประกอบการจัดทำแผนการปฏิรูปประเทศ โดยการดำเนินการตามร่างแผนการปฏิรูปประเทศทั้ง 11 ด้าน จะก่อให้เกิดประโยชน์ในภาพรวมของประเทศ สรุปได้ดังนี้

- 1.1.1 ประเทศไทยมีฐานทรัพยากรรองรับการใช้ประโยชน์อย่างสมดุลในเชิงสังคมและเชิงเศรษฐกิจรองรับการพัฒนาประเทศในระยะยาว
 - 1.1.2 ประชาชนมีสวัสดิการของรัฐที่เหมาะสม มีโอกาสในการสร้างอาชีพและได้รับความเป็นธรรมในเชิงเศรษฐกิจ สังคม และกระบวนการยุติธรรม
 - 1.1.3 ยกกระดับภาคเกษตร อุตสาหกรรม บริการ และการวิจัยพัฒนานวัตกรรม รวมทั้งลดอุปสรรคในการดำเนินธุรกิจ เพื่อสร้างความสามารถในการแข่งขันของประเทศในระยะยาว
 - 1.1.4 การบริหารจัดการภาครัฐมีความโปร่งใส มีประสิทธิภาพ และตอบสนองความต้องการประชาชน
- 1.2 เป้าหมาย และการดำเนินงานของแผนการปฏิรูปแต่ละด้าน สรุปได้ดังนี้

- 1.2.1 ด้านการเมือง ให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีส่วนร่วม รู้จักยอมรับความเห็นที่แตกต่างกัน พรรคการเมืองดำเนินกิจกรรมโดยเปิดเผยและตรวจสอบได้ และพัฒนาเป็นสถาบันทางการเมืองของประชาชน กำหนดกลไกความรับผิดชอบของพรรคการเมือง ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต และรับผิดชอบต่อประชาชนในการปฏิบัติหน้าที่ของตนและให้เกิดการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองโดยสันติวิธีภายใต้การปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
- 1.2.2 ด้านการบริหารราชการแผ่นดิน ให้จัดองค์กรภาครัฐให้เปิดกว้างและเชื่อมโยงข้อมูลกัน มีโครงสร้างองค์กรกะทัดรัดแต่แข็งแรง ทำงานเพื่อประชาชนโดยยึดการดำเนินงานเชิงพื้นที่เป็นหลัก จัดระบบบริหารและบริการประชาชนให้เป็นดิจิทัล จัดระบบบุคลากรภาครัฐให้มีมาตรฐานกลาง เพื่อสรรหา และรักษาไว้ซึ่งกำลังคนที่มีคุณภาพสูง มีคุณธรรมและจริยธรรม และสร้างวัฒนธรรมต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชันในภาคราชการและภาคสังคม และวางระบบป้องกันการแทรกแซงโดยไม่เป็นธรรม
- 1.2.3 ด้านกฎหมาย ให้กฎหมายเป็นกฎหมายที่ดีและเป็นธรรม สอดคล้องกับหลักนิติธรรมเป็นเครื่องมือส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ไม่สร้างภาระหรือเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาประเทศ ประชาชนมีส่วนร่วมในกระบวนการจัดทำและเสนอร่างกฎหมายอย่างเหมาะสม มีความรู้ความเข้าใจในกฎหมายและสามารถเข้าถึงกฎหมายได้โดยง่าย และผู้บังคับใช้กฎหมายมีความรู้ความเข้าใจ และมีการบังคับใช้กฎหมายอย่างถูกต้องและเป็นธรรม

- 1.2.4 ด้านยุทธธรรม ให้การดำเนินงานในทุกขั้นตอนมีการกำหนดระยะเวลาที่ชัดเจน มีกลไกช่วยเหลือประชาชนโดยเสมอภาค มีกลไกในการบังคับการตามกฎหมายอย่างเคร่งครัด มีการปรับกระบวนการทัศน์ในการบริหารงานยุทธธรรม พัฒนาระบบสอบสวนคดีอาญาที่มีการตรวจสอบและถ่วงดุล ระบบนิติวิทยาศาสตร์มีมาตรฐาน สร้างวัฒนธรรมองค์กรที่มุ่งอำนวยความสะดวกยุทธธรรม และกระบวนการยุทธธรรมมีประสิทธิภาพเอื้อต่อการแข่งขันทางเศรษฐกิจของประเทศ
- 1.2.5 ด้านเศรษฐกิจ มีผลิตภาพและความสามารถในการแข่งขันในระดับประเทศสูงขึ้น มีการเติบโตอย่างครอบคลุมทุกภาคส่วนอย่างยั่งยืน มุ่งเน้นการใช้ระบบมาตรฐานและนวัตกรรมในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ ลดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจของประชาชนกลุ่มต่าง ๆ และสถาบันทางเศรษฐกิจมีสมรรถนะสูงขึ้น
- 1.2.6 ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้รับการรักษา พื้นฟูให้สมบูรณ์และยั่งยืนเป็นรากฐานในการพัฒนาประเทศ สร้างความสมดุลระหว่างการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์ ทั้งทรัพยากรทางบก (ทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่า ทรัพยากรดิน ทรัพยากรแร่) ทรัพยากรน้ำ ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ความหลากหลายทางชีวภาพ สิ่งแวดล้อม และระบบการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- 1.2.7 ด้านสาธารณสุข ให้ระบบบริการปฐมภูมิมีความครอบคลุม มีข้อมูลสารสนเทศที่ใช้บริหารจัดการการเงินการคลัง การบริการในระบบสุขภาพและสาธารณสุขอย่างมีประสิทธิภาพ ระบบสุขภาพของประเทศมีเอกภาพ มีการกระจายอำนาจและความรับผิดชอบให้แก่แต่ละพื้นที่ และประชาชนไทยมีสุขภาวะและคุณภาพชีวิตที่ดีบนหลักการสร้างนำซ่อม และผู้ที่ไม่ใช่ประชาชนไทยที่อาศัยอยู่ในประเทศไทย มีโอกาสเท่าเทียมกันในการเข้าถึงบริการสาธารณสุขที่จำเป็นอย่างมีคุณภาพ
- 1.2.8 ด้านสื่อสารมวลชนและเทคโนโลยีสารสนเทศ ให้เกิดดุลยภาพระหว่างเสรีภาพของการทำหน้าที่ของสื่อับความรับผิดชอบต่อสังคมกับการกำกับที่มีความชอบธรรม และการใช้พื้นที่ดิจิทัลเพื่อการสื่อสารอย่างมีจรรยาบรรณ ดำรงรักษาเสรีภาพของการแสดงออก การรับรู้ของประชาชน ด้วยความเชื่อว่าเสรีภาพของการสื่อสารคือเสรีภาพของประชาชนตามแนวทางของประชาธิปไตย และสื่อเป็นโรงเรียนของสังคม ในการให้ความรู้แก่ประชาชน ปลุกฝังวัฒนธรรมของชาติ และปลูกฝังทัศนคติที่ดี
- 1.2.9 ด้านสังคม ให้คนไทยมีหลักประกันทางรายได้ในวัยเกษียณที่เพียงพอต่อการดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพและมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมไปสู่การมีจิตสาธารณะเพิ่มขึ้น สังคมไทยเป็นสังคมแห่งโอกาสและไม่แบ่งแยก ภาครัฐมีข้อมูลและสารสนเทศด้านสังคมที่บูรณาการทุกหน่วยงานและเปิดโอกาส ให้ประชาชนสามารถเข้าถึงได้ และให้ชุมชนท้องถิ่นมีความเข้มแข็ง โดยสามารถบริหารจัดการชุมชนได้ด้วยตนเอง
- 1.2.10 ด้านพลังงาน ในระยะสั้น (ปี 2561 -2562) ปรับปรุงโครงสร้างการบริหารจัดการเพื่อสร้างความเชื่อมั่นและการยอมรับของประชาชน ปรับปรุงกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาพลังงาน โดยส่งเสริมด้านเทคโนโลยีและสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนตั้งแต่ขั้นเริ่มต้นจัดทำแผน และปรับโครงสร้างกิจการไฟฟ้าและก๊าซที่สามารถเพิ่มการแข่งขันและยังคงความมั่นคงในระบบพลังงาน ส่งเสริมพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน และกำหนดทิศทางการพัฒนา

และการลงทุนเทคโนโลยีใหม่ของประเทศ และในระยะปานกลาง (ปี 2563 -2565) ให้การบริหารจัดการด้านพลังงานมีธรรมาภิบาล มีการลงทุนโครงสร้างพื้นฐานตามแผนการจัดหาพลังงานที่ปรับปรุงใหม่ และการลงทุนในอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับด้านพลังงาน

- 1.2.11 ด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ ให้ประเทศไทยมีระดับคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต (Corruption Perception Index: CPI) อยู่ใน 20 อันดับแรกของโลกในปี 2579 มีมาตรการควบคุม กำกับ ติดตาม การบริหารจัดการของหน่วยงานภาครัฐ และภาคเอกชน มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารภาครัฐให้ประชาชนสามารถเข้าถึงและตรวจสอบได้ ยกกระตือการบังคับใช้มาตรการทางวินัย มาตรการทางปกครอง ปรับปรุงประสิทธิภาพการบังคับใช้กฎหมายในกระบวนการยุติธรรมทุก และให้มีกลไกที่เหมาะสมในการประสานงานป้องกันและปราบปรามการทุจริต ประพฤติมิชอบ ในระดับนโยบาย ยุทธศาสตร์ และการขับเคลื่อนนโยบายและยุทธศาสตร์ เพื่อให้ประเทศไทยปลอดทุจริต
- 1.3 ประโยชน์ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการดำเนินการตามร่างแผนการปฏิรูปประเทศในแต่ละระดับสรุปได้ ดังนี้
- 1.3.1 ระดับประชาชน คนไทยมีคุณภาพชีวิตที่ดีในสภาพแวดล้อมของประเทศที่มีความสงบเรียบร้อยและมีความสามัคคีปรองดอง คนไทยได้รับโอกาสที่เป็นธรรมตามศักยภาพและสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม ได้รับความช่วยเหลือทางกฎหมายอย่างเท่าเทียมและเป็นธรรม และได้รับผลจากการปฏิรูปประเทศอย่างทั่วถึง คนไทยมีหลักประกันทางรายได้ ด้านสุขภาพ เข้าถึงการใช้จ่ายเงินในราคาที่เป็นธรรม และสวัสดิการพื้นฐานที่จำเป็น คนไทยมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมไปสู่การมีจิตสาธารณะเพิ่มขึ้น
- 1.3.2 ระดับชุมชนและท้องถิ่น ชุมชนและท้องถิ่นมีความเข้มแข็ง สามารถจัดการตนเองและทำงานร่วมกับภาคส่วนต่าง ๆ ได้ มีอำนาจในการบริหารจัดการทรัพยากรในพื้นที่มากขึ้น มีกลไกสถาบันการเงินชุมชนเพื่อสนับสนุนการสร้างอาชีพและรายได้ การพัฒนาธุรกิจชุมชน การสร้างกลไกพัฒนาร่วมกับภาคเอกชน การจัดตั้งแพลตฟอร์มพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ การจัดตั้งกองทุนการลงทุนเพื่อสังคม และสามารถขับเคลื่อนการพัฒนาอย่างต่อเนื่องในพื้นที่
- 1.3.3 ระดับภาคธุรกิจ ภาคธุรกิจมีขีดความสามารถในการแข่งขันเพิ่มขึ้นทันต่อการพัฒนาตามกระแสโลกาภิวัตน์ โดยการยกเลิก/ปรับปรุงกฎหมายที่ล้าสมัย และเป็นอุปสรรค ภาคธุรกิจมีตลาดและฐานการลงทุนที่ขยายตัวเพิ่มขึ้น อุตสาหกรรมหลักที่ประเทศไทยมีความชำนาญ 3 อุตสาหกรรม ได้แก่ อุตสาหกรรมการเกษตร อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและบริการ และอุตสาหกรรมอาหาร จะมีผลิตภาพเพิ่มมากขึ้น ขณะที่อุตสาหกรรมใหม่ที่มีศักยภาพในการเติบโตในอนาคตจะได้รับการพัฒนาต่อยอดจากอุตสาหกรรมที่มีฐานอยู่แล้ว ได้แก่ อุตสาหกรรมชีวภาพ ยานยนต์ไฟฟ้า อิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะ การดูแลสุขภาพ และดิจิทัล
- 1.3.4 ระดับภาครัฐ หน่วยงานภาครัฐมีโครงสร้างที่ทันสมัย กะทัดรัด และสามารถปรับตัวได้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง และมีระบบงานที่มีผลสัมฤทธิ์สูง ปฏิบัติงานอย่างมีคุณภาพ โปร่งใส ยึดมั่นในคุณธรรมและวัฒนธรรมความซื่อสัตย์สุจริตบนหลักธรรมาภิบาล ภาครัฐมีระบบฐานข้อมูลและระบบสารสนเทศด้านสังคมที่บูรณาการทุกหน่วยงาน ที่ประชาชนมีโอกาสสามารถเข้าถึงได้

1.3.5 ระดับประเทศ ประเทศไทยมีการชำระไว้ซึ่งการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขที่มีความมั่นคง เป็นสังคมแห่งโอกาสและไม่แบ่งแยก มีกฎหมายที่ตีบังคับใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นระบบ และมีเมืองหลักในภาคต่างๆ ได้รับการพัฒนาควบคู่ไปกับกรุงเทพมหานคร และมีระบบการจัดสรรงบประมาณที่เน้นเชิงพื้นที่ เพื่อกระจายความเจริญไปสู่ภูมิภาค

2. กรรมการและเลขานุการ ได้นำเสนอว่าสำนักงานฯ ในฐานะฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการฯ เห็นว่าร่างแผนการปฏิรูปดังกล่าวมีความครบถ้วนขององค์ประกอบตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 7 ของ พ.ร.บ.แผนและขั้นตอนการดำเนินการปฏิรูปประเทศฯ ในทั้ง 6 องค์ประกอบ อย่างไรก็ตาม ร่างแผนการปฏิรูปประเทศบางด้านยังขาดรายละเอียดในส่วนของวงเงินที่คาดว่าจะใช้ในการดำเนินการที่ชัดเจน โดยเฉพาะในส่วน of ระดับกิจกรรมย่อย/กลยุทธ์ นอกจากนี้ สำนักงานฯ ได้ขอความอนุเคราะห์หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจำนวน 52 หน่วยงาน พิจารณาความสอดคล้องกับการกิจของหน่วยงานต่อข้อเสนอกิจกรรมของร่างแผนการปฏิรูปประเทศทั้ง 11 ด้าน ในประเด็น (1) ภารกิจที่ดำเนินการได้ทันที (2) ภารกิจดำเนินการได้แต่ต้องปรับบทบาทภารกิจ และ (3) ขัดกับบทบาทภารกิจ โดยมีหน่วยงานที่ได้ตอบความเห็นกลับมายังสำนักงานฯ ณ วันที่ 12 กุมภาพันธ์ 2561 จำนวน 39 หน่วยงาน สรุปความเห็นได้ ดังนี้

2.1 หน่วยงานส่วนใหญ่เห็นว่ากิจกรรมที่เสนอในร่างแผนการปฏิรูปประเทศทั้ง 11 ด้านเป็นกิจกรรมที่สามารถดำเนินการได้ทันที เนื่องจากมีความสอดคล้องกับการดำเนินงานในภารกิจปกติของหน่วยงาน รวมทั้งมีกฎระเบียบรองรับการดำเนินการตามข้อเสนอ

2.2 หน่วยงานบางส่วนให้ความเห็นว่าหน่วยงานสามารถดำเนินการกิจกรรมตามประเด็นปฏิรูปที่เสนอได้ แต่ต้องมีการปรับบทบาทภารกิจของหน่วยงานให้มีความสอดคล้องต่อไป ซึ่งอาจสามารถดำเนินการ โดยการปรับปรุงข้อกฎหมาย หรือการร่างระเบียบต่าง ๆ ให้มีการจัดทำข้อเสนอในการดำเนินงาน อย่างไรก็ตาม การดำเนินการดังกล่าวจำเป็นต้องใช้เวลาในการดำเนินการ

2.3 หน่วยงานบางส่วนให้ความเห็นว่ากรมอบหมายให้หน่วยงานดำเนินกิจกรรมตามประเด็นปฏิรูปที่เสนอไม่สอดคล้องกับบทบาทภารกิจตามกฎระเบียบต่าง ๆ ของหน่วยงาน หรือเป็นกิจกรรมที่มีหน่วยงานอื่นรับผิดชอบโดยตรงอยู่แล้ว

3. ความเห็นที่ประชุม

3.1 ควรให้ความสำคัญกับการนำแผนไปสู่การปฏิบัติ โดยกำหนดประเด็นการปฏิรูปที่สำคัญ ลำดับความสำคัญ กลุ่มเป้าหมาย กลไกผู้รับผิดชอบดำเนินการ กรอบระยะเวลา กิจกรรม งบประมาณการวงเงิน แนวทางการขับเคลื่อนระบบการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามแผนปฏิรูปประเทศที่ชัดเจน ทั้งนี้ ควรให้คณะกรรมการปฏิรูปประเทศรับความเห็นของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องไปพิจารณาปรับปรุงรายละเอียดดังกล่าวตามความเหมาะสม เพื่อให้ภาคส่วนที่เกี่ยวข้องสามารถดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเพื่อให้การปฏิรูปประเทศบรรลุวัตถุประสงค์ตามเป้าหมายได้อย่างเป็นรูปธรรมและตรงความต้องการของกลุ่มเป้าหมายในด้านต่าง ๆ ตามแผนปฏิรูปประเทศทุกด้าน

3.2 นอกจากนี้ ควรเร่งสร้างการรับรู้ให้กับประชาชน โดยเฉพาะกลุ่มคนรุ่นใหม่ และวัยทำงาน ในภาคส่วนต่าง ๆ ซึ่งเป็นกำลังสำคัญในการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ เพื่อให้ประชาชนเรียนรู้ ความเข้าใจ ยอมรับวิธีการ และต่อยอดความคิดการปฏิรูป รวมทั้ง เพื่อร่วมกันแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน โดยพิจารณาประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อช่องทางต่าง ๆ อย่างกว้างขวางมากยิ่งขึ้น

4. มติที่ประชุม

เห็นชอบในหลักการร่างแผนการปฏิรูปประเทศตามที่เสนอ โดยมอบหมายให้คณะกรรมการปฏิรูปประเทศ ทั้ง 11 คณะ พิจารณาความเห็นของหน่วยงานต่อร่างแผนปฏิรูปประเทศทั้ง 11 ด้าน และปรับปรุงรายละเอียดได้ตามความเหมาะสม ทั้งนี้ ให้ส่งกลับสำนักงานฯ ภายในวันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2561 เพื่อนำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาภายในระยะเวลาตามกฎหมายต่อไป

ระเบียบวาระที่ 4.2 (ร่าง) นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ (พ.ศ. 2560 – 2564) ของสำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ

1. กรรมการและเลขานุการ ได้เสนอร่างนโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ (พ.ศ. 2560-2564) ให้ที่ประชุมพิจารณา โดยมีสรุปสาระสำคัญ ดังนี้

1.1 นโยบายความมั่นคงแห่งชาติ รวม 16 นโยบาย ประกอบด้วย (1) เสริมสร้างความมั่นคงของสถาบันหลักของชาติและการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข (2) สร้างความเป็นธรรม ความปรองดอง และความสมานฉันท์ในชาติ (3) ป้องกันและแก้ไขการก่อความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ (4) จัดระบบการบริหารจัดการชายแดนเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาข้ามพรมแดน (5) สร้างเสริมศักยภาพการป้องกันและแก้ไขปัญหาภัยคุกคามข้ามชาติ (6) ปกป้องรักษาผลประโยชน์แห่งชาติทางทะเล (7) จัดระบบ ป้องกัน และแก้ไขปัญหาผู้หลบหนีเข้าเมือง (8) เสริมสร้างความเข้มแข็งและภูมิคุ้มกันความมั่นคงภายใน (9) เสริมสร้างความมั่นคงของชาติจากภัยการทุจริต (10) เสริมสร้างความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ (11) รักษาความมั่นคงของฐานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (12) เสริมสร้างความมั่นคงทางพลังงานและอาหาร (13) พัฒนาระบบการเตรียมพร้อมแห่งชาติเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงของชาติ (14) เสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพการป้องกันประเทศ (15) พัฒนาระบบงานข่าวกรองให้มีประสิทธิภาพ และ (16) เสริมสร้างดุลยภาพในการดำเนินความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

1.2 แผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ รวม 19 ประเด็น ประกอบด้วย (1) การเสริมสร้างความมั่นคงของมนุษย์ (2) การข่าวกรองและการประเมินสถานการณ์ด้านความมั่นคง (3) การเสริมสร้างความมั่นคงของสถาบันหลักของชาติภายใต้การปกครองระบอบ ระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข (4) การพัฒนาระบบการเตรียมพร้อมแห่งชาติ (5) การพัฒนาศักยภาพการป้องกันประเทศ (6) การสร้างความสามัคคีปรองดอง (7) การป้องกันและแก้ไขปัญหาความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ (8) การบริหารจัดการผู้หลบหนีเข้าเมือง (9) การป้องกันและแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์ (10) การป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (11) การเสริมสร้างความมั่นคงของชาติจากภัยทุจริต (12) การรักษาความมั่นคงพื้นที่ชายแดน (13) การรักษาความมั่นคงทางทะเล (14) การป้องกันและแก้ไขปัญหาภัยคุกคามข้ามชาติ (15) การป้องกันและแก้ไขปัญหาความมั่นคงทางไซเบอร์ (16) การรักษาดุลยภาพสภาวะแวดล้อมระหว่างประเทศ (17) การรักษาความมั่นคงทางพลังงาน (18) การรักษาความมั่นคงด้านอาหารและน้ำ และ (19) การรักษาความมั่นคงด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

2. ความเห็นและประเด็นอภิปราย

เห็นควรให้ความเห็นของคณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง และความเห็นของคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ไปประกอบการพิจารณา โดยเฉพาะการจัดกลุ่มแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ 19 ประเด็น ออกเป็น 4 กลุ่ม ตามประเภทความเสี่ยง เช่น (1)

(ฉบับเวียนรายงานการประชุม)

การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน (2) การลดความเหลื่อมล้ำ (3) ความมั่นคงด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และ (4) การบริหารจัดการภาครัฐ เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของยุทธศาสตร์ชาติด้านต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. มติที่ประชุม

เห็นชอบต่อร่างนโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ (พ.ศ. 2560 – 2564) โดยให้ความเห็นของคณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง และคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเพื่อเสนอประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรีต่อไป

ระเบียบวาระที่ 4.3 วิธีการรับฟังความคิดเห็นร่างยุทธศาสตร์ชาติ (ตามมาตรา 8)

1. กรรมการและเลขานุการได้นำเสนอวิธีการรับฟังความคิดเห็นร่างยุทธศาสตร์ชาติให้ที่ประชุมพิจารณา โดยมีวิธีการประกอบด้วย (1) ในช่วงยกร่างยุทธศาสตร์ชาติควรมีการรับฟังความคิดเห็นในลักษณะกลุ่มย่อยหรือการประชุมปรึกษาหารือกับภาคส่วนต่าง ๆ (2) เมื่อยกร่างยุทธศาสตร์ชาติเบื้องต้นแล้วเสร็จ ต้องดำเนินการจัดประชุมรับฟังความคิดเห็นต่อร่างยุทธศาสตร์ชาติเบื้องต้นในระดับภาค อย่างน้อย 4 ครั้ง โดยเชิญผู้แทนภาคีการพัฒนาที่เกี่ยวข้องในจังหวัดต่าง ๆ ของแต่ละภาค ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม ภาคประชาชน และสถาบันการศึกษาเข้าร่วมให้ความเห็น (3) เผยแพร่ร่างยุทธศาสตร์ชาติในระบบสารสนเทศ พร้อมทั้ง เปิดการรับฟังความคิดเห็นจากภาคส่วนต่าง ๆ ในหลายช่องทาง อย่างน้อยประกอบด้วย การแสดงความคิดเห็นทางอีเมล (E-mail) สื่อสังคมออนไลน์ (Facebook) และเว็บไซต์ (4) การขอความคิดเห็นโดยตรงจากหน่วยงานภาครัฐระดับกระทรวงต่อเป้าหมาย และประเด็นยุทธศาสตร์ชาติ (5) การเปิดให้แสดงความคิดเห็นทางไปรษณีย์และโทรศัพท์ และ (6) การจัดกลุ่มประชุมย่อย (Focus Group) เพื่อรับฟังความคิดเห็นโดยตรงจากภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง

2. ความเห็นและประเด็นอภิปราย

2.1 ควรดำเนินการรับฟังความคิดเห็นจากกลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ ให้ครบถ้วนทุกกลุ่มเป้าหมาย และมีสัดส่วนจำนวนผู้แทนจากภาคส่วนต่าง ๆ ที่เหมาะสม เพื่อให้ได้รับข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อการจัดทำร่างยุทธศาสตร์ชาติที่รอบด้าน และสะท้อนความต้องการของประชาชนทุกกลุ่ม ทุกวัย และทุกภาคส่วนของประเทศ โดยในการให้ความเห็นต่อร่างยุทธศาสตร์ชาติ อาจพิจารณาใช้กลไกเครือข่ายผู้ประกอบการรุ่นใหม่ของภาคธุรกิจการค้าและภาคอุตสาหกรรม รวมทั้ง โดยอาจใช้กลไกคณะกรรมการไทยนิยมในระดับพื้นที่ในการรับข้อคิดเห็นกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในระดับพื้นที่ด้วย

2.2 นอกจากนี้ ในการสร้างความรับรู้และการขับเคลื่อนการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติและแผนการปฏิรูปประเทศ อาจพิจารณาขอความร่วมมือจากสถาบันการอบรมหลักสูตรในระดับผู้บริหารต่าง ๆ เช่น วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร เป็นต้น เพื่อศึกษาและเสนอแนะแนวทางการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติและแผนการปฏิรูปประเทศในจังหวัด หรือพื้นที่นำร่อง

3. มติที่ประชุม

เห็นชอบวิธีการรับฟังความคิดเห็นร่างยุทธศาสตร์ชาติตามที่ฝ่ายเลขานุการเสนอ โดยเน้นย้ำความสำคัญในการสร้างการรับรู้ และรับฟังความคิดเห็นจากตัวแทนทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ได้รับทราบข้อมูลและข้อเสนอแนะต่อการจัดทำร่างยุทธศาสตร์ชาติที่รอบด้านและชัดเจน

ระเบียบวาระที่ 4.4 ข้อเสนอหลักเกณฑ์การจัดทำแผนแม่บทตามยุทธศาสตร์ชาติ

1. กรรมการและเลขานุการได้นำเสนอให้ที่ประชุมพิจารณาข้อเสนอหลักเกณฑ์การจัดทำแผนแม่บทตามยุทธศาสตร์ชาติ โดยสรุปข้อเสนอได้ ดังนี้
 - 1.1 ควรเริ่มเตรียมการจัดทำแผนแม่บทระยะ 10 ปีไว้ตั้งแต่ระยะการจัดทำร่างยุทธศาสตร์ชาติ และเมื่อยุทธศาสตร์ชาติทั้ง 6 ด้าน ได้กำหนดเป้าหมายและแนวทางของยุทธศาสตร์แล้ว แผนแม่บทเป็นการกำหนดเรื่องสำคัญ และกรอบระยะเวลาดำเนินการ พร้อมทั้งผู้รับผิดชอบ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายและแนวทางของยุทธศาสตร์ดังกล่าว โดยควรจัดทำ 1 แผนแม่บทต่อยุทธศาสตร์
 - 1.2 การจัดทำแผนระยะยาวของกระทรวงและหน่วยงานต่าง ๆ ซึ่งอยู่ในช่วง 20 ปีของยุทธศาสตร์ชาติ เช่น แผนพัฒนาพลังงานของกระทรวงพลังงาน และแผนบริหารทรัพยากรน้ำของสำนักงานบริหารจัดการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ เป็นต้น คณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติด้านที่เกี่ยวข้องควรทำงานร่วมกับกระทรวงหรือหน่วยงานดังกล่าวเพื่อให้การดำเนินงานมีความสอดคล้องกัน
 - 1.3 แผนแม่บทจะมีผลผูกพันหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง ที่จะต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามแผนแม่บทที่กำหนด ดังนั้น จึงควรระบุเฉพาะเรื่องสำคัญที่จำเป็นต้องดำเนินการ โดยไม่ควรระบุเป็นกิจกรรมย่อยที่เป็นภารกิจประจำของหน่วยงาน และไม่ควรมีการระบุงบประมาณ
2. มติที่ประชุม

เห็นชอบในหลักการข้อเสนอหลักเกณฑ์การจัดทำแผนแม่บทตามยุทธศาสตร์ชาติตามที่ฝ่ายเลขานุการเสนอ โดยมอบหมายให้ฝ่ายเลขานุการกำหนดรูปแบบและเค้าโครงของแผนแม่บท และให้คณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติเสนอเรื่องสำคัญที่จะครอบคลุมในเบื้องต้น เพื่อเสนอคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติพิจารณาก่อนเริ่มจัดทำแผนแม่บทในรายละเอียดต่อไป

ระเบียบวาระที่ 4.5 ข้อเสนอในการกำหนดระเบียบหลักเกณฑ์และวิธีการติดตาม การตรวจสอบ และการประเมินผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ และแผนการปฏิรูปประเทศ (ตามหมวด 3 ของพ.ร.บ.การจัดทำยุทธศาสตร์ชาติฯ และ พ.ร.บ.แผนและขั้นตอนการดำเนินการปฏิรูปประเทศฯ)

1. กรรมการและเลขานุการได้นำเสนอให้ที่ประชุมพิจารณาข้อเสนอในการกำหนดระเบียบหลักเกณฑ์และวิธีการติดตามการตรวจสอบ และการประเมินผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ และแผนการปฏิรูปประเทศ โดยมีข้อเสนอแนวทางเบื้องต้นสรุป ดังนี้
 - 1.1 สำนักงานฯ จัดทำระบบสารสนเทศในการรายงานผลการดำเนินงานของรัฐ และจัดเก็บข้อมูล ในระบบฐานข้อมูลกลางของภาครัฐ เพื่อลดภาระค่าใช้จ่าย ไม่เป็นการเพิ่มภาระให้กับหน่วยงานทั้งในการรายงานผลหรือการติดตามผลในระดับพื้นที่ โดยให้คณะรัฐมนตรี คณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ คณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ คณะกรรมการปฏิรูปประเทศ สำนักงานฯ และหน่วยงานอื่นที่ได้รับมอบหมาย ใช้ระบบสารสนเทศดังกล่าวในการติดตามและตรวจสอบผลการดำเนินงาน รวมทั้งให้ สำนักงานฯ เผยแพร่รายงานผลการดำเนินงาน ให้ประชาชนทราบ ผ่านช่องทางสารสนเทศของสำนักงานฯ เพื่อให้ประชาชนมีส่วนร่วม และสามารถแจ้งเหตุแก่สำนักงานฯ หากพบผลการดำเนินการไม่สอดคล้องกับความเป็นจริง

- 1.2 หน่วยงานภาครัฐ รายงานผลการดำเนินงานผ่านระบบสารสนเทศ โดยต้องส่งรายงานผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ ทุก 1 ปี และสำนักงานฯ เสนอรายงานต่อคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ คณะรัฐมนตรี หัวหน้าหน่วยงานของรัฐ และรัฐสภาทราบ ภายใน 90 วันที่ได้รับข้อมูลจากหน่วยงานราชการ และหน่วยงานของรัฐ ส่งรายงานผลการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศ ภายในระยะเวลาที่สำนักงานฯ กำหนด เพื่อให้สำนักงานฯ จัดทำรายงานดังกล่าว เสนอต่อคณะรัฐมนตรี ไม่ช้ากว่า 10 วัน ก่อนครบกำหนดระยะเวลาที่คณะรัฐมนตรีต้องแจ้งความคืบหน้าในการดำเนินการตามแผนปฏิรูปประเทศต่อรัฐสภาเพื่อทราบทุก 3 เดือน ตามมาตรา 270 ของรัฐธรรมนูญฯ
- 1.3 ใช้กลไกคณะทำงานพิเศษระดับกระทรวงเพื่อประสานงานด้านยุทธศาสตร์ชาติและการปฏิรูปประเทศ โดยมอบหมายให้มีผู้แทนระดับกระทรวง กรม หรือหน่วยราชการระดับกรมอื่นๆ และรัฐวิสาหกิจ ในการประสานการดำเนินการรายงานผลการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผล โดยให้มีการแจ้งเตือนการดำเนินงานที่ไม่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ หรือไม่ปฏิบัติตามแผนการปฏิรูปประเทศ ผ่านระบบสารสนเทศในการรายงานผลการดำเนินงานของรัฐที่จะได้จัดทำขึ้น
- 1.4 ในการติดตาม และประเมินผล คณะกรรมการอาจจะต้องมีการลงพื้นที่เพื่อติดตามในเชิงประจักษ์ อย่างไรก็ตาม การดำเนินการดังกล่าวจำเป็นต้องจัดเตรียมค่าใช้จ่ายและประสานกับหน่วยงานในพื้นที่ ดังนั้น เพื่อประโยชน์ในการประมาณการงบประมาณ และหน่วยงานในพื้นที่สามารถเตรียมการได้อย่างมีประสิทธิภาพ เห็นควรให้คณะกรรมการที่มีความประสงค์ จัดทำแผนการลงพื้นที่เพื่อติดตามและประเมินผลในเชิงประจักษ์ ส่งให้สำนักงานฯ รวบรวมเพื่อเสนอขอรับงบประมาณต่อไป

2. มติที่ประชุม

เห็นชอบข้อเสนอในการกำหนดระเบียบหลักเกณฑ์และวิธีการติดตาม การตรวจสอบ และการประเมินผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ และแผนการปฏิรูปประเทศตามที่ฝ่ายเลขานุการเสนอ และมอบหมายให้ฝ่ายเลขานุการดำเนินการเสนอระเบียบหลักเกณฑ์และวิธีการดังกล่าวตามขั้นตอนของกฎหมายต่อไป

ระเบียบวาระที่ 4.6 : การให้ความเห็นของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรี

1. กรรมการและเลขานุการได้เสนอเรื่องการให้ความเห็นของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรี ให้ที่ประชุมพิจารณา โดยในกรณีที่สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีขอความเห็นของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติเพื่อประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรี นั้น ขอให้มอบหมายให้กรรมการและเลขานุการฯ พิจารณาจัดส่งเรื่องดังกล่าวให้คณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติที่เกี่ยวข้องให้ความเห็นประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรีแทนคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ เพื่อประสิทธิภาพในการให้ความเห็นประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรี

2. มติที่ประชุม

เห็นชอบการมอบหมายให้กรรมการและเลขานุการฯ พิจารณาจัดส่งเรื่องที่สำคัญเลขาธิการคณะรัฐมนตรีขอความเห็นของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติเพื่อประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรี ให้คณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติที่เกี่ยวข้อง ให้ความเห็นประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรีแทนคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ

เลิกประชุม 11.30 น.

(นายตฤชา พิชนันท์)
รองเลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการ
เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
ผู้ช่วยเลขานุการ
ผู้จัดบันทึกการประชุม

นายปรเมธี วิมลศิริ
เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการ
เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
กรรมการและเลขานุการ
ผู้ตรวจรายงานการประชุม

ระเบียบวาระที่ ๓ : เรื่องเพื่อทราบ

ระเบียบวาระที่ ๓.๑ : การประกาศใช้แผนการปฏิรูปประเทศ

๑. ข้อเท็จจริง

- ๑.๑ คณะกรรมการปฏิรูปประเทศทั้ง ๑๑ ด้าน ได้ดำเนินการยกร่างแผนการปฏิรูปด้านต่าง ๆ พร้อมทั้งได้จัดให้มีการประชุมรับความคิดเห็นจากภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง และได้ดำเนินการจัดส่งร่างแผนการปฏิรูปประเทศทั้ง ๑๑ ด้าน ให้สำนักงานฯ ในฐานะฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติและคณะกรรมการปฏิรูปประเทศแล้วเมื่อวันที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๖๐
- ๑.๒ วันที่ ๑๓ มีนาคม ๒๕๖๑ คณะรัฐมนตรีได้ให้ความเห็นชอบร่างแผนการปฏิรูปประเทศซึ่งคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติพิจารณาให้ความเห็นชอบแล้วเมื่อวันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑ ตามที่สำนักงานฯ ในฐานะฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติและคณะกรรมการปฏิรูปประเทศเสนอ
- ๑.๓ วันที่ ๒๙ มีนาคม ๒๕๖๑ สภานิติบัญญัติแห่งชาติปฏิบัติหน้าที่รัฐสภาได้รับทราบแผนการปฏิรูปประเทศ ตามที่ประธานกรรมการปฏิรูปประเทศหรือผู้แทน ทั้ง ๑๑ คณะ และสำนักงานฯ เสนอ
- ๑.๔ วันที่ ๖ เมษายน ๒๕๖๑ นายกรัฐมนตรีได้ลงนามประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง การประกาศแผนการปฏิรูปประเทศ ซึ่งสำนักงานฯ ได้ส่งเรื่องดังกล่าวให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีดำเนินการประกาศแผนการปฏิรูปประเทศในราชกิจจานุเบกษาตามขั้นตอนของพระราชบัญญัติแผนและขั้นตอนการดำเนินการปฏิรูปประเทศ พ.ศ. ๒๕๖๐ เรียบร้อยแล้ว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

๒. มติที่ประชุม

ระเบียบวาระที่ ๓ : เรื่องเพื่อทราบ

ระเบียบวาระที่ ๓.๒ : กรอบแนวทางการสร้างการรับรู้และขยายผลหุ้นส่วนการพัฒนา
 วิทยาศาสตร์ชาติและวางแผนการปฏิรูปประเทศ

๑. เรื่องเดิม

๑.๑ วันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑ คณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ ในคราวประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๖๑ ได้มีความเห็นให้เร่งสร้างการรับรู้ให้กับประชาชน โดยเฉพาะกลุ่มคนรุ่นใหม่ และวัยทำงาน ในภาคส่วนต่าง ๆ เพื่อให้ประชาชนเรียนรู้ เข้าใจ ยอมรับวิธีการ และต่อยอดความคิดการพัฒนาตามยุทธศาสตร์ชาติและการปฏิรูปประเทศ รวมทั้งเพื่อร่วมกันแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน โดยพิจารณาประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อช่องทางต่าง ๆ อย่างกว้างขวางมากยิ่งขึ้น

๑.๒ สำนักงานฯ ได้ดำเนินการปรับปรุงแผนการสร้างการรับรู้และขยายหุ้นส่วนการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติและการปฏิรูปประเทศให้มีความเหมาะสมมากยิ่งขึ้น โดยมีเป้าหมายการดำเนินการหลักคือ **๔ รู้** ได้แก่ **รู้จัก** สร้างการรับรู้ **รู้จำ** สร้างการจดจำ **รู้จริง** สามารถถ่ายทอดต่อได้ในวงกว้าง และ **รู้แจ้ง** เข้ามาเป็นหุ้นส่วนการขับเคลื่อนได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

โดยมีตัวอย่างโครงการที่สำคัญสรุปได้ ดังนี้

๑.๒.๑ โครงการสร้างการรับรู้และการมีส่วนร่วมของกลุ่มเยาวชนนิสิต นักศึกษา ต่อการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติและการปฏิรูปประเทศ วงเงินดำเนินการรวม ๘,๑๙๗,๒๐๐ บาท (งบประมาณรายจ่ายงบกลาง) โดยจะประสานขอความร่วมมือจากสถาบันการศึกษาที่มีความเชี่ยวชาญที่โดดเด่นเฉพาะด้านที่หลากหลาย อาทิ วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล (ด้านดนตรี) สถาบันทรัพยากรมนุษย์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (ด้านการพัฒนาส่งเสริมทรัพยากรมนุษย์) มหาวิทยาลัยศิลปากร (ด้านศิลปะ) มหาวิทยาลัยสวนดุสิต (ด้านการผลิตบุคลากรครู) วิทยาลัยเพาะช่าง มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ (ด้านศิลปะการช่าง) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (ด้านทั่วไป) เป็นต้น ซึ่งมี

กลุ่มเป้าหมายได้แก่ กลุ่มเยาวชนนิสิตนักศึกษา และมีวัตถุประสงค์โครงการเพื่อสร้างการตระหนักรู้และเข้ามามีส่วนร่วมและเป็นพลังสำคัญในการช่วยขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติและการปฏิรูปประเทศในกลุ่มเยาวชนนิสิตนักศึกษา และมีการผลิตสื่อสารสาธารณะในการสร้างกระบวนการรับรู้และเป็นหุ้นส่วนการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติและการปฏิรูปประเทศในกลุ่มคนรุ่นใหม่เป็นผลลัพธ์ที่สำคัญของโครงการ โดยคาดว่าจะดำเนินโครงการได้ในช่วงเดือนเมษายน - กันยายน ๒๕๖๑ **สถานะโครงการ** อยู่ระหว่างการของบประมาณ

๑.๒.๒ โครงการสร้างการรับรู้และการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนต่อการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติและการปฏิรูปประเทศ วงเงินดำเนินการรวม ๒๙.๖๗ ล้านบาท (งบประมาณรายจ่ายงบกลาง) โดยได้รับความร่วมมือจากสำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ (สช.) เป็นผู้ดำเนินโครงการ ซึ่งมีกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ภาคีเครือข่ายภาคประชาชน เด็กเยาวชน กลุ่มเฉพาะ (อาทิ ภาคเอกชน นักการเมือง นักวิชาการ สื่อมวลชน กลุ่มคนด้อยโอกาส) และมีวัตถุประสงค์โครงการเพื่อสร้างการรับรู้และความเข้าใจให้กับกลุ่มเป้าหมาย กระตุ้นการจดจำ และสามารถนำไปถ่ายทอดต่อได้ในเครือข่ายที่เกี่ยวข้องต่อไปผ่านรูปแบบของกระบวนการ “สมัชชาสุขภาพ” และ “สมัชชาปฏิรูป” ซึ่งถือเป็นแนวทางหนึ่งของการพัฒนานโยบายสาธารณะตามระบอบประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม โดยคาดว่าจะดำเนินโครงการได้ในช่วงเดือนเมษายน-มิถุนายน ๒๕๖๑ **สถานะโครงการ** อยู่ระหว่างการของบประมาณ

๑.๒.๓ โครงการสร้างการตระหนักรู้ต่อยุทธศาสตร์ชาติและการปฏิรูปประเทศ (Big Bang อนาคตไทย อนาคตเรา) วงเงินดำเนินการรวม ๓๐ ล้านบาท (งบประมาณรายจ่ายงบกลาง) โดยได้รับความร่วมมือจาก บริษัท อสมท จำกัด เป็นผู้ดำเนินโครงการ ซึ่งมีกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ภาคประชาชนทั่วไป เยาวชน และคนรุ่นใหม่ (Young Gens) และสื่อมวลชน และมีวัตถุประสงค์โครงการเพื่อสร้างความเข้าใจให้กับกลุ่มเป้าหมาย เพื่อกระตุ้นให้เกิดความสนใจในการเข้ามามีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติและการปฏิรูปประเทศผ่านช่องทางต่างๆ โดยคาดว่าจะดำเนินโครงการได้ในช่วงเดือนเมษายน- กรกฎาคม ๒๕๖๑ **สถานะโครงการ** อยู่ระหว่างการของบประมาณ

๑.๒.๔ โครงการจ้างเหมาเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจยุทธศาสตร์ชาติและแผนการปฏิรูปประเทศสู่การปฏิบัติ สำนักงานฯ ได้ดำเนินการว่าจ้างบริษัท นิโอ ทาร์เกต จำกัด วงเงินดำเนินการรวม ๑๐ ล้านบาท ซึ่งมีกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ภาคประชาชน ภาคเอกชน ภาคีรัฐ นักเรียน/นักศึกษา และนักการเมือง และมีวัตถุประสงค์โครงการเพื่อดำเนินสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับยุทธศาสตร์ชาติและแผนการปฏิรูปประเทศให้กับกลุ่มเป้าหมายให้เห็นถึงความสำคัญและประโยชน์ที่จะได้รับ ซึ่งจะช่วยก่อให้เกิดพลังในการเป็นส่วนร่วมในการสนับสนุนการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติและแผนการปฏิรูปประเทศสู่การปฏิบัติ

๒. การดำเนินงานในระยะต่อไป

สำนักงานฯ จะดำเนินการจัดงานในรูปแบบมหกรรมที่สำคัญ ๒ งาน ดังนี้

๒.๑ งาน Open House โดยคาดว่าจะดำเนินการได้ในช่วงต้นเดือนมิถุนายน ๒๕๖๑ และมีผู้เข้าร่วมงาน

ประมาณ ๒๐๐ คน มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อเปิดตัวและปลุกกระแสการปฏิรูปประเทศให้กับประชาชน และเยาวชนได้รับรู้ถึงแผนปฏิรูปด้านต่างๆ รวมถึงให้สื่อมวลชนนำสาระของแผนปฏิรูปประเทศไปเผยแพร่ต่อสาธารณชนต่อไป โดยจะมีการแสดงบอร์ดนิทรรศการเคลื่อนที่ เพื่อแสดงรายละเอียดของการปฏิรูปประเทศด้านต่าง ๆ และความเชื่อมโยงกับแผนยุทธศาสตร์ชาติ การฉายวีดิทัศน์ความยาว ๘-๑๐ นาที เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความเป็นมา ความสำคัญ และแนวคิดทิศทางการปฏิรูปประเทศด้านต่าง ๆ รวมทั้งการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างผู้เข้าร่วมงาน

๒.๒ การจัดมหกรรมยุทธศาสตร์ชาติและการปฏิรูปประเทศ (Big Bang) โดยคาดว่าจะดำเนินการได้ในช่วงเดือนกรกฎาคม ๒๕๖๑ ระยะเวลาประมาณ ๓ วันติดต่อกัน และมีผู้เข้าร่วมงานประมาณ ๒,๕๐๐-๓,๐๐๐ คน โดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อสร้างความเข้าใจให้กับประชาชนทั่วไป สามารถนำสาระสำคัญและข้อเท็จจริงไปถ่ายทอดต่อในวงกว้าง และกระตุ้นให้เกิดความสนใจในการเข้ามามีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติ และการปฏิรูปประเทศผ่านช่องทางต่าง ๆ โดยจะมีการจัดงานมหกรรม การจัดบูธนิทรรศการ การเสวนา และการประชาสัมพันธ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในห้วงเวลาการจัดงาน

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

๓. มติที่ประชุม

.....

.....

.....

.....

.....

ระเบียบวาระที่ ๓ : เรื่องเพื่อทราบ

ระเบียบวาระที่ ๓.๓ : ร่างแผนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา

๑. ความเป็นมา

๑.๑ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๖๐ หมวด ๑๖ การปฏิรูปประเทศ

๑.๑.๑ มาตรา ๒๕๗ ได้บัญญัติให้มีการปฏิรูปประเทศด้านต่าง ๆ ต้องดำเนินการเพื่อบรรลุเป้าหมาย ดังต่อไปนี้ (๑) ประเทศชาติ มีความสงบเรียบร้อย มีความสามัคคีปรองดอง มีการพัฒนาที่ยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และมีความสมดุลระหว่างการพัฒนาด้านวัตถุกับการพัฒนาด้านจิตใจ (๒) สังคมมีความสงบสุข เป็นธรรม และมีโอกาสอันทัดเทียมกันเพื่อขจัดความเหลื่อมล้ำ (๓) ประชาชนมีความสุข มีคุณภาพชีวิตที่ดี และมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศและการปกครองอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

๑.๑.๒ มาตรา ๒๕๘ จ. ด้านการศึกษา ให้ดำเนินการปฏิรูปประเทศอย่างน้อยให้เกิดผล ดังนี้ (๑) ให้สามารถเริ่มดำเนินการให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนา ก่อนเข้ารับการศึกษา เพื่อให้เด็กเล็กได้รับการพัฒนาร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคมและสติปัญญาให้สมกับวัยโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย (๒) ให้ดำเนินการตรากฎหมายเพื่อจัดตั้งกองทุนเพื่อใช้ในการช่วยเหลือผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์ เพื่อลดความเหลื่อมล้ำในการศึกษาและเพื่อเสริมสร้างและพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพครู ตามมาตรา ๕๔ วรรคหก ให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งปีนับแต่วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ (๓) ให้มีกลไกและระบบการผลิต คัดกรองและพัฒนาผู้ประกอบวิชาชีพครูและอาจารย์ให้เป็นผู้มีจิตวิญญาณของความเป็นครู มีความรู้ความสามารถอย่างแท้จริง ได้รับค่าตอบแทนที่เหมาะสมกับความสามารถและประสิทธิภาพในการสอน รวมทั้งมีกลไกสร้างระบบคุณธรรมในการบริหารงานบุคคลของผู้ประกอบวิชาชีพครู และ (๔) ปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนทุกระดับเพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนได้ตามความถนัดและปรับปรุงโครงสร้างของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อบรรลุเป้าหมายดังกล่าว โดยสอดคล้องกันทั้งในระดับชาติและระดับพื้นที่

๑.๑.๓ มาตรา ๒๖๑ ได้บัญญัติให้การปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา มีคณะกรรมการที่มีความเป็นอิสระคณะหนึ่งที่คณะรัฐมนตรีแต่งตั้งดำเนินการศึกษาและจัดทำข้อเสนอแนะและร่างกฎหมายที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายเพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีดำเนินการต่อไป และให้คณะกรรมการดำเนินการศึกษาและจัดทำข้อเสนอแนะร่างกฎหมายให้แล้วเสร็จและเสนอต่อคณะรัฐมนตรีภายในสองปีนับแต่วันที่แต่งตั้ง

๑.๒ พระราชบัญญัติแผนและขั้นตอนการดำเนินการปฏิรูปประเทศ พ.ศ. ๒๕๖๐ เพื่อเป็นกรอบในการจัดทำแผนการปฏิรูปทุกด้านให้เป็นไปในแนวทางเดียวกัน ได้กำหนดองค์ประกอบแผนปฏิรูปและแนวทางการจัดทำที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

๑.๒.๑ มาตรา ๗ แผนการปฏิรูปประเทศอย่างน้อยต้องประกอบด้วย (๑) แผน ขั้นตอน และวิธีการดำเนินการปฏิรูป ซึ่งต้องสอดคล้องกับผลที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญและยุทธศาสตร์ชาติ (๒) กำหนดระยะเวลาที่ต้องดำเนินการในแต่ละขั้นตอนตามลำดับใน

ลักษณะที่เป็นการบูรณาการและตัวชี้วัดผลการดำเนินการปฏิรูปประเทศในแต่ละด้าน (๓) การกำหนดหน่วยงานของรัฐหรือบุคคลที่รับผิดชอบ (๔) วงเงินที่คาดว่าจะใช้ในการดำเนินการปฏิรูปประเทศในแต่ละด้านหรือแต่ละเรื่อง รวมตลอดทั้งประมาณการของแหล่งที่มาของเงิน (๕) ผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินการปฏิรูปประเทศที่คาดหวังว่าจะบรรลุ ในระยะเวลา ๕ ปี (๖) การเสนอให้มีหรือแก้ไขปรับปรุงกฎหมายที่จำเป็นเพื่อดำเนินการตามแผนปฏิรูปประเทศ

- ๑.๒.๒ มาตรา ๑๒** บัญญัติให้คณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษาดำเนินการโดยอิสระตามแนวทางที่เห็นสมควร และให้ส่งข้อเสนอแนะหรือร่างกฎหมายเพื่อให้คณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติพิจารณาให้ความเห็นเกี่ยวกับความสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ เป้าหมาย และยุทธศาสตร์ด้านต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ในยุทธศาสตร์ชาติ ตลอดจนความสอดคล้องและการบูรณาการกับแผนการปฏิรูปประเทศด้านอื่น ๆ เพื่อประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรีด้วย
- ๑.๓ คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษา** เมื่อวันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๖๐ คณะรัฐมนตรีได้มีมติแต่งตั้งคณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษา ตามมาตรา ๒๕๘ จ. และมาตรา ๒๖๑ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วเมื่อวันที่ ๒ มิถุนายน ๒๕๖๑ โดยมีอำนาจหน้าที่ ดังนี้
- ๑.๓.๑** ศึกษาและเสนอแนะต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อกำหนดนโยบาย แนวทาง และหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการดำเนินการให้เด็กเล็กได้รับการพัฒนาร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาให้สมกับวัยโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย
- ๑.๓.๒** ศึกษาและเสนอแนะกลไกและระบบการผลิต คัดกรองและพัฒนาผู้ประกอบวิชาชีพครู และอาจารย์ ให้ได้ผู้มีจิตวิญญาณของความเป็นครู มีความรู้ความสามารถอย่างแท้จริง ได้รับค่าตอบแทน ที่เหมาะสมกับความสามารถและประสิทธิภาพในการสอน รวมทั้งมีกลไกสร้างระบบคุณธรรมในการ บริหารงานบุคคลของผู้ประกอบวิชาชีพครู ต่อคณะรัฐมนตรี
- ๑.๓.๓** ศึกษาเสนอแนะแนวทาง หลักเกณฑ์ และวิธีการปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนทุกระดับ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนได้ตามความถนัด ต่อคณะรัฐมนตรี
- ๑.๓.๔** ศึกษาและเสนอแนะแนวทาง หลักเกณฑ์ และวิธีการปรับปรุงโครงสร้างของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการปฏิรูปการศึกษา โดยสอดคล้องกันทั้งในระดับชาติและระดับพื้นที่ต่อคณะรัฐมนตรี
- ๑.๓.๕** ร่างกฎหมายเพื่อจัดตั้งกองทุนเพื่อใช้ในการช่วยเหลือผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์ เพื่อลดความเหลื่อมล้ำในการศึกษา และเพื่อเสริมสร้างและพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพครู เสนอคณะรัฐมนตรี
- ๑.๓.๖** เรียกให้เจ้าหน้าที่หรือบุคคลที่เกี่ยวข้องมาชี้แจงหรือแสดงความคิดเห็นประกอบการพิจารณา
- ๑.๓.๗** แต่งตั้งคณะอนุกรรมการหรือคณะทำงานเพื่อปฏิบัติหน้าที่ต่าง ๆ ตามที่มอบหมาย

๑.๔ คณะอนุกรรมการภายใต้คณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษา คณะกรรมการฯ ได้มีมติให้ แต่งตั้งคณะอนุกรรมการทั้งหมด ๑๐ คณะ เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตามขอบเขตที่กำหนด ข้างต้น ประกอบด้วย

- ๑.๔.๑ คณะอนุกรรมการเด็กเล็ก
- ๑.๔.๒ คณะอนุกรรมการกองทุน
- ๑.๔.๓ คณะอนุกรรมการครูและอาจารย์
- ๑.๔.๔ คณะอนุกรรมการจัดการเรียนการสอน
- ๑.๔.๕ คณะอนุกรรมการปฏิรูปโครงสร้างของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา
- ๑.๔.๖ คณะอนุกรรมการรับฟังความคิดเห็น
- ๑.๔.๗ คณะอนุกรรมการสื่อสารสังคม
- ๑.๔.๘ คณะอนุกรรมการเฉพาะกิจศึกษาแนวทางการจัดทำพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ
- ๑.๔.๙ คณะอนุกรรมการเฉพาะกิจศึกษาแนวทางการมีส่วนร่วมของภาคเอกชนในการจัดการศึกษา
- ๑.๔.๑๐ คณะอนุกรรมการเฉพาะกิจเพื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัติการอุดมศึกษา

๒. ผลการดำเนินงานของคณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษา

๒.๑ ร่างแผนการปฏิรูปด้านการศึกษา (ณ เดือนธันวาคม ๒๕๖๐) เมื่อวันที่ ๒๒ ธันวาคม ๒๕๖๐ คณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษาได้จัดส่งร่างแผนการปฏิรูปการศึกษามายังสำนักงานฯ ในฐานะฝ่ายเลขานุการฯ เพื่อนำเสนอต่อคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติในการพิจารณาให้ความเห็น โดยสามารถสรุปสาระสำคัญของร่างแผนการปฏิรูปด้านการศึกษาได้ ดังนี้

๒.๑.๑ เป้าหมายหรือผลพึงประสงค์และผลสัมฤทธิ์ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นเมื่อดำเนินการแล้วเสร็จ

๑) วัตถุประสงค์รวม

- (๑) ลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา (Reduce Disparity in Education)
- (๒) ยกระดับคุณภาพของการจัดการศึกษา (Enhance Quality)
- (๓) มุ่งความเป็นเลิศและสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ (Leverage Excellence and Competitiveness)
- (๔) ปรับปรุงระบบการศึกษาให้มีประสิทธิภาพของการใช้ทรัพยากร เพิ่มความคล่องตัวในการรองรับความหลากหลายของการจัดการศึกษา และสร้างเสริมธรรมาภิบาล (Improve Efficiency, Agility and Good Governance)

๒) เป้าหมายรวม เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์แต่ละด้าน โดยแบ่งเป็นเป้าหมายระยะสั้น (๒ ปี) และเป้าหมายระยะกลาง (๕ ปี) โดยมีเป้าหมายระยะสั้น เพื่อได้ผลผลิตเชิงกลยุทธ์ที่สำคัญเมื่อเสร็จสิ้นภารกิจของคณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษาตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ เช่น ข้อเสนอแนะ การตราหรือปรับแก้ไขกฎหมาย และเป้าหมายระยะกลาง เพื่อมุ่งให้เกิดการบรรลุตามวัตถุประสงค์ในแต่ละด้านของทั้ง ๔ วัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

๓) **ตัวชี้วัด** เป็นการกำหนดตัวชี้วัดจำแนกตามวัตถุประสงค์รวมใน ๔ ด้าน
(รายละเอียดปรากฏตามเอกสารแนบวาระที่ ๓.๓)

๒.๑.๒ ประเด็นการปฏิรูป ประกอบด้วย ๖ ประเด็น ได้แก่

- ๑) การให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนา ก่อนเข้ารับการศึกษา ก่อนวัยเรียน
- ๒) การจัดตั้งกองทุนเพื่อใช้ในการช่วยเหลือผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์ ลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา และเสริมสร้างและพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพของครู
- ๓) กลไกและระบบการผลิต คัดกรองและพัฒนาผู้ประกอบวิชาชีพครูและอาจารย์ ระบบค่าตอบแทนและกลไกระบบคุณธรรมในการบริหารงานบุคคลของผู้ประกอบวิชาชีพครู
- ๔) การปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนได้ตามความถนัด
- ๕) การปรับโครงสร้างของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อบรรลุเป้าหมายในการปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน
- ๖) การปฏิรูประบบการศึกษาและการเรียนรู้โดยรวมของประเทศ ผ่านการตราพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติฉบับใหม่

๒.๑.๓ สำหรับการตรากฎหมายเพื่อจัดตั้งกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษาที่คณะกรรมการฯ จำเป็นต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายใน ๑ ปีนับแต่วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนั้น คณะกรรมการฯ โดยคณะอนุกรรมการกองทุนได้ดำเนินการจัดทำร่างพระราชบัญญัติกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา พ.ศ. แล้วเสร็จ และปัจจุบันอยู่ระหว่างการเสนอร่างพระราชบัญญัติฯ ต่อ สนช. พิจารณา

๓. ประเด็นข้อสังเกตของสำนักงานฯ

๓.๑ คณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษาได้นำเสนอข้อเสนอแนะและร่างกฎหมายที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายของการปฏิรูปด้านการศึกษา โดยเป็นข้อเสนอแนะเบื้องต้นที่ได้จัดทำในช่วงระยะเวลา ๖ เดือนเท่านั้น เนื่องจากคณะกรรมการฯ มีกรอบระยะเวลาในการดำเนินการศึกษาและจัดทำข้อเสนอแนะและเสนอต่อคณะรัฐมนตรีภายใน ๒ ปี โดยคณะกรรมการฯ ได้มีการนำผลการศึกษาและข้อเสนอแนะที่เกี่ยวข้องมาประกอบการจัดทำข้อเสนอแนะดังกล่าวด้วยแล้ว ประกอบด้วย (๑) คณะกรรมาธิการปฏิรูปการศึกษาและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ สภาพัฒนาฯ (๒) คณะกรรมาธิการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา และ (๓) คณะกรรมาธิการการศึกษาและการกีฬา สภานิติบัญญัติแห่งชาติ ทั้งนี้ ประเด็นการปฏิรูปทั้ง ๖ เรื่องที่เสนอเป็นการดำเนินการตามประเด็นการปฏิรูปที่กำหนดไว้ในมาตรา ๒๕๘ จ. แห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษาที่คณะกรรมการฯ ต้องเสนอต่อ ครม. ผลการศึกษาและข้อเสนอแนะแนวทาง กลไก วิธีการรวมทั้งการจัดทำกฎหมายที่เกี่ยวข้องตามที่รัฐธรรมนูญกำหนด ซึ่งจากการพิจารณาเบื้องต้นพบว่า ประเด็นการปฏิรูปทั้ง ๖ เรื่องที่เสนอในร่างแผนฯ มีความสอดคล้องกับประเด็นยุทธศาสตร์ชาติที่ ๓ ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ ทั้งในส่วนของการพัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิตที่ครอบคลุมถึงเด็กปฐมวัย การปฏิรูปการเรียนรู้แบบพลิกโฉม โดยการพัฒนาระบบการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ ๒๑ มีการออกแบบระบบการ

เรียนรู้ใหม่ การเปลี่ยนบทบาทครูและการปรับระบบการผลิตและพัฒนาครู และการเพิ่มประสิทธิภาพระบบบริหารจัดการศึกษาในทุกกระดับ ทุกประเภท ดังนั้น เพื่อให้ข้อเสนอแนะการปฏิรูปการศึกษาของประเทศมีความสมบูรณ์ครบถ้วน เห็นควรให้คณะกรรมการฯ นำร่างยุทธศาสตร์ชาติไปประกอบการดำเนินการ และพิจารณาจัดทำข้อเสนอแนะในรูปแบบของแผนปฏิรูปที่สอดคล้องกับพระราชบัญญัติแผนและขั้นตอนการดำเนินการปฏิรูปประเทศต่อไป

๓.๒ หน่วยงานรับผิดชอบรายการกิจกรรมของแต่ละประเด็นปฏิรูป คณะกรรมการฯ ได้ระบุเฉพาะกระทรวงศึกษาธิการ คณะกรรมการที่เกี่ยวข้อง และ หน่วยงานด้านการศึกษาที่ระบุใน พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติเท่านั้น อย่างไรก็ตาม ประเด็นการปฏิรูปหลายประเด็นมีความเชื่อมโยงกับหน่วยงานอื่น ๆ อาทิ การพัฒนาเด็กปฐมวัย และการพัฒนาผู้ประกอบการวิชาชีพครู เป็นต้น ดังนั้น จึงควรพิจารณาการกำหนดหน่วยงานรับผิดชอบให้ครอบคลุมทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างเหมาะสม

(รายละเอียดปรากฏตามเอกสารแนบวาระที่ ๓.๓)

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

๔. มติที่ประชุม

ระเบียบวาระที่ ๓ : เรื่องเพื่อทราบ

ระเบียบวาระที่ ๓.๔ : คณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ

๑. ความเป็นมา

๑.๑ วันที่ ๑๓ มีนาคม ๒๕๖๑ คณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบร่างแผนการปฏิรูปประเทศทั้ง ๑๑ ด้าน รวมทั้งเห็นชอบให้มีการจัดตั้งกลไกการขับเคลื่อนแผนการปฏิรูปประเทศในรูปแบบคณะกรรมการขึ้น เพื่อทำหน้าที่ประสานระหว่างรัฐบาลและคณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านต่าง ๆ รวมทั้งผลักดันกิจกรรมการปฏิรูปประเทศที่สำคัญและเร่งด่วนภายใต้แผนการปฏิรูปประเทศให้เกิดผลเป็นรูปธรรม และประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างการรับรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับการปฏิรูปประเทศให้แก่ทุกภาคส่วน

๑.๒ วันที่ ๒๗ มีนาคม ๒๕๖๑ สำนักงานฯ ได้เข้าพบรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี นายกอบศักดิ์ ภูตระกูล เพื่อหารือการกำหนดองค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ที่เหมาะสมของคณะกรรมการฯ และสำนักงานฯ ได้ดำเนินการยกร่างคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศแล้วเสร็จ

๒. องค์ประกอบและอำนาจหน้าที่

๒.๑ องค์ประกอบ มีรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี นายกอบศักดิ์ ภูตระกูล เป็นประธาน ประกอบด้วยคณะกรรมการจากผู้ทรงคุณวุฒิ และมีรองเลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติที่ได้รับมอบหมายเป็นกรรมการและเลขานุการ

๒.๒ อำนาจหน้าที่ที่สำคัญ เพื่อประสานกับคณะกรรมการปฏิรูปประเทศ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการผลักดันกิจกรรมปฏิรูปที่สำคัญและเร่งด่วนให้เกิดผลเป็นรูปธรรม นำไปสู่การปฏิรูปประเทศในทุกด้าน รวมทั้งเสนอแนะต่อคณะรัฐมนตรีแนวทางการขับเคลื่อนการดำเนินการภายใต้แผนการปฏิรูปประเทศ โดยครอบคลุมถึงการประชาสัมพันธ์และการสร้างความรับรู้ต่อแนวทางและกิจกรรมการปฏิรูปประเทศในทุกภาคส่วน ติดตามประเมินผลการดำเนินการของหน่วยงานรัฐในการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศ และประสานความร่วมมือจากหน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ องค์กรมหาชน องค์กรต่างประเทศหรือระหว่างประเทศ หรือบุคคลที่เกี่ยวข้อง ในการให้ข้อมูลเพื่อประโยชน์ในการดำเนินงานของคณะกรรมการฯ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

๓. มติที่ประชุม

.....

.....

.....

.....

ด่วนที่สุด บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (๐๒๒๘๐ ๔๐๘๕ ต่อ ๖๒๒๘)
ที่ นร ๑๑๒๐/๑๙๖๖ วันที่ ๒ เมษายน ๒๕๖๑
เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ

กราบเรียน นายกรัฐมนตรี

ผ่านรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี (นายกอบศักดิ์ ภูตระกูล) *Nov* - ๒ เม.ย. ๒๕๖๑

ตามที่ คณะรัฐมนตรีในคราวประชุมเมื่อวันที่ ๑๓ มีนาคม ๒๕๖๑ ได้มีมติเห็นชอบร่างแผนการปฏิรูปประเทศ และเห็นชอบให้มีกลไกการขับเคลื่อนแผนการปฏิรูปประเทศในรูปแบบคณะกรรมการทำหน้าที่ในการประสานระหว่างรัฐบาลและคณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านต่าง ๆ เพื่อผลักดันกิจกรรมการปฏิรูปที่สำคัญและเร่งด่วนภายใต้แผนการปฏิรูปประเทศให้เกิดผลเป็นรูปธรรม นั้น

ในการนี้ สำนักงานฯ จึงใคร่ขอเสนอคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ เพื่อให้มีคณะกรรมการทำหน้าที่ในการประสานระหว่างรัฐบาลและคณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านต่าง ๆ รวมทั้งผลักดันกิจกรรมการปฏิรูปที่สำคัญและเร่งด่วนภายใต้แผนการปฏิรูปประเทศให้เกิดผลเป็นรูปธรรม ดังรายละเอียดปรากฏตามเอกสารที่แนบมาพร้อมนี้

จึงกราบเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หากเห็นชอบ ขอให้โปรดลงนามในคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ที่แนบมาพร้อมนี้ด้วย จะขอบพระคุณยิ่ง

(นายปรเมธี วิมลศิริ)

เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

คำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี

ที่ /๒๕๖๑

เรื่อง คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ

ด้วยคณะรัฐมนตรีในคราวประชุมเมื่อวันที่ ๑๓ มีนาคม ๒๕๖๑ มีมติเห็นชอบให้มีกลไกการขับเคลื่อนแผนการปฏิรูปประเทศในรูปแบบคณะกรรมการทำหน้าที่ในการประสานระหว่างรัฐบาลและคณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านต่าง ๆ เพื่อผลักดันกิจกรรมการปฏิรูปที่สำคัญและเร่งด่วนภายใต้แผนการปฏิรูปประเทศให้เกิดผลเป็นรูปธรรม จึงแต่งตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ โดยมีองค์ประกอบและหน้าที่และอำนาจ ดังนี้

๑. องค์ประกอบ

๑.๑	นายกอบศักดิ์ ภูตระกูล	ประธานกรรมการ
๑.๒	เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา	กรรมการ
๑.๓	เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ	กรรมการ
๑.๔	ผู้อำนวยการสำนักงานประมาณ	กรรมการ
๑.๕	พลตำรวจโท จารุวัฒน์ ไวกง	กรรมการ
๑.๖	นายชูชัย ศุภวงศ์	กรรมการ
๑.๗	นายณัฐพร จาตุศรีพิทักษ์	กรรมการ
๑.๘	นางถวิลวดี บุรีกุล	กรรมการ
๑.๙	นายธวัชชัย ยงกิตติกุล	กรรมการ
๑.๑๐	นายธีรยุทธ์ หล่อเลิศรัตน์	กรรมการ
๑.๑๑	นายสมชัย ฤชุพันธุ์	กรรมการ
๑.๑๒	นายสว่างธรรม เลาหทัย	กรรมการ
๑.๑๓	นายสุรชัย ภูประเสริฐ	กรรมการ
๑.๑๔	นางสาวอ่อนอุษา ลำเลียงพล	กรรมการ
๑.๑๕	นางสาวอ้อนฟ้า เวชชาชีวะ	กรรมการ
๑.๑๖	รองเลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติที่ได้รับมอบหมาย	กรรมการและเลขานุการ
๑.๑๗	เจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติที่ได้รับมอบหมาย	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

๒. หน้าที่และอำนาจ ดังนี้

๒.๑ ประสานกับคณะกรรมการปฏิรูปประเทศ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรค เพื่อผลักดันกิจกรรมปฏิรูปที่สำคัญและเร่งด่วน ภายใต้แผนการปฏิรูปประเทศให้เกิดผลเป็นรูปธรรม นำไปสู่การปฏิรูปประเทศในทุกด้าน

๒.๒ เสนอแนะต่อคณะรัฐมนตรี แนวทางการขับเคลื่อนการดำเนินการภายใต้แผนการปฏิรูปประเทศ เพื่อให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม โดยครอบคลุมถึงการประชาสัมพันธ์และการสร้างความรับรู้ต่อแนวทางและกิจกรรมการปฏิรูปประเทศในทุกภาคส่วน

๒.๓ ติดตามและประเมินผลการดำเนินการของหน่วยงานของรัฐในการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศ

๒.๔ ประสานความร่วมมือจากหน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ องค์กรมหาชน องค์กรต่างประเทศหรือระหว่างประเทศ หรือบุคคลที่เกี่ยวข้อง เพื่อส่งเอกสาร ข้อมูล ความเห็น หรือการอื่นที่จำเป็นเพื่อประโยชน์ในการดำเนินงานของคณะกรรมการฯ

๒.๕ แต่งตั้งคณะอนุกรรมการและคณะทำงานเพื่อช่วยในการปฏิบัติงานได้ตามความจำเป็น

๒.๖ รายงานข้อเสนอแนะและผลการดำเนินงานต่อนายกรัฐมนตรีเป็นระยะ

๒.๗ ดำเนินการอื่นตามที่นายกรัฐมนตรีมอบหมาย

ให้สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ อำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการ สำหรับการเบิกจ่ายที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการอื่นๆ ที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงานให้เบิกจ่ายตามระเบียบทางราชการ และการเบิกจ่ายเบี่ยงประชุมให้เป็นไปตามพระราชกฤษฎีกาเบี่ยงประชุมกรรมการ พ.ศ. ๒๕๔๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม โดยให้เบิกจ่ายจากสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่

เมษายน ๒๕๖๑

พลเอก

(ประยุทธ์ จันทร์โอชา)

นายกรัฐมนตรี

ระเบียบวาระที่ ๔ : เรื่องสืบเนื่อง
ระเบียบวาระที่ ๔.๑ : การจัดทำแผนแม่บทตามยุทธศาสตร์ชาติ

๑. ความเป็นมา

๑.๑ วันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑ ที่ประชุมคณะกรรมการยุทธศาสตร์ในคราวประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๖๑ เห็นว่า ควรมีการเตรียมการจัดทำแผนแม่บทไว้ตั้งแต่ระยะการจัดทำร่างยุทธศาสตร์ชาติ เพื่อให้การจัดทำแผนแม่บทสามารถดำเนินการได้อย่างรวดเร็วหลังจากยุทธศาสตร์ชาติมีผลบังคับใช้ จึงมีมติเห็นชอบในหลักการข้อเสนอหลักเกณฑ์การจัดทำแผนแม่บทตามยุทธศาสตร์ชาติตามที่สำนักงานฯ เสนอที่ได้กำหนดให้จัดทำ ๑ แผนแม่บทต่อยุทธศาสตร์ โดยมอบหมายให้สำนักงานฯ ในฐานะฝ่ายเลขานุการ กำหนดรูปแบบและเค้าโครงของแผนแม่บท และให้คณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติเสนอเรื่องสำคัญที่จะครอบคลุมในเบื้องต้น เพื่อเสนอคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ พิจารณาก่อนเริ่มจัดทำแผนแม่บทในรายละเอียดต่อไป

๑.๒ วันที่ ๑๖ มีนาคม ๒๕๖๑ สำนักงานฯ จึงได้จัดให้มีการประชุมหารือประธานกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติทั้ง ๖ คณะ ณ ห้องประชุม ๕๒๑ สศช. เพื่อหารือแนวทางและรูปแบบการจัดทำแผนแม่บท โดยที่ประชุมรับทราบมติที่ประชุมคณะกรรมการยุทธศาสตร์ในคราวประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๖๑ เมื่อวันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑ ดังกล่าว ทั้งนี้ ที่ประชุมเห็นว่าแผนแม่บทควรมีกรอบระยะเวลาดำเนินการ ๒๐ ปี และควรมีการปรับปรุงให้สอดคล้องกับสถานการณ์และบริบทการพัฒนาประเทศอย่างสม่ำเสมอ โดยสามารถแบ่งช่วงระยะเวลาการพัฒนาตามแผนแม่บทเป็น ๒ ช่วง ๆ ละ ๑๐ ปี

๒. รูปแบบและเค้าโครงของแผนแม่บท ประกอบด้วยสาระสำคัญ ๓ ส่วน ดังนี้

๒.๑ ส่วนที่ ๑ บทสรุปผู้บริหาร

๒.๒ ส่วนที่ ๒ ประกอบด้วย บทนำ (สถานการณ์ที่เกี่ยวข้อง ประเด็นการพัฒนา กรอบการแนวทางการพัฒนา) เป้าหมาย ตัวชี้วัดตามเป้าหมาย

๒.๓ ส่วนที่ ๓ แผนแม่บทเพื่อบรรลุเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ชาติ ด้านต่าง ๆ ประกอบด้วย เป้าหมายการพัฒนา ตัวชี้วัด แนวทางการพัฒนา แผนรองรับ และแผนงานโครงการสำคัญ

(รายละเอียดปรากฏตามเอกสารแนบวาระที่ ๔.๑)

๓. ข้อเสนอเพื่อพิจารณา

๓.๑ เห็นชอบในหลักการจัดทำแผนแม่บท โดยแผนแม่บทควรมีกรอบระยะเวลาดำเนินการ ๒๐ ปี โดยสามารถแบ่งช่วงระยะเวลาการพัฒนาตามแผนแม่บทเป็น ๒ ช่วง ๆ ละ ๑๐ ปี ควรมีการปรับปรุงให้สอดคล้องกับสถานการณ์และบริบทการพัฒนาประเทศอย่างสม่ำเสมอ และให้ระบุแผนงาน/โครงการ/การดำเนินการที่เป็นเรื่องสำคัญที่จำเป็นต้องดำเนินการตามแผนแม่บท ทั้งนี้ แผนแม่บทไม่ต้องระบุเป็นกิจกรรมย่อยหรือกิจกรรมที่เป็นภารกิจประจำของหน่วยงาน รวมทั้ง ไม่ต้องมีการระบุงบประมาณของแผนงาน/โครงการ/การดำเนินการต่าง ๆ ที่ปรากฏในแผนแม่บท ยกเว้นในเรื่องสำคัญที่จำเป็นต้องดำเนินการตามแผนแม่บท ให้มีการระบุกรอบงบประมาณเบื้องต้น

๓.๒ เห็นชอบรูปแบบและเค้าโครงของแผนแม่บทตามที่สำนักงานฯ เสนอ เพื่อที่คณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติทั้ง ๖ คณะได้ใช้ในการเตรียมการจัดทำแผนแม่บทของยุทธศาสตร์ชาติแต่ละด้านต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

๔. มติที่ประชุม

คำอธิบายเกี่ยวกับร่างรูปแบบแผนแม่บท

แบ่งเป็น ๓ ส่วน

๑. บทสรุปผู้บริหาร

๒. ภาพรวมของแผนแม่บทเรื่องนี้ในภาพกว้าง ในช่วงระยะเวลา ๒๐ ปี

๑. บทนำ (เกริ่นเกี่ยวกับ สถานการณ์ ความจำเป็นในการพัฒนา และกรอบแนวทางภาพกว้าง)

๑.๑ สถานการณ์ที่เกี่ยวข้อง (แบ่งอธิบายเป็นประเด็นสถานการณ์ภายนอกและสถานการณ์ภายใน)

๑.๒ ประเด็นการพัฒนา (กล่าวถึงประเด็นสำคัญที่เกิดจากสถานการณ์ และนำไปสู่การมีแผนแม่บทดังกล่าว)

๑.๓ กรอบการแนวทางการพัฒนา (กล่าวถึงแนวทางที่แผนแม่บทดังกล่าวจะดำเนินการ)

๒. เป้าหมาย (เขียนตามเป้าหมายที่กำหนดในยุทธศาสตร์ชาติ เนื่องจากแผนแม่บทดังกล่าวต้องบรรลุเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ชาติ ตามมาตรา ๑๐ พ.ร.บ. ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๕๖๐)

๓. ตัวชี้วัดตามเป้าหมาย (ทำเป็นตาราง ระบุเป้าหมายระยะ ๑๐ ปี และ ๑๐ ปี)

๓. แผนแม่บทเพื่อบรรลุเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ชาติ ด้าน

๑. แผนแม่บท ประเด็น(ใส่ชื่อแผนแม่บทและเกริ่นนำเกี่ยวกับการดำเนินการเพื่อบรรลุตามเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติ)

๑.๑ เป้าหมายการพัฒนา (เป้าหมายของการดำเนินการ ในระยะ ๒๐ ปี ทั้งนี้ควรเป็นเป้าหมายที่ดำเนินการแล้วบรรลุเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ชาติด้วย)

๑.๒ ตัวชี้วัด (กำหนดตัวชี้วัดที่ใช้ในการวัดผลตามเป้าหมาย ข้อ ๑.๑)

๑.๓ แนวทางการพัฒนา (แนวทางที่จะดำเนินการเพื่อให้บรรลุตามเป้าหมาย โดยอาจมีหลายแนวทาง เช่น แนวทางที่๑.๑ (อธิบายแนวทางนี้ แบบกระชับ และอาจมีประเด็นย่อย)

๑.๔ แผนรองรับ (ระบุแผนของหน่วยงานและแผนปฏิรูปประเทศที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ให้แนวทางการพัฒนาดังการบรรลุเป้าหมาย ซึ่งตามมาตรา ๑๐ พ.ร.บ. ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๕๖๐ แผนแม่บทและแผนปฏิรูปประเทศต้องมีความสอดคล้องกัน)

๑.๕ แผนงานโครงการสำคัญ (กำหนดกรอบแผนงานหรือโครงการ ที่จะขับเคลื่อนเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย โดยอาจมีหลายแผนงาน และแต่ละแผนงาน ควรประกอบด้วย สารระสำคัญหน่วยงานหลักในการดำเนินงาน)

๒. แผนแม่บท ประเด็น (ใส่ชื่อแผนแม่บทและเกริ่นนำเกี่ยวกับการดำเนินการเพื่อบรรลุตามเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติ)

๒.๑

๒.๒

แผนแม่บทเพื่อบรรลุเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ชาติ ด้าน

(ปี พ.ศ. -)

คณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ
ด้าน.....

บทสรุปผู้บริหาร

.....

.....

.....

.....

.....

ส่วนที่ ๑

๑. บทนำ

(เกริ่นเกี่ยวกับ สถานการณ์ ความจำเป็นในการพัฒนา และกรอบแนวทางภาพกว้าง)

.....

.....

.....

.....

๑.๑ สถานการณ์ที่เกี่ยวข้อง

สถานการณ์ภายนอก

-
-

สถานการณ์ภายใน

-
-

๑.๒ ประเด็นการพัฒนา

-
-
-

๑.๓ กรอบแนวทางการพัฒนา

-
-

๒. เป้าหมาย (เป้าหมายตามยุทธศาสตร์ชาติ)

๒.๑

๒.๒

๒.๓

.....

๓. ตัวชี้วัดตามเป้าหมาย

เป้าหมาย (ตามยุทธศาสตร์)	๑๐ ปี	๑๐ ปี
...		
...		
...		
...		

ส่วนที่ ๒
แผนแม่บทเพื่อบรรลุเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ชาติ

๑. แผนแม่บท ประเด็น

เกริ่นนำเกี่ยวกับการพัฒนาที่เฉพาะเจาะจงในเรื่องดังกล่าว.....
.....
.....
.....
.....

๑.๑ เป้าหมายการพัฒนา

-
-
-

๑.๒ ตัวชี้วัด

-
-
-

๑.๓ แนวทางการพัฒนา

แนวทางที่ ๑.๓.๑

.....

.....

-
-
-

แนวทางที่ ๑.๓.๒

.....

.....

-
-
-

แนวทางที่ ๑.๓.๓

.....

.....

-
-
-

๑.๔ แผนรองรับ (แผนงาน/โครงการ และแผนปฏิรูปประเทศ)

-
-
-
-

๑.๕ แผนงานโครงการสำคัญ

แผนงานที่ ๑

(๑) สาระสำคัญ.....

.....

.....

.....

.....

(๒) หน่วยงานดำเนินงานหลัก.....

.....

แผนงานที่ ๒

(๑) สาระสำคัญ.....

.....

.....

.....

.....

(๒) หน่วยงานดำเนินงานหลัก.....

.....

๒. แผนแม่บท ประเด็น

เกริ่นนำเกี่ยวกับการพัฒนาที่เฉพาะเจาะจงในเรื่องดังกล่าว.....

.....

.....

.....
.....
๒.๑ เป้าหมายการพัฒนา

-
-
-

๒.๒ ตัวชี้วัด

-
-
-

๒.๓ แนวทางการพัฒนา

แนวทางที่ ๒.๓.๑

.....
.....
.....

-
-
-

แนวทางที่ ๒.๓.๒

.....
.....
.....

-
-
-

แนวทางที่ ๒.๓.๓

.....
.....
.....

-
-
-

๒.๔ แผนรองรับ

-
-
-
-

๒.๕ แผนงานโครงการสำคัญ

แผนงานที่ ๑

(๑) สารระสำคัญ.....

(๒) หน่วยงานดำเนินงานหลัก.....

แผนงานที่ ๒

(๑) สารระสำคัญ.....

(๒) หน่วยงานดำเนินงานหลัก.....

- ระเบียบวาระที่ ๔ : เรื่องสืบเนื่อง
- ระเบียบวาระที่ ๔.๒ : ระเบียบหลักเกณฑ์และวิธีการติดตาม การตรวจสอบ และการประเมินผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ และแผนการปฏิรูปประเทศ
-

๑. ความเป็นมา

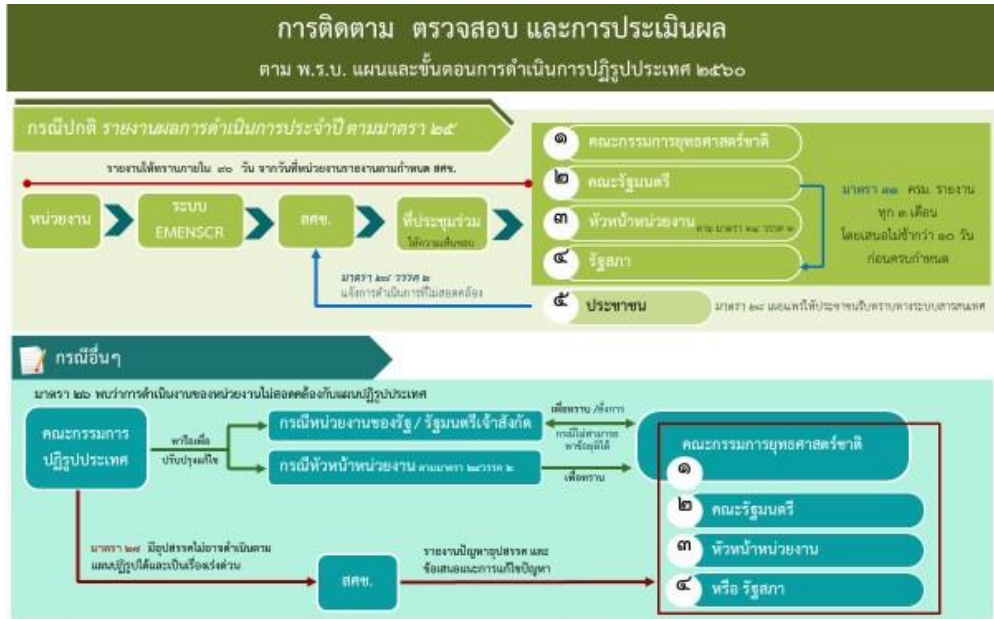
- ๑.๑ วันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑ ที่ประชุมคณะกรรมการยุทธศาสตร์ในคราวประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๖๑ มีมติเห็นชอบข้อเสนอในการกำหนดระเบียบหลักเกณฑ์และวิธีการติดตาม การตรวจสอบ และการประเมินผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ และแผนการปฏิรูปประเทศตามที่ฝ่ายเลขานุการเสนอ และมอบหมายให้ฝ่ายเลขานุการดำเนินการเสนอระเบียบหลักเกณฑ์และวิธีการดังกล่าวตามขั้นตอนของกฎหมายต่อไป
- ๑.๒ วันที่ ๑๓ มีนาคม ๒๕๖๑ คณะรัฐมนตรีได้มีมติให้สำนักงานฯ เร่งดำเนินการจัดทำหลักเกณฑ์และวิธีการติดตาม การตรวจสอบ และการประเมินผลการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศ โดยมุ่งเน้นให้กลไกและวิธีการประเมินสามารถประเมินผลได้อย่างเป็นรูปธรรมและไม่เป็นภาระของหน่วยงานมากเกินไป และนำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาโดยเร็ว เพื่อให้ส่วนราชการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องใช้เป็นแนวทางและหลักเกณฑ์เพื่อถือปฏิบัติต่อไป

๒. ข้อเท็จจริง

- ๒.๑ หลักการการติดตาม การตรวจสอบ และการประเมินผลตามที่ได้กำหนดไว้ในหมวด ๓ ของพระราชบัญญัติการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติฯ ให้คณะรัฐมนตรีวางระเบียบเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และวิธีการการติดตาม การตรวจสอบ และการประเมินผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ โดยให้หน่วยงานของรัฐรายงานผลการดำเนินการต่อสำนักงานฯ ภายในเวลาและตามรายการที่สำนักงานฯ กำหนด และให้สำนักงานฯ จัดทำรายงานสรุปผลการดำเนินการประจำปีเสนอต่อคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ คณะรัฐมนตรี หัวหน้าหน่วยงานของรัฐ และรัฐสภาทราบภายใน ๙๐ วันนับแต่วันที่ได้รับรายงานจากหน่วยงาน ซึ่งรายงานดังกล่าวอย่างน้อยต้องระบุความก้าวหน้าของการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ ปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะในการดำเนินการให้เป็นไปตามยุทธศาสตร์ชาติด้วย ทั้งนี้ หากในรายงานดังกล่าวพบว่าหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องมีการดำเนินการใดที่ไม่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติหรือแผนแม่บท คณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติสามารถแจ้งให้หน่วยงานของรัฐทราบถึงความไม่สอดคล้องและข้อเสนอแนะในการแก้ไขปรับปรุงได้

๒.๒ หลักการการติดตาม การตรวจสอบ และการประเมินผลตามที่ได้กำหนดไว้ในหมวด ๓ ของพระราชบัญญัติแผนและขั้นตอนการดำเนินการปฏิรูปประเทศฯ ให้คณะรัฐมนตรีวางระเบียบเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และวิธีการการติดตาม การตรวจสอบ และการประเมินผลการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ โดยให้หน่วยงานของรัฐรายงานผลการดำเนินการต่อสำนักงานฯ ภายในเวลาและตามรายการที่สำนักงานฯ กำหนด และให้สำนักงานฯ จัดทำรายงานสรุปผลการดำเนินการประจำปีเสนอต่อที่ประชุมร่วมฯ เพื่อให้ความเห็นชอบ และ ให้สำนักงานฯ เสนอรายงานต่อคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ คณะรัฐมนตรี หัวหน้าหน่วยงานของรัฐ และรัฐสภาทราบภายใน ๙๐ วันนับแต่วันที่ได้รับรายงานจากหน่วยงาน ซึ่งรายงานดังกล่าวอย่างน้อยต้องระบุความก้าวหน้าของการปฏิรูปประเทศ ปัญหา อุปสรรค และ ข้อเสนอแนะการแก้ไขปัญหาด้วย ทั้งนี้ หากในรายงานดังกล่าวพบว่าหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องมีการดำเนินการใดที่ไม่สอดคล้องกับแผนการปฏิรูปประเทศด้านใด ๆ ให้คณะกรรมการปฏิรูปคณะนั้นประสานงานหรือปรึกษาหารือกับหน่วยงานของรัฐดังกล่าวหรือรัฐมนตรีเจ้าสังกัดหรือที่กำกับดูแลเพื่อแก้ไขปรับปรุงความไม่สอดคล้องนั้นตามขั้นตอนต่อไป

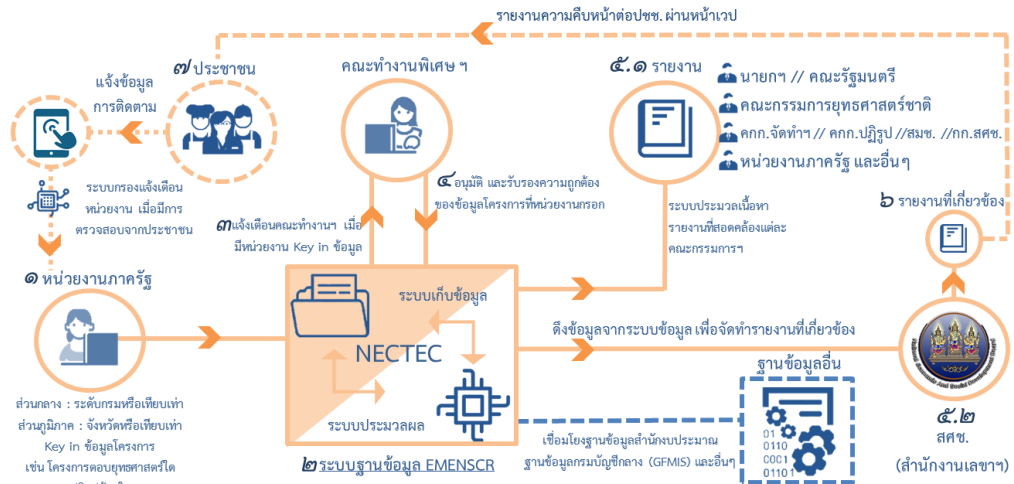
๓. หลักการการติดตาม การตรวจสอบ และการประเมินผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติและแผนการปฏิรูปประเทศ

สำนักงานฯ ในฐานะฝ่ายเลขานุการของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ คณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ และคณะกรรมการปฏิรูปประเทศ ได้ดำเนินการจัดทำ (ร่าง) แนวทางการติดตาม การตรวจสอบ และการประเมินผล โดยได้ยึดหลักการการติดตาม การตรวจสอบ และการประเมินผลตามที่ได้กำหนดไว้ใน หมวด ๓ ของพระราชบัญญัติการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติฯ และ หมวด ๓ ของพระราชบัญญัติแผนและขั้นตอนการดำเนินการปฏิรูปประเทศฯ มีรายละเอียด สรุปได้ดังนี้

๓.๑ พื้นฐานและแนวทางการติดตาม การตรวจสอบ และการประเมินผลยุทธศาสตร์ชาติและการปฏิรูปประเทศ

- ๑) สำนักงานฯ ได้ยึดแนวทางการดำเนินการฯ ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๓ มีนาคม ๒๕๖๑ ในการออกแบบระบบระบบติดตาม การตรวจสอบ และการประเมินผลการดำเนินงานของหน่วยงานที่สามารถประเมินผลได้อย่างเป็นรูปธรรมและไม่เป็นภาระต่อหน่วยงานมากเกินไป โดยสำนักงานฯ ได้ร่วมกับศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ (NECTEC) เพื่อออกแบบระบบเทคโนโลยีสารสนเทศในการติดตาม การตรวจสอบ และการประเมินผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติและแผนการปฏิรูปประเทศ (Electronics Monitoring and Evaluation System of National Strategy and Country Reform : EMENSCR) เป็นการติดตามและตรวจสอบกระบวนการดำเนินการตามแผนงาน โครงการ หรือการดำเนินการต่าง ๆ ของหน่วยงาน และการประเมินผลผลลัพธ์ของการขับเคลื่อนการพัฒนาตามยุทธศาสตร์ชาติและแผนการปฏิรูปประเทศของหน่วยงาน ซึ่งจะเป็นการติดตาม การตรวจสอบ และการประเมินผลทั้งระบบตั้งแต่ต้นจนจบกระบวนการ และเป็นการทำงานที่ไม่ใช้กระดาษ (Paperless System) โดยระบบ EMENSCR จะเป็นระบบข้อมูลขนาดใหญ่ที่เชื่อมโยงข้อมูลที่เกี่ยวข้องจากส่วนราชการต่าง ๆ ได้อย่างเป็นบูรณาการ โดยเฉพาะข้อมูลทางด้านงบประมาณ การเบิกจ่ายงบประมาณ และการรายงานผลต่าง ๆ นำไปสู่ระบบการติดตาม การตรวจสอบ และการประเมินผลแห่งชาติในอนาคต

- ๒) คณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ คณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ คณะกรรมการปฏิรูปประเทศ จะสามารถเรียกค้นข้อมูลจากระบบ EMENSCR เพื่อติดตามความก้าวหน้าของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ ซึ่งจะสามารถช่วยลดภาระการให้ข้อมูลเพื่อประกอบการชี้แจงต่าง ๆ ของหน่วยงาน รวมทั้งช่วยลดต้นทุนการดำเนินงาน และเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้ สำนักงานฯ จะสามารถเผยแพร่รายงานสรุปผลการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องให้ประชาชนทราบผ่านระบบ EMENSCR ซึ่งจะก่อให้เกิดการมีส่วนร่วมของประชาชนในการติดตามประเมินผลการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ชาติและแผนการปฏิรูปประเทศ

- ๓) การรายงานตามระบบฯ กำหนดให้หน่วยงานรายงานตามแบบรายงานผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศโดยพิจารณาประเด็นยุทธศาสตร์ชาติและการปฏิรูปประเทศเป็นกรอบในการรายงาน โดยหน่วยงานรายงานข้อมูลแผนงาน/โครงการ/การดำเนินการในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติและการปฏิรูปประเทศ รวมทั้ง ผลการดำเนินการ ปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนวทางการแก้ไขเข้าสู่ระบบฯ เป็นรายไตรมาส (รายละเอียดปรากฏตามเอกสารแนบวาระที่ ๔.๒-๑) โดยคาดว่าจะใช้คณะกรรมการพิเศษภายในสำนักงานปลัดกระทรวงของแต่ละกระทรวงหรือหน่วยงานที่เทียบเท่า ที่ได้รับการแต่งตั้งตามข้อสั่งการนายกรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๐ เป็นกลไกหลักในการอนุมัติการรายงานเข้าสู่ระบบฯ (ขั้นตอนที่ ๑ - ๔)
- ๔) ระบบฯ ดำเนินการประมวลผลข้อมูล เพื่อจัดทำเป็นรายงานต่อคณะกรรมการต่าง ๆ ที่มีสิทธิในการเข้าถึงรายงานในแต่ละระดับ และสำนักงานฯ จะได้ประมวลรายงานนำเสนอตามขั้นตอนตามที่ปรากฏในหมวด ๓ ของพระราชบัญญัติการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติฯ และ หมวด ๓ ของพระราชบัญญัติแผนและขั้นตอนการดำเนินการปฏิรูปประเทศฯ รวมทั้งคณะกรรมการต่าง ๆ สามารถที่จะเรียกดูข้อมูลหรือจัดทำรายงานได้จากระบบตามสิทธิและหน้าที่ (ขั้นตอนที่ ๕) นอกจากนี้ ระบบฯ จะจัดทำรายงานฉบับสาธารณะ เพื่อให้ประชาชนและภาคีการพัฒนาต่าง ๆ ได้รับทราบ (ขั้นตอนที่ ๖) รวมถึงมีระบบที่ให้ประชาชนทั่วไปได้ร่วมติดตาม ตรวจสอบการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศและยุทธศาสตร์ชาติ (ขั้นตอนที่ ๗)

- ๕) หากปรากฏว่า ข้อมูลตามที่ระบบฯ ได้รายงานต่อคณะกรรมการชุดต่าง ๆ ยังมีข้อมูลที่ไม่เพียงพอต่อการติดตาม การตรวจสอบ และการประเมินผล ให้คณะกรรมการชุดต่าง ๆ ได้ดำเนินการขอข้อมูลเพิ่มเติมผ่านระบบฯ หรือมอบหมายให้สำนักงานฯ ดำเนินการขอข้อมูลเพิ่มเติมเพิ่มเติม ก่อนที่จะได้มีการเรียกหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่งมาชี้แจง ให้ข้อมูลเพิ่มเติม หรือทำการใด ๆ ซึ่งเป็นไปตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑๓ มีนาคม ๒๕๖๑ ในการทำให้การติดตาม การตรวจสอบ และการประเมินผลไม่เป็นภาระของหน่วยงานมากเกินไป ซึ่งรวมถึงการติดตาม การตรวจสอบ และการประเมินผล การขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศหรือยุทธศาสตร์ชาติในระดับพื้นที่ ยกเว้นกรณีที่มีความจำเป็นเร่งด่วนหรือมีข้อมูลเชิงประจักษ์ทั้งจากระบบฯ หรือแหล่งข้อมูลอื่นที่มีความน่าเชื่อถือ ปรากฏชัดว่าจำเป็นต้องดำเนินการติดตาม การตรวจสอบ การประเมินผลอย่างเร่งด่วน เพื่อไม่ให้เกิดผลเสียหายอย่างใหญ่หลวงต่อการพัฒนาประเทศ
- ๖) ในกรณีที่ รายงานได้แสดงให้เห็นว่ามีหน่วยงานรัฐใด ๆ ที่มีการดำเนินการใดที่ไม่สอดคล้องกับ ยุทธศาสตร์ชาติและ/หรือแผนการปฏิรูปประเทศ คณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติและ คณะกรรมการปฏิรูปด้านที่เกี่ยวข้องจึงจะสามารถดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องตามที่ปรากฏเป็นขั้นตอนในหมวด ๓ ของพระราชบัญญัติการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติฯ และ หมวด ๓ ของพระราชบัญญัติแผนและขั้นตอนการดำเนินการปฏิรูปประเทศฯ
- ๓.๒ บนพื้นฐานและแนวทางของระบบการติดตาม การตรวจสอบ และการประเมินผลการดำเนินการ ตามยุทธศาสตร์ชาติและแผนการปฏิรูปประเทศดังกล่าว สำนักงานฯ จึงได้ยกร่างระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการติดตาม การตรวจสอบ และการประเมินผลการ ดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ และแผนการปฏิรูปประเทศ โดยยึดหลักการช่วยลดภาระการให้ ข้อมูลเพื่อประกอบการชี้แจงต่าง ๆ ของหน่วยงาน การประเมินผลได้อย่างเป็นรูปธรรม และการมีส่วนร่วมของประชาชน

(รายละเอียดปรากฏตามเอกสารแนบวาระที่ ๔.๒-๒)

๔. ข้อเสนอเพื่อพิจารณา

- ๔.๑ เห็นชอบในหลักการแนวทางการติดตาม การตรวจสอบ และการประเมินผลยุทธศาสตร์ชาติและการ ปฏิรูปประเทศ และร่างระเบียบหลักเกณฑ์และวิธีการติดตาม การตรวจสอบ และการประเมินผล การดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติและแผนการปฏิรูปประเทศ ตามที่สำนักงานฯ เสนอ
- ๔.๒ เห็นชอบในหลักการร่างระเบียบหลักเกณฑ์และวิธีการติดตาม การตรวจสอบ และการประเมินผล การดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ และแผนการปฏิรูปประเทศ และมอบหมายให้สำนักงานฯ หรือ ร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเพื่อปรับปรุงร่างระเบียบฯ ให้เป็นไปตามข้อกำหนดที่เกี่ยวข้อง ก่อนการนำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาตามขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

๕. มติที่ประชุม

.....

.....

ส่วนที่ 1 : ข้อมูลทั่วไป

1. ชื่อโครงการ* ภายใต้แผนงาน.....

2. ลักษณะโครงการ*

 โครงการที่ใช้งบประมาณ โครงการที่ไม่ใช้งบประมาณ

3. วิธีการดำเนินงาน*

 ดำเนินการเอง จัดจ้าง

4. สถานะโครงการ/การดำเนินงาน*

 อยู่ระหว่างดำเนินการ ยังไม่เริ่มดำเนินการ ดำเนินการเสร็จแล้ว
ส่วนที่ 2 : ความเชื่อมโยงกับแผนในระดับต่างๆ**แผนระดับที่ 1**

1. ความสอดคล้องกับเป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติ*

- เป้าหมายที่ 1 : ประเทศชาติมั่นคง ประชาชนมีความสุข
- เป้าหมายที่ 2 : ยกระดับศักยภาพในหลากหลายมิติเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่อง
- เป้าหมายที่ 3 : พัฒนาคนในทุกมิติและในทุกช่วงวัยให้เป็นคนดี เก่ง และมีคุณภาพ
- เป้าหมายที่ 4 : สร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม
- เป้าหมายที่ 5 : สร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
- เป้าหมายที่ 6 : ภาครัฐของประชาชน เพื่อประชาชนและประโยชน์ส่วนรวม

อธิบายความสอดคล้อง.....

.....

.....

2. ความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติแต่ละด้าน*

2.1 ยุทธศาสตร์ชาติที่เกี่ยวข้องโดยตรง* (เลือกได้เพียง 1 ด้าน)	เป้าหมายที่เกี่ยวข้อง	ประเด็นที่เกี่ยวข้อง
ยุทธศาสตร์ชาติด้าน	☐ เป้าหมายที่ ☐ เป้าหมายที่ ☐ เป้าหมายที่	☐ ประเด็นที่ ☐ ประเด็นที่ ☐ ประเด็นที่

2.2 ยุทธศาสตร์ชาติที่เกี่ยวข้องในระดับรอง (เลือกได้มากกว่า 1 ด้าน)	เป้าหมายที่เกี่ยวข้อง	ประเด็นที่เกี่ยวข้อง
ยุทธศาสตร์ชาติด้าน	☐ เป้าหมายที่	☐ ประเด็นที่
	☐ เป้าหมายที่	☐ ประเด็นที่
ยุทธศาสตร์ชาติด้าน	☐ เป้าหมายที่	☐ ประเด็นที่
	☐ เป้าหมายที่	☐ ประเด็นที่

แผนระดับที่ 2

1. ความสอดคล้องกับแผนปฏิรูปประเทศ*

1.1 แผนปฏิรูปประเทศด้านที่เกี่ยวข้อง โดยตรง* (เลือกได้เพียง 1 ด้าน)	เป้าหมายที่เกี่ยวข้อง	ประเด็นปฏิรูป
แผนปฏิรูปประเทศด้าน	☐ เป้าหมายที่	☐ ประเด็นปฏิรูปที่ ... ○ แนวทาง/กิจกรรม
	☐ เป้าหมายที่	○ แนวทาง/กิจกรรม
	☐ เป้าหมายที่	☐ ประเด็นปฏิรูปที่ ... ○ แนวทาง/กิจกรรม
		○ แนวทาง/กิจกรรม
1.2 แผนปฏิรูปประเทศด้านที่เกี่ยวข้อง ในระดับรอง (เลือกได้มากกว่า 1 ด้าน)	เป้าหมายที่เกี่ยวข้อง	ประเด็นที่เกี่ยวข้อง
แผนปฏิรูปประเทศด้าน	☐ เป้าหมายที่	☐ ประเด็นปฏิรูปที่ ... ○ แนวทาง/กิจกรรม
	☐ เป้าหมายที่	○ แนวทาง/กิจกรรม
	☐ เป้าหมายที่	☐ ประเด็นปฏิรูปที่ ... ○ แนวทาง/กิจกรรม
		○ แนวทาง/กิจกรรม
แผนปฏิรูปประเทศด้าน	☐ เป้าหมายที่	☐ ประเด็นปฏิรูปที่ ... ○ แนวทาง/กิจกรรม
	☐ เป้าหมายที่	○ แนวทาง/กิจกรรม
	☐ เป้าหมายที่	☐ ประเด็นปฏิรูปที่ ... ○ แนวทาง/กิจกรรม
		○ แนวทาง/กิจกรรม

2. ความสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ*

- ยุทธศาสตร์ที่.....
- เป้าหมาย.....
- แนวทาง.....
- แนวทาง.....

3. ความสอดคล้องกับแผนความมั่นคงแห่งชาติ

- ยุทธศาสตร์ที่...
- ยุทธศาสตร์ที่...

4. ความสอดคล้องกับแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ

- ยุทธศาสตร์ที่...
- ยุทธศาสตร์ที่...

แผนระดับที่ 3 (ตามมติ ครม. วันที่ 4 ธันวาคม 2560)

- แผนที่สอดคล้อง
- แผนที่สอดคล้อง

ความสอดคล้องกับนโยบายรัฐบาล*

- นโยบายการปกป้องและเชิดชูสถาบันพระมหากษัตริย์
- นโยบายการรักษาความมั่นคงของรัฐและการต่างประเทศ
- นโยบายการลดความเหลื่อมล้ำของสังคม และการสร้างโอกาสการเข้าถึงบริการของรัฐ
- นโยบายการศึกษาและเรียนรู้ การทะนุบำรุงศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม
- นโยบายการยกระดับคุณภาพบริการด้านสาธารณสุขและสุขภาพของประชาชน
- นโยบายการเพิ่มศักยภาพทางเศรษฐกิจของประเทศ
- นโยบายการส่งเสริมบทบาทและการใช้โอกาสในประชาคมอาเซียน
- นโยบายการพัฒนาและส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี การวิจัย และพัฒนา และนวัตกรรม
- นโยบายการรักษาความมั่นคงของฐานทรัพยากร และการสร้างสมดุลระหว่างการอนุรักษ์ กับการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน
- นโยบายการส่งเสริมการบริหารราชการแผ่นดินที่มีธรรมาภิบาล และการป้องกันปราบปรามการทุจริต และประพฤติมิชอบในภาครัฐ
- นโยบายการปรับปรุงกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

-
-

ส่วนที่ 3 : รายละเอียดแผนงาน/โครงการ/การดำเนินการ

1. หลักการและเหตุผล*

.....

.....

.....

.....

2. วัตถุประสงค์*

.....

.....

.....

.....

3. เป้าหมาย*

3.3.1 เป้าหมายเชิงผลผลิต (Output)

.....

.....

3.3.2 เป้าหมายเชิงผลลัพธ์ (Outcome).....

.....

.....

4. ผลที่คาดว่าจะเกิด*

.....

.....

.....

.....

.....

5. ดัชนีชี้วัดความสำเร็จ

.....

.....

.....

.....

.....

6. กลุ่มเป้าหมาย/ผู้ที่ได้รับประโยชน์*

.....

.....

7. พื้นที่การดำเนินการ

.....

.....

8. ระยะเวลาดำเนินโครงการ*

.....

.....

ส่วนที่ 4 : แนวทางการดำเนินการ*

กิจกรรม	ระยะเวลา															
	ปีที่				ปีที่				ปีที่				ปีที่			
	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4
1.																
-																
-																
2.																
-																
-																

ส่วนที่ 5 : งบประมาณ
1. วงเงินงบประมาณ

วงเงินงบประมาณทั้งหมด*

แหล่งเงิน*				
เงินงบประมาณแผ่นดิน	เงินรายได้ของหน่วยงาน	เงินกู้		อื่นๆ
		ในประเทศ	นอกประเทศ	

2. แผนการใช้จ่ายงบประมาณ*

ปีงบประมาณ	ไตรมาส 1	ไตรมาส 2	ไตรมาส 3	ไตรมาส 4
พ.ศ.				
พ.ศ.				
พ.ศ.				
พ.ศ.				

ส่วนที่ 6 : ผลการดำเนินงาน
1. ผลการดำเนินงานรายไตรมาส*

	ไตรมาสที่....ปี.....
ผลการดำเนินงาน	

2. การเบิกจ่ายงบประมาณ*

	ไตรมาสที่....ปีงบประมาณ.....
ผลการเบิกจ่าย	

3. ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน*

.....

.....

.....

.....

.....

4. ข้อเสนอแนะ*

.....

.....

.....

.....

.....

ส่วนที่ 7 : ข้อมูลผู้ประสานงาน

ชื่อ-สกุล*

โทรศัพท์*

E-mail address*

โทรสาร*

หมายเหตุ

*ต้องกรอกข้อมูล

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี
ว่าด้วย การติดตาม การตรวจสอบ และการประเมินผล
การดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติและแผนการปฏิรูปประเทศ
พ.ศ. ๒๕๖๑

โดยที่ พระราชบัญญัติการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ.๒๕๖๐ กำหนดให้คณะรัฐมนตรีวางระเบียบเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และวิธีการการติดตาม การตรวจสอบ และการประเมินผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ และพระราชบัญญัติแผนและขั้นตอนการดำเนินการปฏิรูปประเทศ พ.ศ.๒๕๖๐ กำหนดให้คณะรัฐมนตรีวางระเบียบเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และวิธีการการติดตาม การตรวจสอบ และการประเมินผลการดำเนินการตามแผนการปฏิรูปประเทศตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ ดังนั้น เพื่อให้การติดตาม การตรวจสอบ และการประเมินผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติและแผนการปฏิรูปประเทศเป็นไปอย่างรัดกุม มีประสิทธิภาพ คุ่มค่า ไม่เป็นภาระกับหน่วยงานมากเกินไป และเป็นประโยชน์ในการพัฒนาประเทศสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๑ (๘) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ.๒๕๓๔ นายกรัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี จึงวางระเบียบไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้ เรียกว่า “ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วย การติดตาม การตรวจสอบ และการประเมินผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติและแผนการปฏิรูปประเทศ พ.ศ. ๒๕๖๑”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ในระเบียบนี้

“คณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ” หมายความว่า คณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติตามกฎหมายว่าด้วยการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ

“คณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ” หมายความว่า คณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติตามกฎหมายว่าด้วยการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ

“คณะกรรมการปฏิรูป” หมายความว่า คณะกรรมการปฏิรูปประเทศแต่ละด้าน และให้หมายความรวมถึง คณะกรรมการปฏิรูปประเทศสำหรับกรณีที่มีการแยกด้านออกเป็นเรื่องตามมาตรา ๘ วรรคสาม ด้วย

“กรรมการปฏิรูป” หมายความว่า กรรมการในคณะกรรมการปฏิรูป

“ที่ประชุมร่วม” หมายความว่า การประชุมร่วมกันตามมาตรา ๑๗ ของพระราชบัญญัติแผนและขั้นตอนการดำเนินการปฏิรูปประเทศ พ.ศ.๒๕๖๐

“หน่วยงานของรัฐ” หมายความว่า หน่วยงานที่เป็นของรัฐไม่ว่าจะเป็นส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ องค์กรมหาชน หรือในรูปแบบอื่นใด และไม่ใช่องค์กรในฝ่ายบริหาร ฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายตุลาการ หรือเป็นองค์กรอิสระหรือองค์กรอัยการ

“หัวหน้าหน่วยงานของรัฐ” หมายความว่า ผู้ดำรงตำแหน่งดังต่อไปนี้

(๑) หัวหน้าส่วนราชการที่เป็นนิติบุคคลหรือผู้บริหารท้องถิ่น ผู้ว่าราชการจังหวัด ผู้อำนวยการหรือผู้บริหารสูงสุดที่เรียกชื่ออย่างอื่นของรัฐวิสาหกิจหรือองค์การมหาชน หรือหัวหน้าหรือผู้บริหารสูงสุดของหน่วยงานของรัฐในรูปแบบอื่น สำหรับหน่วยงานของรัฐในฝ่ายบริหาร

(๒) ประธานสภาผู้แทนราษฎร ประธานวุฒิสภา หรือหัวหน้าหน่วยงาน สำหรับสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา หรือหน่วยงานที่เป็นนิติบุคคลที่อยู่ในกำกับของประธานรัฐสภา แล้วแต่กรณี

(๓) ประธานศาลฎีกา ประธานศาลปกครองสูงสุด หรือประธานศาลรัฐธรรมนูญ สำหรับองค์กรฝ่ายตุลาการ

(๔) คณะกรรมการหรือคณะบุคคลที่เป็นองค์กรอิสระและผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน สำหรับองค์กรอิสระ

(๕) อัยการสูงสุด สำหรับองค์กรอัยการ

“สำนักงาน” หมายความว่า สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ข้อ ๔ บรรดาระเบียบ ประกาศ ข้อบังคับ มติคณะรัฐมนตรี หรือคำสั่งใดในส่วนที่กำหนดไว้แล้วในระเบียบนี้ หรือซึ่งขัดหรือแย้งกับระเบียบนี้ ให้ใช้ระเบียบนี้แทน

ข้อ ๕ ให้ประธานกรรมการยุทธศาสตร์ชาติรักษาการตามระเบียบนี้

ข้อ ๖ ให้สำนักงานดำเนินการวางระบบเทคโนโลยีสารสนเทศการติดตาม การตรวจสอบ และการประเมินผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติและแผนการปฏิรูปประเทศ เพื่อให้หน่วยงานของรัฐได้รายงานการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติและแผนการปฏิรูปประเทศ เพื่อที่สำนักงานจะได้จัดทำรายงานเสนอต่อคณะกรรมการต่าง ๆ ตามระเบียบนี้ หน่วยงานของรัฐ และประชาชนทั่วไป

ข้อ ๗ ให้สำนักงานประสานงานกับหน่วยงานของรัฐดำเนินงานให้เป็นไปตามยุทธศาสตร์ชาติและแผนการปฏิรูปประเทศตามที่ได้มีการประกาศ และเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาอุปสรรคที่เกี่ยวข้องต่อคณะกรรมการต่าง ๆ เพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไป

ข้อ ๘ ให้หน่วยงานของรัฐรายงานตามแบบรายงานผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นรายไตรมาส ประกอบด้วยข้อมูลอย่างน้อย รายละเอียดแผนงาน โครงการ การดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติและการปฏิรูปประเทศ ผลการดำเนินการ ปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะทางการแก้ไขในการดำเนินงาน โดยให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐเป็นผู้รับผิดชอบการรายงาน

ข้อ ๙ ให้สำนักงานจัดทำรายงานสรุปผลการดำเนินการประจำปีตามยุทธศาสตร์ชาติเสนอต่อคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ คณะรัฐมนตรี หัวหน้าหน่วยงานของรัฐ และรัฐสภาทราบภายใน ๙๐ วันนับแต่วันที่ได้รับรายงานจากหน่วยงาน

ข้อ ๑๐ ให้สำนักงานจัดทำรายงานสรุปผลการดำเนินการประจำปีตามแผนการปฏิรูปประเทศเสนอต่อที่ประชุมร่วมเพื่อให้ความเห็นชอบ และ ให้สำนักงานเสนอรายงานต่อคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ คณะรัฐมนตรี หัวหน้าหน่วยงานของรัฐ และรัฐสภาทราบภายใน ๙๐ วันนับแต่วันที่ได้รับรายงานจากหน่วยงาน

ข้อ ๑๑ หากปรากฏว่า รายงานยังมีข้อมูลที่ไม่เพียงพอต่อการติดตาม การตรวจสอบ และการประเมินผล ให้คณะกรรมการชุดต่าง ๆ ได้ดำเนินการขอข้อมูลเพิ่มเติมผ่านระบบฯ หรือมอบหมายให้สำนักงานดำเนินการขอ

ข้อมูลเพิ่มเติมก่อนที่จะได้มีการเรียกหน่วยงานมาชี้แจง ให้ข้อมูล หรือทำการใด ๆ เพื่อการติดตาม การตรวจสอบ และการประเมินผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติและแผนการปฏิรูปประเทศ ซึ่งรวมถึงการติดตาม การตรวจสอบ และการประเมินผลการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศหรือยุทธศาสตร์ชาติในระดับพื้นที่ ยกเว้นกรณีที่มีความจำเป็นเร่งด่วนหรือมีข้อมูลเชิงประจักษ์ทั้งจากระบบฯ หรือแหล่งข้อมูลอื่นที่มีความน่าเชื่อถือ ปรากฏชัดว่า จำเป็นต้องดำเนินการติดตาม การตรวจสอบ การประเมินผลอย่างเร่งด่วน เพื่อไม่ให้เกิดผลเสียหายอย่างใหญ่หลวง ต่อการพัฒนาประเทศ

ข้อ ๑๒ ในกรณีที่รายงานได้แสดงให้เห็นว่ามีหน่วยงานรัฐใด ๆ มีการดำเนินการที่ไม่สอดคล้องกับ ยุทธศาสตร์ชาติและ/หรือแผนการปฏิรูปประเทศ คณะกรรมการต่าง ๆ จึงจะสามารถดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้อง ตามที่ปรากฏเป็นขั้นตอนในหมวด ๓ ของพระราชบัญญัติการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติฯ และ หมวด ๓ ของ พระราชบัญญัติแผนและขั้นตอนการดำเนินการปฏิรูปประเทศฯ

ข้อ ๑๓ ให้สำนักงานจัดทำความเชื่อมโยงระบบติดตามฯ กับระบบข้อมูลที่เกี่ยวข้องจากส่วนราชการต่าง ๆ โดยเฉพาะข้อมูลทางด้านงบประมาณ การเบิกจ่ายงบประมาณ และการรายงานผลต่าง ๆ

ข้อ ๑๔ การดำเนินการใดที่เกี่ยวกับการติดตาม การตรวจสอบ การประเมินผลการดำเนินการตาม ยุทธศาสตร์ชาติและแผนการปฏิรูปประเทศที่ได้ดำเนินการไปก่อนวันที่ระเบียบนี้มีผลใช้บังคับ ให้ถือว่าเป็นการ ดำเนินการตามที่กำหนดไว้ในระเบียบนี้ และการดำเนินการต่อไปสำหรับโครงการนั้นให้เป็นไปตามที่กำหนดใน ระเบียบนี้

ระเบียบวาระที่ ๕ : เรื่องเพื่อพิจารณา

ระเบียบวาระที่ ๕.๑ : ร่างยุทธศาสตร์ชาติ

๑. ความเป็นมา

- ๑.๑ วันที่ ๒๔ มกราคม ๒๕๖๑ คณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ ๖ คณะ ได้จัดทำร่างยุทธศาสตร์ชาติเบื้องต้นแล้วเสร็จ โดยได้ดำเนินการปรับปรุงเป้าหมายและแนวทางการพัฒนาที่สำคัญจาก (ร่าง) ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี ฉบับ ๓ วันที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๖๐
- ๑.๒ วันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑ สำนักงานฯ ได้ดำเนินการรับฟังความคิดเห็นตามมาตรา ๘ (๒) และ มาตรา ๒๘ (๕) แห่งพระราชบัญญัติการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ แล้วเสร็จ ซึ่งประกอบด้วยการประชุมรับฟังความคิดเห็นจากผู้แทนภาครัฐ ภาคประชาชน ภาคเอกชน และภาคส่วนต่าง ๆ ใน ๔ ภูมิภาค การขอความเห็นจากหน่วยงานภาครัฐ และการเปิดช่องทางให้ประชาชนทั่วไป แสดงความคิดเห็นผ่านระบบสารสนเทศของสำนักงานฯ เพื่อให้คณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ ๖ คณะ แก้ไขเพิ่มเติมร่างยุทธศาสตร์ชาติให้สอดคล้องกับผลการรับฟังความคิดเห็นดังกล่าว
- ๑.๓ วันที่ ๑๖ มีนาคม ๒๕๖๑ สำนักงานฯ ได้ประชุมหารือร่วมกับประธานกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ และฝ่ายเลขานุการของคณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติทั้ง ๖ คณะ เพื่อหารือรูปแบบการแก้ไขเพิ่มเติมร่างยุทธศาสตร์ชาติ ในประเด็นการพัฒนาที่มีความทับซ้อน หรือเชื่อมโยงระหว่างยุทธศาสตร์ (Cross Issues) และการจัดทำแผนแม่บท
- ๑.๔ วันที่ ๙ เมษายน ๒๕๖๑ สำนักงานฯ ได้จัดส่งร่างยุทธศาสตร์ชาติที่คณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ ๖ คณะ ได้แก้ไขเพิ่มเติมแล้วเสร็จให้คณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติพิจารณา ตามกำหนดระยะเวลาของมาตรา ๒๘ (๖) แห่งพระราชบัญญัติการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐
- ๑.๕ วันที่ ๙ เมษายน ๒๕๖๑ สำนักงานฯ ได้สอบถามความเห็นต่อร่างยุทธศาสตร์ชาติจากหน่วยงานภาครัฐระดับกระทรวง และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จำนวนรวม ๕๒ หน่วยงาน

๒. ข้อเท็จจริง

มาตรา ๒๘ แห่งพระราชบัญญัติการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ ได้กำหนดขั้นตอนและระยะเวลาการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติไว้สรุปได้ดังนี้

มาตรา	ข้อกำหนด	กำหนดวัน	หมายเหตุ
๒๘ (๓)	ให้คณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติพิจารณาร่างยุทธศาสตร์ชาติ และเสนอต่อคณะรัฐมนตรีภายใน <u>สามสิบวัน</u> นับแต่วันที่ได้รับร่างยุทธศาสตร์ชาติจากคณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ	ภายในวันที่ ๙ พฤษภาคม ๒๕๖๑	จัดส่งให้คณะกรรมการฯ เมื่อวันที่ ๙ เมษายน ๒๕๖๑
๒๘ (๔)	ให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาร่างยุทธศาสตร์ชาติและเสนอต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติทำหน้าที่รัฐสภาภายใน <u>สามสิบวัน</u> นับแต่วันที่ได้รับร่างยุทธศาสตร์ชาติจากคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ	ภายในวันศุกร์ที่ ๘ มิถุนายน ๒๕๖๑ (เสนอ ครม. พิจารณาก่อนในอังคารที่ ๕ มิถุนายน ๒๕๖๑)	กรณีส่งถึง สสค. วันที่ ๙ พฤษภาคม ๒๕๖๑
๒๘ (๕)	ให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณาให้ความเห็นชอบร่างยุทธศาสตร์ชาติให้แล้วเสร็จภายใน <u>สามสิบวัน</u> นับแต่วันที่ได้รับร่างยุทธศาสตร์ชาติจากคณะรัฐมนตรี	ภายในวันอาทิตย์ที่ ๘ กรกฎาคม ๒๕๖๑	กรณีส่งถึง สนช. วันที่ ๘ มิถุนายน ๒๕๖๑
๒๘ (๑๐)	ให้นายกรัฐมนตรีนำร่างยุทธศาสตร์ชาติที่สภานิติบัญญัติแห่งชาติให้ความเห็นชอบแล้วขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายภายใน <u>สิบวัน</u> นับแต่วันที่ได้รับร่างยุทธศาสตร์ชาติจากสภานิติบัญญัติแห่งชาติ	ภายในวันพุธที่ ๑๘ กรกฎาคม ๒๕๖๑	กรณีส่งถึง นรม. วันที่ ๘ กรกฎาคม ๒๕๖๑

๓. สารสำคัญ

คณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ ๖ คณะได้พิจารณาแก้ไขเพิ่มเติมร่างยุทธศาสตร์ชาติให้สอดคล้องกับผลการรับฟังความคิดเห็น และสำนักงานฯ ได้ดำเนินการจัดทำบทนำในส่วนของสถานการณ์และแนวโน้มสภาพแวดล้อมในมิติที่เกี่ยวข้องเรียบร้อยแล้ว โดยมีสรุปสาระสำคัญ ดังนี้

๓.๑ บทนำ

การพัฒนาประเทศไทยนับตั้งแต่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑ เป็นต้นมาได้ส่งผลให้ประเทศไทยมีการพัฒนาในทุกมิติ ทั้งในด้านเศรษฐกิจที่ได้รับการยกระดับเป็นประเทศในกลุ่มบนของกลุ่มประเทศระดับรายได้ปานกลาง ในด้านสังคมที่มีการพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชน ส่งผลให้หลุดพ้นจากการเป็นประเทศยากจน และในด้านสิ่งแวดล้อมที่ประเทศไทยมีข้อได้เปรียบในความหลากหลายเชิงนิเวศน์

๓.๒ ปัจจัยและแนวโน้มที่คาดว่าจะส่งผลต่อการขับเคลื่อนประเทศสู่การเป็นประเทศพัฒนาแล้ว

- ๓.๒.๑ ความท้าทายด้านความมั่นคงในอนาคตที่มีความซับซ้อน ละเอียดอ่อน และมีความเชื่อมโยงกันหลายมิติ ที่อาจท้าทายต่อความไว้วางใจระหว่างรัฐกับประชาชนและระหว่างประชาชนกับประชาชน
- ๓.๒.๒ การขยายอิทธิพลและการเพิ่มบทบาทของประเทศมหาอำนาจต่าง ๆ ที่อาจก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปสู่ระบบหลายขั้วอำนาจ หรือเกิดการย้ายขั้วอำนาจทางเศรษฐกิจ ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อเสถียรภาพทางเศรษฐกิจของประเทศในอนาคต ขณะที่ตัวแสดงที่ไม่ใช่รัฐ อาทิ องค์กรระหว่างประเทศ และบริษัทข้ามชาติ จะมีบทบาทมากขึ้นในการกำหนดกฎระเบียบ ทิศทางความสัมพันธ์ และมาตรฐานสากลต่าง ๆ
- ๓.๒.๓ การเปลี่ยนแปลงของโครงสร้างประชากรโลก โดยคาดว่าประเทศไทยจะเข้าสู่การเป็นสังคมสูงวัยระดับสุดยอดในปี ๒๕๗๔ (๑ ใน ๓ ของประชากรเป็นผู้สูงอายุ) ซึ่งอาจทำให้เกิดความต้องการแรงงานต่างชาติจากประเทศเพื่อนบ้านเพิ่มมากขึ้น ขณะที่ครอบครัวไทยคาดว่าจะมีขนาดเล็กลงและมีรูปแบบที่หลากหลายมากขึ้น
- ๓.๒.๔ ความเปลี่ยนแปลงจากโลกาภิวัตน์และความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่ได้รับการพัฒนาอย่างก้าวกระโดดจะก่อให้เกิดนวัตกรรมอย่างพลิกผัน อาทิ เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ อินเทอร์เน็ตในทุกสรรพสิ่ง ระบบวิเคราะห์ข้อมูลขนาดใหญ่ หุ่นยนต์และโดรน เทคโนโลยีพันธุกรรมสมัยใหม่ และเทคโนโลยีทางการเงิน เช่น Block chain เป็นต้น
- ๓.๒.๕ ผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศคาดว่าจะมีความรุนแรงมากขึ้น ทั้งในเชิงความผันผวน ความถี่ และขอบเขตที่กว้างขวางมากขึ้น ซึ่งจะสร้างความเสียหายต่อชีวิตและทรัพย์สิน ระบบโครงสร้างสาธารณูปโภคสาธารณูปการพื้นฐานที่จำเป็น ตลอดจนระบบผลิตทางการเกษตรที่สัมพันธ์ต่อเนื่องกับความมั่นคงด้านอาหารและน้ำ รวมทั้ง การเกิดขึ้นของโรคระบาด และโรคอุบัติใหม่ ซึ่งส่งผลให้กฎระเบียบและข้อตกลงด้านสิ่งแวดล้อมในระดับนานาชาติจะมีความเข้มข้นและเข้มงวดขึ้น เช่น เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals – SDGs) บันทึกความตกลงปารีส (Paris Agreement)

๓.๒.๖ ปัญหาความเหลื่อมล้ำของประเทศอาจจะทวีความรุนแรงเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง หากการเข้าถึงเทคโนโลยี โครงสร้างพื้นฐาน และองค์ความรู้สมัยใหม่มีระดับความแตกต่างกันระหว่างกลุ่มประชากรต่าง ๆ

จากปัจจัยและแนวโน้มที่คาดว่าจะส่งผลต่อการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศในมิติต่าง ๆ ข้างต้น เห็นได้ว่าบริบทและสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกประเทศมีแนวโน้มที่จะเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว มีพลวัตสูง และมีความซับซ้อนหลากหลายมิติ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่ออนาคตการพัฒนาประเทศไทยอย่างมาก ดังนั้น การพัฒนาประเทศจึงจำเป็นต้องมีกลยุทธ์การพัฒนาที่ครอบคลุมทุกมิติและทุกด้านการพัฒนาที่เกี่ยวข้องในลักษณะที่เป็นการดำเนินงานอย่างบูรณาการและคู่ขนานกัน เพื่อเป็นกรอบในการขับเคลื่อนการพัฒนา ยุทธศาสตร์จุดแข็งและจุดเด่นของประเทศ และปรับปรุงแก้ไข จุดอ่อนและจุดด้อยต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ เพื่อให้การพัฒนาประเทศไทยสามารถดำเนินการได้อย่าง มั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน

๓.๓ วิสัยทัศน์ประเทศไทย

“ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” หรือเป็นคติพจน์ประจำชาติว่า **“มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน”** ทั้งนี้ วิสัยทัศน์ดังกล่าวจะต้องสนองตอบต่อผลประโยชน์แห่งชาติ อันได้แก่ การมีเอกราช อธิปไตย และบูรณภาพแห่งเขตอำนาจรัฐ การดำรงอยู่อย่างมั่นคง ความยั่งยืนของสถาบันหลักของชาติ การดำรงอยู่อย่างมั่นคงของชาติและประชาชนจากภัยคุกคามทุกรูปแบบ การอยู่ร่วมกันในชาติอย่างสันติสุข เป็นปึกแผ่น มีความมั่นคงทางสังคมท่ามกลางพหุสังคมและการมีเกียรติและศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ ความเจริญเติบโตของชาติ ความเป็นธรรมและความอยู่ดีมีสุขของประชาชน ความยั่งยืนของฐานทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม ความมั่นคงทางพลังงานและอาหาร ความสามารถในการรักษาผลประโยชน์ของชาติภายใต้การเปลี่ยนแปลงของสภาวะแวดล้อมระหว่างประเทศ และการอยู่ร่วมกันอย่างสันติประสานสอดคล้องกันด้านความมั่นคงในประชาคมอาเซียนและประชาคมโลกอย่างมีเกียรติและศักดิ์ศรี

โดยมีเป้าหมายการพัฒนาประเทศ คือ การที่ประเทศชาติมีความมั่นคง ประชาชนมีความสุข มีการยกระดับศักยภาพในหลากหลายมิติเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่อง มีการพัฒนาคนในทุกมิติ และในทุกช่วงวัยให้เป็นคนดี เก่ง และมีคุณภาพ มีการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม มีการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และมีภาครัฐของประชาชนเพื่อประชาชนและประโยชน์ส่วนรวม โดยมีตัวชี้วัดผลการพัฒนาตามยุทธศาสตร์ชาติ ดังนี้

๓.๓.๑ ดัชนีความอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกันในสังคมไทย

๓.๓.๒ รายได้เฉลี่ยต่อหัวต่อคนต่อปี

๓.๓.๓ ดัชนีการพัฒนาศักยภาพมนุษย์ (Human Development Index - HDI)

๓.๓.๔ ตัวชี้วัดความก้าวหน้าทางสังคม (Social Progress Index - SPI)

๓.๓.๕ ดัชนีวัดคุณภาพสิ่งแวดล้อม (Environmental Performance Index - EPI)

๓.๓.๖ อันดับความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

๓.๔ **ประเด็นยุทธศาสตร์ชาติ** ยุทธศาสตร์ชาติที่จะใช้เป็นกรอบแนวทางการพัฒนาในระยะ ๒๐ ปีต่อจากนี้ไป ประกอบด้วย ๖ ยุทธศาสตร์ โดยแต่ละยุทธศาสตร์มีเป้าหมายและประเด็นการพัฒนา ดังนี้

- ๓.๔.๑ ยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคง** มีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญ คือ ประเทศชาติมั่นคง ประชาชนมีความสุข โดยเน้นการบริหารจัดการสถานะแวดล้อมของประเทศให้มีความมั่นคง ปลอดภัย และมีความสงบเรียบร้อยในทุกกระดับ ตั้งแต่ระดับชาติ สังคม ชุมชน ไปจนถึงระดับความมั่นคงของมนุษย์ และทุกมิติ ทั้งมิติทางด้านการทหาร การเมือง เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม วิทยาศาสตร์เทคโนโลยี ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อาหาร น้ำ ไปจนถึงมิติทางพลังงาน โดยมุ่งเน้นการพัฒนาคน เครื่องมือ เทคโนโลยี และระบบฐานข้อมูลขนาดใหญ่ให้มีความพร้อมสามารถรับมือกับภัยคุกคามและภัยพิบัติได้ทุกรูปแบบ และทุกระดับความรุนแรง ควบคู่ไปกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาด้านความมั่นคงที่มีอยู่ในปัจจุบัน และที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคต โดยใช้กลไกการแก้ไขปัญหาแบบบูรณาการทั้งกับส่วนราชการ ภาคเอกชน ประชาสังคม และองค์กรที่ไม่ใช่รัฐ รวมถึงประเทศเพื่อนบ้านและมิตรประเทศทั่วโลก บนพื้นฐานของหลักธรรมาภิบาล เพื่อมุ่งที่จะเอื้ออำนวยประโยชน์ต่อการดำเนินการของยุทธศาสตร์ชาติด้านอื่น ๆ ตลอดถึงการบริหารประเทศของรัฐบาล ให้สามารถขับเคลื่อนไปได้ตามทิศทางและเป้าหมายที่กำหนด
- ๓.๔.๒ ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน** มีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญเพื่อมุ่งเน้นการยกระดับศักยภาพในหลากหลายมิติ บนพื้นฐานแนวคิด ๓ ประการ ได้แก่ (๑) “ต่อยอดอดีต” โดยมองกลับไปที่เราเก่งทางเศรษฐกิจ อัตลักษณ์ วัฒนธรรม ประเพณี วิถีชีวิต และจุดเด่นทางทรัพยากรธรรมชาติที่หลากหลาย รวมทั้งความได้เปรียบเชิงเปรียบเทียบของประเทศในด้านอื่น ๆ นำมาประยุกต์ผสมผสานกับเทคโนโลยีและนวัตกรรม เพื่อให้สอดคล้องกับบริบทของเศรษฐกิจและสังคมโลกสมัยใหม่ (๒) “ปรับปัจจุบัน” เพื่อปูทางสู่ออนาคต ผ่านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของประเทศในมิติต่าง ๆ ทั้งโครงข่ายระบบคมนาคมและขนส่ง โครงสร้างพื้นฐานวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และดิจิทัล และการปรับสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมและบริการอนาคต และ (๓) “สร้างคุณค่าใหม่ในอนาคต” ด้วยการเพิ่มศักยภาพของผู้ประกอบการ พัฒนาคนรุ่นใหม่ รวมถึงปรับโมเดลธุรกิจ เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของตลาด ผสมผสานกับยุทธศาสตร์ที่รองรับอนาคต บนพื้นฐานของการต่อยอดอดีตและปรับปัจจุบัน พร้อมทั้งการส่งเสริมและสนับสนุนจากภาครัฐ จะทำให้ประเทศไทยสามารถสร้างฐานรายได้และการจ้างงานใหม่ ขยายโอกาสทางการค้าและการลงทุนในเวทีโลก ควบคู่ไปกับการยกระดับรายได้และการกินดีอยู่ดี รวมถึงการเพิ่มขึ้นของคนชั้นกลางและลดความเหลื่อมล้ำของคนในประเทศได้ในคราวเดียวกัน
- ๓.๔.๓ ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์** มีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญเพื่อพัฒนาคนในทุกมิติและในทุกช่วงวัยให้เป็นคนดี เก่ง และมีคุณภาพ โดยคนไทยมีความพร้อมทั้งกาย ใจ สติปัญญา มีพัฒนาการที่ครบด้านและมีสุขภาพที่ดีในทุกช่วงวัย มีจิตสาธารณะ รับผิดชอบต่อสังคมและผู้อื่น มัธยัสถ์ อดออม โอบอ้อมอารี มีวินัย รักษาศีลธรรม และเป็นพลเมืองดีของชาติ มีหลักคิดที่ถูกต้อง มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ ๒๑ มีทักษะสื่อสารภาษาอังกฤษและภาษาที่ ๓ และอนุรักษ์ภาษาท้องถิ่น มีนิสัยรักการเรียนรู้และการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต สูการเป็นคนไทยที่มีทักษะสูง เป็นนวัตกรรม นักคิด ผู้ประกอบการ เกษตรกรยุคใหม่และอื่น ๆ โดยมีสัมมาชีพตามความถนัดของตนเอง

- ๓.๔.๔ ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม** มีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญที่ทำให้ความสำคัญการดึงเอาพลังของภาคส่วนต่าง ๆ ทั้งภาคเอกชน ประชาสังคม ชุมชนท้องถิ่น มาร่วมขับเคลื่อน โดยการสนับสนุนการรวมตัวของประชาชนในการร่วมคิด ร่วมทำเพื่อส่วนรวม การกระจายอำนาจและความรับผิดชอบไปสู่กลไกบริหารราชการแผ่นดินในระดับท้องถิ่น การเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนในการจัดการตนเอง และการเตรียมความพร้อมของประชากรไทยทั้งในมิติสุขภาพ เศรษฐกิจ สังคม และสภาพแวดล้อมให้เป็นประชากรที่มีคุณภาพ สามารถพึ่งตนเองและทำประโยชน์แก่ครอบครัว ชุมชน และสังคมให้นานที่สุด ขณะที่รัฐต้องให้หลักประกันการเข้าถึงบริการและสวัสดิการที่มีคุณภาพอย่างเป็นธรรมและทั่วถึง
- ๓.๔.๕ ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม** มีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญเพื่อนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนในทุกมิติ ทั้งมิติด้านสังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม ธรรมชาติ และความเป็นหุ้นส่วนความร่วมมือระหว่างกันทั้งภายในและภายนอกประเทศอย่างบูรณาการ โดยเป็นการดำเนินการบนพื้นฐานความเชื่อในการเติบโตร่วมกัน ไม่ว่าจะเป็นทางเศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม และคุณภาพชีวิต โดยให้ความสำคัญกับการสร้างสมดุลทั้ง ๓ ด้าน ไม่ให้มากหรือน้อยจนเกินไป อันจะนำไปสู่ความยั่งยืนเพื่อคนรุ่นต่อไปอย่างแท้จริง โดยใช้พื้นที่เป็นตัวตั้งในการกำหนดกลยุทธ์ และแผนงาน และการให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องได้เข้ามามีส่วนร่วมในแบบทางตรงให้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ โดยใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมที่เหมาะสม
- ๓.๔.๖ ยุทธศาสตร์ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ** มีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญเพื่อปรับเปลี่ยนภาครัฐที่ยึดหลัก “ภาครัฐของประชาชนเพื่อประชาชน และประโยชน์ส่วนรวม” โดยภาครัฐต้องมีขนาดที่เหมาะสมกับบทบาทภารกิจ และแยกแยะบทบาทหน่วยงานของรัฐที่ทำหน้าที่ในการกำกับหรือในการให้บริการในระบบเศรษฐกิจที่มีการแข่งขัน มีขีดสมรรถนะสูง ยึดหลักธรรมาภิบาล ปรับวัฒนธรรมการทำงานให้มุ่งผลสัมฤทธิ์และผลประโยชน์ส่วนรวม มีความทันสมัย และพร้อมที่จะปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกอยู่ตลอดเวลา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการนำนวัตกรรม เทคโนโลยีข้อมูลขนาดใหญ่ และระบบการทำงานที่เป็นดิจิทัลเข้ามาประยุกต์ใช้อย่างคุ้มค่า และปฏิบัติงานเทียบได้กับมาตรฐานสากล รวมทั้งมีลักษณะเปิดกว้าง เชื่อมโยงถึงกันและเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างสะดวก รวดเร็ว และโปร่งใส โดยทุกภาคส่วนในสังคมต้องร่วมกันปลูกฝังค่านิยมความซื่อสัตย์สุจริต ความมั่งคั่ง และสร้างจิตสำนึกในการปฏิเสธไม่ยอมรับการทุจริตประพฤติมิชอบอย่างสิ้นเชิง นอกจากนี้ กฎหมายต้องมีความชัดเจน มีเพียงเท่าที่จำเป็น มีความทันสมัย มีความเป็นสากล มีประสิทธิภาพ และนำไปสู่การลดความเหลื่อมล้ำและเอื้อต่อการพัฒนา โดยกระบวนการยุติธรรมมีการบริหารที่มีประสิทธิภาพ เป็นธรรม และไม่เลือกปฏิบัติ การอำนวยความสะดวกยุติธรรมตามหลักนิติธรรม

(รายละเอียดปรากฏตามเอกสารประกอบวาระที่ ๕.๑)

๔. ความเห็นหน่วยงานภาครัฐ สำนักงานฯ ได้สอบถามความเห็นต่อร่างยุทธศาสตร์ชาติจากหน่วยงานภาครัฐ ระดับกระทรวง และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จำนวนรวม ๕๒ หน่วยงาน โดยขอให้ตอบกลับมายังสำนักงานฯ ภายในวันที่ ๑๘ เมษายน ๒๕๖๑ ซึ่งสำนักงานฯ จะสรุปผลความเห็นและนำเสนอในที่ประชุมต่อไป

๕. ความเห็นฝ่ายเลขานุการ

สำนักงานฯ ได้ตรวจสอบร่างยุทธศาสตร์ชาติซึ่งแยกดำเนินการโดยคณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติทั้ง ๖ คณะแล้ว มีข้อสังเกตและความเห็นในการปรับปรุงและจัดทำร่างยุทธศาสตร์ชาติ (ฉบับเสนอ คณะรัฐมนตรี) ดังนี้

๕.๑ รายละเอียดของยุทธศาสตร์ชาติแต่ละด้าน ยุทธศาสตร์ชาติแต่ละด้านยังมีระดับของเนื้อหาสาระ เป้าหมาย และตัวชี้วัดที่แตกต่างกัน โดยตามมาตรา ๖๕ ของรัฐธรรมนูญฯ และมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติฯ ได้กำหนดให้มียุทธศาสตร์ชาติเป็นเป้าหมายในการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนตามหลักธรรมาภิบาลเพื่อใช้เป็นกรอบในการจัดทำแผนต่าง ๆ ให้สอดคล้องและบูรณาการกัน อันจะก่อให้เกิดเป็นพลังผลักดันร่วมกันไปสู่เป้าหมายดังกล่าว ซึ่งในบางยุทธศาสตร์ได้มีการกำหนดเป้าหมาย ตัวชี้วัดในประเด็นยุทธศาสตร์ที่มีรายละเอียดมากเกินไป อาทิ ยุทธศาสตร์ที่ ๕ ได้ระบุในลักษณะโครงการหรือกิจกรรม ซึ่งอาจจะขาดความยืดหยุ่นในการดำเนินการในระยะยาว จึงเห็นควรให้มีการปรับปรุงร่างยุทธศาสตร์แต่ละด้านให้เป็นไปตามลักษณะของยุทธศาสตร์ชาติตามที่กฎหมายกำหนด และมีรายละเอียดในลักษณะเดียวกันทั้ง ๖ ยุทธศาสตร์ ทั้งนี้ สำหรับรายละเอียดในลักษณะโครงการหรือกิจกรรมเห็นควรให้บรรจุไว้ในแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติต่อไป

๕.๒ ความทับซ้อนกันระหว่างยุทธศาสตร์ ร่างยุทธศาสตร์ชาติทั้ง ๖ ด้านมีความทับซ้อนกันในบางประเด็นยุทธศาสตร์ ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อความชัดเจนในการจัดทำแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ การปฏิบัติตามยุทธศาสตร์ชาติของหน่วยงานและภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง รวมทั้ง การติดตามและประเมินผลได้ โดยมีสรุปประเด็นทับซ้อนกันที่สำคัญ และความเห็นที่ควรดำเนินการปรับปรุงในร่างยุทธศาสตร์ชาติ (ฉบับเสนอคณะรัฐมนตรี) ดังนี้

ประเด็นที่มีความทับซ้อนกัน	ยุทธศาสตร์ที่	ข้อ / หน้า	สาระสำคัญ	ความเห็น
การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์	๓	๑.๗/๔๘	การส่งเสริมให้คนไทยมีจิตสาธารณะและมีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม โดยสร้างความตระหนักให้ประชาชนรู้จักหน้าที่ของตนเอง	รวมเป็นประเด็นในยุทธศาสตร์ที่ ๓
	๔	๑.๔/๕๘	เพิ่มผลิตภาพและคุ้มครองแรงงานไทย ให้เป็นแรงงานฝีมือที่มีคุณภาพและความริเริ่มสร้างสรรค์	
	๒	๕.๑.๓/๔๒	สร้างทักษะพื้นฐานที่จำเป็นและความถนัดที่แตกต่างและหลากหลาย (Multiliteracy) ของแรงงาน	
	๑	๑.๑/๑๕	การพัฒนาและเสริมสร้าง คน ในทุกภาคส่วนให้มีความเข้มแข็ง มีความพร้อม	
การส่งเสริมความเสมอภาค	๔	ทั้งยุทธศาสตร์ / ๕๖-๖๕	การสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม	รวมเป็นประเด็นในยุทธศาสตร์ที่ ๔
	๑	๑.๑/๑๕	“...เสริมสร้างงานและอาชีพ โอกาส ความเสมอภาค และความยุติธรรม ให้เกิดขึ้นกับคนในทุกภาคส่วนอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม...”	
การจัดการฐานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	๕	ทั้งยุทธศาสตร์ / ๖๖-๘๓	การสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม	รวมเป็นประเด็นในยุทธศาสตร์ที่ ๕
	๑	๒.๔/๑๘	การรักษาความมั่นคงและผลประโยชน์ทางทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทั้งทางบกและทางทะเล	

ประเด็นที่มีความทับซ้อนกัน	ยุทธฯ ที่	ข้อ / หน้า	สาระสำคัญ	ความเห็น
การพัฒนาด้านการเกษตร	๒	๑./๒๖	ประเด็น มหาอำนาจทางการเกษตร	แยกประเด็น อุตสาหกรรมเกษตร ไว้ในยุทธศาสตร์ที่ ๒ และประเด็น ทรัพยากรธรรมชาติ ในยุทธศาสตร์ที่ ๕
	๕	๑.๒.๕/ ๖๘	ส่งเสริมการเกษตรที่ช่วยอนุรักษ์ พื้นฟูความหลากหลายทางชีวภาพ	
	๕	๕.๕.๑/ ๘๐	บริหารจัดการทรัพยากรทางการเกษตรและเพิ่มผลผลิตทางการเกษตร โดยเน้นให้เกิดความมั่นคงทางอาหารภายในประเทศและเกษตรอาหรมูลค่าเพิ่มสูง	
การพัฒนาด้านพลังงาน	๒	๒.๕.๔/ ๓๓	เพิ่มสัดส่วนอุตสาหกรรมพลังงานทดแทนและพลังงานทางเลือก ควบคู่กับการลดสัดส่วนอุตสาหกรรมพลังงานจากฟอสซิล ให้มีความสมดุลและเกิดความมั่นคง	ประเด็นพลังงานใน เชิงเศรษฐกิจ รวมใน ยุทธศาสตร์ที่ ๒ ประเด็นพลังงานเชิง สิ่งแวดล้อม รวมใน ยุทธศาสตร์ที่ ๕
	๒	๔.๓.๔/ ๓๙	เสริมสร้างความมั่นคงทางพลังงาน บริหารจัดการพลังงานอย่างบูรณาการทั้งระบบ และการสร้างโครงสร้างพื้นฐานที่รองรับการใช้พลังงานในรูปแบบต่าง ๆ	
	๕	๕.๓/๗๙	พัฒนาความมั่นคงพลังงานของประเทศ และส่งเสริมการใช้พลังงานที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม โดยเพิ่มสัดส่วนการใช้พลังงานหมุนเวียนและพลังงานทดแทนในการผลิตไฟฟ้าและความร้อน เป็นร้อยละ ๓๐-๔๐	
การพัฒนาจังหวัดและเมืองรอง	๔	๒.๑/๖๐	กำหนดจังหวัดหลักที่จะเป็นศูนย์กลางความเจริญทางเศรษฐกิจ สังคมและเทคโนโลยี โดยคำนึงถึงสัดส่วนจำนวนประชากรของจังหวัดบริหาร	พิจารณาไม่ให้ความ ขัดแย้งกัน
	๕	๔.๒/๗๖	พัฒนาพื้นที่เมือง ชนบท เกษตรกรรม และ อุตสาหกรรมเชิงนิเวศ ที่มีการบริหารจัดการตามแผนผังภูมินิเวศอย่างยั่งยืน อย่างน้อยร้อยละ ๘๐ จากพื้นที่เป้าหมาย	
	๒	๔.๒.๓/ ๓๘	ยกระดับจังหวัดสำคัญเป็นเมืองเศรษฐกิจประจำภาค เพื่อเป็นศูนย์กลางเศรษฐกิจในแต่ละภาคที่เชื่อมต่อกับเมืองเศรษฐกิจอื่นและเศรษฐกิจประเทศเพื่อนบ้าน	
การบริการของภาครัฐ	๖	ทั้งยุทธฯ /๘๔-๙๒	การปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ	รวมเป็นประเด็นใน ยุทธศาสตร์ที่ ๖
	๒	๕.๕/๔๓	ปรับบทบาทและโอกาสการเข้าถึงบริการภาครัฐ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพธุรกิจ ข้อ ๕.๕.๑ พัฒนาและบูรณาการกลไกภาครัฐ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการส่งเสริมและพัฒนาผู้ประกอบการ ให้สามารถแข่งขันได้อย่างยั่งยืน	
	๔	๒.๔/๖๑	ปรับโครงสร้างและแก้ไขกฎหมายระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน เพื่อวางระบบและกลไกการบริหารงานในระดับภาค/กลุ่มจังหวัดเพื่อรับผิดชอบการบริหารงานในระดับภาค/กลุ่มจังหวัด ที่เชื่อมโยงและอยู่ภายใต้ความเป็นรัฐเดี่ยว	
การจัดทำฐานข้อมูล หรือฐานข้อมูลขนาดใหญ่	๖	๔.๒/๘๘	“...พัฒนาและปรับระบบวิธีการปฏิบัติราชการให้ทันสมัย โดยมีการกำหนดนโยบายและการบริหารจัดการที่ตั้งอยู่บนข้อมูลและหลักฐานเชิงประจักษ์...”	หากเป็นมิติข้อมูล ภาครัฐในภาพรวม ให้ไปรวมใน ยุทธศาสตร์ที่ ๖ หากเป็นมิติเฉพาะ ประเด็น พิจารณา ความสอดคล้องกับ ยุทธศาสตร์ที่ ๖
	๒	๓.๔.๔/ ๓๖	จัดทำระบบฐานข้อมูลด้านการท่องเที่ยวทางน้ำ นำเทคโนโลยีมาใช้อำนวยความสะดวกในการดำเนินธุรกิจกับกระบวนการตรวจคนเข้าเมืองที่มีประสิทธิภาพ	
	๒	๑.๒.๔/ ๒๗	พัฒนาข้อมูลมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อม ได้แก่ ข้อมูลรอยเท้าคาร์บอน (Carbon footprint) และรอยเท้าน้ำ (Water footprint)	
	๕	๑.๒.๒/ ๖๘	สร้างระบบฐานข้อมูลในรูปแบบธนาคารพันธกิจ โดยให้ความสำคัญกับพันธกิจท้องถิ่นที่มีคุณค่าต่อระบบนิเวศและ/หรือมีความสำคัญทางเศรษฐกิจ	
	๓	๖.๔/๕๔	การพัฒนาระบบฐานข้อมูลเพื่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ที่มีความเชื่อมโยงและบูรณาการข้อมูลด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ระหว่างกระทรวง/หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	

- ๕.๓ ความไม่สอดคล้องกันของยุทธศาสตร์ ร่างยุทธศาสตร์ชาติทั้ง ๖ ด้านมีบางประเด็นที่อาจมีความไม่สอดคล้องกัน เช่น ยุทธศาสตร์ที่ ๖ ข้อ ๓.๑ กำหนดให้ภาครัฐมีขนาดที่เหมาะสม ตรวจสอบความซ้ำซ้อนและปรับภารกิจและพันธกิจของหน่วยงานภาครัฐให้สอดคล้องกับการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติในเชิงบูรณาการ โดยยุบเลิกภารกิจที่ไม่จำเป็น ถ่ายโอนภารกิจให้ภาคส่วนอื่นรับไปดำเนินการ ขณะที่ ในบางยุทธศาสตร์กำหนดให้จัดตั้งองค์กรขึ้นใหม่โดยมิได้ทบทวนอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานที่มีอยู่เดิม อาทิ ยุทธศาสตร์ที่ ๕ ข้อ ๔.๓.๕ กำหนดให้จัดตั้งองค์กรที่มีหน้าที่กำกับดูแลการจัดการขยะและมลพิษอย่างเป็นระบบทั้งประเทศ จึงเห็นควรให้มีการปรับปรุงร่างยุทธศาสตร์แต่ละด้านให้ไม่มีประเด็นที่ขัดแย้งกันหรือไม่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน
- ๕.๔ ความเหมาะสมของตัวชี้วัดรายยุทธศาสตร์ การกำหนดตัวชี้วัดในบางยุทธศาสตร์ไม่สะท้อนเป้าหมายหรือผลลัพธ์จากการพัฒนาตามยุทธศาสตร์ชาติได้อย่างเหมาะสม
- ๕.๕ การใช้คำศัพท์ ร่างยุทธศาสตร์ชาติแต่ละด้านมีการใช้คำศัพท์ที่แตกต่างกัน อาทิ คำศัพท์เฉพาะที่มีความหมายเดียวกัน ด้วยข้อความที่แตกต่างกัน เช่น ระบบฐานข้อมูลขนาดใหญ่ บิ๊กดาต้า และ Big Data เป็นต้น จึงเห็นควรให้มีการปรับปรุงร่างยุทธศาสตร์แต่ละด้านให้มีการใช้คำศัพท์ในลักษณะเดียวกันทั้งฉบับ รวมถึงการใช้คำภาษาอังกฤษให้ใช้เฉพาะคำที่ยังไม่มีการบัญญัติคำภาษาไทยไว้
- ๕.๖ ช่วงระยะเวลาของยุทธศาสตร์ชาติ กำหนดช่วงระยะเวลาการบังคับใช้ของยุทธศาสตร์ชาติเป็น พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๘๐ เพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน

๖. ข้อเสนอเพื่อพิจารณา

- ๖.๑ พิจารณาให้ความเห็นประกอบการปรับปรุงร่างยุทธศาสตร์ชาติให้มีความสมบูรณ์และสอดคล้องกันยิ่งขึ้น
- ๖.๒ มอบหมายให้สำนักงานฯ ในฐานะฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติดำเนินการปรับปรุงร่างยุทธศาสตร์ชาติตามความเห็นของคณะกรรมการฯ และเสนอร่างยุทธศาสตร์ชาติ (ฉบับเสนอคณะรัฐมนตรี) ให้ประธานกรรมการยุทธศาสตร์ชาติพิจารณาให้ความเห็นชอบในนามคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

๗. มติที่ประชุม

.....

.....

.....

.....

ร่างยุทธศาสตร์ชาติ

เมษายน ๒๕๖๑

สำนักงานเลขาธิการของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ
สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ส่วนที่ ๑

บทนำ

สถานการณ์ แนวโน้ม วิสัยทัศน์ และเป้าหมายในการพัฒนาประเทศ

๑. บทนำ

การพัฒนาประเทศไทยนับตั้งแต่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑ เป็นต้นมาได้ส่งผลให้ประเทศไทยมีการพัฒนาในทุกมิติ ทั้งในด้านเศรษฐกิจที่ประเทศไทยได้รับการยกระดับเป็นประเทศในกลุ่มบนของกลุ่มประเทศระดับรายได้ปานกลาง ในด้านสังคมที่มีการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนส่งผลให้ประเทศไทยหลุดพ้นจากการเป็นประเทศยากจน และในด้านสิ่งแวดล้อมที่ประเทศไทยมีข้อได้เปรียบในความหลากหลายเชิงนิเวศน์ อย่างไรก็ตาม อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจในปี ๒๕๖๐ ที่ร้อยละ ๓.๙ ยังถือว่าอยู่ในระดับต่ำกว่าศักยภาพ เมื่อเทียบกับร้อยละ ๖.๐ ต่อปีในช่วงเวลาเกือบ ๖ ทศวรรษที่ผ่านมา โดยมีสาเหตุหลักจากการชะลอตัวของการลงทุนภายในประเทศและสถานการณ์เศรษฐกิจโลกที่ยังไม่ฟื้นตัวได้เต็มที่ โครงสร้างเศรษฐกิจไทยที่ยังไม่สามารถขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรมได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ ภาคบริการและภาคเกษตรมีผลิตภาพการผลิตในระดับต่ำ ขาดการนำเทคโนโลยีเข้ามาเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิต และจำเป็นต้องได้รับการสร้างพื้นฐานที่เข้มแข็งให้เป็นฐานรายได้ของประเทศ ประกอบกับแรงงานไทยยังมีปัญหาเรื่องคุณภาพและสมรรถนะที่ไม่สอดคล้องกับความต้องการในการขับเคลื่อนการพัฒนาของประเทศ

นอกจากนี้ ศักยภาพและคุณภาพของประชากรไทยทุกช่วงวัยยังคงเป็นปัจจัยท้าทายสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ แม้ว่าการเข้าถึงระบบบริการสาธารณะ การศึกษา บริการสาธารณสุข โครงสร้างพื้นฐานต่าง ๆ และการคุ้มครองทางสังคมอื่น ๆ ของคนไทยมีความครอบคลุมเพิ่มมากขึ้น แต่ยังคงมีปัญหาเรื่องคุณภาพการให้บริการที่มีมาตรฐานแตกต่างกันระหว่างพื้นที่เมืองและพื้นที่ชนบท ซึ่งเป็นหนึ่งในสาเหตุหลักที่ทำให้ประเทศไทยยังคงมีปัญหาความเหลื่อมล้ำในหลายมิติ ขณะที่ปัญหาด้านความยากจนยังคงเป็นประเด็นท้าทายในการยกระดับการพัฒนาประเทศให้ประชาชนมีรายได้สูงขึ้นและแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำอย่างยั่งยืน ขณะเดียวกันการวางกลยุทธ์ระยะยาวในการฟื้นฟู การใช้ และการรักษาทรัพยากรอย่างบูรณาการเพื่อการพัฒนาประเทศที่ผ่านมาอย่างขาดความชัดเจน ส่งผลให้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประเทศยังมีปัญหาการใช้อย่างสิ้นเปลืองและเสื่อมโทรมลงอย่างรวดเร็ว

ทั้งนี้ ปัญหาต่าง ๆ ดังกล่าวมีสาเหตุส่วนหนึ่งมาจากปัญหาประสิทธิภาพการบริหารจัดการภาครัฐ การพัฒนาประเทศขาดความต่อเนื่องและความยืดหยุ่นในการตอบสนองความต้องการและการแก้ปัญหาของประชาชน ขณะที่ความมั่นคงภายในประเทศก็ยังมีหลายประเด็นที่ต้องได้รับการแก้ไข ทั้งในส่วนของส่งเสริมคนในชาติให้ยึดมั่นสถาบันหลักเป็นศูนย์รวมจิตใจให้เกิดความรักความสามัคคี ความขัดแย้งทางความคิดและอุดมการณ์ที่มีรากฐานมาจากความเหลื่อมล้ำ ความไม่เสมอภาค การขาดความเชื่อมั่นในกระบวนการยุติธรรม และปัญหาการขาดเสถียรภาพทางการเมือง

ในขณะเดียวกัน การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรที่มีสัดส่วนประชากรวัยแรงงานและวัยเด็กที่ลดลงและประชากรสูงอายุที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง จะเป็นปัจจัยเสี่ยงสำคัญที่จะทำให้การพัฒนาประเทศในมิติต่าง ๆ มีความท้าทายเพิ่มมากขึ้น ทั้งในส่วนของเสถียรภาพทางการเงินการคลังของประเทศ ในการจัดสวัสดิการเพื่อดูแลผู้สูงอายุที่เพิ่มสูงขึ้น การลงทุนและการออม การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ

ของประเทศ ความมั่นคงทางสังคม ซึ่งจะเป็นประเด็นท้าทายต่อการขับเคลื่อนประเทศไปสู่การเป็นประเทศพัฒนาแล้ว

๒. ปัจจัยและแนวโน้มที่คาดว่าจะส่งผลต่อการขับเคลื่อนประเทศสู่การเป็นประเทศพัฒนาแล้ว

แม้ว่าประเทศไทยจะมีตำแหน่งที่ตั้งที่สามารถเป็นศูนย์กลางในการเชื่อมโยงในภูมิภาคและเป็นประตูสู่เอเชีย แต่การที่มีอาณาเขตติดกับประเทศเพื่อนบ้านหลายประเทศ ทำให้ปัญหาด้านเขตแดนกับประเทศเพื่อนบ้านยังคงเป็นความท้าทายด้านความมั่นคงในอนาคต นอกจากนี้ ประเทศไทยยังคงต้องให้ความสำคัญกับปัญหาด้านความมั่นคงอื่น ๆ ที่มีความซับซ้อน ละเอียดอ่อน และมีความเชื่อมโยงกันหลายมิติ ที่อาจเป็นประเด็นท้าทายต่อการสร้างบรรยากาศความไว้วางใจระหว่างรัฐกับประชาชนและระหว่างประชาชนกับประชาชน ซึ่งรวมถึงการสร้างความสัมพันธ์ของคนในชาติ ที่จะนำมาสู่การแก้ปัญหาความขัดแย้งระหว่างกลุ่มประชากรไทยที่มีแนวคิดและความเชื่อที่แตกต่างกันอย่างยั่งยืน

นอกจากนี้ การขยายอิทธิพลและการเพิ่มบทบาทของประเทศมหาอำนาจต่างๆ ที่อาจก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปสู่ระบบหลายขั้วอำนาจ หรือเกิดการย้ายขั้วอำนาจทางเศรษฐกิจ ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อเสถียรภาพทางเศรษฐกิจของประเทศในอนาคต ขณะที่ตัวแสดงที่ไม่ใช่รัฐ อาทิ องค์กรระหว่างประเทศ และบริษัทข้ามชาติ จะมีบทบาทมากขึ้นในการกำหนดกฎ ระเบียบ ทิศทางความสัมพันธ์ และมาตรฐานสากลต่าง ๆ ทั้งในด้านความมั่นคง และด้านเศรษฐกิจ รวมทั้งการรวมกลุ่มเศรษฐกิจและการเปิดเสรีในภูมิภาคที่นำไปสู่ความเชื่อมโยงในทุกระบบ อาจก่อให้เกิดความเสี่ยงด้านอาชญากรรมข้ามชาติและเศรษฐกิจนอกระบบ รวมทั้งปัญหายาเสพติด การค้ามนุษย์และการลักลอบเข้าเมือง

นอกจากนี้ โครงสร้างประชากรโลกที่เข้าสู่สังคมสูงวัย อาจทำให้การแย่งชิงแรงงานมีความรุนแรงมากขึ้น โดยเฉพาะแรงงานทักษะ ประกอบกับประเทศไทยคาดว่าจะเข้าสู่การเป็นสังคมสูงวัยระดับสุดยอดในปี ๒๕๗๔ โดยเกือบ ๑ ใน ๓ ของประชากรไทยจะเป็นผู้สูงอายุ ซึ่งค่อนข้างเร็วเมื่อเทียบกับหลายประเทศที่พัฒนาแล้ว และคาดว่าจะจะเป็นประเทศที่ ๓ ในภูมิภาคเอเชียรองจากญี่ปุ่นและสิงคโปร์ อาจทำให้เกิดความต้องการแรงงานต่างชาติจากประเทศเพื่อนบ้านเพิ่มมากขึ้นเพื่อทดแทนจำนวนแรงงานไทยที่ลดลง ซึ่งปัจจัยด้านการเปิดเสรีในภูมิภาคและความก้าวหน้าของการพัฒนาระบบคมนาคมขนส่งในภูมิภาค จะทำให้การเคลื่อนย้ายแรงงานและการย้ายถิ่นมีความสะดวกมากขึ้น จะเป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้เกิดการเคลื่อนย้ายประชากรเข้าออกประเทศเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะในกลุ่มประชากรที่มีศักยภาพที่มีแนวโน้มในการเคลื่อนย้ายไปเรียนหรือทำงานในทั่วทุกมุมโลกสูงขึ้น ทั้งนี้ การย้ายถิ่นส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์เพื่อแสวงหาโอกาสทางเศรษฐกิจที่ดีขึ้น จึงอาจจะเป็นไปได้ที่ประเทศไทยจะยังคงเป็นประเทศผู้รับของประชากรจากประเทศเพื่อนบ้าน ขณะที่ประชากรไทยโดยเฉพาะแรงงานทักษะอาจมีแรงจูงใจในการย้ายถิ่นไปยังประเทศที่มีการพัฒนาที่ดีกว่า ซึ่งจะยิ่งทำให้เกิดความเสี่ยงต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ และการเปลี่ยนแปลงของบริบทสังคมไทย นอกจากนี้ ประชากรในประเทศไทยจะมีช่วงอายุที่แตกต่างกันและจะมีกลุ่มคนช่วงอายุใหม่ๆ เพิ่มขึ้น ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อทัศนคติและพฤติกรรมที่แตกต่างกัน ทำให้สังคมในอนาคตจะประกอบด้วยคนที่มีความคิดและความต้องการในการใช้ชีวิตที่หลากหลายมากขึ้น ขณะที่ครอบครัวไทยคาดว่าจะมีขนาดเล็กลงและมีรูปแบบที่หลากหลายมากขึ้น อย่างไรก็ตาม การเข้าสู่สังคมสูงวัย

จะก่อให้เกิดโอกาสทางธุรกิจใหม่ ๆ เพื่อตอบสนองความต้องการของกลุ่มผู้บริโภคสูงอายุนั้นที่มีสัดส่วนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ดังนั้น การเตรียมความพร้อมของประชากรให้มีคุณภาพและการนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในการผลิตและการบริการของประเทศจะเป็นความท้าทายสำคัญในระยะต่อไป

ความเปลี่ยนแปลงจากโลกาภิวัตน์และความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่ได้รับการพัฒนาอย่างก้าวกระโดดจะก่อให้เกิดนวัตกรรมอย่างพลิกผัน อาทิ เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ อินเทอร์เน็ตในทุกสรรพสิ่ง ระบบวิเคราะห์ข้อมูลขนาดใหญ่ หุ่นยนต์และโดรน เทคโนโลยีพันธุกรรมสมัยใหม่ และเทคโนโลยีทางการเงิน เช่น Blockchain เป็นต้น ซึ่งตัวอย่างแนวโน้มการพัฒนาเทคโนโลยีอย่างก้าวกระโดดเหล่านี้ รวมถึงเทคโนโลยีด้านการเงินคาดว่าจะเป็ปัจจัยสนับสนุนหลักที่ช่วยทำให้เศรษฐกิจโลกและเศรษฐกิจไทยมีแนวโน้มที่จะกลับมาขยายตัวได้เข้มแข็งขึ้น หลังจากที่มีการเจริญเติบโตต่ำกว่าศักยภาพที่ควรจะเป็นอันเป็นผลกระทบจากการเกิดวิกฤตเศรษฐกิจหลายครั้ง แนวโน้มสำคัญที่จำเป็นต้องมีการติดตามอย่างใกล้ชิด อาทิ การรวมกลุ่มทางการค้าและการลงทุนที่จะมีความหลากหลายเพิ่มมากขึ้น การแข่งขันที่คาดว่าจะรุนแรงขึ้นในการเพิ่มผลิตภาพและสร้างความหลากหลายของสินค้าและบริการที่ตอบโจทย์รูปแบบชีวิตใหม่ ๆ อันเกิดจากทั้งการพัฒนาเทคโนโลยีและการที่มีโครงสร้างประชากรที่ประกอบด้วยกลุ่มคนที่หลากหลายซึ่งมีพฤติกรรมและทัศนคติที่แตกต่างกัน รวมถึงความเสี่ยงที่จะเกิดความผันผวนในตลาดการเงินที่กระทบถึงกันอย่างรวดเร็วและรุนแรงมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้ การแข่งขันในระบบเศรษฐกิจโลกในระยะยาวคาดว่าจะถูกกำหนดโดยการพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี การลงทุนในการวิจัยและพัฒนา และการพัฒนาและการใช้นวัตกรรมในการผลิตและบริการ ผลิตภาพการผลิตที่สูง คุณภาพ สิ่งอำนวยความสะดวกคุณภาพดี และกฎระเบียบที่ชัดเจน เอื้ออำนวย และบังคับใช้ให้เกิดผลอย่างไ้ก็ตาม แนวโน้มเหล่านี้จะก่อให้เกิดความท้าทายต่อการพัฒนาประเทศในหลายมิติ ทั้งในส่วนของ การจ้างงานและอาชีพ สาขการผลิตและบริการใหม่ ๆ ความมั่นคงของประเทศอันเกิดจากภัยคุกคามและความเสี่ยงด้านอื่น ๆ ที่ซับซ้อนขึ้น อาชญากรรมไซเบอร์ รูปแบบการก่อสงครามที่ใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือ การเคลื่อนย้ายอย่างเสรีและรวดเร็วของผู้คน เงินทุน ข้อมูลข่าวสาร องค์ความรู้และเทคโนโลยีและสินค้าและบริการ ซึ่งอาจนำไปสู่ปัญหาความเหลื่อมล้ำที่ทวีความรุนแรงมากขึ้นได้

ในขณะเดียวกัน ผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศคาดว่าจะมีความรุนแรงมากขึ้น ทั้งในเชิงความผันผวน ความถี่ และขอบเขตที่กว้างขวางมากขึ้น ซึ่งจะสร้างความเสียหายต่อชีวิตและทรัพย์สิน ระบบโครงสร้างสาธารณูปโภคสาธารณูปการพื้นฐานที่จำเป็น ตลอดจนระบบผลิตทางการเกษตรที่สัมพันธ์ต่อเนื่อกับความมั่นคงด้านอาหารและน้ำ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อภาคเกษตรและรายได้เกษตรกรของประเทศ รวมทั้งการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศดังกล่าวจะส่งผลต่อการเกิดขึ้นของโรคระบาด และโรคอุบัติใหม่ที่จะส่งผลให้การเฝ้าระวังด้านการสาธารณสุขในประเทศมีความสำคัญมากขึ้น ประกอบกับระบบนิเวศน์ต่าง ๆ ของโลกและของประเทศมีแนวโน้มจะเสื่อมโทรมลง และมีความเป็นไปได้ค่อนข้างสูงในการสูญเสียความสามารถในการรองรับความต้องการของมนุษย์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ อย่างไรก็ตาม อย่างไรก็ดี ระดับความรุนแรงของผลกระทบอันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศโลกและความเสื่อมโทรมของระบบนิเวศน์ต่าง ๆ ดังกล่าวที่แต่ละประเทศจะต้องเผชิญจะมีความแตกต่างกัน ทำให้การเป็นสังคมสีเขียว การรักษาและบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างบูรณาการจะได้รับความสำคัญและความสนใจจากนานาประเทศรวมทั้งประเทศไทยเพิ่มมากขึ้น พลังงานสะอาดและ

พลังงานทดแทน รวมถึงการสร้างสมดุลความมั่นคงด้านพลังงานและอาหารมีแนวโน้มที่จะเป็นสิ่งที่ต้องการเพิ่มมากขึ้น กฎระเบียบและข้อตกลงด้านสิ่งแวดล้อมจะมีความเข้มข้นและเข้มงวดขึ้น โดยกรอบการพัฒนาตามข้อตกลงระหว่างประเทศต่างๆ ที่สำคัญ เช่น เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals – SDGs) บันทึกความตกลงปารีส (Paris Agreement) จะได้รับการนำไปปฏิบัติอย่างจริงจังมากยิ่งขึ้น โดยเป้าหมายและสิทธิของแต่ละประเทศในการควบคุมกำกับหลักเกณฑ์การดูแลสภาพแวดล้อมจะเพิ่มขึ้นตามระดับการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศนั้น ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มประเทศกำลังพัฒนา

ทั้งนี้ ปัญหาความเหลื่อมล้ำของประเทศอาจจะทวีความรุนแรงเพิ่มมากขึ้นหากไม่มีมาตรการที่มีประสิทธิภาพในการป้องกันและรองรับผลกระทบต่าง ๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้น ทั้งในส่วนของ การเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีและนวัตกรรมแบบพลิกผันที่จะเกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะอย่างยิ่งหากการเข้าถึงเทคโนโลยี โครงสร้างพื้นฐาน และองค์ความรู้สมัยใหม่มีระดับความแตกต่างกันระหว่างกลุ่มประชากรต่าง ๆ โดยการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีและนวัตกรรมดังกล่าวจะส่งผลกระทบต่อทั้งการจ้างงานและอาชีพที่จะมีรูปแบบและลักษณะงานที่เปลี่ยนไป มีความต้องการแรงงานที่มีสมรรถนะสูงเพิ่มมากขึ้น หลายอาชีพอาจหายไปจากตลาดงานในปัจจุบันและบางอาชีพจะถูกทดแทนด้วยระบบอัตโนมัติโดยเฉพาะอาชีพที่ต้องการทักษะระดับต่ำ ก่อให้เกิดความเสี่ยงต่อความมั่นคงและคุณภาพชีวิตของประชาชนที่ปรับตัวไม่ทันหรือขาดความรู้และทักษะที่ทันกับยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลงไป กระแสโลกาภิวัตน์ที่จะทำให้เกิดการพัฒนาขยายความเป็นเมือง วิถีชีวิตที่เปลี่ยนไปอย่างรวดเร็ว รวมทั้งการเปลี่ยนแปลงทางสภาพภูมิอากาศที่อาจจะมีผลกระทบรุนแรงมากยิ่งขึ้น ซึ่งปัจจัยทั้งหมดดังกล่าวจะส่งผลให้ปัญหาความยากจนและความเหลื่อมล้ำของประเทศมีความซับซ้อนมากยิ่งขึ้น

จากปัจจัยและแนวโน้มที่คาดว่าจะส่งผลต่อการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศในมิติต่าง ๆ ข้างต้น เห็นได้ว่าบริบทและสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกประเทศมีแนวโน้มที่จะเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว มีพลวัตสูง และมีความซับซ้อนหลากหลายมิติ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่ออนาคตการพัฒนาประเทศไทยอย่างมาก ดังนั้น การพัฒนาประเทศจึงจำเป็นต้องมีกลยุทธ์การพัฒนาที่ครอบคลุมทุกมิติและทุกด้านการพัฒนาที่เกี่ยวข้องในลักษณะที่เป็นการดำเนินงานอย่างบูรณาการและคู่ขนานกัน เนื่องจากทุกมิติการพัฒนาที่มีความเกี่ยวข้องซึ่งกันและกัน โดยประเทศไทยจำเป็นต้องมีทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพ มีความรู้ สมรรถนะ และทักษะที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ สามารถรู้เท่าทันและปรับตัวให้สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุข มีอาชีพที่มั่นคง สร้างรายได้ ท่ามกลางความเปลี่ยนแปลง กฎเกณฑ์ และกติกาใหม่ ๆ และมาตรฐานที่สูงขึ้น ซึ่งจำเป็นต้องมีการพัฒนาระบบและปัจจัยส่งเสริมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องไปพร้อมกัน ทั้งในส่วนของระบบการเรียนการสอน และการพัฒนาทักษะฝีมือที่สอดคล้องกันกับการพัฒนาของคนในแต่ละช่วงวัย ระบบบริการสาธารณะ โครงสร้างพื้นฐาน รวมทั้งการให้ความสำคัญกับการส่งเสริมเทคโนโลยีและนวัตกรรม เพื่อให้ประเทศไทยสามารถยกระดับเป็นเจ้าของเทคโนโลยีและนวัตกรรมก้าวทันโลก ส่งผลให้เกิดการสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจในทั้งภาคอุตสาหกรรม ภาคเกษตร และภาคบริการ กระจายผลประโยชน์จากการพัฒนา ลดปัญหาความเหลื่อมล้ำ และเสริมสร้างคุณภาพชีวิตของประชาชนทุกภาคส่วน รวมทั้งต้องมีการส่งเสริมคนในชาติให้ยึดมั่นสถาบันหลักเป็นศูนย์รวมจิตใจเพื่อให้เกิดความรักความสามัคคี และลดความขัดแย้งภายในประเทศ

นอกจากนี้ ประเทศไทยต้องให้ความสำคัญกับการสร้างสมดุลความมั่นคงด้านพลังงานและอาหาร รักษาไว้ซึ่งความหลากหลายเชิงนิเวศน์ การส่งเสริมการค้าเสรีชีวิตและธุรกิจ และการพัฒนาและขยายความเป็นเมืองที่เติบโตอย่างต่อเนื่องที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม พร้อมกับการมีข้อกำหนดของรูปแบบและกฎเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับลักษณะการใช้พื้นที่ที่ชัดเจน ขณะที่การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบโลจิสติกส์ กฎหมาย ระบบภาษีต้องมีกลยุทธ์การพัฒนาที่สามารถอำนวยความสะดวกและส่งเสริมให้ประเทศไทยมีศักยภาพการแข่งขันที่สูงขึ้น และสามารถใช้จุดแข็งในเรื่องตำแหน่งที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ของประเทศให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาประเทศมากขึ้น รวมทั้งให้ความสำคัญการรวมกลุ่มความร่วมมือกับนานาประเทศในระดับภูมิภาคและระดับโลก เพื่อกระชับและสร้างสัมพันธ์ไมตรี เสริมสร้างความสัมพันธ์ทางการทูต ซึ่งจะก่อให้เกิดการสร้างพลังทางเศรษฐกิจและรักษาความมั่นคงของประเทศ โดยจำเป็นต้องสร้างความพร้อมในการที่จะยกระดับมาตรฐานและมีการปฏิบัติให้เป็นไปตามระเบียบกติกาสากลในด้านต่าง ๆ ขณะเดียวกันประเทศไทยจำเป็นต้องเร่งให้มีการปฏิรูประบบราชการและการเมืองเพื่อให้เกิดการบริหารราชการที่ดีและเสถียรภาพทางการเมือง โดยที่นโยบายการพัฒนาต่าง ๆ จำเป็นต้องคำนึงถึงความสอดคล้องกับโครงสร้างและลักษณะพฤติกรรมของประชากรที่อาจจะมีความแตกต่างจากปัจจุบันมากขึ้น

ดังนั้น ภายใต้เงื่อนไขโครงสร้างประชากร โครงสร้างเศรษฐกิจ สภาพสังคม สภาพภูมิอากาศและสิ่งแวดล้อม และปัจจัยการพัฒนาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ส่งผลให้ประเทศไทยจะเผชิญปัญหาและความท้าทายในหลายมิติ จึงจำเป็นต้องมีการวางแผนการพัฒนาที่รอบคอบและครอบคลุม อย่างไรก็ตามหลายประเด็นพัฒนาเป็นเรื่องที่ต้องใช้ระยะเวลาในการดำเนินงานเพื่อให้เกิดการปรับตัวซึ่งจะต้องหยั่งรากลึกกลงไปถึงการเปลี่ยนแปลงในเชิงโครงสร้าง การขับเคลื่อนการพัฒนาให้ประเทศเจริญก้าวหน้าไปในอนาคตจึงจำเป็นต้องกำหนดวิสัยทัศน์ในระยะยาวที่ต้องบรรลุ พร้อมทั้งแนวยุทธศาสตร์หลักในด้านต่าง ๆ เพื่อเป็นกรอบในการขับเคลื่อนการพัฒนาเพื่อยกระดับจุดแข็งและจุดเด่นของประเทศ และปรับปรุงแก้ไขจุดอ่อนและจุดด้อยต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ เพื่อให้การพัฒนาประเทศสามารถดำเนินการได้อย่างมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน

๓. วิสัยทัศน์ประเทศไทย

“ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” หรือเป็นคติพจน์ประจำชาติว่า “มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” ทั้งนี้ วิสัยทัศน์ดังกล่าวจะต้องสนองต่อผลประโยชน์แห่งชาติ อันได้แก่ การมีเอกราช อธิปไตย และบูรณภาพแห่งเขตอำนาจรัฐ การดำรงอยู่อย่างมั่นคง ความยั่งยืนของสถาบันหลักของชาติ การดำรงอยู่อย่างมั่นคงของชาติและประชาชนจากภัยคุกคามทุกรูปแบบ การอยู่ร่วมกันในชาติอย่างสันติสุขเป็นปึกแผ่น มีความมั่นคงทางสังคมท่ามกลางพหุสังคมและการมีเกียรติและศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ ความเจริญเติบโตของชาติ ความเป็นธรรมและความอยู่ดีมีสุขของประชาชน ความยั่งยืนของฐานทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม ความมั่นคงทางพลังงานและอาหาร ความสามารถในการรักษาผลประโยชน์ของชาติภายใต้การเปลี่ยนแปลงของสภาวะแวดล้อมระหว่างประเทศ และการอยู่ร่วมกันอย่างสันติประสานสอดคล้องกันด้านความมั่นคงในประชาคมอาเซียนและประชาคมโลกอย่างมีเกียรติและศักดิ์ศรี โดยที่ความมั่นคงเป็นรากฐานของทั้ง ๓ ประการที่จะทำให้เกิดความมั่งคั่งและยั่งยืนได้

ความมั่นคง หมายถึง การมีความมั่นคงปลอดภัยจากภัยและการเปลี่ยนแปลงทั้งภายในประเทศและภายนอกประเทศในทุกระดับ ทั้งระดับประเทศ สังคม ชุมชน ครัวเรือน และปัจเจกบุคคล และมีความมั่นคงในทุกมิติ ทั้งมิติทางการทหาร เศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และการเมือง เช่น ประเทศมีความมั่นคงในเอกราชและอธิปไตย มีการปกครองระบบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นพระประมุข สถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์มีความเข้มแข็งเป็นศูนย์กลางและเป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจของประชาชน มีระบบการเมืองที่มั่นคงเป็นกลไกที่นำไปสู่การบริหารประเทศที่ต่อเนื่องและโปร่งใสตามหลักธรรมาภิบาล สังคมมีความปรองดองและความสามัคคี สามารถผนึกกำลังเพื่อพัฒนาประเทศ ชุมชนมีความเข้มแข็ง ครอบคลุมมีความอบอุ่น ประชาชนมีความมั่นคงในชีวิต มีงานและรายได้ที่มั่นคงพอเพียงกับการดำรงชีวิต มีการออมสำหรับวัยเกษียณ ความมั่นคงของอาหาร พลังงาน และน้ำ มีที่อยู่อาศัยและความปลอดภัยในชีวิตทรัพย์สิน

ความมั่งคั่ง หมายถึง ประเทศไทยมีการขยายตัวของเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่องและมีความยั่งยืนจนเข้าสู่กลุ่มประเทศรายได้สูง ความเหลื่อมล้ำของการพัฒนาลดลง ประชากรมีความอยู่ดีมีสุขได้รับผลประโยชน์จากการพัฒนาอย่างเท่าเทียมกันมากขึ้น และมีการพัฒนาอย่างทั่วถึงทุกภาคส่วน มีคุณภาพชีวิตตามมาตรฐานขององค์การสหประชาชาติ ไม่มีประชาชนที่อยู่ใต้เส้นความยากจน เศรษฐกิจในประเทศมีความเข้มแข็ง ขณะเดียวกันต้องมีความสามารถในการแข่งขันกับประเทศต่าง ๆ ทั้งในตลาดโลกและตลาดภายในประเทศเพื่อให้สามารถสร้างรายได้ทั้งจากภายในและภายนอกประเทศ ตลอดจนมีการสร้างฐานเศรษฐกิจและสังคมแห่งอนาคตเพื่อให้สอดคล้องกับบริบทการพัฒนาที่เปลี่ยนแปลงไป และประเทศไทยมีบทบาทที่สำคัญในเวทีโลก และมีความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจและการค้าอย่างแน่นแฟ้นกับประเทศในภูมิภาคเอเชีย เป็นจุดสำคัญของการเชื่อมโยงในภูมิภาคทั้งการคมนาคมขนส่ง การผลิต การค้า การลงทุน และการทำธุรกิจ เพื่อให้เป็นพลังในการพัฒนา นอกจากนี้ยังมีความสมบูรณ์ในทุนที่จะสามารถสร้างการพัฒนาต่อเนื่องไปได้ ได้แก่ ทุนมนุษย์ ทุนทางปัญญา ทุนทางการเงิน ทุนที่เป็นเครื่องมือเครื่องจักร ทุนทางสังคม และทุนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ความยั่งยืน หมายถึง การพัฒนาที่สามารถสร้างความเจริญ รายได้ และคุณภาพชีวิตของประชาชนให้เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นการเจริญเติบโตของเศรษฐกิจที่อยู่บนหลักการใช้ การรักษาและการฟื้นฟูฐานทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน ไม่ใช่ทรัพยากรธรรมชาติจนเกินพอดี ไม่สร้างมลภาวะต่อสิ่งแวดล้อมจนเกินความสามารถในการรองรับและเยียวยาของระบบนิเวศน์ การผลิตและการบริโภคเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และสอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ทรัพยากรธรรมชาติมีความอุดมสมบูรณ์มากขึ้นและสิ่งแวดล้อมมีคุณภาพดีขึ้น คนมีความรับผิดชอบต่อสังคม มีความเอื้ออาทร เสียสละเพื่อผลประโยชน์ส่วนรวม รัฐบาลมีนโยบายที่มุ่งประโยชน์ส่วนรวมอย่างยั่งยืน และให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของประชาชน และทุกภาคส่วนในสังคมยึดถือและปฏิบัติตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการพัฒนาในระดับอย่างสมดุล มีเสถียรภาพ และยั่งยืน

เป้าหมายอนาคตประเทศไทย ปี ๒๕๗๙

“ประเทศมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง”

 มั่นคง	 มั่งคั่ง	 ยั่งยืน
<ul style="list-style-type: none"> มีความมั่นคงปลอดภัยจากภัยและการเปลี่ยนแปลงทั้งภายในประเทศและภายนอกประเทศและมีความมั่นคงในทุกมิติ ทั้งมิติเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และการเมือง ประเทศมีความมั่นคงในเอกราชและอธิปไตย สังคมมีความปรองดองและความสามัคคี ประชาชนมีความมั่นคงในชีวิต มีงานและรายได้ที่มั่นคง มีที่อยู่อาศัยและความปลอดภัยในชีวิตทรัพย์สิน มีความมั่นคงของอาหาร พลังงาน และน้ำ 	<ul style="list-style-type: none"> ประเทศไทยมีการขยายตัวของเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่องยกระดับเข้าสู่กลุ่มประเทศรายได้สูง ความเหลื่อมล้ำของการพัฒนาลดลง ประชากรได้รับผลประโยชน์จากการพัฒนาอย่างเท่าเทียมกัน เศรษฐกิจมีความสามารถในการแข่งขันสูง สร้างเศรษฐกิจและสังคมแห่งอนาคต และเป็นจุดสำคัญของการเชื่อมโยงในภูมิภาคทั้งการคมนาคมขนส่ง การผลิต การค้า การลงทุน มีความสมบูรณ์ในทุนที่จะสามารถสร้างการพัฒนาต่อเนื่อง อาทิ ทุนมนุษย์ ทุนทางปัญญา ทุนทางการเงิน และ ทุน อื่นๆ 	<ul style="list-style-type: none"> การพัฒนาที่สามารถสร้างความเจริญ ด้านรายได้ และคุณภาพชีวิตของประชาชนอย่างต่อเนื่อง โดยไม่ใช้ทรัพยากรธรรมชาติเกินพอดี ไม่สร้างมลภาวะต่อสิ่งแวดล้อม มีการผลิตและการบริโภคเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและสอดคล้องกับกฎระเบียบของประชาคมโลก คนมีความรับผิดชอบต่อสังคม มุ่งประโยชน์ส่วนรวมอย่างยั่งยืน ทุกภาคส่วนในสังคมยึดถือและปฏิบัติตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

โดยมีเป้าหมายการพัฒนาประเทศ คือ การที่ประเทศชาติมีความมั่นคง ประชาชนมีความสุข มีการยกระดับศักยภาพในหลากหลายมิติเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่อง มีการพัฒนาคนในทุกมิติและในทุกช่วงวัยให้เป็นคนดี เก่ง และมีคุณภาพ มีการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม มีการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และมีภาครัฐของประชาชนเพื่อประชาชนและประโยชน์ส่วนรวม โดยมีตัวชี้วัดผลการพัฒนาตามยุทธศาสตร์ชาติ ดังนี้

- ๑) ดัชนีความอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกันในสังคมไทย
- ๒) รายได้เฉลี่ยต่อหัวต่อคนต่อปี
- ๓) ดัชนีการพัฒนาศักยภาพมนุษย์ (Human Development Index - HDI)
- ๔) ตัวชี้วัดความก้าวหน้าทางสังคม (Social Progress Index - SPI)
- ๕) ดัชนีวัดคุณภาพสิ่งแวดล้อม (Environmental Performance Index – EPI)
- ๖) อันดับความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

๔. ประเด็นยุทธศาสตร์ชาติ

ยุทธศาสตร์ชาติที่จะใช้เป็นกรอบแนวทางการพัฒนาในระยะ ๒๐ ปีต่อจากนี้ไป ประกอบด้วย ๖ ยุทธศาสตร์ ได้แก่ (๑) ยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคง (๒) ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน (๓) ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ (๔) ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม (๕) ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และ (๖) ยุทธศาสตร์ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ โดยแต่ละยุทธศาสตร์มีเป้าหมายและประเด็นการพัฒนา ดังนี้

๔.๑ ยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคง มีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญ คือ ประเทศชาติมั่นคง ประชาชนมีความสุข โดยเน้นการบริหารจัดการสภาวะแวดล้อมของประเทศให้มีความมั่นคง ปลอดภัย และมีความสงบเรียบร้อยในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับชาติ สังคม ชุมชน ไปจนถึงระดับความมั่นคงของมนุษย์ และทุกมิติ ทั้งมิติทางด้านการทหาร การเมือง เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม วิทยาศาสตร์เทคโนโลยี ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อาหาร น้ำ ไปจนถึงมิติทางพลังงาน โดยมุ่งเน้นการพัฒนาคน เครื่องมือ เทคโนโลยี และระบบฐานข้อมูลขนาดใหญ่ให้มีความพร้อมสามารถรับมือกับภัยคุกคามและภัยพิบัติได้ทุกรูปแบบ และทุกระดับความรุนแรง ควบคู่ไปกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาด้านความมั่นคงที่มีอยู่ในปัจจุบัน และที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคต โดยใช้กลไกการแก้ไขปัญหาแบบบูรณาการทั้งกับส่วนราชการ ภาคเอกชน ประชาสังคม และองค์กรที่ไม่ใช่รัฐ รวมถึงประเทศเพื่อนบ้านและมิตรประเทศทั่วโลก บนพื้นฐานของหลักธรรมาภิบาล เพื่อมุ่งที่จะเอื้ออำนวยประโยชน์ต่อการดำเนินการของยุทธศาสตร์ชาติด้านอื่น ๆ ตลอดถึงการบริหารประเทศของรัฐบาล ให้สามารถขับเคลื่อนไปได้ตามทิศทางและเป้าหมายที่กำหนด

๔.๒ ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน มีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญเพื่อมุ่งเน้นการยกระดับศักยภาพในหลากหลายมิติ บนพื้นฐานแนวคิด ๓ ประการ ได้แก่ (๑) “ต่อยอดอดีต” โดยมองกลับไปที่รากเหง้าทางเศรษฐกิจ อัตลักษณ์ วัฒนธรรม ประเพณี วิถีชีวิต และจุดเด่นทางทรัพยากรธรรมชาติที่หลากหลาย รวมทั้งความได้เปรียบเชิงเปรียบเทียบของประเทศในด้านอื่น ๆ นำมาประยุกต์ผสมผสานกับเทคโนโลยีและนวัตกรรม เพื่อให้สอดคล้องกับบริบทของเศรษฐกิจและสังคมโลกสมัยใหม่ (๒) “ปรับปัจจุบัน” เพื่อปูทางสู่ออนาคต ผ่านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของประเทศในมิติต่าง ๆ ทั้งโครงข่ายระบบคมนาคมและขนส่ง โครงสร้างพื้นฐานวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และดิจิทัล และการปรับสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมและบริการอนาคต และ (๓) “สร้างคุณค่าใหม่ในอนาคต” ด้วยการเพิ่มศักยภาพของผู้ประกอบการ พัฒนาคนรุ่นใหม่ รวมถึงปรับโมเดลธุรกิจเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของตลาด ผสมผสานกับยุทธศาสตร์ที่รองรับอนาคต บนพื้นฐานของการต่อยอดอดีตและปรับปัจจุบัน พร้อมทั้งการส่งเสริมและสนับสนุนจากภาครัฐ จะทำให้ประเทศไทยสามารถสร้างฐานรายได้และการจ้างงานใหม่ ขยายโอกาสทางการค้าและการลงทุนในเวทีโลก ควบคู่ไปกับการยกระดับรายได้และการกินดีอยู่ดี รวมถึงการเพิ่มขึ้นของคนชั้นกลางและลดความเหลื่อมล้ำของคนในประเทศได้ในคราวเดียวกัน

๔.๓ ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ มีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญเพื่อพัฒนาคนในทุกมิติและในทุกช่วงวัยให้เป็นคนดี เก่ง และมีคุณภาพ โดยคนไทยมีความพร้อมทั้งกาย ใจ สติปัญญา มีพัฒนาการที่รอบด้านและมีสุขภาวะที่ดีในทุกช่วงวัย มีจิตสาธารณะ รับผิดชอบต่อสังคมและผู้อื่น มัธยัสถ์ อดออม โอบอ้อมอารี มีวินัย รักษาศีลธรรม และเป็นพลเมืองดีของชาติ มีหลักคิดที่ถูกต้อง มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ ๒๑ มีทักษะสื่อสารภาษาอังกฤษและภาษาที่ ๓ และอนุรักษ์ภาษาท้องถิ่น มีนิสัยรักการเรียนรู้และการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต สูการเป็นคนไทยที่มีทักษะสูง เป็นนวัตกรรม นักคิด ผู้ประกอบการ เกษตรกรยุคใหม่และอื่น ๆ โดยมีสัมมาชีพตามความถนัดของตนเอง

๔.๔ ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม มีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญที่ให้ความสำคัญการดึงเอาพลังของภาคส่วนต่าง ๆ ทั้งภาคเอกชน ประชาสังคม ชุมชนท้องถิ่น มาร่วมขับเคลื่อน โดยการสนับสนุนการรวมตัวของประชาชนในการร่วมคิดร่วมทำเพื่อส่วนรวม การกระจายอำนาจและความรับผิดชอบไปสู่กลไกบริหารราชการแผ่นดินในระดับท้องถิ่น การเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนในการจัดการตนเอง และการเตรียมความพร้อมของประชากรไทยทั้งในมิติสุขภาพ เศรษฐกิจ สังคม และสภาพแวดล้อมให้เป็นประชากรที่มีคุณภาพ สามารถพึ่งตนเองและทำประโยชน์แก่ครอบครัว ชุมชน และสังคมให้นานที่สุด ขณะที่รัฐต้องให้หลักประกันการเข้าถึงบริการและสวัสดิการที่มีคุณภาพอย่างเป็นธรรมและทั่วถึง

๔.๕ ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม มีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญเพื่อนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนในทุกมิติ ทั้งมิติด้านสังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม ธรรมภิบาล และความเป็นหุ้นส่วนความร่วมมือระหว่างกันทั้งภายในและภายนอกประเทศอย่างบูรณาการ โดยเป็นการดำเนินการบนพื้นฐานความเชื่อในการเติบโตร่วมกัน ไม่ว่าจะ

จะเป็นทางเศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม และคุณภาพชีวิต โดยให้ความสำคัญกับการสร้างสมดุลทั้ง ๓ ด้าน ไม่ให้มากหรือน้อยจนเกินไป อันจะนำไปสู่ความยั่งยืนเพื่อคนรุ่นต่อไปอย่างแท้จริง โดยใช้พื้นที่เป็นตัวตั้ง ในการกำหนดกลยุทธ์และแผนงาน และการให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องได้เข้ามามีส่วนร่วมในแบบทางตรงให้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ โดยใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมที่เหมาะสม

๔.๖ ยุทธศาสตร์ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ

มีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญเพื่อปรับเปลี่ยนภาครัฐที่ยึดหลัก “ภาครัฐของประชาชนเพื่อประชาชน และประโยชน์ส่วนรวม” โดยภาครัฐต้องมีขนาดที่เหมาะสมกับบทบาทภารกิจ และแยกแยะบทบาทหน่วยงานของรัฐที่ทำหน้าที่ในการกำกับหรือในการให้บริการในระบบเศรษฐกิจที่มีการแข่งขัน มีขีดสมรรถนะสูง ยึดหลักธรรมาภิบาล ปรับวัฒนธรรมการทำงานให้มุ่งผลสัมฤทธิ์และผลประโยชน์ส่วนรวม มีความทันสมัย และพร้อมที่จะปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกอยู่ตลอดเวลา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการนำนวัตกรรม เทคโนโลยีข้อมูลขนาดใหญ่ และระบบการทำงานที่เป็นดิจิทัลเข้ามาประยุกต์ใช้อย่างคุ้มค่า และปฏิบัติงานเทียบได้กับมาตรฐานสากล รวมทั้งมีลักษณะเปิดกว้าง เชื่อมโยง ถึงกันและเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่าง สะดวก รวดเร็ว และโปร่งใส โดยทุกภาคส่วนในสังคมต้องร่วมกันปลูกฝังค่านิยมความซื่อสัตย์สุจริต ความมั่งคั่ง และสร้างจิตสำนึกในการปฏิเสธไม่ยอมรับการทุจริตประพฤตินิยมชอบอย่างสิ้นเชิง นอกจากนั้น กฎหมายต้องมีความชัดเจน มีเพียงเท่าที่จำเป็น มีความทันสมัย มีความเป็นสากล มีประสิทธิภาพ และนำไปสู่การลดความเหลื่อมล้ำและเอื้อต่อการพัฒนา โดยกระบวนการยุติธรรมมี การบริหารที่มีประสิทธิภาพ เป็นธรรม และไม่เลือกปฏิบัติ การอำนวยความสะดวกตามหลักนิติธรรม

ส่วนที่ ๒

ยุทธศาสตร์ ๖ ด้าน

ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง

๑. บทนำ

“ความมั่นคง” ถือเป็นเป้าหมายสำคัญสูงสุดของทุกสังคมในทุกยุคทุกสมัย โดยกรอบแนวคิดความมั่นคงให้น้ำหนักความสำคัญกับมิติที่เกี่ยวข้อง ทั้งทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม การทหาร ฯลฯ แตกต่างกันไป ตามบริบทแวดล้อมของแต่ละช่วงเวลา ปัจจุบันในโลกยุคโลกาภิวัตน์ ความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ที่ส่งผลให้สังคมเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างก้าวกระโดดและพลิกผัน ได้ทำให้มิติที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงแบบเดิมจึงพัฒนาเปลี่ยนแปลงไปเป็นภัยรูปแบบใหม่ที่มีความซับซ้อน แตกต่างหลากหลาย และสามารถปะทุขยายตัวไปยังภาคส่วนต่าง ๆ ได้อย่างรวดเร็ว กว้างขวาง และรุนแรงมากขึ้นกว่าเดิม ด้วยเหตุนี้ กรอบแนวคิดความมั่นคงแบบเดิมจึงถูกปรับเปลี่ยนให้เหมาะสม เป็นกรอบแนวคิดใหม่ที่เรียกว่า “ความมั่นคงแบบบูรณาการ” ซึ่งได้ขยายขอบเขตความมั่นคงของชาติ ให้เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับทุกองค์ประกอบในสังคมอย่างหลีกเลี่ยงได้ ทุกภาคส่วนจึงจำเป็นต้องมีการเสริมสร้างศักยภาพ ความตระหนักรู้ ความเข้าใจ ตลอดจนยกระดับจิตสำนึกและการมีส่วนร่วมในการดำเนินการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงส่วนรวมอย่างจริงจัง เพื่อให้เกิดความพร้อม มีขีดความสามารถในการบริหารจัดการแก้ไขปัญหาได้อย่างทัน่วงที ตลอดจนมุ่งมั่นในการพิทักษ์รักษาไว้ซึ่งความมั่นคงแห่งชาติให้ยั่งยืนสืบไป

“ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง” มีเป้าหมายสำคัญเพื่อบริหารจัดการสภาวะแวดล้อมของประเทศให้มีความมั่นคง ปลอดภัย และมีความสงบเรียบร้อยในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับชาติ สังคม ชุมชน ไปจนถึงระดับความมั่นคงของมนุษย์ และทุกมิติ ทั้งมิติทางด้านการทหาร การเมือง เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม วิทยาศาสตร์เทคโนโลยี ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อาหาร น้ำ ไปจนถึงมิติทางพลังงาน โดยมุ่งเน้นการพัฒนาคน เครื่องมือ เทคโนโลยี และระบบฐานข้อมูลขนาดใหญ่ให้มีความพร้อมสามารถรับมือกับภัยคุกคามและภัยพิบัติได้ทุกรูปแบบ และทุกระดับความรุนแรง ควบคู่ไปกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาด้านความมั่นคงที่มีอยู่ในปัจจุบัน และที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคต โดยใช้กลไกการแก้ไขปัญหาแบบบูรณาการทั้งกับส่วนราชการ ภาคเอกชน ประชาสังคม และองค์กรที่ไม่ใช่รัฐ รวมถึงประเทศเพื่อนบ้านและมิตรประเทศทั่วโลก บนพื้นฐานของหลักธรรมาภิบาล เพื่อมุ่งที่จะเอื้ออำนวยประโยชน์ต่อการดำเนินการของยุทธศาสตร์ชาติด้านอื่น ๆ ตลอดจนการบริหารประเทศของรัฐบาล ให้สามารถขับเคลื่อนไปได้ตามทิศทางและเป้าหมายที่กำหนด

๒. เป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง

เป้าหมายในภาพรวมระยะ ๒๐ ปีของยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคงที่เป็นรูปธรรมชัดเจน คือ “ประเทศชาติมั่นคง ประชาชนมีความสุข” โดยมีเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคงประกอบด้วย

เป้าหมายที่ ๑ ประชาชนอยู่ดี กินดี และมีความสุข

เป้าหมายที่ ๒ บ้านเมืองมีความมั่นคงในทุกมิติและทุกระดับ

เป้าหมายที่ ๓ กองทัพ หน่วยงานด้านความมั่นคง ภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน มีความพร้อมในการแก้ไขปัญหา

เป้าหมายที่ ๔ ประเทศไทยมีบทบาทเป็นที่ชื่นชมและได้รับการยอมรับโดยประชาคมระหว่างประเทศ

เป้าหมายที่ ๕ การบริหารจัดการความมั่นคงมีผลสำเร็จที่เป็นรูปธรรมอย่างมีประสิทธิภาพ

๓. ตัวชี้วัด

๓.๑ ดัชนีชี้วัดความสุขของประชากร (World Happiness Index) สำหรับประเทศไทย ดีขึ้นจากลำดับที่ ๓๒ ของโลก ในปี พ.ศ. ๒๕๖๐ ไปอยู่ใน ๑๐ ลำดับแรกของโลก ภายในปี พ.ศ. ๒๕๗๕

๓.๒ “ระดับความมั่นคงปลอดภัยภายในประเทศและศักยภาพตำรวจระดับสากล (World Internal Security & Police Index)” ดีขึ้นจากลำดับที่ ๖๙ ของโลก ในปี พ.ศ. ๒๕๖๐ ไปอยู่ใน ๒๐ ลำดับแรกของโลก ภายในปี พ.ศ. ๒๕๗๕

๓.๓ กองทัพและหน่วยงานด้านความมั่นคงมีความพร้อมด้านบุคลากร เทคโนโลยี ยุทธภัณฑ์ แผน ระบบการแก้ไขปัญหา และการมีส่วนร่วมของภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน ในการแก้ไขปัญหา ที่ครอบคลุมทุกมิติและทุกระดับความรุนแรง รวมถึงมีการฝึกอบรมที่มีประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่อง

๓.๔ การนำเสนอแนวความคิดริเริ่มและหนทางแก้ไขปัญหาระหว่างประเทศตามโอกาสที่เหมาะสมของประเทศไทย

๓.๕ การพัฒนาโลก (คนและเครื่องมือ) รวมถึงระบบการทำงานแบบบูรณาการ ให้เกิดขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพ

๔. ประเด็นยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง

เพื่อให้บรรลุเป้าหมายดังกล่าวข้างต้น จึงได้กำหนดประเด็นยุทธศาสตร์ขึ้นรองรับ โดยในขั้นต้นแรกจะเป็นการรักษาความสงบภายในประเทศ เพื่อปรับสภาพแวดล้อมด้านความมั่นคงให้ประเทศมีความสงบเรียบร้อยและสันติสุข ด้วยการสร้างความเข้มแข็งให้กับประชาชนให้ประชาชนมีอาชีพและรายได้ที่พอเพียง มีความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน มีความรักความสามัคคี และมีความจงรักภักดีต่อสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ รวมทั้งพร้อมที่จะร่วมมือกับรัฐบาลในการแก้ไขปัญหาสำคัญของชาติ ในขณะเดียวกันก็ต้องมีการป้องกันและแก้ไขปัญหาที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงที่มีอยู่ในปัจจุบันและป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาใหม่ เพื่อให้การบริหารจัดการและพัฒนาประเทศในทุก ๆ ด้านดำเนินการไปได้อย่างต่อเนื่องและราบรื่นตามนโยบายของรัฐบาล และปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง รวมทั้งบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนขององค์การสหประชาชาติ และเพื่อให้การดำเนินการดังกล่าวสามารถบรรลุผลที่เป็นรูปธรรมทั้งปัจจุบันและในอนาคต จึงมีความจำเป็นที่จะต้อง พัฒนาศักยภาพของประเทศให้พร้อมเผชิญภัยคุกคามที่กระทบต่อความมั่นคงของชาติ ด้วยการยกระดับขีดความสามารถของกองทัพ หน่วยงานด้านความมั่นคง รวมทั้งภาครัฐและภาคประชาชน ให้มีความพร้อมในการป้องกันและ

รักษาอธิปไตยของประเทศ รวมทั้งสามารถติดตาม ป้องกัน แก้ไข และรับมือกับปัญหาความมั่นคงทุกมิติทุกรูปแบบ และทุกระดับ อย่างบูรณาการทั้งภายในประเทศ ตลอดจน บูรณาการความร่วมมือด้านความมั่นคงกับอาเซียนและนานาชาติ รวมถึงองค์กรภาครัฐและที่มิใช่ภาครัฐ เพื่อเสริมสร้างความสงบ สันติสุข ความมั่นคง และความเจริญก้าวหน้า ให้กับประเทศชาติ ภูมิภาค และโลก อย่างยั่งยืน รวมทั้งส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือระหว่างประเทศที่สามารถรองรับปัญหาาร่วมกันได้ ทั้งนี้ การดำเนินการดังกล่าวจะประสบผลสำเร็จได้จะต้องมีการพัฒนากลไกการบริหารจัดการความมั่นคงแบบบูรณาการขึ้น เพื่อให้กลไกสำคัญต่าง ๆ สามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถส่งเสริมสนับสนุนการบริหารประเทศ รวมถึงการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติด้านต่าง ๆ ได้อย่างแท้จริง เป็นรูปธรรม มีการใช้หลักธรรมาภิบาล การบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด การขจัดปัญหาทุจริตประพฤติมิชอบอย่างจริงจัง ไปจนถึงการทำให้เกิดความมั่นใจว่าหน่วยงานรับผิดชอบทั้งหลักและรองพร้อมรับมือกับภัยคุกคามทุกรูปแบบทั้งในปัจจุบันและอนาคตได้

จากประเด็นยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคงทั้ง ๕ ประการดังกล่าวข้างต้น ยังได้มีการระบุประเด็นการดำเนินการที่สำคัญ รองรับอีกรวม ๑๗ ประเด็น เพื่อใช้เป็นแนวทางหลักในการปฏิบัติสำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อันจะเป็นการบูรณาการให้การดำเนินการทั้งปวงมุ่งไปสู่เป้าประสงค์สำคัญของยุทธศาสตร์ จนสามารถบรรลุผลสำเร็จได้ตามเป้าหมายที่กำหนด พร้อมทั้งมีการจัดลำดับความสำคัญและความเร่งด่วนอย่างชัดเจน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๑ การรักษาความสงบภายในประเทศ เพื่อสร้างเสริมความสงบเรียบร้อยและสันติสุขให้เกิดขึ้นกับประเทศชาติบ้านเมือง ให้สถาบันหลักมีความมั่นคง เป็นจุดศูนย์รวมจิตใจอย่างยั่งยืน ประชาชนอยู่ดีมีสุข มีความมั่นคงปลอดภัยทั้งในชีวิตและทรัพย์สิน สังคมมีความเข้มแข็ง สามัคคีปรองดอง และเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่กันพร้อมที่จะร่วมแก้ไขปัญหาของชาติ โดยมีประเด็นการดำเนินการที่สำคัญ ดังนี้

๑.๑ การพัฒนาและเสริมสร้าง คน ในทุกภาคส่วนให้มีความเข้มแข็ง มีความพร้อมตระหนักในเรื่องความมั่นคง และมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา เพื่อให้คนไทยทุกคนในทุกภาคส่วนมีความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน มีอาชีพการงานและรายได้ที่เพียงพอ ได้รับโอกาสและความเสมอภาคอย่างเท่าเทียม มีความพร้อมรองรับการเปลี่ยนแปลงในทุกมิติ มีจิตสาธารณะ เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม เข้าใจปัญหาสำคัญของสังคม มีความรักความสามัคคี ตระหนักและให้ความสำคัญกับความมั่นคงของชาติ และพร้อมเข้ามีส่วนร่วมแก้ไขปัญหาและพัฒนาประเทศ โดยการอำนวยความสะดวกอย่างกว้างขวางและครอบคลุม เสริมสร้างงานและอาชีพ โอกาส ความเสมอภาค และความยุติธรรม ให้เกิดขึ้นกับคนในทุกภาคส่วนอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม พัฒนาสมรรถนะ ทักษะ และองค์ความรู้ (competency) ของคนไทยให้เหมาะสม สามารถรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ ๒๑ ปฏิบัติกิจสำนึกและคุณสมบัติพื้นฐานคนไทยที่ดีให้บังเกิดผลเป็นรูปธรรม สร้างเสริมความรักความสามัคคี ความตระหนักถึงหน้าที่รับผิดชอบต่อสังคมและประเทศชาติ และการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาความมั่นคงและพัฒนาประเทศ ให้กับทุกภาคส่วนทั้งประชาชน ตำรวจ ทหาร และหน่วยงานด้าน

ความมั่นคงอื่น ๆ ผ่านทางโครงการ กิจกรรม และการรณรงค์ต่าง ๆ ตลอดไปจนถึงการดำเนินการอื่น ๆ ทุกวิถีทางที่เหมาะสม อย่างต่อเนื่องและจริงจังจนประสบผลสำเร็จเป็นที่ยอมรับอย่างชัดเจน

๑.๒ การพัฒนาและเสริมสร้างความจงรักภักดีต่อสถาบันหลักของชาติ เพื่อให้คนในชาติมีจิตสำนึกรักและหวงแหน มุ่งจงรักภักดี พร้อมธำรงรักษาไว้ซึ่งสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ให้เป็นสิ่งยึดเหนี่ยวและศูนย์รวมจิตใจหนึ่งเดียวกันของคนทั้งชาติ โดยปลูกฝังและสร้างความตระหนักรู้ถึงความสำคัญของสถาบันหลักของชาติ รณรงค์เสริมสร้างความรักและภาคภูมิใจในความเป็นคนไทย และชาติไทย ผ่านทางกลไกต่าง ๆ รวมถึงการศึกษาประวัติศาสตร์ในเชิงสร้างสรรค์ น้อมนำและเผยแพร่ศาสตร์พระราชา หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตลอดถึงแนวทางพระราชดำริต่าง ๆ ให้เกิดความเข้าใจอย่างถ่องแท้ และนำไปประยุกต์ปฏิบัติใช้อย่างกว้างขวาง จัดกิจกรรมเฉลิมพระเกียรติและพระราชกรณียกิจอย่างสม่ำเสมอ ตลอดจนส่งเสริมให้ยึดถือหลักการคำสอนซึ่งเป็นแก่นแท้หรือคำสอนที่ถูกต้องของศาสนาเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต อุปถัมภ์และคุ้มครองพระพุทธศาสนาอันเป็นศาสนาที่ประชาชนชาวไทยส่วนใหญ่นับถือมาช้านาน โดยการส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษาและการเผยแพร่หลักธรรมของพระพุทธศาสนาที่จะช่วยพัฒนาทั้งจิตใจและปัญญา รวมทั้งต้องจัดให้มีมาตรการและกลไกในการป้องกันมิให้มีการบ่อนทำลายพระพุทธศาสนาไม่ว่าในรูปแบบใด มีการส่งเสริมให้พุทธศาสนิกชนมีส่วนร่วมในการดำเนินมาตรการหรือกลไกดังกล่าวด้วย ตลอดไปจนถึงอุปถัมภ์ค้ำจุนศาสนาอื่นให้มุ่งเน้นการสั่งสอนคนให้เป็นคนดี รักความสงบสันติสุข พร้อมมีส่วนร่วมในการสร้างความมั่นคงให้กับประเทศชาติบ้านเมือง และช่วยเสริมสร้างการอยู่ร่วมกันของคนต่างศาสนาอย่างปรองดอง ไม่ให้เกิดการแบ่งแยกแตกต่าง

๑.๓ การพัฒนาและเสริมสร้างการเมืองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขที่มีเสถียรภาพ และมีธรรมาภิบาล เห็นแก่ประโยชน์ของประเทศชาติมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว เพื่อให้การบริหารจัดการบ้านเมืองและการปกครองประเทศตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขที่สอดคล้องกับบริบทของไทย เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้าได้อย่างยั่งยืนตามเป้าหมายที่กำหนด รวมทั้งได้ผู้นำและนักการเมืองที่เป็นคนดี คนเก่ง มีความรู้ความสามารถ มีคุณธรรมสูง และกล้าตัดสินใจ โดยปลูกฝังให้ประชาชนมีความรู้ ความเข้าใจ และมีส่วนร่วมอย่างถูกต้องกับการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขในบริบทของไทย ส่งเสริมให้นักการเมืองมีคุณภาพ เป็นคนดีมีคุณธรรม มีความรู้ความสามารถ เห็นประโยชน์ของประเทศชาติมากกว่าประโยชน์ส่วนตัวและของพรรคพวกเพื่อนพ้อง เสริมสร้างพรรคการเมืองและสถาบันต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ให้มีนโยบาย แนวคิด และการบริหารจัดการที่ดีมีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาลสากล ไปจนถึงพัฒนาปรับปรุงระบบการเลือกตั้งให้มีประสิทธิภาพ สามารถจัดการเลือกตั้งได้อย่างสุจริตและเที่ยงธรรม มีกลไกแก้ไขปัญหาคความขัดแย้งและสร้างความสามัคคีปรองดอง จนสามารถคัดกรองคนดี คนเก่ง มีความรู้ความสามารถ และกล้าตัดสินใจ เข้ามาบริหารประเทศให้มุ่งไปสู่การปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ที่ประชาชนมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงและสอดคล้องเหมาะสมกับสังคมไทย

๑.๔ การพัฒนาและเสริมสร้างกลไกที่สามารถป้องกันและขจัดสาเหตุของประเด็นปัญหาความมั่นคงที่สำคัญ เพื่อให้ประเทศชาติมีกลไกเฉพาะเจาะจงที่มีประสิทธิภาพ สามารถแก้ไขต้นเหตุที่เป็นรากเหง้าของปัญหาภายในประเทศทั้งปวงให้หมดไป มีการป้องกันและปราบปรามการทุจริตประพฤติมิชอบอย่างจริงจัง และทำให้เกิดความเชื่อมั่นในกระบวนการยุติธรรม โดยพัฒนาปรับปรุงกลไกและหน่วยงานด้านความมั่นคงที่มีอยู่เดิมหรือที่ต้องออกแบบใหม่ให้มีประสิทธิภาพ พร้อมรองรับปัญหาความมั่นคงทั้งรูปแบบเดิมและรูปแบบใหม่ได้ทุกมิติ กำหนดและเสริมสร้างบทบาทของหน่วยงานองค์กร หรือคณะกรรมการที่รับผิดชอบอย่างชัดเจน สามารถตรวจสอบวิธีการดำเนินงาน การบูรณาการ การปฏิบัติให้สอดคล้อง เกื้อกูล และต่อเนื่องกัน ตลอดไปจนถึงสามารถวิเคราะห์และแก้ไขปัญหาที่สาเหตุได้อย่างแท้จริง ยกกระตือรือร้นการป้องกันและปราบปรามการทุจริตประพฤติมิชอบให้เป็นวาระสำคัญของประเทศ และทำการปฏิรูปกระบวนการยุติธรรมทั้งระบบให้สังคมเกิดความเชื่อมั่นอย่างแท้จริง

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๒ การป้องกันและแก้ไขปัญหาที่มีผลกระทบต่อความมั่นคง เพื่อแก้ไขปัญหาเดิมที่มีอยู่อย่างตรงประเด็น จนหมดไปอย่างรวดเร็ว และป้องกันไม่ให้เกิดขึ้นอันจะส่งผลให้การบริหารจัดการและการพัฒนาประเทศในทุก ๆ ด้าน ดำเนินการไปได้อย่างต่อเนื่องและราบรื่นตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งเป็นกุญแจสำคัญที่จะนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) ขององค์การสหประชาชาติ โดยมีประเด็นการดำเนินการที่สำคัญ ดังนี้

๒.๑ การแก้ไขปัญหาความมั่นคงในปัจจุบัน เพื่อให้ปัญหาเดิมที่มีอยู่ได้รับการแก้ไขอย่างจริงจัง จนยุติลง หรือไม่ส่งผลกระทบต่อประเทศชาติ รวมทั้งให้การบริหารและการพัฒนาบ้านเมืองเดินหน้าไปได้อย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ โดยผลักดันการวิเคราะห์หาสาเหตุที่แท้จริงของปัญหา (อดีต ปัจจุบัน อนาคต) ของทุกภาคส่วนในทุกประเด็นอย่างเป็นระบบ ส่งเสริมการหารือ วางแผน และยกระดับวิธีการแก้ไขปัญหาที่อาศัยการผนึกกำลังคนและทรัพยากรให้มีส่วนร่วมแบบบูรณาการอย่างแท้จริง ดำเนินการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผล ตลอดถึงรายงานผลอย่างจริงจังต่อเนื่อง เสริมสร้างความร่วมมือกันระหว่างหน่วยงานหลักและรองในการป้องกัน แก้ไขปัญหา และช่วยเหลือประชาชน ทั้งจากภัยคุกคามและปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงต่าง ๆ เช่น การก่อการร้าย อาชญากรรมทางไซเบอร์ การฟอกเงิน การค้ามนุษย์ การหลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย การลักลอบค้าสินค้าเถื่อน การค้าและการแพร่ระบาดของยาเสพติด การขยายอำนาจหรือแข่งขันกันทางเศรษฐกิจอย่างรุนแรง รวมไปถึงปัญหาการรุกเข้ามามีอำนาจรวดเร็วของทุนขนาดใหญ่ เทคโนโลยียุคใหม่ การย้ายถิ่นของทุนและแรงงานข้ามชาติ ที่จะส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของชาติและความมั่นคง ของมนุษย์ ปัญหาภัยพิบัติสำคัญ เช่น ภัยแล้ง น้ำท่วม การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ สภาพแวดล้อมเป็นพิษ โรคระบาดร้ายแรงต่าง ๆ และปัญหาการบุกรุกทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทั้งทางบกและทางทะเล อันทำให้จำเป็นต้องมีการบริหารจัดการความมั่นคง รวมไปถึงการส่งเสริมผลักดันหลักการ นโยบาย ยุทธศาสตร์ ตลอดถึงโครงการที่เป็นหมุดหมายสำคัญของประเทศให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนด

๒.๒ การติดตาม เฝ้าระวัง ป้องกัน และแก้ไขปัญหาที่อาจอุบัติขึ้นใหม่ เพื่อให้ทราบสถานการณ์ล่วงหน้า และสามารถแก้ไขปัญหาและภัยคุกคามในอนาคตได้ทันเวลาที่ก่อนที่จะลุกลาม

ต่อไป รวมทั้งป้องกันไม่ให้ส่งผลกระทบต่อการบริหารและพัฒนาประเทศ โดยเสริมสร้างศักยภาพและความพร้อมในทุกด้าน ทั้งคน เครื่องมือ ยุทธโศปกรณ์ แผน งบประมาณ ระบบควบคุมบังคับบัญชา ระบบงานด้านการข่าวกรอง เทคโนโลยี ระบบฐานข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data) ระบบเฝ้าตรวจและแจ้งเตือนต่าง ๆ ของหน่วยงานหลักและหน่วยงานรอง ตั้งแต่ขั้นการติดตาม เฝ้าระวัง แจ้งเตือน วิเคราะห์ กำหนดแนวทางป้องกัน ไปจนถึงขั้นการลงมือแก้ไขปัญหาความมั่นคงที่สำคัญต่าง ๆ รวมทั้งการติดตามและประเมินผลอย่างมีประสิทธิภาพในทุกขั้นตอน เสริมสร้างพลังของประชาชนและชุมชนให้ร่วมกับกำลังตำรวจ ทหาร และหน่วยงานด้านความมั่นคงอื่น ๆ ในการเฝ้าระวัง ป้องกัน และแก้ไขปัญหาสำคัญต่าง ๆ อาทิ ภัยคุกคามทางไซเบอร์ การก่อการร้ายและอาชญากรรมข้ามชาติ การแผ่อิทธิพลทางเศรษฐกิจของมหาอำนาจ และการย้ายถิ่นของทุนข้ามชาติที่อาจกระทบต่อความมั่นคง ไปจนถึงติดตามตรวจสอบการปฏิบัติงานของส่วนราชการต่าง ๆ ให้ดำเนินการไปตามเป้าหมายการบริหารจัดการและพัฒนาประเทศที่กำหนดอย่างราบรื่น

๒.๓ การสร้างความปลอดภัยและความสันติสุขอย่างถาวรในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อให้ปัญหาความมั่นคงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ได้รับการแก้ไขจนเกิดความสงบและสันติสุขอย่างยั่งยืน ประชาชนในพื้นที่ที่มีความปลอดภัยทั้งในชีวิตและทรัพย์สิน อยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขในสังคมพหุวัฒนธรรม รวมทั้งได้รับการพัฒนาอย่างเท่าเทียมกันกับภาคอื่น ๆ โดยยกระดับการแก้ไขปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงอย่างมีเอกภาพ ครอบคลุมทุกพื้นที่และทุกกลุ่มเป้าหมาย มีการบูรณาการความเชื่อมโยงระหว่างประเด็นเชิงยุทธศาสตร์และเชิงพื้นที่ แผนการดำเนินงาน การลงมือปฏิบัติ ตลอดถึงการติดตาม ประเมิน และรายงานผล อย่างสอดคล้องต่อเนื่องกันทุกระดับ ส่งเสริมและอำนวยความสะดวก ยุติธรรม ประสิทธิภาพในการเข้าแก้ไขปัญหา สภาวะแวดล้อมที่เอื้อต่อการลดความรุนแรง รวมทั้งการมีส่วนร่วมของประชาชนและภาคประชาสังคมในพื้นที่อย่างเหมาะสม มุ่งเน้นการขจัดปัญหาความขัดแย้งและความไม่เป็นธรรมให้ได้อย่างจริงจังและถาวร ส่งเสริมสังคมพหุวัฒนธรรมในพื้นที่ให้เข้มแข็งจนเป็นพลังสำคัญในการปกป้องและแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นต่อไป พร้อมเสริมสร้างความเข้าใจกับกลุ่มเห็นต่างตามแนวทางสันติวิธี ผ่านกลไกต่าง ๆ รวมไปถึงการพูดคุยกันอย่างเป็นมิตร ผลักดันให้มีการยึดถือคำสอนที่ถูกต้องของศาสนาเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต พร้อมดูแลและป้องกันมิให้มีการบิดเบือนคำสอนของศาสนาไปในทางที่ไม่ถูกต้อง อันจะนำไปสู่การปฏิบัติที่ส่งผลกระทบต่อความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน รวมถึงความมั่นคงของประเทศ ยกยกระดับการพัฒนาในทุกมิติโดยเฉพาะการพัฒนาเพื่อความมั่นคง มีการส่งเสริมให้ภาคประชาสังคมร่วมมือกับภาครัฐในการพัฒนาพื้นที่อย่างเข้มแข็ง ต่อเนื่อง และสอดคล้องกับความต้องการของทุกกลุ่มประชาชนโดยเฉพาะเยาวชนตามยุทธศาสตร์พระราชทาน “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง รวมทั้งศาสตร์พระราชทาน ตลอดไปจนถึงสร้างเสริมโอกาสในการเข้าถึงบริการต่าง ๆ ของรัฐ ให้ทัดเทียมกับภูมิภาคอื่น ๆ

๒.๔ การรักษาความมั่นคงและผลประโยชน์ทางทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทั้งทางบกและทางทะเล เพื่อให้ผลประโยชน์ที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทั้งทางบกและทางทะเล สามารถดำรงอยู่ได้ มีความอุดมสมบูรณ์ และเป็นประโยชน์ต่อประชาชน สังคม รวมถึง

ประเทศชาติอย่างยั่งยืน โดยส่งเสริมศักยภาพและความเข้มแข็งของกองทัพ หน่วยงานเกี่ยวข้อง และภาคประชาชน ให้สามารถพัฒนาสมุทธานุภาพ (Sea Power) ของประเทศ ควบคู่ไปกับการมีส่วนร่วมในกระบวนการสมุทรภิบาล (Ocean Governance) ในการบริหารจัดการ ปกป้อง และดูแลรักษาผลประโยชน์ทั้งมวลของชาติ เสริมสร้างและบริหารจัดการความมั่นคงทั้งชายแดนทางบก ทะเลอาณาเขต และเขตเศรษฐกิจจำเพาะของไทย อย่างบูรณาการและเป็นระบบ รวมไปถึงการพัฒนาระบบเฝ้าตรวจติดตามระบบตรวจคนเข้าเมือง การสำรวจและจัดทำหลักเขตแดนทางบก และการเจรจาเพื่อแก้ไขปัญหาเขตแดนทางทะเล สร้างเสริมให้เจ้าหน้าที่รัฐมีบทบาทและขีดความสามารถที่เหมาะสม มีการดำเนินการต่าง ๆ และสอดส่องดูแลอย่างต่อเนื่อง กำหนดพื้นที่อนุรักษ์อย่างถูกต้องและเป็นระบบ สร้างความตระหนักรู้ให้แก่ประชาชนในเรื่องการให้ความสำคัญกับฐานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประเทศ การจัดสรรทรัพยากรอย่างเป็นธรรม ตลอดถึงแนวพระราชดำริในการอนุรักษ์ พัฒนา ปันฟู ป้องกัน และดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติ จนเกิดความรัก ห่วงแหน และมีส่วนร่วมในการดำเนินการต่าง ๆ อย่างเข้มแข็งยั่งยืน พัฒนาปรับปรุงกฎหมายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมถึงการบังคับใช้ให้มีประสิทธิภาพ ทันสมัย และครอบคลุมบริบทแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป พร้อมส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีสมัยใหม่ และมาตรฐานสากลมาปรับใช้ในการรักษาความมั่นคงของฐานทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมให้เข้มแข็ง โดยเฉพาะในเรื่องเกี่ยวกับป่าไม้และระบบนิเวศน์ ความมั่นคงทางพลังงาน น้ำ และอาหาร

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๓ การพัฒนาศักยภาพของประเทศให้พร้อมเผชิญภัยคุกคามที่กระทบต่อความมั่นคงของชาติ เพื่อยกระดับขีดความสามารถของกองทัพและหน่วยงานด้านความมั่นคงทั้งระบบของประเทศ ให้มีความพร้อมในการป้องกันและรักษาอธิปไตยของประเทศ รวมทั้งสามารถติดตาม ป้องกัน แก้ไข และรับมือกับปัญหาความมั่นคงทุกมิติทุกรูปแบบและทุกระดับแบบบูรณาการ (ทั้งคน วัสดุอุปกรณ์ ระบบ เทคโนโลยี และงบประมาณ) โดยมีประเด็นการดำเนินการที่สำคัญ ดังนี้

๓.๑ การพัฒนาระบบงานข่าวกรองแห่งชาติแบบบูรณาการอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้สามารถติดตาม แจ้งเตือน ระงับยับยั้ง และป้องกันปัญหาและภัยคุกคามได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถประเมินสถานการณ์ได้ถูกต้อง แม่นยำ และทันเวลา โดยเสริมสร้าง พัฒนา และบูรณาการขีดความสามารถของระบบงานข่าวกรอง หน่วยงานข่าวกรอง และประชาคมข่าวกรองในประเทศ ให้ทันสมัย ทันสถานการณ์ ทั้งด้านศักยภาพของบุคลากร ยุทธโธปกรณ์ เทคโนโลยี และระบบฐานข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data) สามารถครอบคลุมการใช้งานได้อย่างครบถ้วนและต่อเนื่อง มีการบูรณาการข้อมูลและนำผลผลิตด้านข่าวกรองไปใช้ในการบริหารจัดการปัญหาและความมั่นคงของชาติในทุกมิติและทุกด้าน รวมทั้งให้กรมเสริมสร้างความร่วมมือกับภาคประชาชน ตลอดถึงประชาคมข่าวกรองต่างประเทศอย่างแน่นแฟ้นและมีประสิทธิภาพจริง

๓.๒ การพัฒนาและฝึกพลั้งอำนาจแห่งชาติ กองทัพและหน่วยงานความมั่นคง รวมทั้งภาครัฐและภาคประชาชน ให้พร้อมป้องกันและรักษาอธิปไตยของประเทศ และเผชิญกับภัยคุกคามได้ทุกมิติทุกรูปแบบและทุกระดับ เพื่อให้ทรัพยากรที่สำคัญและจำเป็นทั้งปวงของกองทัพและหน่วยงานความมั่นคง ได้รับการพัฒนา เสริมสร้างศักยภาพอย่างสมบูรณ์และเป็นรูปธรรม สามารถ

ระดมทรัพยากรได้อย่างเป็นระบบและมีขั้นตอนชัดเจน ส่งผลให้สามารถปกป้องอธิปไตยและแก้ไข ปัญหาความมั่นคงได้ทุกมิติทุกรูปแบบและทุกระดับ โดยการจัดทำแผนพัฒนาและแผนกำลังทรัพยากร รวมถึงขีดความสามารถทั้งปวงของกองทัพ หน่วยงานด้านความมั่นคงทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาค ประชาชน ที่มีประสิทธิภาพเป็นรูปธรรมชัดเจน มีการประเมินขีดความสามารถของแต่ละหน่วยเกี่ยวข้อง อย่างจริงจัง พร้อมพัฒนาโครงสร้างกำลังรบและยุทธโศปกรณ์ให้เหมาะสม สามารถรับมือกับภัยคุกคามได้ ทุกมิติทุกรูปแบบและทุกระดับ ยกระดับการฝึกซ้อมให้เป็นแบบบูรณาการที่ทันสมัย มีความสมบูรณ์ พร้อมนำไปปฏิบัติได้กับสถานการณ์จริง เสริมสร้างความสัมพันธ์ในการปฏิบัติการร่วมและการป้องกันภัย คุกคามด้านความมั่นคงกับเพื่อนบ้านและมิตรประเทศ มิให้เกิดข้อขัดแย้งหรือปัญหาเกี่ยวกับเขตแดนทาง บกและอาณาเขตทางทะเล พร้อมทั้งมีกลไกแก้ไขปัญหาความเห็นต่างหรือความขัดแย้ง ผ่านทางการ เจรจาและมาตรการทางการทูต ตลอดไปจนถึงการส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาวิทยาศาสตร์และ เทคโนโลยีป้องกันประเทศอย่างต่อเนื่อง ให้ประเทศไทยก้าวไปสู่การมีอุตสาหกรรมป้องกันประเทศแบบ อัจฉริยะ (Smart Defence Industry) ในอนาคต มีเทคโนโลยีเป็นของตนเอง สามารถแข่งขัน และลดการ พึ่งพาหรือนำเข้าจากต่างประเทศได้อย่างเหมาะสม รวมทั้งสามารถสนับสนุนนโยบายและยุทธศาสตร์สำคัญ ของประเทศได้

๓.๓ การพัฒนาระบบเตรียมพร้อมแห่งชาติและการบริหารจัดการภัยคุกคาม ให้มี ประสิทธิภาพ เพื่อให้มีความพร้อมเผชิญกับสภาวะไม่ปกติ ภัยคุกคามทุกมิติทุกรูปแบบและทุกระดับ รวมทั้งภัยพิบัติและภัยคุกคามรูปแบบต่าง ๆ ได้อย่างแท้จริง โดยพัฒนาปรับปรุงนโยบาย แนวทาง ระบบ กลไกการบริหารจัดการ ตลอดถึงแผนการปฏิบัติที่เกี่ยวข้องทั้งปวงให้ชัดเจน มีประสิทธิภาพ ครอบคลุม และพร้อมรองรับภัยทุกประเภททั้งในปัจจุบันและอนาคต ผลักดันให้ทุกภาคส่วนมีการฝึก ร่วมกันในทุกชั้นตอนอย่างต่อเนื่องจริงจังจนสามารถปฏิบัติได้จริง เสริมสร้างความร่วมมือกันอย่างบูรณา การของทุกภาคส่วนทั้งภายในและภายนอกประเทศ ให้มีประสิทธิภาพชัดเจนเป็นรูปธรรม ยกระดับ การแบ่งปันข้อมูล ทรัพยากร การพัฒนาเทคโนโลยี และการฝึกอบรมให้ทุกส่วนรู้จักและเข้าใจขั้นตอน การปฏิบัติต่าง ๆ อย่างแท้จริง สามารถสนับสนุนการบริหารจัดการได้ทุกรูปแบบตั้งแต่ในระดับชาติไป จนถึงระดับท้องถิ่น ตลอดถึงพัฒนาปรับปรุงกฎหมายและกระบวนการที่เกี่ยวข้องให้มีความทันสมัย สอดคล้องกับบริบทที่เปลี่ยนแปลงไป

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๔ การบูรณาการความร่วมมือด้านความมั่นคงกับอาเซียนและนานาชาติ รวมถึงองค์กรภาครัฐและที่มิใช่ภาครัฐ เพื่อสร้างเสริมความสงบ สันติสุข ความมั่นคง และความเจริญ ก้าวหน้า ให้กับประเทศชาติ ภูมิภาค และโลก อย่างยั่งยืน รวมทั้งส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือระหว่าง ประเทศที่จะรองรับปัญหาร่วมกันได้ โดยมีประเด็นการดำเนินการที่สำคัญ ดังนี้

๔.๑ การเสริมสร้างและรักษาดุลยภาพสภาวะแวดล้อมระหว่างประเทศ เพื่อให้เกิดความสันติ สุข มั่นคง และสมดุลสำหรับทุกฝ่าย ให้ทุกประเทศพร้อมเข้ามีส่วนร่วมในการประสานและปฏิบัติการกิจ ต่าง ๆ อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งมุ่งแบ่งปันและใช้ประโยชน์จากข้อมูลข่าวสารด้านความมั่นคงร่วมกัน อันจะนำไปสู่ความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาดัง ๆ อย่างราบรื่นและยั่งยืน โดยส่งเสริมปฏิสัมพันธ์ในทุก ระดับและทุกด้านกับนานาชาติประเทศ โดยเฉพาะประเทศมหาอำนาจและประเทศที่มีความสำคัญทาง

ยุทธศาสตร์ในมิติต่าง ๆ อย่างสมดุล พัฒนาและเสริมสร้างระบบ กลไก มาตรการ ตลอดถึงความร่วมมือระหว่างประเทศที่เป็นประโยชน์กับประเทศไทยให้สามารถดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ สนับสนุนการแลกเปลี่ยน แลกเปลี่ยน และใช้ประโยชน์จากข้อมูลข่าวสารด้านความมั่นคงร่วมกันอย่างกว้างขวางและต่อเนื่อง ผลักดันการหารือทั้งแบบทวิภาคีและพหุภาคีในทุกระดับอย่างสร้างสรรค์ รวมทั้งเสริมสร้างความสัมพันธ์ ความไว้วางใจ เชื่อใจ ไปจนถึงความตระหนักรู้ในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ พร้อมทั้งลดความหวาดระแวงระหว่างกัน โดยอาศัยการแลกเปลี่ยนการเยือนในระดับต่าง ๆ และการจัดเวทีสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็น จนทำให้บรรยากาศการดำเนินการระหว่างประเทศในทุกเรื่องทุกชั้นตอน ดำเนินไปได้อย่างราบรื่น ต่อเนื่อง และมีเสถียรภาพอย่างแท้จริง

๔.๒ การเสริมสร้างและธำรงไว้ซึ่งสันติภาพและความมั่นคงของภูมิภาค เพื่อให้ประเทศในภูมิภาคอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข สามารถแก้ไขปัญหาหารือกันได้อย่างสันติวิธี และร่วมมือกันเพื่อการพัฒนาให้เป็นไปตามเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน (SDGs) ขององค์การสหประชาชาติ โดยส่งเสริมความเป็นปึกแผ่นของประชาคมอาเซียน (ASEAN Solidarity) และความเป็นแกนกลางของอาเซียน (ASEAN Centrality) อย่างจริงจังและต่อเนื่อง สร้างความสัมพันธ์ที่ดีในระหว่างประชาชนในทุกมิติและทุกระดับ ทำการแลกเปลี่ยนและส่งเสริมความร่วมมือระหว่างกันอย่างแน่นแฟ้นในทุก ๆ ด้าน ทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม การเมืองและความมั่นคง วิทยาศาสตร์เทคโนโลยี รวมถึงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กับมิตรประเทศ ซึ่งได้แก่ ประเทศสมาชิกอาเซียนทั้งหมด ประเทศสำคัญในภูมิภาค และนานาประเทศทั่วโลก รวมทั้งกรอบความร่วมมือด้านความมั่นคงระดับภูมิภาคอื่น ๆ ที่จะช่วยสร้างเสริมเสถียรภาพในภูมิภาค ตลอดจนผลักดันและเผยแพร่การพัฒนาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและศาสตร์พระราชา ให้เป็นที่เข้าใจและมีการนำไปประยุกต์ใช้อย่างกว้างขวางและต่อเนื่องในภูมิภาค อันจะนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืนขององค์การสหประชาชาติร่วมกันต่อไป

๔.๓ การร่วมมือทางการพัฒนากับประเทศเพื่อนบ้าน ภูมิภาค โลก รวมถึงองค์กรภาครัฐและที่มิใช่ภาครัฐ เพื่อให้ความมั่นคงในภาพรวมทั้งในระดับประเทศ ภูมิภาค และโลก มีการพัฒนาไปสู่สันติสุขอย่างแท้จริง เป็นรูปธรรม และยั่งยืน โดยผลักดันส่งเสริมให้การดำเนินการและความร่วมมือใด ๆ ระหว่างประเทศเป็นไปตามหลักการปฏิบัติสากล กฎหมาย และความตกลงระหว่างประเทศ พร้อมคำนึงถึงความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างรัฐต่อรัฐ เอกชนต่อเอกชน และประชาชนต่อประชาชน สร้างเสริมความร่วมมือกับนานาชาติในการป้องกันและระงับภัยคุกคามทุกรูปแบบ อาทิ การก่อการร้าย อาชญากรรมข้ามชาติ การโจมตีทางไซเบอร์ พร้อมพัฒนาความร่วมมือและช่วยเหลือซึ่งกันและกันในทุกระดับของอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง อาเซียน รวมถึงระหว่างมิตรประเทศในกรณีเกิดวิกฤตการณ์สำคัญ อาทิ ความอดอยาก ภัยพิบัติขนาดใหญ่ ฯลฯ ส่งเสริมบทบาทของไทยในเวทีความมั่นคงระหว่างประเทศและการรักษาสันติภาพของสหประชาชาติให้นานาประเทศตระหนักและให้การยอมรับถึงความสำคัญ รวมไปถึงการเสริมสร้างพลังบวกหรืออำนาจแบบนุ่มนวล (Soft Power) ของไทย โดยอาศัยการส่งเสริมและเผยแพร่ภาพลักษณ์ที่ดี และวัฒนธรรมประเพณีไทย ปรัชญาขอเศรษฐกิจพอเพียง ศาสตร์พระราชา ความนิยมวิถีไทย สินค้าไทย ฯลฯ ผ่านความสัมพันธ์ทุกรูปแบบทุกระดับและทุกช่องทาง พร้อมทั้งเน้นสิ่งที่ประเทศไทยโดดเด่น ทั้งทางกิจกรรมวัฒนธรรม กีฬา ศาสนา การบันเทิง ฯลฯ

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๕ การพัฒนากลไกการบริหารจัดการความมั่นคงแบบบูรณาการ เพื่อให้กลไกสำคัญต่าง ๆ ทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถส่งเสริมและสนับสนุนการบริหารประเทศและยุทธศาสตร์ชาติด้านต่าง ๆ ได้อย่างแท้จริงเป็นรูปธรรม มีการใช้หลักธรรมาภิบาล และการบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัดและมีประสิทธิภาพ สามารถขจัดปัญหาการทุจริตและประพฤติมิชอบอย่างจริงจัง รวมทั้งทำให้เกิดความมั่นใจได้ว่าหน่วยงานรับผิดชอบทั้งหลักและรองพร้อมรับมือกับภัยคุกคามทุกรูปแบบ ทั้งในปัจจุบันและอนาคต โดยมีประเด็นการดำเนินการที่สำคัญ ดังนี้

๕.๑ การพัฒนากลไกให้พร้อมสำหรับการติดตาม เฝ้าระวัง แจ้งเตือน ป้องกัน และแก้ไข
ปัญหาความมั่นคงแบบบูรณาการ อย่างเป็นรูปธรรม เพื่อให้เกิดความพร้อมรองรับปัญหาได้ทุก
รูปแบบทุกระดับและทุกช่วงเวลา อย่างครบถ้วนสมบูรณ์และมีเอกภาพ โดยเสริมสร้างพร้อมทั้งยกระดับ
กลไก หน่วยงาน และกฎหมายที่มีอยู่เดิมหรือที่พัฒนาขึ้นมาใหม่ ผ่านทางการบูรณาการความร่วมมือและ
การปฏิบัติกับทุกภาคส่วน มีเป้าหมายและตัวชี้วัดที่ชัดเจนเป็นรูปธรรม พัฒนาการวางแผนและเตรียม
ความพร้อมในทุก ๆ ด้าน กำหนดหน่วยงานและผู้รับผิดชอบในทุกระดับ พร้อมฝึกองรับปัญหา
สัมมนาระดมความคิดเห็น ตลอดจนให้การสนับสนุนในทุกด้าน อย่างต่อเนื่องจริงจังตั้งแต่ยามปกติหรือ
ยามสงบ มีการตรวจสอบและประเมินผลอย่างต่อเนื่องตามหลักธรรมาภิบาลที่สอดคล้องกับบริบทและ
ความก้าวหน้าของยุคสมัย พร้อมทั้งสามารถสร้างความเชื่อมโยงกันทั้งระบบ รวมไปถึงความเชื่อมโยงกับ
ทุกภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนอย่างจริงจังและ
มีประสิทธิภาพ

๕.๒ การบริหารจัดการความมั่นคงให้เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาประเทศในมิติอื่น ๆ เพื่อให้การ
พัฒนาประเทศตามยุทธศาสตร์ชาติสามารถขับเคลื่อนไปได้ตามแผน อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นรูปธรรม
และไม่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของชาติ โดยพัฒนาส่งเสริมการวางแผนคู่ขนานแบบบูรณาการ
ให้สอดคล้องรองรับยุทธศาสตร์ชาติในทุก ๆ ด้าน รวมไปถึงการพัฒนาประเทศที่เกี่ยวข้องในทุกมิติ
อย่างครบถ้วนสมบูรณ์และมีประสิทธิภาพ เสริมสร้างผลักดันการบริหารจัดการตลอดถึงการบูรณาการ
การดำเนินการในทุกด้าน ให้ประสานสอดคล้องและสามารถปฏิบัติร่วมกันได้อย่างใกล้ชิดระหว่างหน่วยงาน
ด้านความมั่นคง ด้านเศรษฐกิจ และด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง พร้อมทั้งครอบคลุมการสร้างมั่นคงให้กับ
ประเทศชาติในทุกมิติ โดยเฉพาะทางด้านความมั่นคงของมนุษย์ ป่าไม้และระบบนิเวศน์ อาหาร น้ำ และ
พลังงาน อย่างยั่งยืน ตลอดไปจนถึงผลักดันให้เกิดการขจัดปัญหาการทุจริตและประพฤติมิชอบจน
บังเกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม

๕.๓ การพัฒนากลไกและองค์กรขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง เพื่อให้
การดำเนินการของยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคงบรรลุผลสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ เอกภาพ และเป็น
รูปธรรมตามเป้าหมายที่กำหนด โดยพัฒนาและเสริมสร้างหน่วยงาน บุคลากร เครื่องมือ ระบบการบริหาร
และการจัดสรรงบประมาณในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคงที่มีอยู่ ให้เกิดจาก
การบูรณาการความร่วมมือของทุกภาคส่วน รวมทั้งมีความพร้อม มีขีดความสามารถที่ทันสมัย เหมาะสม
เพียงพอ และคล่องตัว มีเอกภาพในการปฏิบัติภารกิจที่ชัดเจน ตลอดถึงมีบทบาทสำคัญในการรับผิดชอบ

คุณแลปัญหาความมั่นคง พร้อมรองรับบริบทที่จะเปลี่ยนแปลงต่อไปในอนาคตได้อย่างมีประสิทธิภาพ
จนสามารถบรรลุผลสำเร็จได้ตามที่กำหนดอย่างแท้จริง

ยุทธศาสตร์ชาติ

ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน

๑. บทนำ

สถานการณ์และแนวโน้มความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมที่กำลังเกิดขึ้นในปัจจุบัน และก่อตัวสู่อนาคต ล้วนส่งผลกระทบต่อ การเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้าง กรอบความคิด และวิถีปฏิบัติ ของสังคมโลก ทั้งโครงสร้างค่านิยมการเมืองที่กระแสของความเป็นชาตินิยมไม่จำเป็นต้องสอดคล้องกับ กระแสโลกาภิวัตน์เสมอไป ดังเช่นที่เกิดขึ้นมาแล้วก่อนหน้านี้หลายกรณีทั้งในสหรัฐอเมริกาและยุโรป โครงสร้างดุลอำนาจทางการเมืองของโลกที่ผันแปรตามอำนาจทางเศรษฐกิจ โครงสร้างภาคการผลิตที่ ลดและเลิกพึ่งพาทุนการผลิตตามแบบอุตสาหกรรมเดิมมาสู่เทคโนโลยี นวัตกรรม และดิจิทัล กระทั่ง แรงงานก็ถูกทดแทนด้วยปัญญาประดิษฐ์และหุ่นยนต์ รวมถึงโครงสร้างการค้าที่หันไปอยู่บนโลก ออนไลน์มากขึ้น ส่งผลให้หลายธุรกิจล่มสลายลง

ประเทศไทยก็มีอาจหลีกเลี่ยงสถานการณ์ที่ซับซ้อนนี้ และจำเป็นต้องปรับตัวโดยเร่งด่วน เพราะสมการความสำเร็จแบบเดิม ๆ คือ แรงงานราคาถูกและการหิบบัณฑิตเทคโนโลยีจากประเทศอื่น ใช้ ไม่ได้อีกต่อไปแล้วบนความท้าทายนี้ ในขณะที่การเตรียมตัวในเส้นทางการพัฒนาในมิติต่าง ๆ กำลัง ดำเนินไป ในการเดินทางสู่อนาคต ประเทศไทยต้องสำรวจความเป็นไปได้ของศักยภาพ ข้อจำกัด และ เป้าหมายที่มุ่งหวัง เพื่อวางยุทธศาสตร์ให้การเติบโตของเศรษฐกิจและสังคมไทยเป็นไปอย่างมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และสอดคล้องกับการพัฒนาที่ยั่งยืนของ สหประชาชาติ ภายใต้บริบทของไทยที่สอดคล้องกับกติกาสากล ที่สำคัญคือความต่อเนื่องของ การดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติเพื่อให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติตาม รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

พื้นฐานสำคัญของการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมต้องควบคู่กับการสร้างและพัฒนา “คน” ซึ่งเป็นหัวใจของการขับเคลื่อนการพัฒนาที่ต้องปรับเปลี่ยนการศึกษาทั้งในระบบและนอกระบบที่ สอดคล้องกับบริบททางเศรษฐกิจและสังคม เพื่อสร้างทุนมนุษย์ที่มีองค์ความรู้และทักษะสูง ทั้งเกษตรกร แรงงานฝีมือ ผู้ประกอบการทุกขนาด รวมถึงผู้ประกอบการวิสาหกิจเพื่อสังคมและวิสาหกิจ ชุมชน ให้ก้าวทันและใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีและนวัตกรรมในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ และสอดคล้อง กับการพัฒนาทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นทางด้านเกษตร อุตสาหกรรมและบริการ การท่องเที่ยวทุกระดับ ตลอดจนการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเชื่อมโยงไทยเชื่อมโยงโลก และโครงสร้างพื้นฐานด้านพลังงาน วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี ดิจิทัล และข้อมูล ไปพร้อมกับการรักษาและเสริมสร้างเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ และพลวัตทางกฎหมายที่ไม่เป็นอุปสรรคและเสริมสร้างความเป็นธรรมในการแข่งขัน เพื่อรับมือกับ การเปลี่ยนแปลงสู่อนาคต ให้คนไทยมีรายได้สูงและมีคุณภาพชีวิตที่ดี

๒. เป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน

ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขันสำหรับประเทศไทยมุ่งพัฒนาบนพื้นฐานแนวคิด ๓ ประการ ได้แก่ (๑) “ต่อยอดอดีต” โดยมองกลับไปที่รากเหง้าทางเศรษฐกิจ อัตลักษณ์ วัฒนธรรม ประเพณี วิถีชีวิต และจุดเด่นทางทรัพยากรธรรมชาติที่หลากหลาย รวมทั้งความได้เปรียบเชิงเปรียบเทียบของประเทศในด้านอื่น ๆ นำมาประยุกต์ผสมผสานกับเทคโนโลยีและนวัตกรรม เพื่อให้สอดคล้องกับบริบทของเศรษฐกิจและสังคมโลกสมัยใหม่ (๒) “ปรับปรุงจูน” เพื่อปูทางสู่ออนาคต ผ่านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของประเทศในมิติต่าง ๆ ทั้งโครงข่ายระบบคมนาคมและขนส่ง โครงสร้างพื้นฐานวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และดิจิทัล และการปรับสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมและบริการอนาคต และ (๓) “สร้างคุณค่าใหม่ในอนาคต” ด้วยการเพิ่มศักยภาพของผู้ประกอบการ พัฒนาคู่มือใหม่ รวมถึงปรับโมเดลธุรกิจ เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของตลาดผสมผสานกับยุทธศาสตร์ที่รองรับอนาคต บนพื้นฐานของการต่อยอดอดีตและปรับปรุงจูน พร้อมทั้งการส่งเสริมและสนับสนุนจากภาครัฐ จะทำให้ประเทศไทยสามารถสร้างฐานรายได้และการจ้างงานใหม่ ขยายโอกาสทางการค้าและการลงทุนในเวทีโลก ควบคู่ไปกับการยกระดับรายได้และการกินดีอยู่ดี รวมถึงการเพิ่มขึ้นของชนชั้นกลางและลดความเหลื่อมล้ำของคนในประเทศได้ในคราวเดียวกัน

บนแนวคิด “มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” ที่จะพาประเทศไทยสู่อนาคตใน ๒๐ ปีข้างหน้า ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน มุ่งเน้นการยกระดับศักยภาพในหลากหลายมิติ ตั้งแต่การสร้างพื้นฐานที่มั่นคงของประเทศ การพัฒนาที่สมดุลในประเทศ ไม่ว่าจะเป็นการขยายตัวของเศรษฐกิจ การกินดีอยู่ดีและรายได้ที่เพิ่มขึ้นของประชาชน ควบคู่ไปกับการขยายโอกาสของประเทศไทยในเวทีโลก ตลอดจนการจัดอันดับความสามารถในการแข่งขันของประเทศที่ดีขึ้นในเวทีสากล โดยมีเป้าหมายตัวชี้วัดที่สะท้อนความสำเร็จ บนพื้นฐานแนวคิดที่ต้องการก้าวข้ามข้อจำกัดและความท้าทาย ดังนี้

เป้าหมายที่ ๑ ประเทศไทยเป็นประเทศที่พัฒนาแล้วที่เศรษฐกิจเติบโตอย่างมีเสถียรภาพและยั่งยืน

เป้าหมายที่ ๒ ประเทศไทยมีขีดความสามารถในการแข่งขันสูงขึ้น

๓. ตัวชี้วัดการบรรลุเป้าหมาย

๓.๑ รายได้เฉลี่ยต่อหัวมากกว่า ๑๕,๐๐๐ ดอลลาร์สหรัฐฯ ต่อคนต่อปี ภายในปี พ.ศ. ๒๕๗๙

๓.๒ อัตราการขยายตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ เฉลี่ยไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๕ ต่อปี ในระยะ ๒๐ ปี

๓.๓ ตัวชี้วัด ผลผลิตภาพการผลิตรวม เฉลี่ยไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๓ ต่อปี ในระยะ ๒๐ ปี

๓.๔ อันดับความสามารถในการแข่งขันของประเทศ โดย International Institute for Management Development (IMD) อยู่ในอันดับ ๑ ใน ๒๐ ของประเทศที่ได้รับการจัดอันดับทั้งหมด

๔. ประเด็นยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน

ประเด็นที่ ๑ มหาอำนาจทางการเกษตร ประเทศไทยเป็นหนึ่งในผู้เล่นสำคัญด้านการผลิตและการค้าสินค้าเกษตรในเวทีโลกด้วยพื้นฐานทางพืชเกษตรเขตร้อน และมีข้อได้เปรียบด้านความหลากหลายทางชีวภาพที่สามารถพัฒนาต่อยอดโครงสร้างธุรกิจการเกษตรด้วยการสร้างมูลค่าเพิ่ม เน้นเกษตรคุณภาพสูง และขับเคลื่อนการเกษตรด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม ที่ให้ความสำคัญกับการเพิ่มผลิตภาพการผลิตทั้งเชิงปริมาณและมูลค่า และความหลากหลายของสินค้าเกษตร เพื่อรักษาฐานรายได้เดิมและสร้างฐานอนาคตใหม่ที่สร้างรายได้สูง ทั้งเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น เกษตรปลอดภัย เกษตรชีวภาพ เกษตรแปรรูป และเกษตรอัจฉริยะ เพื่อให้เกษตรกรมีรายได้สูงขึ้น

๑.๑ เกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น ส่งเสริมการนำอัตลักษณ์พื้นถิ่นและภูมิปัญญาท้องถิ่นของไทยมาเป็นผลิตภัณฑ์การเกษตร เช่น พืชผัก ผลไม้และไม้ตัดดอกเขตร้อน สมุนไพร ไม้สัก ไม้พะยูน ไม้หอม สินค้าอาหารและผลิตภัณฑ์ฮาลาล ผ้าไหม ทูเรียนภูเขาไฟ รวมทั้งสินค้าที่ได้รับการรับรองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ เช่น ทูเรียนปราจีน ทูเรียนเมืองนนท์ ข้าวสังข์หยดเมืองพัทลุง กาแฟดอยช้าง มุกภูเก็ต ข้าวหอมมะลิทุ่งกุลาร้องไห้ เป็นต้น

๑.๑.๑ ส่งเสริมการนำอัตลักษณ์พื้นถิ่นและภูมิปัญญาท้องถิ่นของไทยมาใช้ในการผลิตสินค้าและผลิตภัณฑ์การเกษตรที่มีมูลค่าเพิ่มสูง เป็นสินค้าเกษตรชนิดใหม่ ๆ เช่น ข้าวไรซ์เบอร์รี่ ให้รองรับความต้องการของตลาดยุคใหม่ เพื่อส่งเสริมเศรษฐกิจของท้องถิ่น และสร้างจุดเด่น ความแตกต่างของสินค้าเกษตรไทยในตลาดโลกเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคที่แตกต่างกันในประเทศต่าง ๆ ได้

๑.๑.๒ ส่งเสริมการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาและเทคโนโลยีในการพัฒนากระบวนการผลิตและบรรจุภัณฑ์ เพื่อให้มีสินค้าอัตลักษณ์พื้นถิ่นออกสู่ตลาดสม่ำเสมอ รวมถึงสินค้าเกษตรนอกฤดูกาล

๑.๑.๓ พัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์เกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นให้ได้รับการรับรองมาตรฐานทั้งระดับในประเทศและต่างประเทศ พร้อมทั้งส่งเสริมการขึ้นทะเบียนรับรองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์

๑.๑.๔ ส่งเสริมการสร้างแบรนด์สินค้าของเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น พร้อมทั้งสร้างความต้องการของสินค้าด้วยการสร้างเรื่องราวของสินค้าให้เป็นที่รู้จักและยอมรับในคุณภาพทั้งในประเทศและต่างประเทศ

๑.๑.๕ ผลักดันการส่งออกสินค้าเกษตรอัตลักษณ์ไทยและสินค้าที่ได้รับการรับรองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ และพืชผลเกษตรและผลไม้เขตร้อนอื่น ๆ สู่ตลาดโลก

๑.๒ เกษตรปลอดภัย จากแนวโน้มความต้องการของผู้บริโภคที่เอาใจใส่ดูแลสุขภาพมากขึ้น การเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ และอันตรายจากการปนเปื้อนสารเคมีในสินค้าเกษตรทั่วโลก ส่งผลให้ผู้บริโภคหันมานิยมบริโภคผลิตภัณฑ์อาหารและสินค้าเกษตรที่ไม่ใช้สารเคมี และให้ความสำคัญกับคุณภาพและความปลอดภัยของผลิตภัณฑ์มากขึ้นอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ การสร้างความตระหนักแก่ผู้ผลิตและผู้บริโภคทั่วโลกในเรื่องความสำคัญของมาตรฐานระบบการจัดการความปลอดภัยของอาหาร โดยการ

ควบคุมป้องกันอันตรายจากฟาร์มถึงโต๊ะอาหาร (Farm to Table) จึงต้องให้ความสำคัญกับเกษตรปลอดภัย

๑.๒.๑ จูงใจและวางกรอบให้เกษตรกรและผู้ผลิตทำการผลิตสินค้าที่สอดคล้องกับมาตรฐาน และเข้าสู่ระบบมาตรฐานการจัดการคุณภาพทางการเกษตรที่ได้รับการรับรองจากสถาบันที่มีความน่าเชื่อถือ พร้อมทั้งให้ความรู้เกษตรกรด้านกระบวนการผลิตตามมาตรฐานสากลเพื่อมุ่งสู่การเลิกใช้สารเคมีในภาคเกษตร

๑.๒.๒ เพิ่มพื้นที่และปริมาณการผลิตเกษตรอินทรีย์ในระยะต่อไป โดยส่งเสริมการถ่ายทอดองค์ความรู้แก่เกษตรกรในการทำเกษตรปลอดภัย และเปลี่ยนผ่านไปสู่การทำเกษตรอินทรีย์ในท้ายที่สุด ตลอดจนสนับสนุนความช่วยเหลือทางการเงินแก่เกษตรกรที่ต้องการทำการเกษตรอินทรีย์

๑.๒.๓ พัฒนาระบบการตรวจรับรองคุณภาพและมาตรฐานสินค้าเกษตรอินทรีย์ของไทย รวมถึงระบบตรวจสอบย้อนกลับ (Traceability) สำหรับการตรวจสอบที่มาของสินค้าในทุกขั้นตอนให้เป็นที่ไปตามมาตรฐานอันเป็นที่ยอมรับของตลาดทั้งในประเทศและต่างประเทศ

๑.๒.๔ พัฒนาข้อมูลมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อม ได้แก่ ข้อมูลรอยเท้าคาร์บอน (Carbon footprint) และรอยเท้า น้ำ (Water footprint) อันเป็นการสร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้บริโภคในกระบวนการผลิตผลิตภัณฑ์การเกษตรที่มีความปลอดภัย คำนี้ถึงผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และอยู่บนฐานการผลิตที่ยั่งยืน

๑.๒.๕ กำหนดมาตรการกำกับดูแลการจำหน่ายสารเคมีทางการเกษตร และสร้างองค์ความรู้แก่เกษตรกรด้านอันตรายของสารกำจัดศัตรูพืช รวมทั้งทยอยยกเลิกการขึ้นทะเบียนสารเคมีทางการเกษตรที่ไม่ปลอดภัย

๑.๓ เกษตรชีวภาพ ส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากความหลากหลายทางชีวภาพของประเทศในการสร้างมูลค่าเพิ่มของภาคการผลิต และนำไปสู่การผลิตและพัฒนาผลิตภัณฑ์มูลค่าสูงจากฐานเกษตรกรรมและฐานทรัพยากรชีวภาพ และสร้างความมั่นคงของประเทศทั้งด้านอาหารและสุขภาพ ทั้งนี้ ประเทศไทยถือเป็นประเทศหนึ่งที่มีความหลากหลายทางชีวภาพสูง แต่ยังมี การใช้ประโยชน์ค่อนข้างน้อย โดยเฉพาะพืชสมุนไพร ซึ่งไทยมีศักยภาพที่จะเป็นผู้นำในการผลิตและส่งออกผลิตภัณฑ์จากสมุนไพรในระดับภูมิภาคและระดับโลก

๑.๓.๑ ส่งเสริมการทำเกษตรกรรมแบบยั่งยืน อาทิ เกษตรทฤษฎีใหม่ เกษตรผสมผสานวนเกษตร เป็นต้น

๑.๓.๒ ปลูกฝังให้ประชาชนตระหนักถึงความสำคัญของความหลากหลายทางชีวภาพเพื่อรักษาความอุดมสมบูรณ์ของความหลากหลายทางชีวภาพของประเทศ

๑.๓.๓ ส่งเสริมการปลูกสมุนไพรเป็นพืชเศรษฐกิจตามความเหมาะสมของสภาพแวดล้อมในพื้นที่ เพื่อการผลิตและแปรรูปสำหรับอุตสาหกรรมการแพทย์และสร้างเสริมสุขภาพ และพัฒนาต่อ

ยอดสู่อุตสาหกรรมอื่น ๆ โดยคำนึงถึงปริมาณและคุณภาพมาตรฐานตามความต้องการของตลาดทั้งในประเทศและต่างประเทศ

๑.๓.๔ ส่งเสริมการวิจัย พัฒนา และประยุกต์ใช้นวัตกรรมจากภูมิปัญญาท้องถิ่น เทคโนโลยีสะอาด เทคโนโลยีวัสดุ และนาโนเทคโนโลยี เพื่อการเกษตรและการแปรรูปสินค้าจากความหลากหลายทางชีวภาพ รวมทั้งผลิตภัณฑ์จากสมุนไพร เช่น การพัฒนาสมุนไพรเป็นยาแผนปัจจุบัน เครื่องสำอาง การทำน้ำหอมสมุนไพร เป็นต้น โดยสร้างความร่วมมือที่ใกล้ชิดระหว่างภาครัฐ เอกชน และชุมชนที่มีองค์ความรู้ ภูมิปัญญาดั้งเดิม พัฒนาต่อยอดและแลกเปลี่ยนเรียนรู้

๑.๓.๕ ส่งเสริมให้มีการนำวัตถุดิบเหลือทิ้งทางการเกษตรมาใช้ประโยชน์ในอุตสาหกรรม และพลังงานที่เกี่ยวข้องกับชีวภาพได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๑.๔ เกษตรแปรรูป ปรับใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมที่ทันสมัยอยู่ตลอดเวลา รวมทั้งนวัตกรรมจากภูมิปัญญาในการแปรรูป สร้างความแตกต่าง และเพิ่มมูลค่าในผลิตภัณฑ์และสินค้าเกษตร ทั้งนี้ ผลผลิตทางการเกษตรสามารถนำไปใช้ประโยชน์และแปรรูปได้อย่างหลากหลาย ทั้งในรูปแบบอาหาร เช่น อาหารที่ให้คุณค่าเฉพาะ (Functional food) และเครื่องดื่มสุขภาพ ผลิตภัณฑ์สารที่ใช้ประโยชน์เชิงหน้าที่ (Specialty food ingredients) และอาหารทางการแพทย์ (Medical food) และรูปแบบที่มีใช้อาหาร เช่น ผลิตภัณฑ์เครื่องสำอาง ผลิตภัณฑ์เพื่อสุขภาพ เป็นต้น รวมทั้งส่งเสริมผลิตภัณฑ์เกษตรพรีเมียมไทยสู่ตลาดภายในประเทศและต่างประเทศ

๑.๔.๑ ส่งเสริมการแปรรูปสินค้าเกษตรชั้นสูงที่มีคุณค่าเฉพาะ สอดคล้องกับความต้องการของตลาดที่มีความหลากหลาย ด้วยการต่อยอดผลงานจากสถาบันวิจัยสู่การผลิตเชิงพาณิชย์

๑.๔.๒ ส่งเสริมให้นำเทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่ ๆ มาพัฒนาต่อยอดสินค้าเกษตรขั้นต้นให้เป็นผลิตภัณฑ์ใหม่ที่มีมูลค่าสูง เช่น น้ำมันรำข้าว การผลิตโปรตีนจากพืช การทำเนื้อเทียม (Cultured meat) ผลิตภัณฑ์จากหญ้าหวาน ผลไม้แปรรูป อาหารทะเลแปรรูป เป็นต้น

๑.๔.๓ ส่งเสริมการใช้วัตถุดิบและผลผลิตทางการเกษตรเพื่อแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ใหม่ เช่น หมอนยางพารา เครื่องสำอาง เกล็ดขี้ผึ้ง อาหารเสริม อาหารสัตว์ เป็นต้น

๑.๔.๔ สนับสนุนการนำเทคโนโลยี นวัตกรรมสมัยใหม่มาใช้ในการสร้างสรรค์บรรจุภัณฑ์อัจฉริยะ เพื่อป้องกันการปลอมปน การควบคุมคุณภาพและความปลอดภัย การติดตามผลิตภัณฑ์ในระหว่างการขนส่ง รวมถึงยืดอายุของอาหารและสินค้าเกษตรในบรรจุภัณฑ์ เช่น บรรจุภัณฑ์ที่บอกระดับความสุกในผักและผลไม้ได้ โดยใช้เทคโนโลยี ripeness packaging เป็นต้น ซึ่งช่วยเพิ่มมูลค่าทางการตลาดให้แก่สินค้า

๑.๔.๕ ส่งเสริมการสร้างแบรนด์ และขยายช่องทางการตลาดด้วยระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ รวมทั้งให้ความสำคัญในการสร้างเครื่องหมายการค้าและปกป้องสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา

๑.๕ เกษตรอัจฉริยะ นำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาเป็นฟาร์มอัจฉริยะ (Smart farm) เพื่อเพิ่มผลผลิตการเกษตรในเชิงมูลค่าและปริมาณต่อพื้นที่สูงสุด และ

เตรียมพร้อมรองรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ โดยคำนึงถึงการใช้ทรัพยากรอย่างยั่งยืนและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ตลอดจนสร้างสมดุลเกษตรอาหารและเกษตรพลังงาน

๑.๕.๑ สร้างและนำเทคโนโลยี นวัตกรรม และวิทยาการสมัยใหม่มาใช้ในการเกษตร ใช้เทคโนโลยีเกษตรด้านความแม่นยำ (Precision technology) เทคโนโลยีการผลิตพืชในโรงเรือน เพาะปลูก ด้วยการใช้ระบบอัตโนมัติและเซ็นเซอร์อัจฉริยะ ติดตามการเปลี่ยนแปลง ทั้งความชื้น แสง และอุณหภูมิภายในฟาร์ม เพื่อให้ได้ผลผลิตตรงตามความต้องการ คุณภาพคงที่ และสามารถวางแผนระบบการตลาดดีขึ้น รวมทั้งระบบเทคโนโลยีอาร์เอฟไอดี (Radio Frequency Identification: RFID) ช่วยบันทึกข้อมูลสำคัญและติดตามการบริหารจัดการภายในโรงเรือนและฟาร์ม

๑.๕.๒ ปรับเปลี่ยนการทำเกษตรกรรมให้เหมาะสมกับศักยภาพพื้นที่ ด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม อาทิ ระบบแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก เลือกใช้เมล็ดพันธุ์ที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ และภูมิอากาศ รวมทั้งส่งเสริมการถ่ายทอดความรู้แก่เกษตรกรให้เข้าถึงและใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการเกษตร การจัดการภาคเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ระบบการผลิตทางการเกษตรให้ปลอดภัยเหลือใช้ ตลอดจนพัฒนาระบบประกันภัยทางการเกษตรที่ยั่งยืน เพื่อสนับสนุนและจูงใจให้เกษตรกรใช้เครื่องมือดังกล่าวบริหารจัดการความเสี่ยงในการทำเกษตรกรรม

๑.๕.๓ ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาพันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ ปัจจัยการผลิต เทคโนโลยีการเกษตรใหม่ ๆ และการใช้วิทยาการด้านเทคโนโลยีชีวภาพ พันธุ์วิศวกรรม ตลอดจนพัฒนาเทคโนโลยีทางการเกษตรที่สามารถนำมาใช้ประโยชน์ทั้งในเรื่องการปรับสภาพดิน การตรวจจับสารเคมีตกค้าง การตรวจวินิจฉัยและรักษาโรคสัตว์ และการพัฒนาบรรจุภัณฑ์ เพื่อเพิ่มปริมาณผลผลิต เพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์และคุณค่าทางโภชนาการ ลดการใช้สารเคมีในการเกษตร รวมทั้งยืดอายุการเก็บเกี่ยวและการเก็บรักษาเพื่อยืดระยะเวลาการจำหน่ายผลผลิตและการส่งออก

๑.๕.๔ เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตด้วยเครื่องจักรกลและอุปกรณ์การเกษตรสำหรับระบบฟาร์มอัจฉริยะในประเทศ โดยยกระดับเทคโนโลยีการผลิตและเครื่องจักรกลการเกษตรให้สูงขึ้นด้วยการวิจัยและพัฒนา พร้อมทั้งสร้างและกำหนดคุณภาพมาตรฐานของสินค้าเครื่องจักรกลและอุปกรณ์การเกษตร

๑.๕.๕ ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ การประยุกต์ใช้ข้อมูลจากดาวเทียม และเชื่อมโยงฐานข้อมูลจากการประยุกต์ใช้ระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อพัฒนาการบริหารจัดการความเสี่ยงอย่างยั่งยืนให้กับภาคเกษตร ทั้งการสร้างฐานข้อมูลการเพาะปลูกระดับประเทศ การจัดการด้านชลประทาน ทะเล และชายฝั่ง รวมทั้งการติดตามการเปลี่ยนแปลงสภาพอากาศ

ประเด็นที่ ๒ อุตสาหกรรมและบริการแห่งอนาคต อุตสาหกรรมและบริการไทยต้องพร้อมรับมือและสร้างโอกาสจากความท้าทายที่เกิดขึ้นจากการปฏิวัติอุตสาหกรรมครั้งที่ ๔ หรือ “the ๔th Industrial Revolution” หลังจากการเปลี่ยนแปลงทางด้านอุตสาหกรรมที่เกิดจากพลังงานไอน้ำในยุคที่ ๑ การผลิตสินค้าจำนวนมากโดยใช้สายการผลิตและพลังงานไฟฟ้าในยุคที่ ๒ มาจนถึงการใช้คอมพิวเตอร์

และเทคโนโลยีสารสนเทศในยุคที่ ๓ และการก้าวเข้าสู่ยุคที่ ๔ ที่เป็นผลของการหลอมเทคโนโลยี ดิจิทัล เทคโนโลยีชีวภาพ และเทคโนโลยีทางกายภาพ เช่น ยานยนต์ไร้คนขับ เทคโนโลยีการพิมพ์แบบ สามมิติ หุ่นยนต์ และวัสดุศาสตร์ ฯลฯ เข้าด้วยกัน ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม อย่างรวดเร็วเป็นวงกว้างและลึกซึ้งทั้งระบบอย่างที่ไม่เคยปรากฏมาก่อน ประเทศไทยจึงจำเป็นต้อง เปลี่ยนแปลงพื้นฐานโครงสร้างอุตสาหกรรมและบริการ โดยสร้างอุตสาหกรรมและบริการแห่งอนาคตที่ ขับเคลื่อนประเทศไทยไปสู่ประเทศพัฒนาแล้วด้วยนวัตกรรมและเทคโนโลยีแห่งอนาคต เพิ่มบุคลากรที่มี ทักษะและความรู้ตามความต้องการของตลาด สร้างระบบนิเวศอุตสาหกรรมและบริการที่เหมาะสม และสนับสนุนการพัฒนาอุตสาหกรรมและบริการอย่างยั่งยืน

๒.๑ อุตสาหกรรมชีวภาพ สร้างประโยชน์จากความหลากหลายทางชีวภาพเพื่อต่อยอดจาก ภาคเกษตรไทยและมุ่งสู่อุตสาหกรรมบนฐานชีวภาพที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม รวมถึงพลังงานชีวมวล

๒.๑.๑ เพิ่มสัดส่วนอุตสาหกรรมชีวภาพที่มีมูลค่าเพิ่มสูง ได้แก่ ชีวเคมีภัณฑ์ วัสดุชีวภาพ อาหารเสริม เวชสำอาง วัคซีน ชีวเภสัชภัณฑ์ (Biopharmaceuticals) และสารสกัดจากสมุนไพร

๒.๑.๒ เพิ่มการผลิตและส่งเสริมการใช้พลาสติกชีวภาพ แปลงของเหลือทิ้งจากเกษตร และอุตสาหกรรม ให้เป็นสารเคมีและพลังงานชีวภาพที่มีมูลค่า (Biorefinery) โดยใช้ประโยชน์จากวัสดุ ชีวมวล เช่น เศษไม้ ขยะ และวัสดุเหลือใช้จากการเกษตร เป็นต้น ในการผลิตพลังงานไฟฟ้าอย่างคุ้มค่า เพื่อลดปัญหาโลกร้อน และสร้างรายได้แก่เกษตรกรเพิ่มมากขึ้น

๒.๑.๓ เน้นการวิจัยและพัฒนา และนำผลงานวิจัยมาใช้ในเชิงพาณิชย์มากยิ่งขึ้น ตลอดจนให้ความสำคัญกับระบบนวัตกรรมแบบเปิด (Open innovation) เพื่อพัฒนาอุตสาหกรรม ชีวภาพได้เร็วขึ้น

๒.๑.๔ สร้างและพัฒนา รวมทั้งจัดหาบุคลากรที่มีทักษะความรู้ตรงกับความต้องการของ อุตสาหกรรมชีวภาพอย่างเพียงพอทั้งในประเทศและต่างประเทศ เพื่อรองรับการขยายตัวของ อุตสาหกรรมชีวภาพ รวมทั้งสร้างความร่วมมือระหว่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกลุ่มต่าง ๆ เช่น ภาครัฐ ภาคเอกชน และสถาบันการศึกษา ในการพัฒนาอุตสาหกรรมชีวภาพ

๒.๑.๕ ปกป้องทรัพย์สินอันมีค่าของประเทศ ทั้งสิ่งมีชีวิตและข้อมูลสิ่งมีชีวิตทั้งใน รูปแบบคลังเก็บรักษาชีวพันธุ (Biobank) และรูปแบบข้อมูลพันธุกรรมระดับจีโนม (Genome) รวมถึง กลไกการเข้าถึงทรัพยากรชีวภาพ การคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา และการแบ่งปันผลประโยชน์อย่าง เป็นธรรม

๒.๒ อุตสาหกรรมและบริการการแพทย์ครบวงจร อาศัยความเชี่ยวชาญด้านบริการ การแพทย์ของไทยเพื่อสร้างอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องในประเทศเพื่อรองรับความต้องการใช้บริการ การแพทย์ที่จะเพิ่มมากขึ้นทั้งจากสังคมผู้สูงอายุ และความต้องการการแพทย์ที่เพิ่มขึ้นจากทั้งในประเทศ และต่างประเทศ เพื่อนำไปสู่ศูนย์กลางอุตสาหกรรมและบริการการแพทย์

๒.๒.๑ พัฒนาอุตสาหกรรมและบริการการแพทย์ครอบคลุมการผลิตเครื่องมือและอุปกรณ์การแพทย์ การผลิตอวัยวะเทียม การผลิตเวชภัณฑ์และครุภัณฑ์การแพทย์ การผลิตเภสัชภัณฑ์ ซึ่งรวมถึงชีวเภสัชภัณฑ์ และการให้บริการการแพทย์ที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่อง

๒.๒.๒ ส่งเสริมการพัฒนาและการใช้เทคโนโลยีการแพทย์ใหม่ ๆ เพื่อเพิ่มคุณภาพชีวิตให้กับคนไทย เช่น การสร้างและปลูกถ่ายอวัยวะเทียม หุ่นยนต์การแพทย์ การรักษาตามลักษณะพันธุกรรมด้วยจีโนมิกส์ (Genomics) และการแพทย์แม่นยำ (Precision medicine) เป็นต้น

๒.๒.๓ นำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการบริการการแพทย์ เพื่อลดต้นทุนการรักษาพยาบาล ยกกระตือรือร้นการให้บริการการแพทย์อย่างมีคุณภาพในระดับสากล และสร้างความมั่นคงให้กับระบบสาธารณสุขของไทย เช่น การแพทย์ทางไกล (Telemedicine) วิทยาศาสตร์ข้อมูล (Data science) และปัญญาประดิษฐ์ (Artificial intelligence: AI) เป็นต้น

๒.๒.๔ เชื่อมโยงอุตสาหกรรมทางการแพทย์และบริการท่องเที่ยวเพื่อสุขภาพ เพื่อเป็นศูนย์กลางการส่งเสริมและดูแลสุขภาพและรักษาผู้ป่วยทั้งด้านร่างกายและจิตใจ

๒.๒.๕ สร้างและพัฒนาบุคลากรทางการแพทย์ให้สามารถเรียนรู้การใช้และพัฒนาเทคโนโลยีในการรักษาและจัดหาบุคลากรในด้านต่าง ๆ ที่ต้องการอย่างเพียงพอ เช่น แพทย์ พยาบาล วิศวกรชีวการแพทย์ บุคลากรปัญญาประดิษฐ์ และบุคลากรด้านหุ่นยนต์การแพทย์ เป็นต้น

๒.๓ อุตสาหกรรมและบริการดิจิทัล ข้อมูล และปัญญาประดิษฐ์ เทคโนโลยีดิจิทัล ข้อมูล และปัญญาประดิษฐ์เป็นพลังที่จะเปลี่ยนโลก ในการเพิ่มศักยภาพและความสามารถในการแข่งขันของอุตสาหกรรมและบริการ ครอบคลุมระบบอัตโนมัติและหุ่นยนต์ อิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะ และอินเทอร์เน็ตในทุกสิ่ง (Internet of Things: IoT) เพื่อยกระดับประสิทธิภาพของภาคเศรษฐกิจไทยทั้งระบบ สร้างแพลตฟอร์ม (Platform) สำหรับเศรษฐกิจในอนาคต และเพิ่มคุณภาพชีวิตให้กับประชาชน

๒.๓.๑ สร้างอุตสาหกรรมและบริการดิจิทัล ข้อมูล และปัญญาประดิษฐ์ เพื่อเป็นแรงขับเคลื่อนประเทศไทย และส่งเสริมการลงทุนระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชนไทย และบริษัทชั้นนำของโลก ในอุตสาหกรรมเหล่านี้ เพื่อให้ไทยเป็นศูนย์กลางการผลิตและการวิจัยและพัฒนา

๒.๓.๒ สร้างความตระหนักและให้ความรู้แก่ประชาชน และประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ข้อมูล และปัญญาประดิษฐ์ สำหรับภาคการผลิตและบริการเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ สร้างนวัตกรรม และดำเนินธุรกิจใหม่ ๆ เช่น บริการภาครัฐ (Digital government) ฟินเทค (Fintech) เศรษฐกิจแบ่งปัน (Sharing economy) และบริการที่อาศัยเทคโนโลยีบล็อกเชน (Blockchain) เป็นต้น

๒.๓.๓ ผลักดันให้ผู้ประกอบการได้รับการรับรองมาตรฐานอุตสาหกรรมในระดับสากล และสร้างคลัสเตอร์อุตสาหกรรมเพื่อขยายธุรกิจไทยในอุตสาหกรรมและบริการดิจิทัล ข้อมูล ปัญญาประดิษฐ์ ระบบอัตโนมัติและหุ่นยนต์ และอิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะให้ครอบคลุมตลอดห่วงโซ่มูลค่าระดับโลก

๒.๓.๔ สนับสนุนการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีของผู้ประกอบการที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในเชิงพาณิชย์ได้ สร้างความร่วมมือระหว่างภาครัฐ เอกชน และสถาบันการศึกษาต่าง ๆ และสนับสนุนการใช้ข้อมูลเปิด (Open data) ที่ไม่กระทบต่อสิทธิส่วนบุคคลเพื่อประโยชน์ในการศึกษา การวิจัยและพัฒนา และการต่อยอดทางธุรกิจ

๒.๓.๕ สร้างและพัฒนาบุคลากรที่มีทักษะความรู้เพื่อรองรับการเติบโตของอุตสาหกรรมและบริการดิจิทัล ข้อมูล และปัญญาประดิษฐ์ รวมทั้งอุตสาหกรรมและบริการที่ใช้เทคโนโลยีเหล่านี้ และสร้างแรงจูงใจให้บุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญจากทั่วโลกให้มาทำงานในไทย ตลอดจนให้ความช่วยเหลือและเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงที่รุนแรงและรวดเร็วของเทคโนโลยี เช่น การส่งเสริมฝึกอบรมให้มีทักษะในการประกอบอาชีพใหม่ ๆ เป็นต้น

๒.๔ อุตสาหกรรมและบริการขนส่งและโลจิสติกส์ ด้วยตำแหน่งที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ของประเทศไทย ส่งผลให้ไทยมีความได้เปรียบอย่างมากในการเป็นศูนย์กลางของภูมิภาคในด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการคมนาคมขนส่ง และโลจิสติกส์ การเป็นฐานการผลิตของภูมิภาคเพื่อการส่งออกสู่ตลาดโลก และศูนย์กลางการท่องเที่ยวในภูมิภาค จึงต้องพัฒนาอย่างต่อเนื่องเพื่อลดต้นทุนทางด้านโลจิสติกส์ในขณะเดียวกันการเพิ่มมูลค่าจากการเป็นศูนย์กลางทางภูมิศาสตร์ พร้อมทั้งส่งเสริมอุตสาหกรรมและบริการที่เกี่ยวข้อง เช่น การให้บริการซ่อมบำรุงอากาศยาน และการผลิตชิ้นส่วนอากาศยาน และดาวเทียม เป็นต้น

๒.๔.๑ ส่งเสริมการสร้างศูนย์กลางด้านโลจิสติกส์ระดับภูมิภาคและเชื่อมต่อกับเครือข่ายโลจิสติกส์ของโลก

๒.๔.๒ ผลักดันการเปลี่ยนผ่านของอุตสาหกรรมยานยนต์ทั้งระบบไปสู่อุตสาหกรรมยานยนต์ไฟฟ้าอัจฉริยะ ส่งเสริมเทคโนโลยีและพัฒนาอุตสาหกรรมระบบกักเก็บพลังงาน รวมทั้งส่งเสริมการลงทุนที่เน้นการวิจัยและพัฒนาและการถ่ายทอดเทคโนโลยี

๒.๔.๓ พัฒนาอุตสาหกรรมการบินและอวกาศเพื่อรองรับการเติบโตของอุตสาหกรรมและบริการที่เกี่ยวข้องโดยยกระดับบริการซ่อมบำรุงอากาศยาน และการผลิตชิ้นส่วนอากาศยาน ซึ่งจะต่อยอดไปยังชิ้นส่วนยานอวกาศในที่สุด และสนับสนุนการลงทุนด้านบริการดูแลรักษาและซ่อมแซมอากาศยานเพื่อขยายตลาดบริการดูแลรักษาและซ่อมแซมอากาศยาน ตลอดจนพัฒนาเทคโนโลยีสำหรับการบินและอวกาศ

๒.๔.๔ ส่งเสริมและพัฒนาการขนส่งรูปแบบใหม่ เช่น อากาศยานไร้คนขับ (Drone) ไฮเปอร์ลูป (Hyperloop) เป็นต้น ที่สอดคล้องกับบริบทของไทยในอนาคต รวมทั้งอุตสาหกรรมและบริการที่เกี่ยวข้อง

๒.๔.๕ พัฒนาบุคลากรที่มีทักษะความเชี่ยวชาญตรงกับความต้องการของอุตสาหกรรมยานยนต์ อุตสาหกรรมการบินและอวกาศ และบริการโลจิสติกส์ อำนวยความสะดวกสำหรับบุคลากรผู้เชี่ยวชาญต่างชาติให้เข้ามาทำงานในไทย และจัดตั้งศูนย์ให้คำปรึกษา และสนับสนุนให้อุตสาหกรรม

ยานยนต์ การบินและอวกาศ และโลจิสติกส์ ตลอดจนหน่วยงานกำกับดูแลที่ได้รับมาตรฐานสากล และสร้างความร่วมมือในการรับรองมาตรฐานอุตสาหกรรมระหว่างประเทศ

๒.๕ อุตสาหกรรมความมั่นคงของประเทศ ท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์ของโลกอย่างรวดเร็ว ทำให้เกิดภัยคุกคามในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งความมั่นคงด้านภัยพิบัติ ด้านไซเบอร์ ด้านพลังงาน และด้านการป้องกันประเทศ ในขณะที่เดียวกันการเปลี่ยนแปลงทางด้านนโยบายของประเทศต่าง ๆ ที่เปิดกว้างและเชื่อมโยงกันมากขึ้น ทำให้มีการค้าสินค้าที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงของประเทศ ก่อให้เกิดการแข่งขันและโอกาสในการพัฒนาอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้อง จึงควรพัฒนาอุตสาหกรรมความมั่นคงของประเทศไทยมีศักยภาพ เพื่อลดการพึ่งพาจากต่างประเทศ และพัฒนาต่อยอดเป็นอุตสาหกรรมส่งออกต่อไป

๒.๕.๑ ต่อยอดพัฒนาอุตสาหกรรมความมั่นคงด้านต่าง ๆ จากอุตสาหกรรมของประเทศที่ไทยมีความเข้มแข็งอยู่แล้ว เช่น อุตสาหกรรมยานยนต์ อุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์ อุตสาหกรรมอาหาร อุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม เป็นต้น รวมทั้งส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงด้านต่าง ๆ และเทคโนโลยีที่มีประโยชน์ในบริบทด้านความมั่นคงและเชิงพาณิชย์ ตลอดจนพัฒนาบุคลากรทางด้านวิจัยและพัฒนา การออกแบบ และการผลิต เพื่อรองรับการเติบโตของอุตสาหกรรมความมั่นคงของประเทศ

๒.๕.๒ พัฒนาอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการภัยพิบัติ ซึ่งรวมถึงระบบการเตือนภัย การเตรียมตัวรับภัยพิบัติ และการให้ความช่วยเหลือระหว่างและหลังเกิดภัยพิบัติ

๒.๕.๓ สร้างอุตสาหกรรมที่ส่งเสริมความมั่นคงปลอดภัยทางไซเบอร์ เพื่อลดผลกระทบจากภัยคุกคามไซเบอร์ (Cyber threats) ต่อเศรษฐกิจและสังคม และปกป้องอธิปไตยทางไซเบอร์ (Cyber sovereignty) เพื่อรักษาผลประโยชน์ของชาติจากการทำธุรกิจดิจิทัล

๒.๕.๔ เพิ่มสัดส่วนอุตสาหกรรมพลังงานทดแทนและพลังงานทางเลือก ควบคู่กับการลดสัดส่วนอุตสาหกรรมพลังงานจากฟอสซิล ให้มีความสมดุลและเกิดความมั่นคง สามารถพึ่งพาตนเองทางด้านพลังงาน ตลอดจนพัฒนาอุตสาหกรรมด้านพลังงานที่มีมูลค่าเพิ่ม อุตสาหกรรมเทคโนโลยีพลังงานใหม่ และอุตสาหกรรมและบริการที่เกี่ยวข้อง

๒.๕.๕ พัฒนาอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันประเทศ รวมทั้งการผลิตยุทธโศปกรณ์และยุทธภัณฑ์ทางการทหาร ไปพร้อมกับอุตสาหกรรมที่เป็นเทคโนโลยีสองทาง (Dual-use technology) และอุตสาหกรรมที่เกี่ยวกับความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน

ประเด็นที่ ๓ แม่เหล็กการท่องเที่ยวยกระดับโลก ประเทศไทยจะต้องรักษาการเป็นจุดหมายปลายทางที่สำคัญของการท่องเที่ยวยกระดับโลกที่ดึงดูดนักท่องเที่ยวทุกระดับและเพิ่มสัดส่วนของนักท่องเที่ยวที่มีคุณภาพสูง มุ่งพัฒนาธุรกิจด้านการท่องเที่ยวให้มีมูลค่าสูงเพิ่มมากยิ่งขึ้น ด้วยอัตลักษณ์และวัฒนธรรมไทย และใช้ประโยชน์จากข้อมูลและภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อสร้างสรรค์คุณค่าทางเศรษฐกิจและความหลากหลายของการท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับทิศทางและแนวโน้มของตลาดยุคใหม่ โดยการสร้างและใช้ประโยชน์จากบิ๊กดาต้า (Big data) รวมทั้งเทคโนโลยีและนวัตกรรมในการส่งเสริมการตลาด การดูแล

ความปลอดภัยและอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวทุกกลุ่ม รวมถึงคนพิการและผู้สูงอายุ การใช้ประโยชน์จากการท่องเที่ยวให้เอื้อต่อผลิตภัณฑ์ชุมชนและเศรษฐกิจต่อเนื่อง พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเดิม และสร้างแหล่งท่องเที่ยวใหม่ที่มีเอกลักษณ์เฉพาะโดยคำนึงถึงศักยภาพของแต่ละพื้นที่ รวมทั้งส่งเสริมการท่องเที่ยวพำนักระยะยาว ตลอดจนส่งเสริมการสร้างและพัฒนาคน โครงสร้างพื้นฐาน ระบบนิเวศที่เอื้อต่อการเติบโตของการท่องเที่ยวที่มีคุณภาพ เพื่อกระจายโอกาสในการสร้างรายได้ไปสู่ชุมชนและเมือง (Local tourism) อย่างทั่วถึงและยั่งยืน และพัฒนาการเชื่อมโยงการท่องเที่ยวไทยกับประเทศอื่น ๆ ในภูมิภาค (Regional tourism) เพื่อการเป็นแม่เหล็กดึงดูดนักท่องเที่ยวอย่างประทับใจตลอดการท่องเที่ยวจนเกิดการท่องเที่ยวซ้ำและแนะนำต่อ

๓.๑ ท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และวัฒนธรรม ส่งเสริมธุรกิจการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และวัฒนธรรม

๓.๑.๑ ส่งเสริมการท่องเที่ยวผ่านการสร้างและพัฒนาสินค้าและบริการด้วยภูมิปัญญาท้องถิ่น ความคิดสร้างสรรค์ และทุนทางวัฒนธรรม อาทิ อาหารไทย (Food) ภาพยนตร์และวีดิทัศน์ (Film) รวมทั้งสื่อสร้างสรรค์ ผ้าไทยและการออกแบบตามสมัยนิยม (Fashion) เทศกาล ประเพณี และความเชื่อ (Festival and Faith) เช่น เทศกาลบั้งไฟพญานาค เทศกาลผีตาโชน ประเพณีวิ่งควาย ประเพณีสงกรานต์ เป็นต้น ศิลปะการต่อสู้ของไทย (Fighting) และการท่องเที่ยวเชิงกีฬา เช่น การจัดมหกรรมกีฬานานาชาติ การเป็นเจ้าของงานกีฬาระดับโลก เป็นต้น

๓.๑.๒ สนับสนุนการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการพัฒนาธุรกิจการท่องเที่ยว การทำการตลาด และการบริหารจัดการสถานที่ที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ วิถีชีวิต และวัฒนธรรม เพื่อให้การท่องเที่ยวไทยมีเรื่องราวที่เป็นเอกลักษณ์ พร้อมทั้งมีการคุ้มครองและปกป้องด้านทรัพย์สินทางปัญญาเพื่อการป้องกันการลอกเลียนแบบ

๓.๑.๓ ผลักดันให้เมืองประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม และศิลปะ ได้รับการขึ้นทะเบียนด้านการอนุรักษ์ พร้อมทั้งส่งเสริมให้ก้าวสู่เมืองที่ได้รับการยอมรับในเวทีสากล อันนำไปสู่การสร้างภาพลักษณ์และการจัดทำแผนพัฒนาเมืองและแหล่งท่องเที่ยวที่โดดเด่น

๓.๑.๔ ส่งเสริมการท่องเที่ยวตามฤดูกาลและตามศักยภาพของพื้นที่ เช่น การท่องเที่ยววิถีชุมชน การท่องเที่ยวเชิงเกษตร การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ การท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม การท่องเที่ยวเชิงผจญภัย เป็นต้น

๓.๑.๕ ส่งเสริมการท่องเที่ยววิถีพุทธ เช่น การวิปัสณา การทำสมาธิ สถานที่ปฏิบัติธรรม และสถาปัตยกรรม รวมทั้งตำนานทางพุทธ เพื่อให้ประเทศไทยเป็นจุดหมายปลายทางการท่องเที่ยววิถีพุทธของโลก

๓.๒ ท่องเที่ยวเชิงธุรกิจ สร้างแรงดึงดูดและสิ่งจูงใจให้ไทยเป็นจุดหมายปลายทางของการท่องเที่ยวเชิงธุรกิจ โดยส่งเสริมการเป็นศูนย์กลางการจัดประชุมและนิทรรศการนานาชาติของโลก (Meeting Incentive Convention and Exhibition : MICE) เนื่องจากไทยมีความได้เปรียบเชิง

ภูมิศาสตร์ที่เหมาะสมแก่การเดินทางเพื่อประกอบธุรกิจและการท่องเที่ยว ทั้งยังมีความพร้อมด้านการบริการที่เป็นเอกลักษณ์

๓.๒.๑ พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ ระบบขนส่ง ระบบดิจิทัลเพื่อการติดต่อสื่อสาร เพื่ออำนวยความสะดวกทั้งในการเดินทางเข้ามาเพื่อการประชุมและการสร้างความร่วมมือทางธุรกิจระหว่างกัน

๓.๒.๒ ส่งเสริมการขยายพื้นที่จุดหมายปลายทางของการจัดประชุมและนิทรรศการ และการพักผ่อนระหว่างประชุมจากเมืองหลักสู่เมืองอื่นที่มีศักยภาพของไทย รวมถึงสร้างพื้นที่หรือช่องทาง การจัดแสดงผลงานรูปแบบต่าง ๆ ทั้งการจัดแสดงผลงานจริงและในรูปแบบเสมือนจริง

๓.๒.๓ ส่งเสริมให้การพักผ่อนระหว่างการประชุมเป็นการจูงใจและต่อยอดการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และวัฒนธรรมที่เน้นรูปแบบการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนและส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชน ตลอดจนการสนับสนุนการท่องเที่ยวรูปแบบอื่นที่ไทยมีศักยภาพและเชื่อมโยงเส้นทางการท่องเที่ยวในพื้นที่อื่น เพื่อให้เกิดการเติบโตทางเศรษฐกิจร่วมกัน

๓.๒.๔ สร้างรูปแบบและจูงใจการเดินทางเข้ามาประกอบธุรกิจและการท่องเที่ยวด้วยการอำนวยความสะดวกและมาตรการสนับสนุนต่าง ๆ อาทิ สิทธิพิเศษในการเข้าเมือง การลดขั้นตอนและกระบวนการขออนุญาต เป็นต้น

๓.๒.๕ สร้างความพร้อมของธุรกิจอื่นที่เกี่ยวข้องเนื่องในห่วงโซ่ธุรกิจ เช่น โรงแรม ร้านอาหาร ร้านขายของที่ระลึก บริการโลจิสติกส์ สถานบันเทิง เป็นต้น

๓.๓ ท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ความงาม และแพทย์แผนไทย ผสาน “ศาสตร์” และความชำนาญของการดูแลรักษาด้วยภูมิปัญญาไทย กับ “ศิลป์” และความละเอียดอ่อนในการให้บริการแบบไทย เพื่อดึงดูดการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพและการแพทย์

๓.๓.๑ ยกกระดับมาตรฐานธุรกิจบริการด้านการส่งเสริมสุขภาพและการเสริมความงามสู่ตลาดระดับสูง อาทิ ธุรกิจสปาและบริการเสริมความงาม ธุรกิจนวดแผนไทย ธุรกิจโยคะ ธุรกิจดูแลผู้สูงอายุ และสถานพักผ่อนเพื่อการฟื้นฟูสุขภาพและการผ่อนคลาย โดยใช้ความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม เพื่อให้เกิดเป็นเอกลักษณ์การให้บริการตามแบบความเป็นไทย (Thainess) ที่โดดเด่นในระดับสากล

๓.๓.๒ สร้างความหลากหลายของกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพที่ได้มาตรฐานเป็นที่ยอมรับและเชื่อมโยงกับกิจกรรมการท่องเที่ยวอื่น ๆ อาทิ การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพเส้นทางน้ำพุร้อน เป็นต้น

๓.๓.๓ ยกกระดับมาตรฐานธุรกิจบริการด้านการแพทย์ทางเลือก โดยผสานองค์ความรู้จากเทคโนโลยีและวิทยาการสมัยใหม่เข้ากับองค์ความรู้และภูมิปัญญาดั้งเดิมของไทย เช่น การนวดประคบ การรักษาโรคด้วยสมุนไพร เป็นต้น และผลิตบุคลากรด้านแพทย์แผนไทยและบริการเชิงสุขภาพอื่นที่มีทักษะภาษา และได้รับการรับรองมาตรฐานวิชาชีพให้เพียงพอต่อทิศทางของการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ

๓.๓.๔ ส่งเสริมการจัดกิจกรรมทางการตลาดของการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพและการแพทย์ของไทยให้เป็นที่รับรู้ในระดับโลก

๓.๓.๕ ส่งเสริมการจัดการนำเที่ยวเชิงสุขภาพครบวงจรที่เชื่อมโยงกับการแพทย์แผนปัจจุบัน เช่น บริการตรวจสุขภาพและทันตกรรมระหว่างการท่องเที่ยว การพักฟื้นระหว่างศัลยกรรมความงาม เป็นต้น

๓.๔ ท่องเที่ยวสำราญทางน้ำ ส่งเสริมให้ไทยเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวเชิงสำราญทางทะเลและชายฝั่ง และเป็นแหล่งท่องเที่ยววัฒนธรรมลุ่มน้ำที่มีเอกลักษณ์ที่โดดเด่น เนื่องจากไทยมีจุดเด่นด้านแหล่งท่องเที่ยวทางน้ำที่สวยงามและกิจกรรมการท่องเที่ยวที่หลากหลาย ที่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวผ่านการชื่นชมธรรมชาติ การร้อยเรียงเรื่องราวประวัติศาสตร์ วิถีชีวิต วัฒนธรรมไทย ตามเส้นทางท่องเที่ยวทางน้ำ ทั้งเรือสำราญและเรือยอร์ช ตามชายฝั่งทะเลทั้งอันดามันและอ่าวไทย เกาะ แก่ง ที่สวยงาม รวมทั้งการท่องเที่ยวตามแม่น้ำลำคลอง นำไปสู่ศูนย์กลางท่องเที่ยวสำราญทางน้ำ

๓.๔.๑ ปรับบทบาทของท่าเรือในประเทศจากท่าเรือแวะพักเป็นท่าเรือหลัก

๓.๔.๒ มุ่งพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสาธารณูปโภคของท่าเรือ มาริน่า และท่าเทียบเรือให้ได้มาตรฐาน และการบริหารจัดการท่าเรือทั้งในเรื่องความสะอาด และการจัดการความปลอดภัยของท่าเรือและมาริน่าที่ได้มาตรฐานสากล รวมทั้งพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานตามแม่น้ำลำคลองในบริเวณแม่น้ำเจ้าพระยาและลำน้ำที่สำคัญอื่น ๆ ตลอดจนมีมาตรการกำกับดูแลความปลอดภัยในการเดินทาง

๓.๔.๓ ส่งเสริมการเชื่อมโยงระบบเดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศ ทั้งการเชื่อมโยงเส้นทางท่องเที่ยวทางน้ำให้เชื่อมต่อการเดินทางทางบกและทางอากาศให้มีความสะดวกรวดเร็ว รวมทั้งสร้างให้เกิดเส้นทางและแหล่งท่องเที่ยวใหม่

๓.๔.๔ จัดทำระบบฐานข้อมูลด้านการท่องเที่ยวทางน้ำ นำเทคโนโลยีมาใช้อำนวยความสะดวกในการดำเนินธุรกิจกับกระบวนการตรวจคนเข้าเมืองที่มีประสิทธิภาพ และพัฒนาบุคลากรทุกภาคส่วนให้มีความพร้อม

๓.๔.๕ ให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติแหล่งท่องเที่ยว เช่น ปะการัง ชายหาด คุณภาพน้ำ เป็นต้น โดยคำนึงถึงความยั่งยืนของพื้นที่การท่องเที่ยว

๓.๕ ท่องเที่ยวเชื่อมโยงภูมิภาค ใช้ประโยชน์จากที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ในการเชื่อมโยงการท่องเที่ยวกับต่างประเทศ เพื่อขยายการท่องเที่ยวของไทยและภูมิภาคไปพร้อมกัน ผ่านการเชื่อมโยงโครงสร้างพื้นฐานและโลจิสติกส์จากเมืองหลักสู่เมืองรอง เพื่อรองรับการเชื่อมโยงเส้นทางท่องเที่ยวไทยกับอาเซียนและอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง ทั้งทางบก ทางน้ำ และทางอากาศ

๓.๕.๑ จัดทำเส้นทางท่องเที่ยวเชื่อมโยงระหว่างประเทศ ดังเช่น เส้นทางจุดร่วมทางวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ ที่เน้นการพัฒนาการท่องเที่ยวเชื่อมโยงและส่งเสริมการท่องเที่ยวร่วมกับประเทศเพื่อนบ้าน โดยใช้ประโยชน์จากการพัฒนาเส้นทางทางบก ทางราง ทางน้ำ และทางอากาศระหว่างกันในภูมิภาค และส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีที่จะทำให้เกิดการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนร่วมกัน เช่น

เส้นทางการท่องเที่ยว ไทย-สปป.ลาว-กัมพูชา ไทย-สปป.ลาว-เมียนมา และไทย-มาเลเซีย-อินโดนีเซีย เป็นต้น

๓.๕.๒ ส่งเสริมการทำการตลาดร่วมกันในเส้นทางการท่องเที่ยวระหว่างประเทศให้สอดคล้องกับทิศทางและแนวโน้มของตลาดยุคใหม่

๓.๕.๓ พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเดิมและสร้างแหล่งท่องเที่ยวใหม่ในประเทศ ให้เหมาะสมกับศักยภาพและบริบทของแต่ละพื้นที่ เพื่อรองรับการเชื่อมโยงเส้นทางการท่องเที่ยวกับต่างประเทศ และพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกให้มีความปลอดภัยและได้มาตรฐาน รวมทั้งป้องกันและแก้ไขปัญหาความเสื่อมโทรมของแหล่งท่องเที่ยว ทั้งแหล่งท่องเที่ยวตามธรรมชาติและทางประวัติศาสตร์วัฒนธรรม

๓.๕.๔ ใช้ประโยชน์จากการท่องเที่ยวให้เอื้อต่อผลิตภัณฑ์ชุมชน รวมทั้งอุตสาหกรรมและบริการต่อเนื่อง เพื่อขยายโอกาสในการสร้างรายได้ไปสู่เมืองและชุมชนเพิ่มจากการท่องเที่ยวของประเทศ

๓.๕.๕ ส่งเสริมการขยายธุรกิจและการทำตลาดท่องเที่ยวของไทยในต่างประเทศ โดยใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีและแอปพลิเคชันต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับพฤติกรรมนักท่องเที่ยวรูปแบบใหม่

ประเด็นที่ ๔ โครงสร้างพื้นฐาน เชื่อมไทย เชื่อมโลก โครงสร้างพื้นฐานเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับประเทศไทยในการก้าวสู่การเป็นศูนย์กลางเศรษฐกิจอาเซียน และเป็นจุดเชื่อมต่อที่สำคัญของภูมิภาคเอเชีย (Asia's super corridor) ในยุคของการเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยีอย่างรวดเร็วและรุนแรง โครงสร้างพื้นฐานจะครอบคลุมถึงโครงสร้างพื้นฐานทางกายภาพในด้านโครงข่ายคมนาคม พื้นที่และเมือง รวมถึงเทคโนโลยี ตลอดจนโครงสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจและพลวัตทางกฎหมาย เพื่ออำนวยความสะดวกและลดต้นทุนในการเคลื่อนย้ายสินค้า บริการ เงินทุน บุคลากร และเชื่อมโยงประเทศไทยกับประชาคมโลก

๔.๑ เชื่อมโยงโครงข่ายคมนาคมไร้รอยต่อ เชื่อมโยงโครงข่ายคมนาคมระดับภูมิภาคจากเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ไปยังเอเชียใต้อย่างไร้รอยต่อ โดยมีไทยเป็นจุดเชื่อมโยงหลักของการคมนาคมให้เป็นระเบียงเศรษฐกิจแห่งเอเชีย เพื่อเป็นศูนย์กลางการคมนาคม การขนส่ง การกระจายสินค้า การค้า การลงทุน และการท่องเที่ยว สอดคล้องกับการพัฒนาการเชื่อมโยงกับกลุ่มเศรษฐกิจในระดับภูมิภาค เช่น ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community: AEC) ความร่วมมือทางเศรษฐกิจในอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง (Greater Mekong Subregion Economic Cooperation: GMS) ยุทธศาสตร์ความร่วมมือระหว่างประเทศลุ่มแม่น้ำอิระวดี-เจ้าพระยา-แม่โขง (Ayeyawady-Chao Phraya-Mekong Economic Cooperation Strategy: ACMECS) และข้อริเริ่มหนึ่งแถบ หนึ่งเส้นทาง (Belt and Road Initiative) เป็นต้น

๔.๑.๑ พัฒนาโครงข่ายคมนาคมและโครงสร้างพื้นฐานทั้งทางบก ทางน้ำ และทางอากาศ เพื่อรองรับการขนส่งและโลจิสติกส์ตลอดห่วงโซ่อุปทานของภูมิภาค โดยให้ความสำคัญกับการขนส่งทางน้ำและระบบรางมากขึ้น

๔.๑.๒ พัฒนาและบูรณาการการใช้ท่าอากาศยานหลักในส่วนกลาง เช่น ท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ ท่าอากาศยานดอนเมือง ท่าอากาศยานอุตะเภา และท่าอากาศยานในส่วนภูมิภาคให้สอดคล้องกับการเชื่อมโยงโครงข่ายทั้งในประเทศและต่างประเทศมากขึ้น

๔.๑.๓ วางโครงข่ายเส้นทางการคมนาคมเชื่อมโยงสู่เมืองหลักของภูมิภาคอย่างไร้รอยต่อเพื่อรองรับการเพิ่มจำนวนของเมืองและการขยายเมือง และเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้าน เช่น โครงข่ายรถไฟความเร็วสูง เป็นต้น

๔.๑.๔ พัฒนาระบบขนส่งสาธารณะสมัยใหม่และสิ่งอำนวยความสะดวกภายในเมืองให้มีความเชื่อมโยงกัน และส่งเสริมระบบขนส่งสมัยใหม่ รวมทั้งการพัฒนาพื้นที่โดยรอบสถานีระบบขนส่งสาธารณะให้เกิดประโยชน์ทางเศรษฐกิจ

๔.๑.๕ ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการเชื่อมโยงโครงข่ายคมนาคมและระบบโลจิสติกส์ให้มีมาตรฐานเดียวกัน และสร้างความร่วมมือในการอำนวยความสะดวกทางการค้าระหว่างกันในภูมิภาคให้ง่ายและสะดวกมากที่สุด เช่น พิธีการศุลกากรร่วมกัน และการขนส่งสินค้าหลายรูปแบบ เป็นต้น

๔.๒ เพิ่มพื้นที่และเมืองเศรษฐกิจ สร้างศูนย์กลางเศรษฐกิจและนวัตกรรมแห่งใหม่ในส่วนภูมิภาคคู่ขนานกับการเติบโตของกรุงเทพฯ และปริมณฑล โดยยกระดับจังหวัดสำคัญของไทย ส่งเสริมการพัฒนาในเชิงพื้นที่ พัฒนาเศรษฐกิจควบคู่ไปกับการพัฒนาเมือง และสร้างเมืองเศรษฐกิจเฉพาะด้านเพื่อส่งเสริมการสร้างคลัสเตอร์ของเกษตร อุตสาหกรรม และบริการ ภายใต้ระบบนิเวศที่เอื้อต่อการสร้างนวัตกรรมซึ่งมีมหาวิทยาลัยแต่ละภูมิภาค สถาบันการศึกษาท้องถิ่น และทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมเป็นแรงขับเคลื่อน

๔.๒.๑ พัฒนาเขตเศรษฐกิจภาคตะวันออก ดังเช่น ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษตะวันออก (Eastern Economic Corridor: EEC) ให้มีความพร้อมทางโครงสร้างพื้นฐานที่จะทำให้ไทยเป็นศูนย์กลางทั้งทางบก ทางน้ำ และทางอากาศ รวมทั้งเป็นศูนย์กลางอุตสาหกรรมและนวัตกรรม พัฒนาเมืองและส่งเสริมการท่องเที่ยว

๔.๒.๒ พัฒนาเขตเศรษฐกิจตะวันตก เพื่อเชื่อมต่อการพัฒนาภาคตะวันออก และภาคอื่น ๆ ทั้งทางด้านการค้า การลงทุน และการท่องเที่ยว โดยคำนึงถึงการเสริมซึ่งกันและกันกับการพัฒนาเขตเศรษฐกิจของประเทศเพื่อนบ้าน

๔.๒.๓ ยกกระดับจังหวัดสำคัญเป็นเมืองเศรษฐกิจประจำภาค เพื่อเป็นศูนย์กลางเศรษฐกิจในแต่ละภาคที่เชื่อมต่อกับเมืองเศรษฐกิจอื่นและเศรษฐกิจประเทศเพื่อนบ้าน และกระจายศูนย์กลางการพัฒนาเศรษฐกิจไปสู่ภาคต่าง ๆ ของไทย

๔.๒.๔ สร้างเมืองเศรษฐกิจเฉพาะด้านโดยอาศัยความได้เปรียบที่แตกต่างกันของแต่ละจังหวัด ซึ่งช่วยส่งเสริมการพัฒนาคลัสเตอร์ของเกษตร อุตสาหกรรม และบริการ เช่น เมืองศูนย์กลางยางพารา (Rubber city) เมืองนวัตกรรมอาหาร (Food Innopolis) เมืองสมุนไพร เป็นต้น

๔.๒.๕ ส่งเสริมและพัฒนาเมืองสร้างสรรค์ เพื่อให้เมืองเป็นเครื่องมือในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ ดึงดูดการลงทุนใหม่ โดยการส่งเสริมให้เมืองเป็นเจ้าภาพจัดเทศกาลความคิดสร้างสรรค์ และวัฒนธรรมระดับสากล โดยให้ความสำคัญกับการใช้มหาวิทยาลัยในแต่ละภูมิภาค และสถาบันการศึกษาท้องถิ่น ขับเคลื่อนองค์ความรู้ด้านนวัตกรรม เพื่อให้เป็นศูนย์กลางเศรษฐกิจในแต่ละภาค

๔.๓ พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเทคโนโลยีสมัยใหม่ ความก้าวหน้าอย่างรวดเร็วของเทคโนโลยีทางด้านกายภาพ เทคโนโลยีดิจิทัล และเทคโนโลยีชีวภาพ ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของโลกอย่างลึกซึ้ง การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศจึงให้ความสำคัญกับการสร้างศักยภาพของคนและสังคมในการนำประโยชน์จากเทคโนโลยีดิจิทัลและข้อมูลมาใช้อย่างทั่วถึง รวมถึงการสร้างความพร้อมทางด้านโครงสร้างพื้นฐานเพื่อสนับสนุนการสร้างเทคโนโลยีและนวัตกรรม และการใช้พลังงานจากแหล่งที่มาที่ยั่งยืนอย่างเพียงพอสำหรับความต้องการใช้ที่จะเพิ่มมากขึ้นในอนาคต

๔.๓.๑ สนับสนุนให้เกิดระบบนิเวศในการร่วมสร้างงานวิจัยและนวัตกรรมจากภาคเอกชน มหาวิทยาลัย และหน่วยงานวิจัยหรือมหาวิทยาลัยชั้นนำของโลก เพื่อสร้างและถ่ายทอดเทคโนโลยีขั้นพื้นฐานและเทคโนโลยีขั้นสูง เช่น ปัญญาประดิษฐ์ หุ่นยนต์ บิ๊กดาต้า อินเทอร์เน็ตในทุกสิ่ง ความมั่นคงปลอดภัยทางไซเบอร์ เทคโนโลยีควอนตัม นาโนเทคโนโลยี เทคโนโลยีชีวภาพ วัสดุศาสตร์ เป็นต้น เพื่อการใช้ประโยชน์ในเชิงพาณิชย์ได้จริง ตอบสนองความต้องการของผู้ใช้ทั้งในภาครัฐและเอกชน

๔.๓.๒ สร้างระเบียงทางด่วนดิจิทัล (Digital super corridor) และเสริมสร้างความรู้และโอกาสในการเข้าถึงโครงข่ายบรอดแบนด์หลากหลายรูปแบบตามความเหมาะสมของพื้นที่ โดยมีรูปแบบการเชื่อมโยงด้านดิจิทัลที่เป็นมาตรฐานเดียวกันในระดับสากลทั้งภาครัฐและเอกชน รวมถึงการวางกรอบในการจัดการทรัพยากรคลื่นความถี่ให้เพียงพอรองรับบริการที่มีคุณภาพในราคาที่ประชาชนทั่วไปเข้าถึงได้ มีการสนับสนุนธุรกิจแบบแพลตฟอร์ม ที่ทำให้เกิดการสร้างงานบริการในโลกดิจิทัลใหม่ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของงานบริการและบริหารของภาครัฐและเอกชน และสร้างความมั่นคงในการเชื่อมโยงเครือข่ายดิจิทัลเชื่อมต่อกับโลก

๔.๓.๓ สนับสนุนและเร่งรัดการนำวิทยาศาสตร์ข้อมูล ปัญญาประดิษฐ์และหุ่นยนต์ และการออกแบบที่คำนึงถึงผู้ใช้เป็นศูนย์กลาง (Human-centered design) มาใช้ในภาคการผลิตและบริการ เพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขันมุ่งสู่ Intelligence for all เพื่อใช้ประโยชน์จากข้อมูลหลากหลายแหล่ง เช่น ข้อมูลเปิด ข้อมูลจากอินเทอร์เน็ตในทุกสิ่ง เป็นต้น ให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการเพิ่มศักยภาพคนในสังคมด้วยการเข้าถึงความรู้ เครื่องมือบนพื้นฐานของธรรมาภิบาลข้อมูล ซึ่งครอบคลุมความปลอดภัยไซเบอร์ ความมีจริยธรรม และการไม่ละเมิดสิทธิส่วนบุคคล

๔.๓.๔ เสริมสร้างความมั่นคงทางพลังงาน บริหารจัดการพลังงานอย่างบูรณาการทั้งระบบ และการสร้างโครงสร้างพื้นฐานที่รองรับการใช้พลังงานในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อสนับสนุนภาคการผลิต

บริการ และการขนส่ง รวมทั้งส่งเสริมการใช้พลังงานทางเลือก (Alternative energy) อย่างจริงจัง ในสัดส่วนที่มากขึ้น ตลอดจนพัฒนาระบบโครงข่ายไฟฟ้าอัจฉริยะ (Smart grid)

๔.๓.๕ สร้างและรวบรวมผู้ทรงความรู้ทั้งในและต่างประเทศ (Brainpool) ทางด้าน วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีทั้งในมหาวิทยาลัย และหน่วยงานวิจัยผ่านการสร้างแรงจูงใจต่าง ๆ เพื่อให้มีความพร้อมกับการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีขั้นสูงในอนาคต รวมทั้งการสร้างผลงานที่ช่วยให้ผู้ประกอบการ ทั้งภาครัฐและเอกชนสามารถนำไปพัฒนาต่อยอดในการสร้างความสามารถในการแข่งขันของประเทศ อย่างเต็มที่

๔.๔ รักษาและเสริมสร้างเสถียรภาพทางเศรษฐกิจมหภาค ดำเนินกรอบนโยบายการเงินและการคลังที่ยืดหยุ่นที่พร้อมรองรับความผันผวนทางเศรษฐกิจจากปัจจัยภายในและภายนอก และพัฒนา นโยบายให้สอดคล้องกับแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์โลกและการดำเนินธุรกิจในอนาคต เพื่อให้เศรษฐกิจไทยมีเสถียรภาพเหมาะสำหรับการดำเนินและลงทุนทางธุรกิจ เชื่อมโยงการค้าการลงทุน ของไทยกับต่างประเทศ เพื่อพัฒนาไปสู่การเป็นชาติการค้าในอนาคต และสนับสนุนการเข้าถึงบริการทางการเงินอย่างสมดุล

๔.๔.๑ สร้างภูมิคุ้มกันให้เศรษฐกิจไทยท่ามกลางความผันผวนของเศรษฐกิจโลก โดย สร้างความเข้มแข็งของเศรษฐกิจและการเงินชุมชน ขยายความร่วมมือทางการค้าและการลงทุนเพื่อเปิด ตลาดใหม่ที่มีศักยภาพ เพื่อร่วมมือกันในการพัฒนาจากการผลิตไปสู่ตลาดเพื่อส่งเสริมการเป็นชาติ การค้าอย่างครบวงจร

๔.๔.๒ รักษาความยั่งยืนทางการคลัง เพื่อสนับสนุนการเติบโตของเศรษฐกิจอย่างมั่นคง และยั่งยืน ด้วยการเพิ่มประสิทธิภาพการจัดสรรงบประมาณเชิงรุก เชิงยุทธศาสตร์ และเชิงพื้นที่

๔.๔.๓ เพิ่มประสิทธิภาพการจัดเก็บรายได้ภาครัฐ ขยายฐานภาษี และดำเนินการจัดเก็บ ภาษีรายการใหม่ให้ครอบคลุมบริบททางเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ตลอดจนเพิ่ม การจัดเก็บรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อสนับสนุนการเติบโตของท้องถิ่น

๔.๔.๔ รักษาเสถียรภาพการเงิน เพื่อสร้างภาวะแวดล้อมที่เอื้อต่อการลงทุนและ การดำเนินธุรกิจ โดยดูแลเสถียรภาพระบบการเงินและเสถียรภาพราคา โดยมีกรอบการดำเนินนโยบาย การเงินที่โปร่งใสและยืดหยุ่น ส่งเสริมให้กลไกตลาดการเงินทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ ภาครัฐและ เอกชนมีเครื่องมือพร้อมป้องกันความเสี่ยง และมีกลไกเชิงสถาบันในการดูแลเสถียรภาพระบบการเงินใน ภาพรวมได้อย่างครอบคลุม

๔.๔.๕ ส่งเสริมประสิทธิภาพของระบบการเงิน ส่งเสริมการแข่งขันระหว่างผู้ให้บริการ ทางการเงินด้านต่าง ๆ สร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการให้บริการทางการเงิน พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานกลางทางการเงิน ปรับปรุงกฎเกณฑ์ที่เป็นอุปสรรคต่อการสร้างนวัตกรรมใน ภาคการเงินและการประกอบธุรกิจของภาคเอกชน

๔.๕ สร้างพลวัตทางกฎหมาย เพิ่มพลวัตทางกฎหมายเพื่อสร้างกฎระเบียบที่เป็นธรรมและสร้างขีดความสามารถในการแข่งขัน โดยปรับปรุงกฎระเบียบให้อำนวยความสะดวกต่อการดำเนินธุรกิจและสนับสนุนการสร้างนวัตกรรม เพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขัน

๔.๕.๑ มีกฎระเบียบที่รักษาการแข่งขันที่เป็นธรรมให้ครอบคลุมทั้งธุรกิจทั่วไปและธุรกิจเฉพาะ มีองค์การบังคับใช้กฎหมายที่เป็นอิสระและมีประสิทธิภาพ

๔.๕.๒ ปรับปรุงกฎหมายและกฎระเบียบต่าง ๆ ให้ทันสมัย และเท่าทันกับการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี อาทิ การใช้ระบบนำร่องเพื่อทดลองสำหรับกฎระเบียบสำหรับเทคโนโลยีใหม่ ๆ (Sandbox) พัฒนากลไกคุ้มครองการลงทุน และการระงับข้อพิพาทระหว่างรัฐและเอกชน

๔.๕.๓ ผลักดันการเจรจาจัดทำความตกลงทางการค้าทั้งรูปแบบทวิภาคีและพหุภาคี และมีกรอบกฎหมายที่เอื้ออำนวยต่อการดำเนินธุรกิจ เช่น การจัดตั้งและฟื้นฟูธุรกิจได้อย่างสะดวก รวดเร็ว การอำนวยความสะดวกในการนำเข้าส่งออกสินค้าและบริการ กฎหมายล้มละลาย เป็นต้น เน้นการอำนวยความสะดวกในการประกอบธุรกิจในทางปฏิบัติมากกว่าการให้สิทธิประโยชน์ และมีกฎหมายที่ส่งเสริมการประกอบธุรกิจใหม่ ๆ รวมทั้งยกเลิกกฎหมายและกฎระเบียบที่ล้าสมัย

๔.๕.๔ เพิ่มประสิทธิภาพในการบังคับใช้กฎหมาย และปฏิบัติตามข้อตกลงระหว่างประเทศ รวมทั้งมีการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาที่เอื้อต่อการสร้างนวัตกรรม

๔.๕.๕ เร่งสร้างและพัฒนาบุคลากรด้านกฎหมายที่เท่าทันพลวัตการเปลี่ยนแปลงทางการค้าการลงทุนและการดำเนินธุรกิจ รวมทั้งเร่งสร้างบุคลากรให้มีทักษะและความรู้ด้านการค้า กฎหมาย และการเจรจาระหว่างประเทศเพื่อแก้ไขปัญหามาตรการกีดกันทางการค้า และสร้างอำนาจการต่อรองของไทยในเวทีความร่วมมือระหว่างประเทศ

ประเด็นที่ ๕ สร้างนักรบเศรษฐกิจยุคใหม่ สร้างและพัฒนาผู้ประกอบการยุคใหม่ ไม่ว่าจะเป็นผู้ประกอบการรายใหญ่ กลาง เล็ก วิสาหกิจเริ่มต้น วิสาหกิจชุมชน หรือวิสาหกิจเพื่อสังคม รวมทั้งเกษตรกร ให้เป็นนักรบเศรษฐกิจยุคใหม่ที่มีทักษะและจิตวิญญาณของการเป็นผู้ประกอบการที่มีความสามารถในการแข่งขันที่มีอัตลักษณ์ชัดเจน โดยมีนวัตกรรมใน ๓ ด้าน คือ นวัตกรรมในการสร้างโมเดลธุรกิจ นวัตกรรมในเชิงสินค้าและบริการ และนวัตกรรมในเชิงกระบวนการผลิตและบริการ พร้อมทั้งเป็นนักการค้าที่เข้มแข็งที่จะนำไปสู่การสนับสนุนการเป็นชาติการค้า มีความสามารถในการเข้าถึงตลาดทั้งในและต่างประเทศ เป็นผู้ประกอบการที่ “ผลิตเก่ง ขายเก่ง” หรือ “ซื้อเป็น ขายเป็น” บริการเป็นเลิศ สามารถขยายการค้าและการลงทุนไปต่างประเทศ รวมทั้งส่งเสริมให้ผู้ประกอบการมีธรรมาภิบาล

๕.๑ สร้างผู้ประกอบการอัจฉริยะ สร้างและพัฒนาผู้ประกอบการที่มีความสามารถในการสร้างและใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมตลอดกระบวนการการผลิตและบริการ การจัดการ และการตลาด สามารถบริหารจัดการธุรกิจและบริการได้อย่างมีประสิทธิภาพและโปร่งใส

๕.๑.๑ สร้างและพัฒนาทักษะ องค์กรความรู้รอบด้านที่จำเป็นต่อการประกอบธุรกิจในยุคใหม่ที่มีการแข่งขันสูง รวมทั้งทักษะในการวิเคราะห์และใช้ประโยชน์จากข้อมูลเพื่อการวางแผนธุรกิจ

และสามารถบริหารจัดการความเสี่ยงทางธุรกิจได้ ไปพร้อมกับการวางรากฐานการศึกษาทั้งในระบบและนอกระบบให้กับเยาวชนรุ่นใหม่ให้มีทักษะและจิตวิญญาณในการประกอบการ

๕.๑.๒ ส่งเสริมผู้ประกอบการในการสร้างนวัตกรรม เพื่อสร้างความแตกต่างของสินค้าและบริการ และนำไปสู่การพัฒนาต่อยอดด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่สนับสนุนการสร้างมูลค่าเพิ่มทางธุรกิจหรืออุตสาหกรรมอนาคต ตลอดจนการผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

๕.๑.๓ สร้างทักษะพื้นฐานที่จำเป็นและความถนัดที่แตกต่างและหลากหลาย (Multiliteracy) ของแรงงาน โดยเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีและธุรกิจรูปแบบใหม่ในอนาคต

๕.๑.๔ สนับสนุนผู้ประกอบการในการสร้างและพัฒนาสินค้าและบริการให้มีคุณภาพมาตรฐานสอดคล้องกับความต้องการของผู้บริโภคและสามารถเชื่อมโยงการผลิตกับผู้ประกอบการรายใหญ่ โดยสร้างระบบและกลไกที่ทำให้เกิดความเชื่อมโยงของห่วงโซ่มูลค่า เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการการผลิต การขนส่งและโลจิสติกส์ เพื่อลดต้นทุนและให้ผลผลิตออกสู่ตลาดอย่างสม่ำเสมอ

๕.๑.๕ ส่งเสริมการรวมกลุ่มให้เกิดคลัสเตอร์ที่เข้มแข็ง ผู้ประกอบการสามารถเกื้อหนุนและเชื่อมโยงกันทั้งในแนวตั้งและแนวนอน เพื่อเพิ่มอำนาจการต่อรองในตลาดที่สูงขึ้น และลดต้นทุนการผลิตลง โดยการพัฒนาความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านในกลุ่มของตน

๕.๒ สร้างโอกาสเข้าถึงบริการทางการเงิน ส่งเสริมการเข้าถึงบริการทางการเงินของผู้ประกอบการ

๕.๒.๑ จัดหาแหล่งเงินทุนและสนับสนุนให้มีช่องทางทางการเงินที่หลากหลายและน่าเชื่อถือ

๕.๒.๒ พัฒนาผลิตภัณฑ์ทางการเงินและการบริหารความเสี่ยง เพื่อตอบสนองความต้องการที่เหมาะสมกับแต่ละกลุ่ม

๕.๒.๓ ทุกภาคส่วนสามารถเข้าถึงบริการทางการเงินด้วยต้นทุนที่เหมาะสม โดยนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาช่วยเพิ่มความสะดวกในการเข้าถึงแหล่งเงินทุน

๕.๒.๔ พัฒนาระบบประเมินมูลค่าทรัพย์สินในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อใช้เป็นหลักประกันทางธุรกิจในการขอสินเชื่อของผู้ประกอบการ

๕.๒.๕ มีระบบการประเมินความน่าเชื่อถือทางเครดิต (Credit worthiness) และระบบการรู้จักลูกค้า (Know your customer: KYC) ที่สะดวกมากขึ้น โดยใช้ประโยชน์จากข้อมูลทั้งด้านการเงินและที่ไม่ใช่การเงิน เพื่อเป็นข้อมูลบ่งชี้สถานะและประวัติด้านเครดิตประกอบการพิจารณาของสถาบันการเงินหรือตลาดทุน

๕.๓ สร้างโอกาสเข้าถึงตลาด สนับสนุนและสร้างโอกาสให้ผู้ประกอบการสามารถเข้าสู่ตลาดทั้งในและต่างประเทศตามระดับศักยภาพการประกอบการ

๕.๓.๑ สนับสนุนผู้ประกอบการให้มีอัตลักษณ์และแบรนด์ที่เด่นชัด รวมทั้งพัฒนาบรรจุภัณฑ์สินค้าที่มีคุณภาพและมีความแตกต่าง เพื่อส่งเสริมการเข้าถึงตลาดต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในตลาดต่างประเทศ รวมทั้งแพลตฟอร์มในการแสดงผลงานของธุรกิจสร้างสรรค์

๕.๓.๒ ให้ความสำคัญกับการผลิตโดยใช้ตลาดนำที่คำนึงถึงความต้องการของตลาด โดยเฉพาะตลาดที่มีมูลค่าสูง

๕.๓.๓ สนับสนุนช่องทางการตลาดและการชำระเงินรูปแบบใหม่ โดยการสร้างตลาดออนไลน์ แอปพลิเคชันและช่องทางใหม่รองรับไลฟ์สไตล์ของคนในอนาคต เช่น ดิจิทัลแบงก์กิ้ง (Digital banking) กระเป๋าเงินดิจิทัล (Mobile wallet) ออนไลน์บุ๊กกิ้ง (Online booking) เป็นต้น

๕.๓.๔ สร้างโอกาสให้ผู้ประกอบการสามารถเข้าถึงตลาดจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐได้มากขึ้น

๕.๓.๕ พัฒนาศูนย์กระจายสินค้าที่มีมาตรฐานในทุกภูมิภาคของไทย และพัฒนานวัตกรรมการกระจายสินค้าโดยการพัฒนาระบบการให้ทันสมัยด้วยระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อรองรับการเติบโตของอุตสาหกรรมและธุรกิจในอนาคต

๕.๔ สร้างโอกาสเข้าถึงข้อมูล อนาคตของโลกไร้พรมแดนคือการแข่งขันบนฐานข้อมูล จึงต้องสร้างโอกาสให้ผู้ประกอบการสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารที่จำเป็นและเป็นข้อมูลที่ทันสมัยเพื่อการวางแผนธุรกิจ

๕.๔.๑ สร้างโอกาสให้ผู้ประกอบการสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีและบิ๊กดาต้าผ่านระบบออนไลน์ เพื่อต่อยอดพัฒนาธุรกิจเดิมและสร้างธุรกิจใหม่

๕.๔.๒ สร้างและพัฒนาศูนย์บริการข้อมูลผู้ประกอบการ เพื่อเป็นช่องทางหลักในการให้ข้อมูลและคำปรึกษาแก่ผู้ประกอบการ และเป็นแหล่งรวมที่ปรึกษาทางธุรกิจ

๕.๔.๓ พัฒนาระบบฐานข้อมูลและสร้างระบบเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างหน่วยงานภาครัฐให้มีมาตรฐานเดียวกัน รวมถึงฐานข้อมูลความรู้วิจัยและนวัตกรรม โดยเป็นข้อมูลที่มีความทันสมัย บูรณาการ และต่อเนื่อง เพื่อประโยชน์ในการสืบค้นต่อยอดในทุก ๆ ด้าน และการกำหนดนโยบายที่เหมาะสมต่อการพัฒนาผู้ประกอบการ

๕.๔.๔ สนับสนุนการสร้างและพัฒนาแพลตฟอร์มกลางทั้งในด้านการผลิต การบริหารจัดการ การตลาด ที่ผู้ประกอบการสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ร่วมกันในการวางแผนธุรกิจในอนาคต เพื่อลดต้นทุนของทั้งภาครัฐและเอกชน

๕.๔.๕ สนับสนุนให้เกิดพื้นที่ทำงานร่วม (Co-working space) สำหรับผู้ประกอบการ เพื่อลดต้นทุนและเป็นแหล่งแลกเปลี่ยนนวัตกรรมและเชื่อมต่อธุรกิจระหว่างกันอีกทางหนึ่ง

๕.๕ ปรับบทบาทและโอกาสการเข้าถึงบริการภาครัฐ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพธุรกิจ

๕.๕.๑ พัฒนาและบูรณาการกลไกภาครัฐ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการส่งเสริมและพัฒนาผู้ประกอบการ ให้สามารถแข่งขันได้อย่างยั่งยืน

๕.๕.๒ ยกกระตือรือร้นการอำนวยความสะดวกการให้บริการภาครัฐแก่ภาคธุรกิจ โดยเน้นประเด็นการเริ่มต้นธุรกิจ การขออนุญาตต่าง ๆ การจดทะเบียนทรัพย์สิน การได้รับสินเชื่อ การคุ้มครองผู้ลงทุน การชำระภาษี และการค้าระหว่างประเทศ

๕.๕.๓ พัฒนาระบบคุณภาพของชาติ ทั้งระบบมาตรฐานผลิตภัณฑ์ ระบบมาตรฐานวิทยาระบบทดสอบ และระบบรับรองคุณภาพ ให้มีประสิทธิภาพ รองรับภาคการผลิตและบริการ รวมทั้งการสร้างและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านมาตรฐาน เช่น ศูนย์ทดสอบกลางสำหรับสินค้าเกษตรและอุตสาหกรรม และศูนย์ตรวจรับรองคุณภาพมาตรฐานสินค้าและบริการในระดับสากล โดยให้ภาคเอกชนเข้ามามีบทบาทในการดำเนินการมากขึ้น

๕.๕.๔ สร้างระบบและศูนย์บ่มเพาะผู้ประกอบการให้มีความเป็นอัจฉริยะ โดยบูรณาการการทำงานร่วมกันระหว่างภาครัฐและเอกชน และพัฒนาศูนย์การเรียนรู้และให้คำปรึกษาทางด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรมของภาคการผลิตและบริการทั้งในระดับส่วนกลางและชุมชน รวมทั้งส่งเสริมการจัดการพัฒนาบุคลากรทางเทคโนโลยีขั้นสูงให้มีประสิทธิภาพและมีความคล่องตัวในการปฏิบัติงาน

๕.๕.๕ ส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้ประกอบการทำธุรกิจอย่างเกื้อหนุนกันระหว่างผู้ประกอบการที่มีขนาดและศักยภาพต่างกัน โดยมีระบบจูงใจให้เกิดการถ่ายทอดเทคโนโลยีและการพัฒนาร่วมกัน

โดยสรุป ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน มุ่งสู่เศรษฐกิจที่เน้นการสร้างมูลค่าและขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม ความหลากหลายทางชีวภาพ อัตลักษณ์ ทunesทางวัฒนธรรม และความคิดสร้างสรรค์ ควบคู่ไปกับการพัฒนาองค์ความรู้ วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และดิจิทัลในการเพิ่มผลิตภาพการผลิตและยกระดับภาคการผลิตและบริการ อันเสมือนเป็นการสร้างความเข้มแข็งและเหนียวมนฐานความสามารถของคนไทยและประเทศไทย โดยคำนึงถึงหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและการพัฒนาที่ยั่งยืน เพื่อเป็นการหยั่งรากผลแห่งการพัฒนาที่ “มั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน” อย่างไม่รู้จบ ภายใต้อิทธิพลของโลกและไทยซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลาและบางกรณีไม่อาจคาดการณได้ ในท้ายที่สุดแล้ว ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน คือการติดอาวุธแห่งศักยภาพพร้อมกับการเสริมเกราะป้องกันภัยในเวทีโลก ซึ่งจำเป็นต้องมีการประเมิน ทบทวน และปรับเปลี่ยนยุทธศาสตร์การพัฒนารูปแบบเป็นพลวัต เพื่อให้ไทยมีความสามารถในการแข่งขันที่แข็งแกร่งและโดดเด่นในระดับสากลอยู่ตลอดเวลา

ยุทธศาสตร์ชาติด้าน

การพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์

๑. บทนำ

การวางรากฐานการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาสังคมไทยให้เป็นสังคมที่มีความสุข และนำพาประเทศไปสู่การเป็นประเทศพัฒนาแล้วซึ่งเป็นเป้าหมายในอีก ๒๐ ปี ข้างหน้า โดยมุ่งเน้นการพัฒนาคนในทุกมิติและในทุกช่วงวัยให้เป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีศักยภาพสูง มีสุขภาพและคุณภาพชีวิตที่ดี มีความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ซึ่งเป็นสถาบันหลักที่มีความเข้มแข็งและเป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจ มีความสุขบนพื้นฐานของความพอเพียง มีความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน มีงานและรายได้ที่เพียงพอต่อการดำรงชีวิตในระดับดี อารมณ์ดี ใจกว้าง ซึ่งชนบทรอบนิคมประเพณี ศิลปวัฒนธรรมและความเป็นไทย ความเป็นพลเมือง มีระบบการเมืองที่มีเสถียรภาพและโปร่งใส มีการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่มีประสิทธิภาพอย่างยั่งยืน นำไปสู่การเป็นประเทศที่น่าอยู่ มีความสมานฉันท์ เป็นผู้นำด้านวิสาหกิจเพื่อสังคม และเป็นศูนย์กลางด้านการท่องเที่ยว การคมนาคมขนส่ง การค้า การลงทุน การศึกษา ศาสนา และการดูแลสุขภาพ

๒. เป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์

เพื่อให้ “คนไทยในอนาคต มีความพร้อมทั้งกาย ใจ สติปัญญา มีพัฒนาการที่รอบด้านและมีสุขภาพที่ดีในทุกช่วงวัย มีจิตสาธารณะ รับผิดชอบต่อสังคมและผู้อื่น มัธยัสถ์ อดออม โอบอ้อมอารี มีวินัย รักษาศีลธรรม และเป็นพลเมืองดีของชาติ มีหลักคิดที่ถูกต้อง มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ ๒๑ มีทักษะสื่อสารภาษาอังกฤษและภาษาที่ ๓ และอนุรักษ์ภาษาท้องถิ่น มีนิสัยรักการเรียนรู้และการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต สูการเป็นคนไทย ที่มีทักษะสูง เป็นนวัตกรรม นวัตกรรม ผู้ประกอบการ เกษตรกรยุคใหม่ และอื่น ๆ โดยมีสัมมาชีพตามความถนัดของตนเอง” โดยเน้นให้เป็นคนดี เก่ง และมีคุณภาพ ควบคู่กับการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต รวมทั้งการสร้างระบบนิเวศที่เอื้อต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ โดยมีเป้าหมายการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ๔ ด้าน ได้แก่

- **ใจ** มีจิตสาธารณะ รับผิดชอบต่อสังคมและผู้อื่น มัธยัสถ์ อดออม โอบอ้อมอารี มีวินัย ยึดมั่นในความซื่อสัตย์ รักษาศีลธรรม คุณธรรม และเป็นพลเมืองดีของชาติ มีจิตสำนึกของความเป็นไทย รู้จักการพึ่งตนเอง รักษาความเป็นไทย เข้าใจสังคมไทยและสังคมโลก ยอมรับความแตกต่าง มีความเคร่งครัด และปฏิบัติตามระเบียบและกฎหมายของสังคม

- **สติปัญญา** มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ ๒๑ มีทักษะสื่อสารภาษาอังกฤษและภาษาที่ ๓ และอนุรักษ์ภาษาท้องถิ่น มีทักษะชีวิต มีนิสัยรักการเรียนรู้และพัฒนาตนเองตลอดเวลา มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ และพึ่งตนเองได้ มีความรู้สามารถหลากหลายด้าน (well-rounded) และความรู้รอบตัวสูง

- **กาย** มีพัฒนาการที่ตีรอบด้านตั้งแต่อยู่ในครรภ์ มีสุขภาพะที่ดีในทุกช่วงวัย สุขภาพสมบูรณ์ แข็งแรง รักการออกกำลังกายและเล่นกีฬา ขจัดปัญหาเด็กปฐมวัยได้รับสารอาหารไม่เพียงพอและมีพัฒนาการไม่สมวัย

- **สภาพแวดล้อม** ครอบครัวไทย จะต้องมีความสามารถในการปกป้อง ค้ำครอง ดูแล อบรม บ่มเพาะ สั่งสอนเยาวชนในครอบครัว ไม่ยอมรับการทุจริตคอร์รัปชั่น ระบบนิเวศที่สนับสนุนครอบครัวในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ สภาพแวดล้อมที่สนับสนุนการเรียนรู้ และสังคมที่มีความสุข

๓. เป้าหมายตัวชี้วัด

๓.๑ ดัชนีการพัฒนาศักยภาพมนุษย์ (HDI) มีค่าคะแนนมากกว่า ๐.๙๐

๓.๒ Global Entrepreneurship Index อยู่ในเปอร์เซ็นต์ที่ ๗๐

๓.๓ SDG ๓ มีเปอร์เซ็นต์ที่สูงกว่า ๙๐

๓.๔ คะแนน PISA สูงกว่า ๕๐๐ คะแนน

๓.๕ ตัวชี้วัดที่ควรพัฒนาเพิ่มเติม ที่สะท้อนการพัฒนาเด็กและเยาวชนให้เป็นคนดี มีคุณธรรม จริยธรรม

๔. ประเด็นยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์

การบรรลุเป้าหมายดังกล่าวจำเป็นต้องมีแนวทางการพัฒนาเพื่อรองรับบริบททางประชากร เศรษฐกิจ และสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปโดยต้องมุ่งเน้นการพัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต ควบคู่กับการปฏิรูปที่สำคัญทั้งในส่วนของ**การปรับเปลี่ยนค่านิยมและวัฒนธรรม** เพื่อให้คนมีความดีอยู่ใน ‘วิถี’ การดำเนินชีวิตและมีจิตสำนึกร่วมในการสร้างสังคมที่น่าอยู่ และ**มีการปฏิรูปการเรียนรู้แบบพลิกโฉม** ในทุกระดับตั้งแต่ระดับปฐมวัยจนถึงการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยการพัฒนาระบบการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ ๒๑ มีการออกแบบระบบการเรียนรู้ใหม่ การเปลี่ยนบทบาทครู การเพิ่มประสิทธิภาพระบบบริหารจัดการศึกษา และการพัฒนาระบบการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้สามารถก้าวทันการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับตนเองได้อย่างต่อเนื่องแม้จะออกจากระบบการศึกษาแล้ว รวมถึง**ความตระหนักถึงพหุปัญญา (multiple intelligence) ของมนุษย์ที่หลากหลาย** และการพัฒนาและรักษากลุ่มผู้มีความสามารถพิเศษของพหุปัญญาแต่ละประเภท และ**การปฏิรูประบบเสริมสร้างความรอบรู้และจิตสำนึกทางสุขภาพ** เพื่อให้คนไทยมีศักยภาพในการจัดการสุขภาพที่ดีได้ด้วยตนเอง พร้อมกับการสร้าง**สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์** ทั้งการเสริมสร้างครอบครัวที่เข้มแข็งอบอุ่นซึ่งเป็นการวางรากฐานการส่งต่อเด็กและเยาวชนที่มีคุณภาพสู่การพัฒนาในช่วงอายุถัดไป โดยการส่งเสริมการเกิดที่มีคุณภาพ การสร้างครอบครัวที่เหมาะสมกับคนรุ่นใหม่ การส่งเสริมบทบาทในการมีส่วนร่วมพัฒนาคน การพัฒนาระบบฐานข้อมูลเพื่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่มีความเชื่อมโยงและบูรณาการข้อมูลด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ระหว่างกระทรวง/หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และ**การเสริมสร้างศักยภาพการกีฬาในการสร้างคุณค่าทาง**

สังคมและพัฒนาประเทศ ในการใช้กิจกรรมนันทนาการและกีฬาเป็นเครื่องมือในการเสริมสร้างสุขภาพของประชาชนอย่างครบวงจรและมีคุณภาพมาตรฐาน รวมถึงการพัฒนาทักษะด้านกีฬาสู่ความเป็นเลิศและกีฬาเพื่อการอาชีพ โดยมีแนวทางการพัฒนา ดังนี้

ประเด็นที่ ๑ การปรับเปลี่ยนค่านิยมและวัฒนธรรม (Transformation of Culture) มุ่งเน้นให้สถาบันทางสังคมร่วมปลูกฝังค่านิยมวัฒนธรรมที่พึงประสงค์ โดยบูรณาการร่วมระหว่าง “ครอบครัว ชุมชน ศาสนา การศึกษา และสื่อ” ในการหล่อหลอมคนไทยให้มีคุณธรรม จริยธรรม ในลักษณะที่เป็น ‘วิถี’ การดำเนินชีวิต ดังนี้

๑.๑ การปลูกฝังค่านิยมและวัฒนธรรมผ่านการเลี้ยงดูในครอบครัว โดยส่งเสริมให้ครอบครัวมีความอบอุ่น ดำเนินชีวิตโดยยึดมั่นในคุณธรรม จริยธรรม มัชยัสถ์ อุดม อื้อสัจย์ และแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีการจัดกิจกรรมที่ช่วยเสริมสร้างคุณลักษณะดังกล่าว รวมทั้งการพัฒนาพ่อแม่ให้เป็นแบบอย่างที่ดีในการดำเนินชีวิต

๑.๒ การบูรณาการเรื่องความซื่อสัตย์ วินัย คุณธรรม จริยธรรม ในการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา โดยให้สถานศึกษาสอดแทรกการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม และการมีจิตสาธารณะเข้าไปในทุกสาระวิชาและในทุกกิจกรรม รวมทั้งปรับสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาให้เอื้อต่อการมีคุณธรรม จริยธรรม และจิตสาธารณะ รวมถึงการรักษาขนบธรรมเนียมและประเพณีอันดีงาม

๑.๓ การสร้างความเข้มแข็งในสถาบันทางศาสนา เพื่อเผยแผ่หลักคำสอนที่ดีงามให้แก่ประชาชน โดยพัฒนา ผู้เผยแผ่ศาสนาให้ประพฤติปฏิบัติตัวเป็นแบบอย่างตาม คำสอนที่ถูกต้องของแต่ละศาสนา รวมทั้งมีการเผยแผ่หลักธรรมคำสอนทางศาสนาที่สอดคล้องกับการดำเนินชีวิตที่เข้าใจง่าย และสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง

๑.๔ การปลูกฝังค่านิยมและวัฒนธรรมโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน โดยการพัฒนาผู้นำชุมชนให้ เป็นต้นแบบของการมีคุณธรรมจริยธรรม การสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชนในการจัดกิจกรรม สาธารณประโยชน์ การจัดระเบียบสังคม และการนำเยาวชนเข้ามามีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม รวมถึงการลงโทษผู้ละเมิดบรรทัดฐานที่ดีทางสังคม

๑.๕ การสร้างค่านิยมและวัฒนธรรมที่พึงประสงค์จากภาคธุรกิจ โดยกระตุ้นให้ภาคธุรกิจมีการบริหารจัดการอย่างมีธรรมาภิบาล พัฒนาสร้างความรู้สึกรับผิดชอบต่อสังคมของคนทุกคนในบริษัท ทั้งพนักงานและลูกค้า ปรับเปลี่ยนทัศนคติการคำนวณผลตอบแทนให้คำนึงถึงต้นทุนทางสังคม ส่งเสริมการจัดกิจกรรมเพื่อตอบแทนสังคม รวมทั้งกระตุ้นให้เกิดการประกอบธุรกิจเพื่อสังคม เช่น วิสาหกิจเพื่อสังคม เป็นต้น

๑.๖ การใช้สื่อและสื่อสารมวลชนในการปลูกฝังค่านิยมและวัฒนธรรมของคนในสังคม โดยส่งเสริมให้สื่อและสื่อสารมวลชนปฏิบัติตามจรรยาบรรณสื่ออย่างเคร่งครัด การจัดเวลาและพื้นที่ออกอากาศให้แก่สื่อสร้างสรรค์ ในช่วงเวลาที่มีผู้ชมมากที่สุด รวมทั้งการส่งเสริมการใช้สื่อออนไลน์และเครือข่ายสังคมออนไลน์อย่างสร้างสรรค์ นำเสนอตัวอย่างของการมีคุณธรรม จริยธรรม และการมีจิตสาธารณะ เพื่อปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์

๑.๗ การส่งเสริมให้คนไทยมีจิตสาธารณะและมีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม โดยสร้างความตระหนักให้ประชาชนรู้จักหน้าที่ของตนเอง การตรงต่อเวลา การยอมรับความหลากหลาย เห็นคุณค่าและความสำคัญในการประกอบสัมมาอาชีพหรือมีงานทำ เน้นการพึ่งพาตนเอง และมีความรับผิดชอบต่อสังคมและต่อผู้อื่น และเป็นพลเมืองที่ดี และส่งเสริมให้มีวัฒนธรรมการทำงานเพื่อส่วนรวม สนับสนุนส่งเสริม เป้าหมายของประเทศและยุทธศาสตร์ชาติ

ประเด็นที่ ๒ การพัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต มุ่งเน้นการพัฒนาคนเชิงคุณภาพในทุกช่วงวัย ตั้งแต่ช่วงการตั้งครรภ์/ ปฐมวัย/ วัยเด็ก วัยรุ่น/ วัยเรียน วัยผู้ใหญ่/ วัยแรงงาน และวัยผู้สูงอายุ เพื่อสร้างทรัพยากรมนุษย์ที่มีศักยภาพ มีทักษะความรู้ เป็นคนดี มีวินัย เรียนรู้ได้ด้วยตนเองในทุกช่วงวัย มีความรอบรู้ทางการเงิน (Financial Literacy) มีความสามารถในการวางแผนชีวิตและการวางแผนทางการเงิน (Financial Planning) ที่เหมาะสมในแต่ละช่วงวัย และความสามารถในการดำรงชีวิตอย่างมีคุณค่า ดังนี้

๒.๑ ช่วงการตั้งครรภ์ / ปฐมวัย เน้นการเตรียมความพร้อมให้แก่พ่อแม่ก่อนการตั้งครรภ์ ส่งเสริมอนามัยแม่และเด็กตั้งแต่เริ่มตั้งครรภ์ ส่งเสริมการเกิดอย่างมีคุณภาพ สนับสนุนการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ การส่งเสริมการให้สารอาหารที่จำเป็นต่อสมองเด็ก และให้มีการลงทุนเพื่อการพัฒนาเด็กปฐมวัยให้มีพัฒนาการที่สมวัยในทุกด้าน

๒.๒ ช่วงวัยเรียน / วัยรุ่น ปลูกฝังความเป็นคนดี มีวินัย พัฒนาทักษะความสามารถการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับทักษะในศตวรรษที่ ๒๑ โดยเฉพาะทักษะด้านการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ ความสามารถในการแก้ปัญหาที่ซับซ้อน ความคิดสร้างสรรค์ ความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น ความยืดหยุ่นทางความคิด รวมถึงทักษะด้านภาษา ศิลปะ และความสามารถในการใช้เทคโนโลยี และได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพสอดคล้องกับความสามารถ ความถนัดและความสนใจ รวมถึงการวางพื้นฐานการเรียนรู้เพื่อการวางแผนชีวิตและวางแผนทางการเงินที่เหมาะสมในแต่ละช่วงวัยและนำไปปฏิบัติได้ ตลอดจนการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ที่เชื่อมต่อกับโลกการทำงาน รวมถึงทักษะอาชีพที่สอดคล้องกับความต้องการของประเทศ มีทักษะชีวิต สามารถอยู่ร่วมและทำงานกับผู้อื่นได้ภายใต้สังคมที่เป็นพหุวัฒนธรรม

๒.๓ ช่วงวัยแรงงาน ยกกระดับศักยภาพ ทักษะ และสมรรถนะแรงงานอย่างต่อเนื่องสอดคล้องกับความสามารถเฉพาะบุคคล และความต้องการของตลาดแรงงาน มีการทำงานตามหลักการทำงานที่มีคุณค่าเพื่อสร้างผลิตภาพเพิ่มให้กับประเทศ มีวัฒนธรรมการทำงานที่พึงประสงค์ มีความรู้ความเข้าใจ และมีทักษะทางการเงินเพื่อให้สามารถบริหารจัดการการเงินของตนเองและครอบครัว มีการวางแผนทางการเงินและมีการออม การรับผิดชอบต่อพ่อแม่ต่อครอบครัว มีการพัฒนาระบบการเรียนรู้ และการอำนวยความสะดวกด้านความรู้ (Knowledge facility) เพื่อพัฒนาความรู้ แรงงานฝีมือ ความชำนาญพิเศษ การเป็นผู้ประกอบการใหม่ และการพัฒนาต่อยอดความรู้ในการสร้างสรรค์งานใหม่ ๆ รวมทั้งมาตรการขยายอายุการทำงาน

๒.๔ ช่วงวัยผู้สูงอายุ ส่งเสริมให้ผู้สูงอายุเป็นพลังในการขับเคลื่อนประเทศ ส่งเสริมให้มีการทำงานหลังเกษียณ ผ่านการเสริมทักษะการดำรงชีวิต ทักษะอาชีพในการหารายได้ มีงานทำที่

เหมาะสมกับศักยภาพ มีการสร้างเสริมสุขภาพ ฟื้นฟูสุขภาพ การป้องกันโรคให้แก่ผู้สูงอายุ พร้อมกับจัดสภาพแวดล้อมให้เป็นมิตรกับผู้สูงอายุ และหลักประกันทางสังคมที่สอดคล้องกับความจำเป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิต การมีส่วนร่วมของผู้สูงอายุในสังคม เช่น การเป็นอาสาสมัคร (Social Productivity) ส่งเสริมสินค้าและบริการสำหรับผู้สูงอายุ (Silver Economy)

ประเด็นที่ ๓ การปฏิรูปการเรียนรู้แบบพลิกโฉม โดยการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ ๒๑ ที่มุ่งเน้นผู้เรียนให้มีทักษะการเรียนรู้และมีใจใฝ่เรียนรู้ตลอดเวลา มีการออกแบบกระบวนการเรียนรู้ใหม่ การเปลี่ยนบทบาทครู การเพิ่มประสิทธิภาพระบบบริหารจัดการศึกษา และการพัฒนาระบบการเรียนรู้ตลอดชีวิต การสร้างความตื่นตัวให้คนไทยตระหนักถึงบทบาท ความรับผิดชอบ และการวางตำแหน่งของประเทศไทยในภูมิภาคเอเชียอาคเนย์และประชาคมโลก การวางพื้นฐานระบบรองรับการเรียนรู้โดยใช้ดิจิทัลแพลตฟอร์ม และการสร้างระบบการศึกษาเพื่อเป็นเลิศทางวิชาการระดับนานาชาติ ดังนี้

๓.๑ การปรับเปลี่ยนระบบการเรียนรู้ให้เอื้อต่อการพัฒนาทักษะสำหรับศตวรรษที่ ๒๑ โดยออกแบบกระบวนการเรียนรู้ในทุกระดับชั้นอย่างเป็นระบบ ตั้งแต่ระดับปฐมวัยจนถึงอุดมศึกษา ที่มุ่งเน้นการใช้ฐานความรู้และระบบคิดในลักษณะสหวิทยาการ อาทิเช่น Science (ความรู้ทางวิทยาศาสตร์และการตั้งคำถาม) Technology (ความเข้าใจและความสามารถในการใช้เทคโนโลยี) Engineering (ความรู้ทางวิศวกรรมศาสตร์และการคิดเพื่อหาทางแก้ปัญหา) Art (ความรู้และทักษะทางศิลปะ) และ Mathematics (ความรู้ด้านคณิตศาสตร์และระบบคิดของเหตุผลและการหาความสัมพันธ์) การพัฒนาระบบการเรียนรู้เชิงบูรณาการที่เน้นการลงมือปฏิบัติ มีการสะท้อนความคิด/ ทบทวนไตร่ตรอง (Reflection) การสร้างผู้เรียนให้สามารถกำกับการเรียนรู้ของตนได้ (Self-directed learners) การหล่อหลอมทักษะการเรียนรู้และความคิดสร้างสรรค์ที่ผู้เรียนสามารถนำองค์ความรู้ไปใช้ในการสร้างรายได้หลายช่องทาง รวมทั้งการเรียนรู้ด้านวิชาชีพและทักษะชีวิต

๓.๒ การเปลี่ยนโฉมบทบาท ‘ครู’ ให้เป็นครูยุคใหม่ โดยปรับบทบาทจาก “ครูสอน” เป็น “โค้ช” หรือ “ผู้อำนวยการการเรียนรู้” ทำหน้าที่กระตุ้น สร้างแรงบันดาลใจ และนำวิธีเรียนรู้และวิธีจัดระเบียบการสร้างความรู้ ออกแบบกิจกรรมและสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียน และมีบทบาทเป็นนักวิจัยพัฒนากระบวนการเรียนรู้เพื่อผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน รวมทั้งปรับระบบการผลิตและพัฒนาครู ตั้งแต่การดึงดูด คัดสรร ผู้มีความสามารถสูงให้เข้ามาเป็นครูคุณภาพ มีระบบการพัฒนาศักยภาพและสมรรถนะครูอย่างต่อเนื่องครอบคลุมทั้งเงินเดือน เส้นทางสายอาชีพ การสนับสนุนสื่อการสอน และสร้างเครือข่ายพัฒนาครูให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน รวมถึงการพัฒนาครูที่มีความเชี่ยวชาญด้านการสอนมาเป็นผู้สร้างครุรุ่นใหม่ออย่างเป็นระบบ และวัดผลงานจากการพัฒนาผู้เรียนโดยตรง

๓.๓ การเพิ่มประสิทธิภาพระบบบริหารจัดการศึกษาในทุกระดับ ทุกประเภท จัดให้มีมาตรฐานขั้นต่ำของโรงเรียนในทุกระดับ จัดโครงสร้างการจัดการการศึกษาเพื่อสร้างความรับผิดชอบต่อผลลัพธ์และให้เอื้อต่อการเข้าถึงการศึกษาอย่างเสมอภาค ทั้งถึง และใช้ทรัพยากรได้อย่างมีประสิทธิภาพ การยกระดับสถาบันการศึกษาในสาขาที่มีความเชี่ยวชาญสู่ความเป็นเลิศ ปฏิรูปการคลังด้านการศึกษา เพื่อเพิ่มคุณภาพและประสิทธิภาพการจัดการศึกษาโดยการจัดสรรงบประมาณตรงสู่ผู้เรียน ส่งเสริมการมี

ส่วนร่วมจากภาคเอกชนในการจัดการศึกษา พัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาโดยแยกออกจากระบบการประเมินและการรับรองคุณภาพที่เน้นผลลัพธ์ที่ตัวผู้เรียน รวมทั้งมีการปฏิรูประบบการสอบที่นำไปสู่การวัดผลในเชิงทักษะที่จำเป็นสำหรับศตวรรษที่ ๒๑ มากกว่าการวัดระดับความรู้ ตลอดจนมีการวิจัยและใช้เทคโนโลยีในการสร้างและจัดการความรู้ในการจัดการเรียนการสอน การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพที่สอดคล้องกับบริบทพื้นที่

๓.๔ การพัฒนาระบบการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยเน้นการจัดระบบการศึกษาและระบบฝึกอบรมบนฐานสมรรถนะที่มีคุณภาพสูงและยืดหยุ่นผ่านการพัฒนากลไกต่าง ๆ อาทิ การพัฒนาการศึกษาออนไลน์แบบเปิด การพัฒนาระบบการเรียนรู้เกี่ยวกับทักษะการรู้ดิจิทัล การมีระบบเทียบโอนประสบการณ์ ระบบธนาคารหน่วยกิต (Credit Bank) มาตรการจูงใจให้คนเข้าสู่อุปกรณ์ Upskill/Reskill การให้สถานประกอบการเพิ่มผลิตภาพแรงงานผ่านการพัฒนาความสามารถทางวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง (Continuous Professional Development: CPD) ภายใต้กรอบคุณวุฒิวิชาชีพ นอกจากนี้ ต้องพัฒนาระบบการเรียนรู้ในชุมชนให้เข้าถึงความรู้ได้ทุกที่ ทุกเวลา ปรับปรุงแหล่งเรียนรู้ในชุมชนให้เป็นพื้นที่เรียนรู้เชิงสร้างสรรค์และมีชีวิต รวมถึงการเรียนรู้และทบทวนทักษะพื้นฐาน ได้แก่ การอ่านออกเขียนได้-คิดเลขเป็น (Basic Literacy) โดยระดมทรัพยากรจากภาคเอกชนและภาคประชาสังคม การพัฒนาทัศนคติและแรงบันดาลใจที่อยากเรียนรู้ การสร้างนิสัยใฝ่เรียนรู้ และให้ผู้เรียนได้ตระหนักถึงสิ่งที่เกิดขึ้นรอบตัว รวมทั้งนำความรู้ไปพัฒนาต่อยอดหรือประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตได้

๓.๕ การสร้างความตื่นตัวให้คนไทยตระหนักถึงบทบาท ความรับผิดชอบ และการวางตำแหน่งของประเทศไทยในภูมิภาคเอเชียอาคเนย์และประชาคมโลก บนพื้นฐานของความเข้าใจลุ่มลึก (critical understanding) ในประวัติศาสตร์ ประเพณี วัฒนธรรมของไทยและพัฒนาการของประเทศเพื่อนบ้าน เพิ่มการรับรู้ของคนไทยด้านพหุวัฒนธรรม การเห็นคุณค่าและมีความอดกลั้น (tolerance) ต่อความแตกต่างทางความเชื่อ ความคิด วิถีชีวิต ผ่านความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อนบ้าน การแลกเปลี่ยนเด็ก เยาวชน และนักเรียน (youth and student mobility) การฝังตัวและการทำงานระยะสั้นในประเทศเพื่อนบ้าน (youth attachment and internment) ในภูมิภาคเอเชียอาคเนย์

๓.๖ การวางพื้นฐานระบบรองรับการเรียนรู้โดยใช้ดิจิทัลแพลตฟอร์ม โดยเน้นการพัฒนาทักษะดิจิทัล ทักษะการคัดกรองความรู้ องค์กรความรู้ การใช้เทคโนโลยีผสมผสานกับคุณค่าของครูไปพร้อมกัน การพัฒนาสื่อการเรียนรู้ที่มีคุณภาพที่ประชาชนสามารถเข้าถึงทรัพยากรและใช้ประโยชน์จากระบบการเรียนรู้และพัฒนาตนเองผ่านเทคโนโลยีการเรียนรู้สมัยใหม่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

๓.๗ การสร้างระบบการศึกษาเพื่อเป็นเลิศทางวิชาการระดับนานาชาติ โดยเน้นการเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพสถาบันการศึกษาที่มีความเชี่ยวชาญและมีความโดดเด่นเฉพาะสาขาสู่ระดับนานาชาติ ในการให้บริการทางการศึกษา วิชาการ และการพัฒนาสมรรถนะแรงงาน ควบคู่กับการสร้างเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการและการแลกเปลี่ยนนักเรียน นักศึกษา และบุคลากรทางการศึกษาเพื่อสร้างความแข็งแกร่งทางวิชาการ เป็นศูนย์ฝึกอบรม และศูนย์ทดสอบสมรรถนะในระดับภูมิภาค

ประเด็นที่ ๔ การตระหนักถึงพหุปัญญา (multiple intelligence) ของมนุษย์ที่หลากหลาย อาทิ ภาษา (verbal-linguistic) ตรรกะและคณิตศาสตร์ (logic and mathematical) ด้านทัศนยะและมิติ (visual and spatial) ดนตรี (musical-rhythmic and harmonic) กีฬาและการเคลื่อนไหวของร่างกาย (bodily kinesthetic) การจัดการตนเอง (intrapersonal) มนุษยสัมพันธ์ (interpersonal) รวมถึงผู้มีความสามารถอันโดดเด่นด้านใดด้านหนึ่งหรือหลายด้าน โดยการพัฒนาและรักษากลุ่มผู้มีความสามารถพิเศษ (Talents) ของพหุปัญญาแต่ละประเภท การสร้างสภาพแวดล้อมและระบบสนับสนุนประชากรไทยมีอาชีพบนฐานพหุปัญญา การสร้างเสริมศักยภาพผู้มีความสามารถพิเศษให้สามารถต่อยอดการประกอบอาชีพได้อย่างมั่นคง ดังนี้

๔.๑ การพัฒนาและส่งเสริมพหุปัญญาผ่านครอบครัว ระบบสถานศึกษา สภาพแวดล้อม รวมทั้งสื่อ ตั้งแต่ระดับปฐมวัย เพื่อสร้างเด็กและเยาวชนไทยมีการพัฒนาที่สมดุล มีทางเลือกในการใช้ศักยภาพพหุปัญญาในการดำรงชีวิต เกิดอาชีพบนฐานพหุปัญญาที่สังคมยอมรับและเห็นความสำคัญ อาทิ นักกีฬา นักดนตรี ศิลปิน นักคิด นักเขียน รวมทั้งมีกลไกคัดกรองและส่งเสริมเด็กและเยาวชนที่มีความสามารถพิเศษ จัดโรงเรียน ระบบเสริมประสบการณ์ (enrichment) การมีส่วนร่วมของภาคเอกชน ตลอดจนสร้างมาตรการจูงใจ เพื่อพัฒนาผู้มีความสามารถพิเศษผลักดันให้ประเทศไทยมีบทบาทเด่นในประชาคมโลก ทั้งด้านกีฬา ภาษาและวรรณกรรม สุนทรียศิลป์ ตลอดจนการวิจัย

๔.๒ การสร้างเส้นทางอาชีพ สภาพแวดล้อมการทำงาน และระบบสนับสนุน (ecosystems) ที่เหมาะสมสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษผ่านกลไกต่าง ๆ อาทิ การจัดทำมีโครงสร้างพื้นฐาน/เครื่องมือการทำงานที่เหมาะสม การสร้างระบบเชื่อมโยงเครือข่ายวิจัยกับศูนย์ความเป็นเลิศที่มีอยู่ในปัจจุบันในรูปแบบการร่วมมือ (consortium) การมีกลไกการทำงานในลักษณะการรวมตัวของกลุ่มคนในหลายสาขาวิชา (Convergence) เพื่อรวมนักวิจัยและนักเทคโนโลยีชั้นนำให้สามารถต่อยอดงานวิจัยที่สามารถตอบโจทย์การพัฒนาประเทศ การสร้างความร่วมมือและเชื่อมต่อกับสถาบันวิจัยอื่น ๆ ทั่วโลก เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้นักวิจัยความสามารถสูงของไทย รวมถึงการเปิดพื้นที่ในการสร้างเสริมศักยภาพผู้มีความสามารถพิเศษให้สามารถต่อยอดการประกอบอาชีพได้อย่างมั่นคง

๔.๓ การดึงดูดกลุ่มผู้เชี่ยวชาญต่างชาติและคนไทยที่มีความสามารถในต่างประเทศ ให้มาช่วยสร้างและพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมให้กับประเทศ ทั้งในรูปแบบการทำงานชั่วคราวและถาวรตามความเหมาะสมของเป้าหมายการพัฒนาประเทศในช่วงระยะเวลาต่าง ๆ รวมถึงผู้มีความสามารถที่มีศักยภาพสูงด้านต่าง ๆ ลูกหลานชาวต่างชาติที่กำเนิดในประเทศไทยที่มีความสามารถพิเศษ และการรับเด็กและเยาวชนที่มีความสามารถพิเศษจากทั่วโลก และผู้เชี่ยวชาญที่มีศักยภาพหรือทักษะสูงในสาขาต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาประเทศ ควบคู่กับการรักษาและส่งเสริมผู้มีความสามารถพิเศษทั้งคนไทยหรือคนต่างชาติที่กำเนิดในประเทศไทยได้แสดงศักยภาพและใช้ความสามารถในการทำประโยชน์และสร้างชื่อเสียงให้แก่ประเทศ

ประเด็นที่ ๕ การเสริมสร้างให้คนไทยมีสุขภาวะที่ดี ครอบคลุมทั้งด้าน กาย ใจ สติปัญญา และสังคม มุ่งเน้นการเสริมสร้างการจัดการสุขภาวะในทุกรูปแบบ ที่นำไปสู่การมีศักยภาพในการจัดการสุขภาวะที่ดี

ได้ด้วยตนเอง พร้อมทั้งสนับสนุนให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการสร้างเสริมให้คนไทยมีสุขภาวะที่ดี และมี “ทักษะด้านสุขภาวะ” ที่เหมาะสม ดังนี้

๕.๑ การสร้างความรอบรู้ด้านสุขภาวะ โดยพัฒนาองค์ความรู้และการสื่อสารด้านสุขภาวะที่ถูกต้องและเชื่อถือได้ให้แก่ประชาชน พร้อมทั้งเฝ้าระวังและจัดการกับความรู้ด้านสุขภาวะที่ไม่ถูกต้อง จนเกิดเป็น “ทักษะทางปัญญาและสังคม” ที่เป็นการเพิ่มศักยภาพในการจัดการสุขภาวะตนเองของประชาชน อาทิ การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพของตนเองให้มีความเหมาะสม และการมีกิจกรรมทางกายที่เพียงพอในการดำรงชีวิต

๕.๒ การป้องกันและควบคุมปัจจัยเสี่ยงที่คุกคามสุขภาวะ โดยผลักดันการสร้างเสริมสุขภาวะในทุกนโยบาย (Health in All Policies) ที่ให้หน่วยงานทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการรับผิดชอบต่อสุขภาพของประชาชน เพื่อลดภัยคุกคามที่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาสุขภาวะคนไทย เช่น ยาสูบ เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ มลพิษทางสิ่งแวดล้อม อาหารที่ให้โทษต่อสุขภาพ อุบัติเหตุบนท้องถนน และกลุ่มโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง (Non-communicable diseases : NCDs) เป็นต้น

๕.๓ การสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการมีสุขภาวะที่ดี โดยส่งเสริมให้มีการจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่เป็นมิตรต่อสุขภาพและเอื้อต่อการมีกิจกรรมสำหรับยกระดับสุขภาวะของสังคม จัดทำมาตรการทางการเงินการคลังที่สนับสนุนสินค้าที่เป็นมิตรต่อสุขภาพ สนับสนุนการพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่ช่วยในการเสริมการมีสุขภาวะ รวมทั้งกำหนดให้มีการประเมินผลกระทบด้านสุขภาพโดยชุมชนและภาคประชาชนก่อนการดำเนินโครงการที่อาจกระทบต่อระดับสุขภาวะ

๕.๔ การพัฒนาระบบบริการสุขภาพที่ทันสมัยสนับสนุนการสร้างสุขภาวะที่ดี โดยนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมสมัยใหม่มาใช้ในการสร้างความเลิศทางด้านบริการทางการแพทย์และสุขภาพแบบครบวงจรและทันสมัย ที่รวมไปถึงการพัฒนาปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence) ในการให้คำปรึกษา วินิจฉัย และพยากรณ์การเกิดโรคล่วงหน้า การพัฒนาระบบการดูแลสุขภาพทางไกลให้มีความหลากหลาย เข้าถึงง่าย เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาคอขวดทางการแพทย์ที่มีความเชี่ยวชาญในพื้นที่ห่างไกล มีการเชื่อมโยงผลิตภัณฑ์เข้ากับอินเทอร์เน็ต (Internet of Things) ทางด้านสุขภาพ อาทิ การพัฒนาอุปกรณ์อัจฉริยะ (Smart devices) ในการวัดอัตราการเต้นชีพจรหัวใจและส่งข้อมูลให้แพทย์ทราบทันที และจัดให้มีระบบการเก็บข้อมูลสุขภาพของประชาชนตลอดช่วงชีวิตให้มีประสิทธิภาพ โดยอยู่บนพื้นฐานความยั่งยืนทางการคลัง รวมถึงการปฏิรูประบบการเก็บภาษีและรายจ่ายเพื่อให้บริการด้านสุขภาพ ตลอดจนการปฏิรูประบบหลักประกันสุขภาพในการสร้างสุขภาวะที่ดีให้กับประชาชนทุกช่วงวัยอย่างมีประสิทธิภาพ พอเพียง เป็นธรรม และยั่งยืน

๕.๕ การส่งเสริมให้ชุมชนเป็นฐานในการสร้างสุขภาวะที่ดีในทุกพื้นที่ โดยให้ชุมชนเป็นแหล่งบ่มเพาะจิตสำนึกการมีสุขภาพดีของประชาชน ผ่านการจัดการความรู้ด้านสุขภาพที่เป็นประโยชน์ และสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การสร้างสุขภาวะที่พึงประสงค์ระหว่างกัน โดยรัฐจะทำหน้าที่เป็นผู้อำนวยความสะดวกที่สำคัญในการอำนวยความสะดวกให้ชุมชนสามารถสร้างการมีสุขภาพดีของ

ตนเองได้ เช่น ให้ความรู้ สนับสนุนทรัพยากรที่จำเป็นในการจัดการสุขภาวะแก่ประชาชนในพื้นที่เป็นต้น เพื่อให้ชุมชนเป็นพื้นที่สำคัญในการจัดการสุขภาวะของแต่ละพื้นที่

ประเด็นที่ ๖ การสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ (eco-systems) มุ่งเน้นการสร้างคามอยู่ดีมีสุขของครอบครัวไทย การส่งเสริมบทบาทในการมีส่วนร่วมของภาครัฐ ภาคเอกชน ครอบครัวและชุมชนในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การปลูกฝังและพัฒนาทักษะนอกห้องเรียน และการพัฒนาระบบฐานข้อมูลเพื่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ดังนี้

๖.๑ การสร้างความอยู่ดีมีสุขของครอบครัวไทย เน้นการสร้างความรู้ในการวางแผนชีวิตและการสร้างครอบครัว ความรอบรู้ด้านการเงินและการวางแผนการเงิน การพัฒนาสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาครอบครัว ดังนี้

๖.๑.๑ การส่งเสริมการเกิดอย่างมีคุณภาพ มีพัฒนาการสมวัย พัฒนาทักษะชีวิตและการเรียนรู้ การทำงานและการดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพของประชากรแต่ละช่วงวัย โดยเริ่มจากการสร้างและพัฒนาบุตรที่มีคุณภาพ มุ่งเน้นการสร้างคามเข้าใจที่ถูกต้องให้กับกลุ่มคนก่อนก้าวมาเป็นพ่อแม่ ตั้งแต่การพัฒนาการเข้าถึงบริการสุขภาพ การส่งเสริมวางแผนครอบครัว การตรวจสอบความพร้อมในการสร้างครอบครัว การส่งเสริมอนามัยการเจริญพันธุ์ในกลุ่มแม่ เพื่อส่งเสริมการเกิดที่มีคุณภาพในกลุ่มประชากรวัยเจริญพันธุ์ทุกกลุ่มให้มีประชากรที่มีคุณภาพ

๖.๑.๒ การสร้างครอบครัวที่เหมาะสมกับโลกในศตวรรษที่ ๒๑ โดยส่งเสริมความรู้ในการวางแผนชีวิตที่เหมาะสมกับค่านิยมของคนรุ่นใหม่ มุ่งเน้นการให้ความรู้ผู้ที่จะมาเป็นพ่อแม่/ผู้ปกครองในเรื่องโภชนาการ วิธีการเลี้ยงดู วิธีการสื่อสาร และการจัดกิจกรรมที่เหมาะสม บนฐานความรู้ทางวิชาการตั้งแต่ช่วงตั้งครรภ์และถึงช่วงอายุต่าง ๆ ของการเลี้ยงดูบุตร รวมถึงขยายผลไปสู่การพัฒนาทั่วโลกในลักษณะของโรงเรียนพ่อแม่ในวงกว้าง เพื่อมีส่วนช่วยในการสร้างพัฒนาการวางพื้นฐานความคิด ทักษะอารมณ์ ทักษะสังคม ทักษะทางการเงิน และพัฒนาความเป็นคนดี มีความซื่อสัตย์ มีวินัย มีศีลธรรม คุณธรรม จริยธรรม มัธยัสถ์ อดออม มีความรับผิดชอบ และพึ่งพาตนเอง จัดให้มีสถานที่ บุคลากร และทรัพยากรที่จำเป็นในการให้คำปรึกษาในการเสริมพลังสายใยภายในครอบครัวและส่งเสริมและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในองค์กรปกครองท้องถิ่นทุกแห่ง โดยให้ทุกภาคส่วนในสังคมเข้ามามีส่วนร่วม เช่น ชมรมผู้สูงอายุ ชุมชน ผู้ประกอบการที่ไม่แสวงหากำไร เครือข่ายจิตอาสา เป็นต้น

๖.๑.๓ การพัฒนาสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการสร้างครอบครัวอบอุ่นเข้มแข็ง โดยเน้นการส่งเสริมการเกื้อกูลกันของคนทุกวัยในครอบครัวในการดูแลสมาชิกในครอบครัว การส่งเสริมนโยบายการสร้างคามสมดุลระหว่างชีวิตและการทำงานทั้งมาตรการส่งเสริมให้พ่อแม่ที่มีบุตรก่อนวัยเรียนและต้องทำงานในสถานประกอบการมีเวลาในการเลี้ยงดูบุตร มาตรการส่งเสริมและสนับสนุนให้ภาคเอกชนจัดสวัสดิการเกื้อกูลและเสริมพลังลูกจ้างได้มีเวลาในการดูแลบุตรก่อนวัยเรียนและ/หรือพ่อแม่ที่อยู่ในภาวะพึ่งพา มีมาตรการทางการเงินสนับสนุนผู้ประกอบการที่ลงทุนทางสังคม เพื่อผู้ประกอบการที่จัดบริการเชิงสังคมในการสนับสนุนครอบครัว การส่งเสริมสนับสนุนภาคเอกชน/สถานประกอบการจัดบริการที่

ส่งเสริมและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และสนับสนุนครอบครัวในการเลี้ยงดูบุตรและการดูแลผู้สูงอายุ เช่น สถานดูแลเด็กปฐมวัย สถานดูแลผู้สูงอายุรูปแบบต่าง ๆ เป็นต้น การสนับสนุนบทบาทของชุมชน/องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการเข้ามาเสริมสร้างความเข้มแข็งของครอบครัว โดยเฉพาะกลุ่มครอบครัวเปราะบาง อาทิ การมีระบบพี่เลี้ยงชุมชน มาตรการสนับสนุนการบริหารและพัฒนาเด็ก รวมทั้งปรับปรุงกฎหมาย กำหนดบทบาท และจัดสรรทรัพยากรให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการเสริมพลังครอบครัว ควบคู่กับการปฏิรูปสื่อให้มีบทบาทในเชิงสร้างสรรค์ในการให้ความรู้ต่อการพัฒนาและเสริมสร้างความเข้มแข็งครอบครัว

๖.๒ การส่งเสริมบทบาทการมีส่วนร่วมของภาครัฐ ภาคเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ครอบครัวและชุมชนในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เข้ามามีส่วนร่วมในการสร้างบรรทัดฐานที่ดีในสังคม การสร้างกระบวนการเรียนรู้และพัฒนาทักษะของประชากรให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงของโลกในอนาคต สร้างความตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาตนเองและการมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาและพัฒนาสังคม รวมทั้งสนับสนุนด้านวิชาการและสร้างนวัตกรรมที่สนับสนุนการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพคน

๖.๓ การปลูกฝังและพัฒนาทักษะนอกห้องเรียน โดยเน้นให้พ่อแม่มีวัฒนธรรมที่ปลูกฝังให้ลูกเพิ่มพูนทักษะการเรียนรู้ชีวิต ดนตรี กีฬา ศิลปะ รวมทั้งส่งเสริมให้ทุกภาคส่วน เปิดพื้นที่แห่งการเรียนรู้ และจัดกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลายและเหมาะสม เอื้อแก่ครอบครัวทุกลักษณะ รวมถึงจัดให้มีพื้นที่ในการจัดกิจกรรมสาธารณะให้เป็นศูนย์รวมแห่งการถ่ายทอดและแลกเปลี่ยนประสบการณ์การเรียนรู้ร่วมกัน อาทิ ศูนย์เยาวชน ศูนย์กีฬาและนันทนาการ ห้องสมุด พิพิธภัณฑ์ เพื่อส่งเสริมการใช้เวลาอย่างสร้างสรรค์และมีคุณภาพ ตลอดจนการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่มีคุณภาพและสามารถเข้าถึงได้ง่าย

๖.๔ การพัฒนาระบบฐานข้อมูลเพื่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ที่มีความเชื่อมโยงและบูรณาการข้อมูลด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ระหว่างกระทรวง/หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยการเชื่อมโยงข้อมูลรายบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา การพัฒนาตนเอง สุขภาพและการพัฒนาอาชีพในตลอดช่วงชีวิต (ตั้งแต่เกิดจนตาย) เพื่อเสริมและสร้างศักยภาพของการดำเนินงานการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามพันธกิจของแต่ละกระทรวงให้มีความเข้มแข็ง และตอบโจทย์ประเทศ เป็นฐานข้อมูลการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศไทยที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล สามารถประเมินจุดอ่อน จุดแข็ง และศักยภาพบุคคลของประเทศ นำไปสู่การตัดสินใจระดับนโยบายและปฏิบัติ เพื่อพัฒนาคนไทยอย่างมีทิศทางและสอดคล้องกับการพัฒนาประเทศไทยในอนาคต รวมถึงข้อมูลที่สนับสนุนการผลิตกำลังแรงงานที่มีทักษะตรงต่อความต้องการของตลาดงานในอนาคต และใช้ประกอบการตัดสินใจในการศึกษาต่อ ธนาคารคลังสมองเพื่อรวบรวมผู้สูงอายุที่มีความรู้ ประสบการณ์ และทักษะ เพื่อถ่ายทอดความรู้ ประสบการณ์ และทักษะ ให้เกิดประโยชน์ต่อประเทศชาติ

ประเด็นที่ ๗ การเสริมสร้างศักยภาพการกีฬาในการสร้างคุณค่าทางสังคมและพัฒนาประเทศ โดยมุ่งส่งเสริมการใช้กิจกรรมนันทนาการและกีฬาเป็นเครื่องมือในการเสริมสร้างสุขภาวะของประชาชนอย่างครบวงจรและมีคุณภาพมาตรฐาน การสร้างนิสัยรักกีฬาและมีน้ำใจเป็นนักกีฬา และการใช้กีฬาและ

นันทนาการในการพัฒนาจิตใจ สร้างความสามัคคีของคนในชาติ หล่อหลอมการเป็นพลเมืองดี พัฒนาคุณภาพชีวิต รวมทั้งการพัฒนาทักษะด้านกีฬาสู่ความเป็นเลิศและกีฬาเพื่อการอาชีพในระดับนานาชาติ ในการสร้างชื่อเสียงและเกียรติภูมิของประเทศชาติเพื่อรองรับอุตสาหกรรมกีฬา

๗.๑ การส่งเสริมการออกกำลังกาย และกีฬาขั้นพื้นฐานให้กลายเป็นวิถีชีวิต โดยส่งเสริมให้เด็ก เยาวชน ประชาชนทั่วไป บุคคลกลุ่มพิเศษ และผู้ด้อยโอกาส มีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการออกกำลังกาย การปฐมพยาบาลเบื้องต้น และการเล่นกีฬาบางชนิดที่มีความจำเป็นต่อทักษะในการดำรงชีวิต (ว่ายน้ำ ยิมนาสติก มวยไทย) รวมทั้งการมีอิสระในการประกอบกิจกรรมนันทนาการตามความถนัดหรือความสนใจเฉพาะบุคคล และปฏิบัติอย่างต่อเนื่องจนกลายเป็นวิถีชีวิต เพื่อพัฒนาจิตใจ สร้างความสัมพันธ์อันดี หล่อหลอมจิตวิญญาณและการเป็นพลเมืองดี

๗.๒ การส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมออกกำลังกาย กีฬาและนันทนาการ โดยเน้นการจัดกิจกรรมกีฬา สร้างโอกาสและสนับสนุนการมีส่วนร่วมในกิจกรรมกีฬาอย่างต่อเนื่อง การปลูกฝังให้มีคุณธรรมของความเป็นนักกีฬา มีระเบียบ วินัย รู้แพ้ รู้ชนะ รู้ภัย และรู้จักการขอโทษ รวมถึงการพัฒนาบุคลากรและโครงสร้างพื้นฐาน ด้านอุปกรณ์ สถานที่ และสิ่งอำนวยความสะดวกทางกีฬาและนันทนาการที่มีคุณภาพและมาตรฐานสอดคล้องกับความต้องการและเหมาะสมกับประชาชนทุกกลุ่ม ทุกเพศ ทุกวัย

๗.๓ การส่งเสริมการกีฬาเพื่อความเป็นเลิศและต่อยอดสู่ระดับอาชีพ โดยมุ่งการสร้างและพัฒนานักกีฬาของชาติ การเฟ้นหานักกีฬาที่มีความสามารถ สร้างพื้นที่และโอกาสในการแข่งขันแสดงศักยภาพ ด้านกีฬา นันทนาการ และวิทยาศาสตร์การกีฬา การส่งเสริมการจัดกีฬาระดับนานาชาติ และสร้างแรงบันดาลใจในการต่อยอดความสำเร็จจากความเป็นเลิศสู่การประกอบอาชีพและมีเส้นทางอาชีพที่มั่นคง ควบคู่กับส่งเสริมสนับสนุนงานวิจัยและนวัตกรรมด้านการกีฬา นันทนาการ และวิทยาศาสตร์การกีฬา การจัดการความรู้ และพัฒนาระบบฐานข้อมูล เพื่อนำมาใช้ส่งเสริมและสนับสนุนกีฬาเพื่อความเป็นเลิศ กีฬาเพื่อการอาชีพ และนันทนาการเชิงพาณิชย์

๗.๔ การพัฒนาบุคลากรด้านการกีฬาและนันทนาการเพื่อรองรับการเติบโตของอุตสาหกรรมกีฬา โดยมุ่งสร้างและพัฒนาบุคลากรด้านการกีฬาและนันทนาการทั้งครูหรือผู้สอนกีฬา ผู้ตัดสินกีฬา นักวิทยาศาสตร์การกีฬา ผู้บริหารการกีฬา อาสาสมัครกีฬา อย่างเป็นระบบและมีมาตรฐานสามารถถ่ายทอดความรู้ให้เด็ก เยาวชน ประชาชนทั่วไป บุคคลกลุ่มพิเศษ และผู้ด้อยโอกาส ได้อย่างถูกต้อง และสามารถต่อยอดศักยภาพในการพัฒนาเป็นบุคลากรทางการกีฬาและนันทนาการที่มีมาตรฐานของประเทศ รวมทั้งสนับสนุนและเสริมศักยภาพรองรับการเติบโตของอุตสาหกรรมกีฬาและนันทนาการและการพัฒนาให้เป็นศูนย์กลางการลงทุนและฐานการผลิตด้านอุตสาหกรรมกีฬาของภูมิภาคเอเชีย (Sport Hub) ควบคู่กับการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงกีฬาและนันทนาการ การสนับสนุนและส่งเสริมผลิตบุคลากรและการพัฒนานวัตกรรมที่สนับสนุนอุตสาหกรรมกีฬาและนันทนาการ ตลอดจนมีมาตรการส่งเสริมและสนับสนุนผู้ประกอบการกีฬาและนันทนาการ และธุรกิจที่เกี่ยวข้อง

ยุทธศาสตร์ชาติ

ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม

๑. บทนำ

ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม มุ่งตอบโจทย์การสร้างความเป็นธรรมและลดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ แสดงให้เห็นว่าในหลายทศวรรษที่ผ่านมา แม้ประเทศไทยจะประสบความสำเร็จในการพัฒนาประเทศให้ก้าวออกจากภาวะความยากจน แต่การกระจายทรัพยากรและความมั่งคั่งยังคงมีการกระจุกตัวอยู่มาก ซึ่งมีผลกระทบต่อเสถียรภาพทางเศรษฐกิจและความมั่นคงทางการเมือง การกระจายความเจริญทางเศรษฐกิจและสังคมเพื่อให้การเติบโตของประเทศเป็นการเติบโตที่ยั่งยืนโดยทุกคนได้รับประโยชน์อย่างทั่วถึงและเป็นธรรม จึงเป็นโจทย์สำคัญอย่างยิ่ง

ปัญหาความเหลื่อมล้ำที่สำคัญของประเทศอยู่ในภาคการเกษตรและชนบท อันเกิดจากการที่คนจนไม่สามารถเข้าถึงทรัพยากรที่ดินและความรู้ ไม่สามารถจัดการที่ดินให้เกิดผลตอบแทนที่คุ้มค่า และจัดการความเสี่ยงที่เกิดจากภัยธรรมชาติและตลาดได้ เกษตรกรส่วนใหญ่เสียเปรียบเมื่อเข้าสู่วงจรการทำธุรกิจการเกษตร เกิดภาวะหนี้สิน จึงเกิดปรากฏการณ์การอพยพแรงงานเข้าสู่ภาคอุตสาหกรรมและบริการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อมีการกระจุกตัวในเมืองใหญ่ไม่กี่เมือง ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างของครอบครัว การกำหนดให้ภาคการเกษตรและครัวเรือนเป็นกลุ่มเป้าหมายของการปรับโครงสร้างและพฤติกรรม และการกระจายศูนย์กลางความเจริญเพื่อให้เกิดการสร้างงานในพื้นที่ จะเป็นยุทธศาสตร์สำคัญของการพลิกฟื้นโครงสร้างทางสังคมควบคู่ไปกับการพัฒนาเศรษฐกิจ ที่สำคัญคือการส่งเสริมให้เกิดเมืองหลักให้มากขึ้นและมีการกระจายตัวในทุกภูมิภาคนี้ จะส่งผลให้ระบบเศรษฐกิจในภาพรวมมีพลังขับเคลื่อน และช่วยลดความเสี่ยงต่อเสถียรภาพทางเศรษฐกิจและความมั่นคงของประเทศด้วย

โจทย์ที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือ ในอีก ๒๐ ปีข้างหน้า โครงสร้างประชากรของไทยจะมีประชากรสูงอายุถึงราวร้อยละ ๓๐ ของประชากรทั้งหมด ประกอบกับการเปลี่ยนผ่านทางเทคโนโลยีและนวัตกรรม ซึ่งจะส่งผลต่อการเพิ่มศักยภาพทางเศรษฐกิจและการเพิ่มสิ่งอำนวยความสะดวกในการดำเนินชีวิตของคนไปพร้อม ๆ กับการนำเทคโนโลยีเข้ามาทดแทนการใช้แรงงานคน หากขาดการเตรียมความพร้อมรับมือกับสถานการณ์แนวโน้มดังกล่าว ประชากรวัยแรงงานอาจต้องเผชิญกับภาวะการว่างงานฉับพลันอันเกิดจากเทคโนโลยีที่เข้ามาทดแทนแรงงาน และมีกลุ่มผู้สูงอายุที่จะกลายเป็นคนจนใหม่เนื่องจากไม่ได้เตรียมการออมไว้ก่อนเกษียณอายุ และไม่สามารถมีรายได้หลังเกษียณ ซึ่งการทำงานของภาครัฐเพียงฝ่ายเดียวไม่อาจนำไปสู่การแก้ไขปัญหาทางสังคมนี้ได้ทั่วถึง

ดังนั้น ยุทธศาสตร์สำคัญคือ การดึงเอาพลังของภาคส่วนต่าง ๆ ทั้งภาคเอกชน ประชาสังคม ชุมชน ท้องถิ่น มาร่วมขับเคลื่อน โดยการสนับสนุนการรวมตัวของประชาชนในการร่วมคิดร่วมทำเพื่อส่วนรวม การกระจายอำนาจและความรับผิดชอบไปสู่กลไกบริหารราชการแผ่นดินในระดับท้องถิ่น การเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนในการจัดการตนเอง และการเตรียมความพร้อมของประชากรไทยทั้งในมิติสุขภาพ เศรษฐกิจ สังคม และสภาพแวดล้อมให้เป็นประชากรที่มีคุณภาพ สามารถพึ่งตนเองและทำประโยชน์แก่

ครอบครัว ชุมชน และสังคมให้นานที่สุด ขณะที่รัฐต้องให้หลักประกันการเข้าถึงบริการและสวัสดิการที่มีคุณภาพอย่างเป็นธรรมและทั่วถึง

๒. เป้าหมาย

เป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม มีดังนี้

เป้าหมายที่ ๑ สร้างความเป็นธรรม และลดความเหลื่อมล้ำในทุกมิติ

เป้าหมายที่ ๒ กระจายศูนย์กลางความเจริญทางเศรษฐกิจและสังคม เพิ่มโอกาสให้ทุกภาคส่วนเข้ามาเป็นกำลังของการพัฒนาประเทศในทุกระดับเพื่อความสมานฉันท์

เป้าหมายที่ ๓ เพิ่มขีดความสามารถของชุมชนท้องถิ่นในการพัฒนา การพึ่งตนเองและการจัดการตนเองเพื่อสร้างสังคมคุณภาพ

๓. ตัวชี้วัด

๓.๑ ความแตกต่างของรายได้ระหว่างประชากรร้อยละ ๑๐ ที่รวยที่สุดต่อประชากรร้อยละ ๑๐ ที่จนที่สุดไม่เกิน ๑๕ เท่า (ปัจจุบัน ๒๒ เท่า)¹

๓.๒ ดัชนีความก้าวหน้าของคน (Human Achievement Index) ทุกจังหวัดไม่ต่ำกว่า ๐.๖๐²

๓.๓ พัฒนาจังหวัดศูนย์กลางความเจริญทางเศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยี บนพื้นฐานศักยภาพทุนทรัพยากรและวัฒนธรรมที่แตกต่างกันของแต่ละพื้นที่ และการมีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางการพัฒนาของประชาชนในพื้นที่ ไม่น้อยกว่า ๑๕ จังหวัด

๓.๓ ดัชนีคุณภาพภาวะประชากรสูงอายุ ไม่ต่ำกว่า ร้อยละ ๗๐³

๔. ประเด็นยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม

ประเด็นที่ ๑ การลดความเหลื่อมล้ำ สร้างความเป็นธรรมในทุกมิติ (Closing the Gap)

๑.๑ ปรับโครงสร้างเศรษฐกิจฐานราก เพื่อพัฒนาการเกษตรให้เหมาะสมกับศักยภาพของเกษตรกรรมฐานทรัพยากร และบริบทของพื้นที่และชุมชนท้องถิ่น โดยเน้นระบบการจัดการตนเองของเกษตรกร และการมีกลไกเฉพาะในการขับเคลื่อนการปฏิรูปเศรษฐกิจฐานราก เพื่อให้เกษตรกรเข้าถึงฐานทรัพยากร การวิจัย ความรู้ ทั้งทางด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่อพัฒนาการผลิตและยกระดับเป็นผู้ประกอบการตลอดห่วงโซ่คุณค่า และเพิ่มช่องทางการตลาดและเชื่อมโยงการค้าด้วยเครือข่ายพันธมิตรและวิสาหกิจเพื่อสังคม กำหนดนโยบายและกติกาเพื่อเพิ่มโอกาสของเกษตรกรและให้ส่วนแบ่ง

¹ เทียบเท่าประเทศไทยมีค่าสัมประสิทธิ์การกระจายรายได้ (Gini) ไม่เกิน ๐.๓๖

² ดัชนี HAI ประกอบด้วยตัวชี้วัด ๘ ด้าน ได้แก่ ด้านสุขภาพ การศึกษา ชีวิตการทำงาน รายได้ ที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อม ชีวิตครอบครัวและชุมชน การคมนาคมและการสื่อสาร และการมีส่วนร่วม

³ ดัชนีย่อยประกอบด้วยตัวชี้วัดด้านการเตรียมตัวก่อนถึงวัยสูงอายุ การมีหลักประกันยามชราภาพของประชากรก่อนวัยสูงอายุ ทักษะติดต่อผู้สูงอายุ พฤติกรรมสุขภาพ การมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางเศรษฐกิจและสังคม สถานะการเงิน ที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อมระบบประกันสุขภาพ การอยู่อาศัยร่วมกับครอบครัว การจัดสรรงบประมาณและการดูแลผู้สูงอายุโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ตลาดระหว่างธุรกิจขนาดใหญ่และเกษตรกรรายย่อยอยู่ในระดับที่เหมาะสมและเป็นธรรม และสร้างกลไกปกป้องเศรษฐกิจชุมชน วิสาหกิจชุมชน และธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมจากธุรกิจขนาดใหญ่ข้ามชาติ เพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมบนฐานความหลากหลายทางชีวภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่น รวมถึงส่งเสริมการผลิตแปรรูปสินค้าให้มีเอกลักษณ์ และการจัดการในภาคบริการที่เชื่อมโยงกับฐานทรัพยากรของชุมชน เพื่อยกระดับเกษตรกรสู่การเป็นผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในภาคการเกษตร

๑.๒ ปฏิรูประบบภาษีและการคุ้มครองผู้บริโภค โดยกำหนดมาตรการเพื่อสร้างความเสมอภาคที่สำคัญ ได้แก่ การจัดเก็บภาษีการถือครองทรัพย์สินในลักษณะภาษีความมั่งคั่ง โดยเฉพาะภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างในอัตราก้าวหน้าตามมูลค่าของที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง โดยเน้นการเก็บจากผู้ถือครองที่ดินและสิ่งปลูกสร้างจำนวนมากและมีมูลค่าสูง รวมถึงการเก็บภาษีมรดก เพื่อลดการส่งต่อความมั่งคั่งของคนรวยในระดับบนและช่องว่างความเหลื่อมล้ำ การจัดเก็บภาษีกำไรจากการเพิ่มค่าของทรัพย์สิน การขยายฐานภาษีโดยให้ทุกคนโดยเฉพาะกลุ่มคนรายได้ปานกลางขึ้นไปเข้าสู่ระบบภาษี การปรับการลดหย่อนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาที่เอื้อประโยชน์ต่อผู้มีรายได้สูง การพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อเพิ่มความเสมอภาคในการจัดเก็บภาษีและพัฒนาระบบข้อมูลการทำธุรกรรมทางการเงินของประชาชน การจัดเก็บค่าธรรมเนียมหรือมาตรการอื่นแทนภาษีจากการทำธุรกรรมออนไลน์เพื่อลดการเลี่ยงภาษี และการกำหนดเป้าหมายการจัดเก็บภาษี และค่าธรรมเนียมเพื่อนำไปใช้ในการจัดบริการที่ชัดเจน ตลอดจนการคุ้มครองผู้บริโภค โดยเน้นการแก้ไขกฎหมายที่ไม่เป็นธรรม ปรับปรุงระบบและกลไกในการคุ้มครองผู้บริโภค สนับสนุนองค์กรของผู้บริโภคให้มีความเข้มแข็ง ป้องกันการละเมิดสิทธิผู้บริโภคและอำนวยความสะดวกแก่ผู้บริโภค และสนับสนุนการบริโภคอย่างยั่งยืน

๑.๓ กระจายการถือครองที่ดินและการเข้าถึงทรัพยากร โดยการจำกัดการถือครองที่ดินแบบผูกขาด แก้ไขปัญหาความขัดแย้งระหว่างเขตพื้นที่ป่าทับซ้อนพื้นที่ทำกินของประชาชน รับรองสิทธิชุมชนในการเข้าใช้ประโยชน์ที่ดิน พัฒนาระบบธนาकारที่ดิน กำหนดมาตรการเพื่อให้เกิดการใช้ประโยชน์ที่ดินที่มีกรรมสิทธิ์อย่างเป็นธรรมทั้งต่อผู้เช่าและผู้ให้เช่า และกระจายการถือครองที่ดินในขนาดที่เหมาะสมต่อการประกอบอาชีพเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมในการถือครองที่ดิน ปรับระบบเอกสารสิทธิ์เพื่อให้ผู้มีรายได้น้อยและไม่มีที่ดินเป็นกรรมสิทธิ์สามารถใช้เป็นหลักประกันกับสถาบันการเงินได้ รวมถึงการปรับปรุงกฎหมายที่ดิน กฎหมายป่าไม้ กฎหมายการใช้ประโยชน์ที่ดินสาธารณะเพื่อการประกอบอาชีพสำหรับประชาชน และกฎหมายเพื่อจำกัดสิทธิคนต่างด้าวในการถือครองหรือเช่าที่ดิน และการกำหนดมาตรการอื่นเพื่อกระจายการถือครองที่ดินและการใช้ประโยชน์ที่ดิน เพื่อให้ผู้มีรายได้น้อยเข้าถึงการใช้ประโยชน์ที่ดินได้อย่างเป็นธรรม และมีที่อยู่อาศัยที่มั่นคง

๑.๔ เพิ่มผลิตภาพและคุ้มครองแรงงานไทย ให้เป็นแรงงานฝีมือที่มีคุณภาพและความริเริ่มสร้างสรรค์ มีความปลอดภัยในการทำงาน โดยส่งเสริมการปรับทัศนคติของนายจ้างให้มองลูกจ้างเป็นสินทรัพย์ที่สามารถเพิ่มมูลค่าและคุณค่าให้กับธุรกิจได้ มิใช่เป็นเพียงต้นทุนการผลิต ออกกฎหมายเพื่อให้สถานประกอบการจัดโครงสร้างค่าจ้างตามความสามารถและประสบการณ์ ส่งเสริมการรวมตัวเป็นกลุ่มของแรงงานเพื่อปกป้องสิทธิและลดความเสียหายเปรียบ ส่งเสริมกลไกและระบบการออมและแหล่งเงินทุนเพื่อ

ผู้ใช้แรงงานในสถานประกอบการ รวมถึงการกำหนดให้มีคณะกรรมการนโยบายแรงงานแห่งชาติเพื่อดูแลแรงงานไทยตามมาตรฐานสากล ตลอดจนการพัฒนาด้านคุณภาพแรงงาน ทั้งในด้านทักษะฝีมือแรงงานและความสามารถด้านเทคโนโลยี ภาษาและการจัดการ เพื่อส่งเสริมให้แรงงานพัฒนาตนเองไปเป็นผู้ประกอบการได้ รวมถึงการพัฒนามาตรฐานคุณภาพการศึกษาและฝึกอบรมให้สอดคล้องกับมาตรฐานการประกอบวิชาชีพ

๑.๕ สร้างหลักประกันทางสังคมที่ครอบคลุมและเหมาะสมกับคนทุกช่วงวัย ทุกเพศภาวะ และทุกกลุ่ม เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในบริบทของสังคมสูงวัย รวมทั้งสร้างสภาพแวดล้อมทางกายภาพและทางสังคมที่เอื้อต่อการดำรงชีวิตและการมีส่วนร่วมเป็นพลังในสังคมสำหรับคนทุกกลุ่ม โดยเฉพาะผู้พิการและผู้สูงวัย โดยการเชื่อมโยงระบบข้อมูลสวัสดิการรายบุคคล และการพัฒนาระบบการให้บริการสวัสดิการที่เป็นความร่วมมือระหว่างรัฐบาล องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรชุมชน ธุรกิจ หรือองค์กรประชาสังคม เพื่อให้สามารถพัฒนาระบบสวัสดิการถ้วนหน้าได้อย่างมีประสิทธิภาพและควบคุมค่าใช้จ่ายไม่ให้เป็นภาระทางการคลังจนเกินไป ส่งเสริมและสร้างแรงจูงใจในการออมและการลงทุนระยะยาวเพื่อเพิ่มความสามารถในการพึ่งตนเองทางเศรษฐกิจของประชาชนทุกกลุ่มด้วยมาตรการทางภาษีและอื่น ๆ ตลอดจนส่งเสริมให้แรงงานทั้งในระบบและนอกระบบเข้าสู่ระบบประกันสังคมอย่างทั่วถึง

๑.๖ ลงทุนทางสังคมแบบมุ่งเป้าเพื่อช่วยเหลือกลุ่มคนยากจนและกลุ่มผู้ด้อยโอกาสโดยตรง โดยการจัดให้มีมาตรการพิเศษเพื่อให้สามารถระบุตัวกลุ่มเป้าหมายที่ต้องการความช่วยเหลือเป็นพิเศษ และให้ความคุ้มครองทางสังคมและสวัสดิการอย่างเฉพาะเจาะจงกลุ่มเป้าหมายผู้มีรายได้น้อย ยากจน และผู้ที่ถูกเลือกปฏิบัติซ้ำซ้อน โดยมีเป้าหมายการตัดขาดวงจรความยากจนไม่ให้ส่งต่อจากรุ่นพ่อแม่ไปสู่รุ่นลูกหลาน และช่วยเหลือกลุ่มคนที่เดือดร้อนที่สุด อาทิ การให้เงินสงเคราะห์บุตรหลานของคนจน การดูแลนักเรียนยากจนในพื้นที่ห่างไกลและผู้ที่มีความต้องการจำเป็นเป็นพิเศษให้ได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพ การเข้าถึงบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ การป้องกันการค้ามนุษย์ การป้องกันความรุนแรงด้วยเหตุแห่งเพศสถานะ รวมถึงความรุนแรงในครอบครัว การตั้งครรภ์ในวัยรุ่น การป้องกันยาเสพติดและสิ่งมอมเมาที่ใกล้ตัวเด็กกลุ่มเป้าหมาย การเพิ่มโอกาสการมีงานทำของกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ เป็นต้น

๑.๗ สร้างความเป็นธรรมในการเข้าถึงบริการสาธารณสุข และการศึกษา โดยเฉพาะสำหรับผู้มีรายได้น้อยและกลุ่มผู้ด้อยโอกาส โดยในด้านบริการสาธารณสุข เน้นการกระจายทรัพยากรและเพิ่มบุคลากรทางการแพทย์การพยาบาล ให้กระจายไปยังพื้นที่อำเภอ ตำบล เพื่อให้สามารถดูแลประชาชนได้อย่างทั่วถึง การพัฒนาระบบหลักประกันสุขภาพให้ครอบคลุมผู้มีรายได้น้อยทั้งหมด ให้ได้รับบริการที่ไม่มีความเหลื่อมล้ำในด้านคุณภาพ รวมทั้งระบบคุ้มครองการรักษาพยาบาลต่อการเจ็บป่วยที่สร้างภาระทางการเงินโดยไม่คาดคิดหรือเกินขีดความสามารถของผู้มีรายได้น้อย สนับสนุนส่งเสริมให้สังคมเข้ามามีส่วนร่วมในการสร้างเสริมสุขภาพ รวมถึงการพัฒนาสถานพยาบาลให้มีคุณภาพและมีสัดส่วนแพทย์ต่อประชากรตามมาตรฐานสากลในทุกพื้นที่ และส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการให้บริการสาธารณสุข ในด้านการศึกษาเน้นการสร้างโอกาสในการเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพที่เป็นมาตรฐานเสมอกัน โดยเฉพาะในพื้นที่ห่างไกลทุรกันดารและยากจนและกลุ่มเป้าหมายที่ต้องการการดูแลเป็น

พิเศษ การจัดให้มีมาตรการทางการคลังและกองทุนเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา การสนับสนุนกลไกความร่วมมือของภาคส่วนต่าง ๆ เพื่อพัฒนาการศึกษาในระดับจังหวัด การใช้เทคโนโลยีเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้และการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร ความรู้และนวัตกรรมของคนทุกกลุ่ม รวมถึงระบบการติดตามสนับสนุนและประเมินผลเพื่อสร้างหลักประกันสิทธิการได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพของประชาชน

๑.๘ สร้างความเป็นธรรมในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม เน้นการสร้างหลักประกันในการเข้าถึงความยุติธรรมอย่างเท่าเทียมกัน การพัฒนากองทุนเพื่อการประกันตัวของผู้มีรายได้น้อยในการต่อสู้คดี โดยปรับหลักเกณฑ์ทางกฎหมายเพื่อให้ทุกคนสามารถเข้าถึงได้และเพิ่มทางเลือกในการประกันตัวเพื่อให้ความเป็นธรรมแก่ผู้ต้องหาหรือจำเลยที่มีฐานะยากจน การพัฒนาระบบการให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายในการต่อสู้คดีให้มีคุณภาพมาตรฐานและเพียงพอ การให้หลักประกันสิทธิของผู้เสียหายและผู้ถูกกล่าวหาในการได้รับความช่วยเหลือจากรัฐอย่างเสมอภาคและเท่าเทียมกัน การลดเวลาและขั้นตอนในการพิจารณาคดีให้สั้นสุด การบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด เป็นธรรมและเสมอภาค รวมถึงการเพิ่มสัดส่วนเจ้าหน้าที่และผู้ตัดสินคดีในกระบวนการยุติธรรมที่เป็นสตรี และการมีมาตรการที่ละเอียดอ่อนสำหรับคดีความผิดเกี่ยวกับเพศและการจัดการคดีเกี่ยวกับกลุ่มที่มีความเปราะบางหรือถูกเลือกปฏิบัติซ้ำซ้อน ตลอดจนการพัฒนาวิธีพิจารณาคความแพ่งและคดีปกครองเพื่อเพิ่มโอกาสของประชาชนในการเข้าถึงความยุติธรรม ปรับปรุงระบบโทษปรับเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและความโปร่งใส และระบบการช่วยเหลือผู้พ้นโทษในการกลับสู่สังคม

ประเด็นที่ ๒ การกระจายศูนย์กลางความเจริญทางเศรษฐกิจ สังคมและเทคโนโลยี (Multiple Growth Poles)

๒.๑ กำหนดจังหวัดหลักที่จะเป็นศูนย์กลางความเจริญทางเศรษฐกิจ สังคมและเทคโนโลยี โดยคำนึงถึงสัดส่วนจำนวนประชากรของจังหวัดบริวาร (รวมประชากรในจังหวัดหลักและจังหวัดที่อยู่ในกลุ่มจังหวัดเดียวกันประมาณ ๔-๕ ล้านคนต่อกลุ่มจังหวัด) เพื่อให้สามารถดูแลการพัฒนาคุณภาพชีวิตประชากรได้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ กระจายโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยี คมนาคมและการสื่อสาร จัดทำผังเมืองและผังภาคเพื่อการจัดระบบคมนาคมและสาธารณูปโภค แหล่งงาน แหล่งน้ำ แหล่งพลังงาน และการใช้ที่ดิน ให้สามารถพึ่งตนเองและสามารถสร้างความมั่นคงทางอาหารและพลังงานได้ภายในกลุ่มจังหวัด รวมทั้งส่งเสริมให้จังหวัดหลักมีความสามารถในการบริหารจัดการและจัดการตนเองได้อย่างเป็นอิสระมากขึ้น เพื่อให้สามารถสร้างความแตกต่างบนฐานศักยภาพของทรัพยากรและความต้องการของประชาชนในพื้นที่ได้ และส่งเสริมการพัฒนาจังหวัดรองควบคู่ไปกับการพัฒนาจังหวัดหลัก โดยมีการกำหนดเป้าหมายและแผนงานที่ชัดเจน

๒.๒ กำหนดแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของแต่ละกลุ่มจังหวัดในมิติต่าง ๆ โดยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการกำหนดทิศทางการพัฒนาพื้นที่ของตนเอง และบูรณาการแผนให้มีความเชื่อมโยงสอดคล้องกันในทุกระดับเป็นแผนเดียวกัน ตั้งแต่ระดับ หมู่บ้าน ท้องถิ่น อำเภอ จังหวัด จนถึงกลุ่มจังหวัด เน้นการกระจายแหล่งอุตสาหกรรมในท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมการสร้างงานในพื้นที่ และการพัฒนาภาคบริการที่คนในพื้นที่ สามารถเป็นผู้ประกอบการ และสามารถกระจายรายได้ให้เกิดความเป็นธรรมได้มากที่สุด ให้ความสำคัญกับการสร้าง “คุณค่า” และ “มูลค่า” ทางเศรษฐกิจ จากศักยภาพของฐานทรัพยากรของแต่ละ

ละพื้นที่ ทั้งทรัพยากรธรรมชาติ ทุนทางวัฒนธรรมและทุนทางสังคม การสร้างการมีส่วนร่วมของคนในพื้นที่และผู้ประกอบการในการสืบค้น นำมาปรับใช้และยกระดับการใช้ทรัพยากรนั้นอย่างยั่งยืน

๒.๓ จัดระบบเมืองที่เอื้อต่อการสร้างชีวิตและสังคมที่มีคุณภาพและปลอดภัย ให้สามารถตอบสนองต่อสังคมสูงวัยและแนวโน้มของการขยายตัวของเมืองในอนาคต โดยพัฒนาระบบผังเมืองของประเทศและผังเมืองระดับพื้นที่ พัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการบริหารจัดการเมืองและการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกให้เป็นเมืองอัจฉริยะ ปลอดภัย สะดวกสำหรับคนทุกกลุ่มอย่างทั่วถึง และเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพและโอกาสของเมืองด้วยการมีส่วนร่วมและการลงทุนของภาคเอกชน ชุมชน และภาคประชาสังคม รวมทั้งส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้รับผิดชอบหลักในการดูแลคุณภาพสิ่งแวดล้อมและคุณภาพชีวิตของคนในเมือง ตลอดจนลดความเหลื่อมล้ำระหว่างกลุ่มประชากรที่อาศัยในเขตเมือง

๒.๔ ปรับโครงสร้างและแก้ไขกฎหมายระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน เพื่อวางระบบและกลไกการบริหารงานในระดับภาค/กลุ่มจังหวัดเพื่อรับผิดชอบการบริหารงานในระดับภาค/กลุ่มจังหวัดที่เชื่อมโยงและอยู่ภายใต้ความเป็นรัฐเดี่ยว การจัดระบบงบประมาณเพื่อสนับสนุนการขับเคลื่อนการพัฒนาในระดับกลุ่มจังหวัดและระดับภาค ปรับโครงสร้างและปรับปรุงกฎหมายเพื่อจัดความสัมพันธ์ระหว่างราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่นให้เอื้อต่อการเพิ่มอำนาจให้ประชาชนในการตัดสินใจเกี่ยวกับทิศทางการพัฒนาพื้นที่และการกำกับติดตามเพื่อสร้างธรรมาภิบาลในการทำงานของภาครัฐ ตลอดจนการปรับปรุงกฎหมายเพื่อพัฒนาระบบการปกครองท้องถิ่น และเพิ่มความเป็นอิสระทางการคลังของท้องถิ่น และการเปิดพื้นที่และโอกาสการมีส่วนร่วมอย่างกว้างขวางของภาคส่วนต่าง ๆ ได้แก่ ภาคเอกชน ภาคประชาชน และภาควิชาการในการกำหนดยุทธศาสตร์จังหวัด/กลุ่มจังหวัด

๒.๕ สนับสนุนการพัฒนาพื้นที่บนฐานข้อมูลความรู้ เทคโนโลยีและนวัตกรรม โดยพัฒนาระบบฐานข้อมูลมิติต่าง ๆ ของพื้นที่ที่มีความถูกต้องแม่นยำ การเปิดเผยข้อมูลสำคัญที่จะเอื้อให้ประชาชนและภาคส่วนต่าง ๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผน การตัดสินใจและการตรวจสอบการดำเนินงานของภาครัฐและฝ่ายการเมืองได้ การจัดตั้งกองทุนวิจัยเพื่อพัฒนาพื้นที่เพื่อสนับสนุนการสร้างองค์ความรู้ เทคโนโลยีและนวัตกรรมที่สอดคล้องกับความต้องการของพื้นที่ รวมถึงการสนับสนุนการพัฒนาเทคโนโลยี การส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น การขยายเครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อให้ชุมชนสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร ความรู้ต่าง ๆ การจัดการความรู้และการนำความรู้ไปใช้เพื่อพัฒนาพื้นที่ ตลอดจนการเพิ่มบทบาทของสถาบันการศึกษาและภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อร่วมพัฒนาพื้นที่และชุมชนท้องถิ่น

๒.๖ การพัฒนากำลังแรงงานในพื้นที่ โดยการวางแผนกำลังคนที่สอดคล้องกับแผนการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของกลุ่มจังหวัด และการพัฒนาทักษะอาชีพที่สอดคล้องกับบริบทของเมืองทั้งในปัจจุบันและอนาคต เน้นการส่งเสริมการยกระดับทักษะของผู้ประกอบการ และกลุ่มวิสาหกิจในพื้นที่ทั้งในด้านภาษา การบริหารธุรกิจ การจัดการห่วงโซ่คุณค่าและตลาด การเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร เทคโนโลยีและนวัตกรรม รวมถึงการพัฒนาระบบที่มีประสิทธิภาพในการเชื่อมโยงความต้องการของกำลังแรงงานในพื้นที่กับระบบการผลิตกำลังคนในสายอาชีพ

ประเด็นที่ ๓ การเสริมสร้างพลังทางสังคมเพื่อเตรียมการรองรับสังคมสูงวัย (Synergy Mobilization for Aging Society)

๓.๑ สร้างสังคมเข้มแข็งที่แบ่งปัน ไม่ทอดทิ้งกัน และมีคุณธรรม โดยสนับสนุนการรวมตัว และดึงพลังของภาคส่วนต่าง ๆ โดยเฉพาะการเชื่อมพลังของคนสามวัย คือเยาวชนคนรุ่นใหม่ คนวัยทำงาน และผู้สูงอายุ ให้มาเป็นกำลังของการพัฒนาเพื่อส่วนรวม โดยการสร้างเวทีกลางเป็นพื้นที่สาธารณะ เพื่อปรึกษาหารือปัญหาสาธารณะของพื้นที่ ตั้งแต่ระดับชุมชน ท้องถิ่น อำเภอจนถึงระดับจังหวัด การสร้างผู้นำการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและสร้างกลไกการทำงานร่วมกันของภาคส่วนต่าง ๆ การสนับสนุนกิจกรรมของสภาเด็กและเยาวชนในจังหวัดต่าง ๆ เพื่อฝึกทักษะเด็กให้เป็นผู้นำรุ่นใหม่ในอนาคต ตลอดจนสนับสนุนระบบวิสาหกิจเพื่อสังคม การดำเนินงานของภาคประชาสังคม การสร้างเครือข่ายในพื้นที่ รวมถึงการสร้างชุมชนเสมือนบนเครือข่ายสื่อ ให้เป็นเครือข่ายเรียนรู้ร่วมกันทางสังคมที่ร่วมทำสิ่งที่สร้างสรรค์ และการยกย่องให้คุณค่ากับการทำประโยชน์ร่วมกันเพื่อส่วนรวม

๓.๒ เตรียมการรองรับสังคมสูงวัย โดยส่งเสริมการเตรียมความพร้อมในทุกมิติ ทั้งมิติเศรษฐกิจ สังคม สุขภาพ และสภาพแวดล้อม โดยเฉพาะการออมและการลงทุนระยะยาวของคนตั้งแต่ก่อนเกษียณอายุ พัฒนาระบบและกลไกเพื่อสนับสนุนการปรับตัวของกำลังแรงงานโดยเฉพาะในกลุ่มอายุ ๔๐ ปีขึ้นไป ให้สามารถปรับเปลี่ยนอาชีพให้เหมาะสมในยามสูงอายุ อาทิ การปรับตัวสู่การทำกรเกษตรแบบพอเพียงหรือการเป็นผู้ประกอบการอิสระที่มีงานและรายได้เพียงพอแก่การดำรงชีพ อันจะเป็นการยืดเวลาและเพิ่มโอกาสในการทำงานในยามสูงอายุเพื่อสร้างหลักประกันทางรายได้ให้แก่ตนเองได้นานขึ้น โดยรัฐมีมาตรการสนับสนุนทั้งด้านทุน เทคโนโลยี การจัดหาที่ดิน และการบริหารจัดการ รวมถึงสร้างแรงจูงใจให้ภาคเอกชนหรือสถานประกอบการร่วมลงทุนในการเตรียมความพร้อมของแรงงานก่อนวัยเกษียณ การจ้างงานผู้สูงอายุให้เหมาะสมกับวัยวุฒิ ประสบการณ์และสมรรถนะ ตลอดจนส่งเสริมการสร้างสรรคเทคโนโลยีและนวัตกรรมสำหรับการส่งเสริมและฟื้นฟูศักยภาพผู้สูงอายุ ส่งเสริมให้ผู้สูงอายุมีกิจกรรมทำต่อเนื่องทั้งในเชิงเศรษฐกิจ สังคม และสุขภาพ รวมทั้งคงไว้ซึ่งบทบาทในการขับเคลื่อนการพัฒนาสังคม โดยส่งเสริมและสร้างแรงจูงใจให้ทุกภาคส่วนมี ส่งเสริมการถ่ายทอดภูมิปัญญาและประสบการณ์ และร่วมสร้างสังคมที่ไม่ทอดทิ้งกัน เพื่อเพิ่มคุณค่าของผู้สูงอายุ

๓.๓ สนับสนุนการจัดตั้งกองทุนที่มีการระดมทุนร่วมระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน ภาควิชาการ ภาคประชาสังคมและภาคประชาชน เพื่อเป็นเครื่องมือสนับสนุนการทำงานของภาคส่วนต่าง ๆ ที่มีจิตอาสาทำงานร่วมกับภาครัฐในการสร้างสรรค์ความมั่นคง มั่งคั่งและยั่งยืน สนับสนุนการจัดตั้งองค์กรภาคประชาสังคมและองค์กรชุมชนในรูปแบบนิติบุคคลเพื่อดำเนินกิจกรรมสร้างสรรค์ประโยชน์สาธารณะต่าง ๆ และสามารถรับงบประมาณจากภาครัฐได้ รวมทั้งการปรับปรุงระเบียบการใช้งบประมาณและจัดซื้อจัดจ้างของภาครัฐเพื่อเอื้อให้สามารถสนับสนุนความริเริ่มที่สร้างสรรค์ของภาคส่วนต่าง ๆ ที่ไม่ใช่ข้าราชการหรือพนักงานของรัฐ ตลอดจนส่งเสริมการตรวจสอบที่ยืดหยุ่นและคำนึงถึงผลลัพธ์เป็นหลัก

๓.๔ ส่งเสริมความเสมอภาคทางเพศและบทบาทของสตรีในการสร้างสรรค์สังคม โดยปรับเปลี่ยนทัศนคติและบทบาทเพศ เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจและการยอมรับของสังคมต่อเรื่องเพศ

สภาพและความเสมอภาคทางเพศ ส่งเสริมให้ทุกเพศมีส่วนร่วมรับผิดชอบครอบครัวและร่วมกันพัฒนาสังคม ส่งเสริมความเข้มแข็งของสถาบันครอบครัว พัฒนาระบบสวัสดิการทางสังคมในสถานประกอบการเพื่อให้ทั้งชายและหญิงสามารถดูแลครอบครัวได้อย่างสมดุลกับการทำงาน เพื่อส่งเสริมการสร้างประชากรรุ่นใหม่บนรากฐานของครอบครัวที่มีคุณภาพ เพิ่มโอกาสของสตรีในการทำงานเชิงเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่อง ตลอดจนเพิ่มศักยภาพความรู้ความสามารถและภาวะผู้นำของสตรีเพื่อให้สามารถมีบทบาทในทางการเมืองและการบริหารทั้งในระดับสากล ระดับชาติและในระดับท้องถิ่นได้อย่างเหมาะสมและกว้างขวาง

๓.๕ สนับสนุนการพัฒนาบนฐานทุนทางสังคมและวัฒนธรรมของกลุ่มชน ภายใต้บริบทของสังคมที่มีความหลากหลายมากขึ้นทั้งทางชาติพันธุ์ ศาสนา และวิถีชีวิตทางวัฒนธรรมโดยไม่เลือกปฏิบัติในทุกรูปแบบ ส่งเสริมความตระหนักในสิทธิมนุษยชน สร้างความเท่าเทียมกันในเรื่องสิทธิและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ในกลุ่มชาติพันธุ์ ให้ความสำคัญกับองค์ความรู้และภูมิปัญญาของกลุ่มชน (ชนเผ่า) สร้างความภาคภูมิใจในรากเหง้าของคนในท้องถิ่น สร้างความเข้าใจและจุดร่วมบนความแตกต่างอย่างสร้างสรรค์ ภายใต้ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของชาติไทย และส่งเสริมบทบาทของสถาบันการศึกษาในการช่วยยกระดับคุณค่าที่หลากหลายเหล่านั้นให้เป็นมูลค่าทางเศรษฐกิจที่สร้างสรรค์เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากได้ รวมถึงเชื่อมโยงการสานสร้างความร่วมมือและความสัมพันธ์อันดีกับประเทศเพื่อนบ้านบนรากฐานมรดกทางวัฒนธรรมที่มีร่วมกันกับประเทศไทย

๓.๖ สนับสนุนการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศและสื่อสร้างสรรค์ เพื่อรองรับสังคมยุคดิจิทัล โดยสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและดิจิทัลเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานและความโปร่งใสของภาครัฐ พัฒนาระบบโครงสร้างเครือข่ายด้านข้อมูลเพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องทันสมัยได้อย่างรวดเร็ว เพื่อเพิ่มอำนาจในการตรวจสอบให้กับภาคประชาสังคมและภาคประชาชน ส่งเสริมเสรีภาพของสื่อสาธารณะ ควบคู่ไปกับมาตรการสร้างความรับผิดชอบของสื่อต่อสังคม รวมถึงส่งเสริมบทบาทขององค์กรที่เกี่ยวข้องในการให้ความรู้เรื่องสิทธิเพื่อคุ้มครองการใช้เทคโนโลยีและสื่อตามมาตรฐานความปลอดภัยและกฎหมาย ตลอดจนพัฒนาสื่อสร้างสรรค์ทั้งในเชิงเนื้อหา และการสร้างความตระหนักและภูมิคุ้มกันของผู้เสพสื่อ

ประเด็นที่ ๔ การเพิ่มขีดความสามารถของชุมชนท้องถิ่นในการพัฒนา การพึ่งตนเองและการจัดการตนเอง (Community and Local Authority Empowerment)

๔.๑ ส่งเสริมการปรับพฤติกรรมในระดับครัวเรือน ซึ่งเป็นโครงสร้างทางสังคมที่ย่อยที่สุดให้มีความสามารถในการจัดการวางแผนชีวิต สุขภาพ ครอบครัว การเงินและอาชีพ โดยใช้ข้อมูลความรู้และการยกระดับการเรียนรู้ของครัวเรือน โดยเฉพาะครัวเรือนในภาคเกษตรซึ่งเป็นกลุ่มที่มีหนี้สินและยากจนกว่าภาคการผลิตอื่น เพื่อปรับการคิดเชิงระบบ การวางแผนอนาคต การออมและการลงทุน การดูแลสุขภาพความเป็นอยู่ของสมาชิกในครอบครัว เพิ่มทักษะทางการเงินและการวางแผนการจัดการที่ดิน ที่อยู่อาศัยและระบบการผลิตด้านอาชีพ เพิ่มความสามารถในการประกอบการธุรกิจ การบริหารจัดการ ตลอดจนพัฒนาผู้นำการเปลี่ยนแปลงในระดับชุมชนและท้องถิ่น อันเป็นการสร้างการเรียนรู้จาก

ภายในเพื่อสร้างคนที่มีระบบคิดที่มีเหตุผลและพึ่งตนเองได้ ตามแนวทางหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

๔.๒ เสริมสร้างศักยภาพของชุมชนในการพึ่งตนเองและการพึ่งพากันเอง โดยสนับสนุนการรวมกลุ่มของสมาชิกในชุมชนเพื่อสร้างความเข้มแข็งของชุมชน ให้ชุมชนได้บริหารจัดการและมีส่วนร่วมในกิจการที่ส่งผลกระทบต่อชุมชนโดยตรง การสนับสนุนการจัดทำแผนแม่บทชุมชนที่สะท้อนปัญหาความต้องการที่แท้จริงของชุมชน โดยมีข้อมูลครัวเรือนเพื่อสนับสนุนการจัดทำแผน และเชื่อมโยงแผนชุมชนกับแผนพัฒนาตำบล แผนพัฒนาอำเภอ แผนพัฒนาจังหวัด แผนพัฒนากลุ่มจังหวัด และแผนพัฒนาภาค และเชื่อมโยงกับการกำหนดการจัดสรรงบประมาณให้สอดคล้องกัน ขับเคลื่อนกลไกความร่วมมือทุกภาคส่วนให้มีเป้าหมายทิศทาง มีความสมดุล มีอิสระและมีอำนาจในการตัดสินใจและสามารถบริหารจัดการงบประมาณได้เอง โดยมีระบบการติดตามตรวจสอบที่ต่อเนื่องและโปร่งใส ตลอดจนสนับสนุนการพัฒนาตัวชี้วัดและระบบการประเมินความเข้มแข็งของชุมชน เพื่อให้สามารถติดตามความก้าวหน้าในการยกระดับความเข้มแข็งของชุมชนได้อย่างต่อเนื่อง

๔.๓ ปรับดุลอำนาจระหว่างประชาชนกับนักการเมืองและเจ้าหน้าที่รัฐเพื่อสร้างประชาธิปไตยชุมชน โดยสนับสนุนให้ประชาชนสามารถรวมกลุ่มและมีเวทีกลางเพื่อสร้างกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันและเพื่อปรึกษาหารือกิจการที่เป็นประเด็นสาธารณะ อาทิ การจัดการทรัพยากร ดิน น้ำ ป่า การเกษตร สิ่งแวดล้อม การศึกษา พลังงานสะอาด เป็นต้น สามารถกำหนดเป้าหมายการพัฒนาบนฐานการมีข้อมูลและการใช้เหตุผล และสร้างข้อตกลงร่วมกันที่สามารถผูกพันและตรวจสอบการทำงานของนักการเมืองและเจ้าหน้าที่รัฐ และลดความขัดแย้งได้ อันจะเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างประชาธิปไตยที่ระดับฐานราก และสร้างความสมานฉันท์ ตลอดจนปรับบทบาทภาครัฐให้เป็นฝ่ายสนับสนุนให้ชุมชนจัดการตนเองได้มากขึ้น โดยรัฐเป็นที่ปรึกษาสนับสนุนองค์ความรู้และพัฒนาทักษะในการบริหารจัดการให้กับชุมชน อันจะเป็นการลดภาระของภาครัฐและเพิ่มความเป็นเจ้าของการพัฒนาของชุมชนและเปลี่ยนบทบาทของชุมชนจากภาระเป็นพลังของการพัฒนา

๔.๔ เสริมสร้างขีดความสามารถ ประสิทธิภาพและธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการบริหารงานและจัดบริการที่สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนในพื้นที่ โดยคำนึงถึงความจำเป็นและความต้องการของคนทุกกลุ่ม ทุกวัย และทุกเพศสภาวะในท้องถิ่น เน้นการสรรหาผู้บริหารโดยคำนึงถึงความสามารถและธรรมาภิบาล การพัฒนาความสามารถในด้านการบริหารงานคลัง การเพิ่มอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการดำเนินภารกิจที่ควรเป็นหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยมีหน่วยงานส่วนกลางหรือส่วนภูมิภาคเป็นพี่เลี้ยงสนับสนุนด้านวิชาการและเทคโนโลยี การปรับปรุงระบบการตรวจสอบที่เน้นให้ประชาชนในพื้นที่สามารถตรวจสอบผลงานได้โดยตรง ตลอดจนการปรับโครงสร้างกลไกในระดับนโยบายด้านการปกครองท้องถิ่นให้เอื้อต่อการกำกับติดตามประเมินผล และส่งเสริมสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นกำลังหลักในการดูแลประชาชนในพื้นที่

๔.๕ สร้างภูมิคุ้มกันทางปัญญาให้กับชุมชน โดยการสร้างการเรียนรู้ของชุมชนให้สามารถก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของโลก การพัฒนาเทคโนโลยีและส่งเสริมโอกาสการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและองค์ความรู้ของชุมชน ผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม เพื่อเร่ง

กระบวนการเรียนรู้ของชุมชนในการก้าวเข้าสู่สังคมในยุคดิจิทัล การพัฒนาวิธีคิดในการประกอบการ และการจัดการความเสี่ยงด้านต่าง ๆ ในบริบทของการแข่งขันอย่างยั่งยืน รวมถึงการเพิ่มความสามารถ และทักษะในการใช้ความรู้และเทคโนโลยีอย่างสร้างสรรค์เพื่อแก้ปัญหาและยกระดับขีดความสามารถของชุมชนในการจัดการตนเอง และสร้างหลักประกันให้คนทุกกลุ่มได้รับโอกาสและเข้าถึงการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อพัฒนาศักยภาพของตนเองโดยไม่จำกัดวัยหรือเพศภาวะ

ยุทธศาสตร์ชาติ

ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

๑. บทนำ

ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ได้นำมา ศาสตร์ของพระราชาสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน โดยยึดหลัก ๓ ประการคือ “มีความพอประมาณ มีเหตุผล มีภูมิคุ้มกัน” มาเป็นหลักในการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติควบคู่กับการนำเป้าหมายของการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) ทั้ง ๑๗ เป้าหมาย มาเป็นกรอบแนวคิดที่จะผลักดันดำเนินการเพื่อนำไปสู่การบรรลุเป้าหมาย การพัฒนาที่ยั่งยืนในทุกมิติ ทั้งมิติด้านสังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม ธรรมชาติและความเป็นหุ้นส่วน ความร่วมมือระหว่างกันทั้งภายในและภายนอกประเทศอย่างบูรณาการ โดยมีวิสัยทัศน์เพื่อให้ ประเทศไทยเป็นประเทศพัฒนาแล้วที่มีคุณภาพชีวิตและสิ่งแวดล้อมที่ดีที่สุดในอาเซียนภายในปี พ.ศ. ๒๕๗๙

จากหลักการดังกล่าวข้างต้น ทำให้การพัฒนายุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างการเติบโตบน คุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ถูกดำเนินการบนพื้นฐานความเชื่อในการเติบโตร่วมกัน ไม่ว่าจะ เป็นทางเศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม และคุณภาพชีวิต โดยให้ความสำคัญกับการสร้างสมดุลทั้ง ๓ ด้าน ไม่ให้ มากหรือน้อยจนเกินไป อันจะนำไปสู่ความยั่งยืนเพื่อคนรุ่นต่อไปอย่างแท้จริง สอดคล้องกับแนวคิดหลัก ของแผน คือ **เติบโต สมดุล ยั่งยืน** ซึ่งเป็นหัวใจของยุทธศาสตร์ชาติด้านนี้

ทั้งนี้ ความสำเร็จของยุทธศาสตร์ชาติด้านนี้ จะต้องมีการกำหนดกลยุทธ์และแผนงานโดยใช้ พื้นที่เป็นตัวตั้ง และให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องได้เข้ามามีส่วนร่วมในแบบทางตรงให้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ โดยใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมที่เหมาะสม เพื่อเห็นชอบร่วมกันในการกำหนดกลยุทธ์ แนวทาง แผนงานและกิจกรรมต่าง ๆ การติดตามและประเมินผลสัมฤทธิ์ เพื่อการทบทวนยุทธศาสตร์และกลยุทธ์ อย่างต่อเนื่อง อีกทั้งจะมีการกำหนดถึงข้อมูล ตัวชี้วัดต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารในเชิงยุทธศาสตร์ เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้รับไปดำเนินการ ลดความซ้ำซ้อน และให้การลงทุนโครงสร้างพื้นฐาน รวมทั้งด้านข้อมูลต่าง ๆ มีความคุ้มค่าและมีประสิทธิภาพ

๒. เป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็น มิตรต่อสิ่งแวดล้อม

เป้าหมายที่ ๑ อนุรักษ์และรักษาทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม ให้คนรุ่น ต่อไปได้ใช้อย่างยั่งยืน มีสมดุล

เป้าหมายที่ ๒ ฟื้นฟูและสร้างใหม่ฐานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อลดผลกระทบ ทางลบจากการพัฒนาสังคมเศรษฐกิจของประเทศในทุกมิติ

เป้าหมายที่ ๓ ใช้ประโยชน์และสร้างการเติบโต บนฐานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้ สมดุลภายในขีดความสามารถของระบบนิเวศ

เป้าหมายที่ ๔ ยกระดับกระบวนการทัศน์ เพื่อกำหนดอนาคตประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม บนหลักของการมีส่วนร่วม และธรรมาภิบาล

๓. ตัวชี้วัดการบรรลุเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

๓.๑ พื้นที่สีเขียวที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมไม่น้อยกว่า ร้อยละ ๕๕ ของพื้นที่ประเทศ (ได้แก่ ป่าธรรมชาติร้อยละ ๓๕ พื้นที่สวนป่าใช้ประโยชน์ร้อยละ ๑๕ และพื้นที่สาธารณะเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจร้อยละ ๕)

๓.๒ พื้นที่เขาค้อ หาดทองเทียวและแนวปะการัง แม่น้ำลำคลองและแหล่งน้ำธรรมชาติ ได้รับการฟื้นฟูแลกรักษา น้ำเสียได้รับการบำบัดและขยะมูลฝอยได้รับการกำจัดอย่างถูกสุขอนามัย ปริมาณฝุ่นขนาดเล็กในบรรยากาศอยู่ในเกณฑ์มาตรฐานสากล

๓.๓ ปริมาณก๊าซเรือนกระจกที่ปล่อยลดลงอย่างน้อย ร้อยละ ๒๐ จากกรณีปกติ มูลค่าเศรษฐกิจฐานชีวภาพเพิ่มขึ้น ระบบการจัดการเชิงคุณภาพของภาคการท่องเที่ยว ระบบจัดการน้ำเชิงลุ่มน้ำ ความมั่นคงน้ำในทุกมิติเพิ่มขึ้นให้ได้ร้อยละ ๘๐

๓.๔ กระบวนทัศน์ แนวคิด และพฤติกรรมเกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่สนับสนุน การพัฒนาที่ยั่งยืน องค์ความรู้และศักยภาพที่พึงประสงค์ของทุกภาคส่วนพัฒนาดีขึ้น การกระจายอำนาจไปสู่ท้องถิ่น ระบบธรรมาภิบาลและการมีส่วนร่วมเกิดขึ้น โครงการสำคัญที่สะท้อนการเปลี่ยนแปลงในการกำหนดอนาคตประเทศ

๔. ประเด็นยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

ประเด็นที่ ๑ สร้างการเติบโตอย่างยั่งยืนบนสังคมเศรษฐกิจสีเขียว

มุ่งเน้นการพัฒนาสังคมเศรษฐกิจให้เติบโตและมีความเป็นธรรม บนความสมดุลของฐานทรัพยากร ธรรมชาติและคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่ดี ด้วยเศรษฐกิจฐานชีวภาพ นำไปสู่การยกระดับคุณภาพชีวิต เพิ่มความเป็นธรรมทางสังคม สามารถลดความเสี่ยงของผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมและลดปัญหาความขาดแคลนของทรัพยากรลงได้ โดยมีเป้าหมายสู่สังคมที่มีระดับคุณภาพชีวิตที่สูงขึ้นแต่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมต่ำลง ผ่านแนวทางและมาตรการต่าง ๆ เช่น การบริโภคและการผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เพิ่มพื้นที่สีเขียวและป่าไม้ รักษาฐานทรัพยากรสัตว์ป่าและความหลากหลายทางชีวภาพ ส่งเสริมให้สิ่งแวดล้อมมีคุณภาพดีขึ้น คนมีความรับผิดชอบต่อสังคม มีความเอื้ออาทร และเสียสละเพื่อผลประโยชน์ส่วนรวมของชาติ

๑.๑ เพิ่มมูลค่าของเศรษฐกิจฐานชีวภาพจากปัจจุบันเป็นร้อยละ ๑๐ ของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ด้านการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน

๑.๑.๑ ส่งเสริมและสร้างเศรษฐกิจฐานชีวภาพยุคใหม่

๑.๑.๒ ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ที่มีคุณภาพ

๑.๒ **อนุรักษ์และฟื้นฟูความหลากหลายทางชีวภาพในและนอกถิ่นกำเนิด โดยเฉพาะสัตว์ป่าและพันธุ์พืชที่ใกล้สูญพันธุ์ โดยลดอัตราการสูญเสยชนิดพันธุ์ที่ถูกคุกคาม ชนิดพันธุ์เฉพาะถิ่น และแหล่งที่อยู่อาศัยตามธรรมชาติ ตลอดจนควบคุมชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่มีผลกระทบต่อระบบนิเวศ**

๑.๒.๑ อนุรักษ์พื้นที่ป่าไม้ที่มีความหลากหลายทางชีวภาพสูง รวมทั้งชนิดพันธุ์สัตว์ป่าและพันธุ์พืชเฉพาะถิ่น สัตว์ป่าและพันธุ์พืชหายากและใกล้สูญพันธุ์ ให้เป็นฐานทรัพยากรที่มั่นคง ควบคู่กับการลดภัยคุกคาม รวมถึง การบริหารจัดการไม่ให้เกิดความขัดแย้งระหว่างสัตว์ป่ากับคนและชุมชน

๑.๒.๒ สร้างระบบฐานข้อมูลในรูปแบบธนาคารพันธุกรรม โดยให้ความสำคัญกับพันธุกรรมท้องถิ่นที่มีคุณค่าต่อระบบนิเวศและ/หรือมีความสำคัญทางเศรษฐกิจ และภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง เพื่อรวบรวมเชื้อพันธุ์และองค์ความรู้สำหรับใช้ประโยชน์ในอนาคต และคงความหลากหลายทางพันธุกรรม

๑.๒.๓ ส่งเสริมมาตรการทางเศรษฐศาสตร์ และมาตรการจูงใจในการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากความหลากหลายทางชีวภาพ สร้างกลไกการใช้ประโยชน์ในระดับท้องถิ่นอย่างยั่งยืน และพัฒนาระบบการแบ่งปันผลประโยชน์ รวมถึงพัฒนาและบังคับใช้มาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เช่น ส่งเสริมพัฒนาและการใช้แนวคิดผู้ได้รับผลประโยชน์เป็นผู้จ่าย โดยเฉพาะอย่างยิ่งแนวคิดการเก็บค่าบริการเชิงนิเวศในการบริหารจัดการความหลากหลายทางชีวภาพ

๑.๒.๔ ศึกษา สำรวจ และวิจัยด้านความหลากหลายทางชีวภาพในระบบนิเวศที่มีความสำคัญ ทั้งในและนอกพื้นที่คุ้มครอง โดยเฉพาะพื้นที่ที่มีความหลากหลายทางชีวภาพสูง และพื้นที่วิกฤต เพื่อพัฒนาและเชื่อมโยงระบบฐานข้อมูลให้ได้มาตรฐาน สะดวกต่อการเข้าถึงและนำไปใช้ประโยชน์

๑.๒.๕ ส่งเสริมการเกษตรที่ช่วยอนุรักษ์ ฟื้นฟูความหลากหลายทางชีวภาพ

๑.๓ **อนุรักษ์และฟื้นฟูแม่น้ำลำคลองและแหล่งน้ำธรรมชาติทั่วประเทศ**

๑.๓.๑ ฟื้นฟูแม่น้ำลำคลองและปรับเขื่อนป้องกันตลิ่งและฝายชะลอน้ำ โดย (๑) วางแผนการอนุรักษ์ และฟื้นฟูแหล่งน้ำบนพื้นฐานของการรักษาสมดุลนิเวศ (๒) ส่งเสริมกลไกการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ เพื่อการอนุรักษ์และพัฒนาแม่น้ำ คู คลอง และแหล่งน้ำธรรมชาติ (๓) ให้มีระบบรวบรวมและบำบัดน้ำเสีย ระบบเก็บขนและกำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลของชุมชนให้ถูกต้องตามหลักสุขาภิบาล (๔) สนับสนุนให้มีโครงข่ายการสัญจรทางน้ำที่สะดวก ปลอดภัย ประหยัดและมีประสิทธิภาพ (๕) ส่งเสริม สนับสนุนให้ประชาชน องค์กรเอกชน เอกชน มีความรู้ความเข้าใจ ความตระหนักต่อคุณค่าและความสำคัญของแม่น้ำ คู คลอง

๑.๓.๒ กำจัดผักตบชวาแบบเบ็ดเสร็จทั้งระบบ โดย (๑) เร่งรัดการแก้ไขปัญหาการจัดการผักตบชวาอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน โดยไม่ส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศ (๒) สร้างมาตรการในการกำจัดผักตบชวาสำหรับผู้ที่อาศัยอยู่ริมน้ำ ให้ตระหนักถึงปัญหาของผักตบชวาและมีจิตสำนึกที่ดี (๓) ส่งเสริมและให้ความรู้ในการนำผักตบชวามาใช้ประโยชน์ให้มากที่สุด เพื่อลดต้นทุนด้านการผลิตของ

เกษตรกรและสร้างรายได้ให้กับชุมชน (๔) บูรณาการความร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการกำจัดผักตบชวา โดยใช้กลไกการทำงานจากทุกภาคส่วนในการดำเนินการรูปแบบประชารัฐ (๕) ตรวจสอบติดตามการกำจัดผักตบชวาและวัชพืชในแหล่งน้ำอย่างสม่ำเสมอ สร้างมาตรการและพัฒนานวัตกรรมในการแก้ไขปัญหาผักตบชวาอย่างต่อเนื่อง

๑.๔ รักษาและเพิ่มพื้นที่สีเขียวที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (ได้แก่ ป่าธรรมชาติร้อยละ ๓๕ พื้นที่สวนป่าใช้ประโยชน์ร้อยละ ๑๕ และพื้นที่สาธารณะเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจร้อยละ ๕) ให้ปกคลุมพื้นที่ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๕๕ ของพื้นที่ประเทศ

๑.๔.๑ หยุดยั้งการบุกรุกทำลายและยึดคืนพื้นที่ป่าที่ถูกบุกรุก โดยประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในการบริหารจัดการพื้นที่เสี่ยงต่อการถูกบุกรุก พร้อมทั้งให้มีการบริหารจัดการเชิงพื้นที่และมีการบูรณาการทุกหน่วยงานในการเฝ้าระวังและป้องกันการบุกรุกป่า

๑.๔.๒ ส่งเสริมการฟื้นฟูระบบนิเวศป่าธรรมชาติที่เสื่อมโทรม พื้นที่ป่าอนุรักษ์ตามกฎหมาย พื้นที่เขาหัวโล้น และพื้นที่แนวกันชน รวมถึงการส่งเสริมการเพิ่มพื้นที่สีเขียวในเขตเมืองและชุมชน

๑.๔.๓ ส่งเสริมการใช้ประโยชน์พื้นที่ต้นน้ำที่เหมาะสมและไม่เกิดผลกระทบ โดยกำหนดสิทธิชุมชนที่เข้าไปใช้ประโยชน์จากป่านั้น จะต้องคำนึงถึงความปลอดภัยของระบบนิเวศ ชีตจำกัดและศักยภาพในการฟื้นตัว เพื่อให้ชุมชนมีความรู้สึกหวงแหน เกิดการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ และมีการปลูกป่าเพิ่มขึ้น ตามหลักการผู้ได้รับประโยชน์จากป่าเป็นผู้ดูแลป่า

๑.๔.๔ ส่งเสริมปลูกป่าเศรษฐกิจและอุตสาหกรรมจากป่าปลูกแบบครบวงจร สร้างกลไกหรือระบบตัดฟันระยะยาวที่ถูกต้องตามหลักวิชาการและกฎหมาย สำหรับพื้นที่ที่อยู่นอกเขตพื้นที่ป่าไม้และพื้นที่ของเอกชน โดยให้สามารถนำมาใช้ประโยชน์ควบคู่กับการส่งเสริมการวิจัยและพัฒนา เพื่อสามารถระบุแหล่งกำเนิดของไม้ และป้องกันการลักลอบนำไม้ออกจากป่า สวมเป็นไม้ถูกกฎหมาย

๑.๔.๕ สร้างและพัฒนาพื้นที่สีเขียวเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจและการเรียนรู้ทางธรรมชาติในเขตชุมชนเมืองและชนบท เพื่อให้ประชาชนได้ประโยชน์และรู้สึกใกล้ชิดธรรมชาติเพื่อให้เกิดความรู้สึกหวงแหน เกิดจิตสำนึกในการอนุรักษ์และได้รับความสุขจากทรัพยากรธรรมชาติ

๑.๔.๖ แก้ไขปัญหาชุมชนที่ทำกินในเขตป่า โดยเน้นการใช้ประโยชน์ที่ไม่เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมในรูปแบบคนอยู่กับป่าอย่างยั่งยืน

๑.๔.๗ จัดทำแผนที่แนวเขตพื้นที่สีเขียว ที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน และจัดทำฐานข้อมูลพื้นที่สีเขียวรายจังหวัด

๑.๔.๘ ส่งเสริมการบริหารจัดการพื้นที่ป่าชุมชนและป่าครอบครัวแบบมีส่วนร่วม

๑.๔.๙ สร้างเครือข่ายภาคประชาชนทุกระดับอายุให้มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๑.๕ ส่งเสริมการบริโภคและการผลิตที่ยั่งยืน (SCP) ร้อยละ ๓๐ ของการบริโภคและการผลิตทั้งประเทศ

๑.๕.๑ ส่งเสริมการบริโภคและการผลิตสีเขียวอย่างยั่งยืน โดย (๑) ส่งเสริมให้เกิดการลงทุนและเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมกรรมการบริโภคและการผลิต รวมทั้งวิถีคิดและวิถีชีวิตของบุคคลและองค์กร เพื่อให้มีการใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดคุ้มค่าและมีประสิทธิภาพมากที่สุด (๒) สร้างการมีจิตสำนึกในการผลิตที่มีความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมและพฤติกรรมกรรมการบริโภคอย่างพอเพียงและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม (๓) ใช้กลไกทางเศรษฐศาสตร์และมาตรการทางสังคมจูงใจผู้บริโภคและผู้ผลิต (๔) สร้างระบบและกลไกการเฝ้าระวัง ติดตาม ตรวจสอบ และควบคุมมลพิษในภาคการผลิต และ (๕) ใช้มาตรการการตรวจสอบย้อนกลับถึงแหล่งที่มาของวัตถุดิบ

๑.๕.๒ ส่งเสริมให้มีการลดขยะเป็นศูนย์ และจัดการขยะแบบเบ็ดเสร็จยั่งยืน เช่น เปลี่ยนขยะเป็นพลังงาน

๑.๕.๓ ลดการปล่อยมลพิษและผลกระทบสิ่งแวดล้อม ให้มีจำนวนโรงงานที่ปล่อยมลพิษตามค่ามาตรฐาน ร้อยละ ๑๐๐ โดย (๑) จัดการการปล่อยมลพิษจากภาคการผลิตเพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจควบคู่กับการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพมีมลพิษต่ำ โดยกระบวนการผลิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม (๒) มีระบบจัดการของเสียจากแหล่งกำเนิดมลพิษทุกประเภทที่เพียงพอและมีการจัดการมลพิษได้เป็นไปตามมาตรฐาน (๓) มีการบังคับใช้กฎหมายกับผู้ประกอบการอย่างเคร่งครัด

๑.๕.๔ เพิ่มประสิทธิภาพการใช้พลังงานและพัฒนาพลังงานทางเลือกเพื่อใช้ในการผลิตอย่างยั่งยืน (๑) วิจัยและพัฒนาวัตถุดิบและเทคโนโลยีพลังงานทางเลือก (๒) เพิ่มศักยภาพการผลิตการใช้ และตลาดพลังงานทางเลือก (๓) สร้างจิตสำนึกและเข้าถึงองค์ความรู้ข้อเท็จจริง ด้านพลังงานทางเลือก

๑.๕.๕ ส่งเสริมการจัดซื้อจัดจ้างสีเขียวทั้งระบบ (ฉลากสิ่งแวดล้อม) โดย (๑) กำหนดให้ทุกหน่วยงานของรัฐมีการจัดซื้อจัดจ้างสินค้าและบริการที่ได้รับการรับรองผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม (๒) ส่งเสริมให้ภาคเอกชนใช้สินค้าและบริการจากผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม (๓) ส่งเสริมการบริโภคที่ยั่งยืน โดยปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

๑.๕.๖ ส่งเสริมและพัฒนาเครื่องมือทางเศรษฐศาสตร์เพื่อสร้างแรงจูงใจให้ดำเนินการเพื่อรองรับการปลูกป่าและเพิ่มพื้นที่สีเขียวในพื้นที่เอกชน

๑.๕.๗ ปรับปรุงกลไกรัฐเพื่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมของประชาชนและภาคเอกชน ให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ

ประเด็นที่ ๒ สร้างการเติบโตอย่างยั่งยืนบนสังคมเศรษฐกิจภาคทะเล

มุ่งเน้นการให้ความสำคัญกับการสร้างการเติบโตของประเทศจากกิจกรรมทางทะเลที่หลากหลายควบคู่ไปกับการดูแลฐานทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งทั้งหมด ภายใต้อำนาจและสิทธิ

ประโยชน์ของประเทศที่พึงมีพึงได้ เพื่อความเป็นธรรมทางสังคม (ลดความเหลื่อมล้ำ) โดยมุ่งเน้น การถ่ายทอดองค์ความรู้เรื่องทะเลที่ถูกต้องและเพียงพอ เพิ่มมูลค่าของเศรษฐกิจฐานชีวภาพทางทะเล ปรับปรุงและฟื้นฟูทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งทั้งระบบ พัฒนาและเพิ่มสัดส่วนกิจกรรมทางทะเลที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม โดยเน้น ๔ ด้านหลัก คือ การท่องเที่ยว พาณิชยนาวี การประมงและพลังงาน

๒.๑ เพิ่มมูลค่าของเศรษฐกิจฐานชีวภาพทางทะเล จากปัจจุบันเป็นมากกว่าร้อยละ ๕ ของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ

๒.๑.๑ เสริมสร้างความสามารถในการแข่งขันของประเทศในด้านต่าง ๆ ตามแนวทางเศรษฐกิจภาคทะเล จนมีบทบาทเป็นที่ยอมรับในกลุ่มประเทศอินโดจีน (CLMV) และประชาคมอาเซียน เร่งลดความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงทรัพยากร กระจายประโยชน์ที่เกิดขึ้นให้ทั่วถึง เพื่อยกระดับรายได้ และคุณภาพชีวิตของประชาชน

๒.๑.๒ ส่งเสริมและสร้างเศรษฐกิจฐานชีวภาพอุบัติใหม่ทางทะเล

๒.๑.๓ ส่งเสริมผู้ประกอบการรายย่อยและวิสาหกิจชุมชนให้คำนึงถึงทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมพัฒนาศักยภาพคนและการใช้เทคโนโลยีเพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขัน ความสามารถในการแข่งขันเพิ่มขึ้น บนพื้นฐานเศรษฐกิจพอเพียง เช่น สิทธิของประมงขนาดเล็ก

๒.๑.๔ เกิดพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เช่น พื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC) และพื้นที่พิเศษในด้านการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน เช่น อ่าวพังงาและพื้นที่ต่อเนื่อง

๒.๑.๕ เพิ่มขีดความสามารถในการจัดการกับก๊าซเรือนกระจก พร้อมรับมือกับผลจากสภาพภูมิอากาศเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลกระทบต่อทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ตลอดจนเศรษฐกิจภาคทะเล การปรับตัวต่อสภาวะการเปลี่ยนแปลง

๒.๑.๖ มีการประเมินมูลค่าทางเศรษฐศาสตร์ของระบบนิเวศที่เป็นมาตรฐาน มีระบบเศรษฐศาสตร์และเครื่องมือทางการคลังมาใช้ให้เหมาะสม เพื่อให้เกิดความรับผิดชอบโดยผู้ใช้ประโยชน์ หรือต่อผู้ที่มีความเสียหายต่อทรัพยากร และส่งเสริมการใช้ประโยชน์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

๒.๑.๗ พื้นที่ชายฝั่งและในทะเลได้รับการแบ่งเขตและจัดสรรด้วยกลไกที่มีประสิทธิภาพ มีผังชายฝั่งและผังทะเลชัดเจน กำหนดพื้นที่การพัฒนาในรูปแบบต่าง ๆ โดยการมีส่วนร่วมของประชาชนและสอดคล้องกับสภาพภูมิศาสตร์และทรัพยากรในพื้นที่

๒.๒ ปรับปรุง พื้นฟู และสร้างใหม่ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งทั้งระบบ

๒.๒.๑ รักษาแนวปะการังที่สำคัญต่อการท่องเที่ยวให้มีความเสียหายไม่เกินกว่าร้อยละ ๕๐ ของพื้นที่แนวปะการังทั่วประเทศภายใน ๕ ปี และไม่เกินกว่าร้อยละ ๒๐ ภายใน ๒๐ ปี รักษาป่าชายเลนที่สำคัญต่อการดูดซับก๊าซเรือนกระจกให้ไม่น้อยกว่า ๑.๗๕ ล้านไร่ รักษาแหล่งหญ้าทะเลที่สำคัญต่อประมงและสัตว์ทะเลหายาก ให้ไม่น้อยกว่า ๑.๖ แสนไร่ มีพื้นที่คุ้มครองทางทะเลที่มีประสิทธิภาพในรูปแบบต่าง ๆ อย่างน้อยร้อยละ ๑๐ ของพื้นที่ทะเล ภายในปี พ.ศ. ๒๕๗๓ โดยส่งเสริม

การมีส่วนร่วมของภาคเอกชนและประชาชนในการดูแลจัดการพื้นที่ ช่วยชีวิตสัตว์ทะเลหายากที่เกยตื้น ให้มีอัตราการรอดอย่างน้อยร้อยละ ๙๐ ออกกฎหมายคุ้มครองสัตว์ที่มีความสำคัญต่อระบบนิเวศ การท่องเที่ยว และการอนุรักษ์ระดับสากล

๒.๒.๒ จำกัดจำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติในเขตอุทยานแห่งชาติทางทะเลให้ไม่เกิน ๖ ล้านคนต่อปี ภายใน ๕ ปี

๒.๒.๓ ลดปริมาณของเสียลงทะเลทั้งระบบ (น้ำเสียได้รับการบำบัดร้อยละ ๕๐ ขยะลดลงร้อยละ ๓๐ น้ำมันรั่วระยะบูที่มาได้ร้อยละ ๘๐)

๒.๒.๔ มีระบบควบคุมและตรวจสอบผลกระทบจากสิ่งแวดล้อมที่ทันสมัย และมีประสิทธิภาพ เช่น IEE EIA EHIA และ SEA ทันสมัยและสอดคล้องกับการพัฒนาเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน โดยคำนึงถึงมูลค่าของระบบนิเวศและสิ่งมีชีวิตทางทะเล กระบวนการมีส่วนร่วมชัดเจนและเป็นที่ยอมรับ มีกลไกทางกฎหมายและกระบวนการยุติธรรมที่รวดเร็วและเป็นธรรมต่อทุกฝ่าย

๒.๒.๕ มีหน่วยติดตามและประเมินผลที่มีประสิทธิภาพ มีระบบตรวจสอบ ติดตาม และแจ้งเตือนปัญหาสิ่งแวดล้อม เช่น ขยะทะเล น้ำเสีย คราบน้ำมัน และซีปลาวาฬ ฯลฯ เพื่อลดผลกระทบต่อระบบนิเวศ สัตว์ทะเลหายาก ห่วงโซ่อาหาร และคุณภาพอาหารทะเล

๒.๒.๖ มีการกระจายความรู้ด้านทะเลในทุกระดับชั้นและครอบคลุมทุกรูปแบบ (การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย) เกิดสถานี่ทะเลศึกษาในทุกจังหวัดชายฝั่ง และมีกิจกรรมการสร้างตระหนักรู้ทางทะเล มีระบบศูนย์ข้อมูลความรู้เชิงรุก ที่เข้าถึงได้ผ่านระบบอินเทอร์เน็ตของทุกสรรพสิ่ง ตามแนวทางเทคโนโลยีดิจิทัล มีการศึกษาวิจัยเรื่องทะเลอย่างต่อเนื่องและสอดคล้องกับกระแสโลก มีหน่วยคลังสมอง เป็นคลังรวมความรู้ด้านผลประโยชน์ทางทะเลเพื่อให้คำปรึกษาช่วยการตัดสินใจของผู้บริหารและให้บริการความรู้แก่ประชาชน มีการนำความรู้เพื่อพัฒนาให้เกิดการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืนด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรม เช่น ข้อมูล สารสนเทศ องค์ความรู้ และภูมิปัญญาเพื่อการประยุกต์ใช้และนวัตกรรม

๒.๓ พื้นฟูชายหาดที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว และชายฝั่งทะเลได้รับการป้องกันและแก้ไขทั้งระบบ และมีนโยบายการจัดการชายฝั่งแบบบูรณาการอย่างเป็นองค์รวม

๒.๓.๑ จัดการชายฝั่งประเทศไทยทั้งหมดแบบบูรณาการ

๒.๓.๒ เสริมทรายพื้นฟูหาดท่องเที่ยว โดยหาดท่องเที่ยวทั่วประเทศได้รับการฟื้นฟู

๒.๓.๓ ชายฝั่งทะเลได้รับการป้องกัน แก้ไขปัญหา และมีนโยบายการจัดการชายฝั่งที่เหมาะสม มีแผนแม่บทกำหนดวิธีการจัดการในแต่ละพื้นที่สำคัญทั่วประเทศ

๒.๓.๔ ลดพื้นที่ที่มีปัญหาการกัดเซาะชายฝั่ง โดยใช้รูปแบบการป้องกันและแก้ไขปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งที่เหมาะสม รวมถึงการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งในบริเวณที่ยังไม่เกิด โดยการประกาศเขตพื้นที่ที่ไม่มีการกัดเซาะ

๒.๔ พัฒนาและเพิ่มสัดส่วนกิจกรรมทางทะเลที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมโดยเน้น ๔ ด้านหลัก ได้แก่ การท่องเที่ยว การพาณิชย์นาวี การประมง และพลังงาน

๒.๔.๑ การท่องเที่ยวทางทะเลที่คำนึงถึงความสามารถในการรองรับของระบบนิเวศ การลดความเหลื่อมล้ำและดูแลผลประโยชน์ให้เกิดขึ้นกับประชาชนในพื้นที่ การดูแลความปลอดภัยนักท่องเที่ยวทางทะเลจากอุบัติเหตุและจากสัตว์ทะเลอันตราย การพัฒนาท่าเรือทั้งระบบให้เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม การพัฒนาเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันด้านการท่องเที่ยวทางทะเลรูปแบบใหม่ เช่น การพัฒนาประเทศให้เป็นศูนย์กลางท่าเรือหลักของเรือสำราญในภูมิภาค การจัดทำแหล่งท่องเที่ยวดำน้ำที่มนุษย์สร้างขึ้นเพื่อรองรับปริมาณนักท่องเที่ยวในอนาคต

๒.๔.๒ ยกระดับกิจการด้านการพาณิชย์นาวีจนเทียบเท่ามาตรฐานสากล ส่งเสริมให้ประเทศเป็นศูนย์กลางด้านพาณิชย์นาวีของภูมิภาค พัฒนาการเดินเรือสินค้าตามแนวชายฝั่ง ให้เติบโตอย่างยั่งยืน สนับสนุนให้เกิดการเชื่อมต่อเส้นทางเศรษฐกิจสองฟากฝั่งสมุทร

๒.๔.๓ ส่งเสริมการประเมินทรัพยากรประมง เพื่อใช้ในการวางแผนการบริหารจัดการให้สอดคล้องกับศักยภาพ การทำประมงที่คำนึงถึงความสมดุลของทรัพยากร ควบคุมและยกเลิกเครื่องมือประมงที่ทำลายล้าง และป้องกันไม่ให้เรือประมงผิดกฎหมาย ทั้งจากภายในและภายนอกประเทศเข้ามาทำการประมงที่ผิดกฎหมาย เร่งพัฒนาการจัดการด้านการเพาะเลี้ยงในทะเล ที่สอดคล้องกับ แผนการใช้ประโยชน์เชิงพื้นที่ทางทะเล การศึกษาวิจัยเพื่อนำความรู้และนวัตกรรมใหม่ ๆ มาพัฒนาการประมงครบวงจร เพื่อให้ประเทศยังคงเป็นผู้นำด้านการผลิตและส่งออกผลิตภัณฑ์ประมงมูลค่าสูงและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

๒.๔.๔ นำแทนผลิตปิโตรเลียมที่รือถอนมาต่อ ยอดในการใช้ประโยชน์ พัฒนาเทคนิควิจัยในด้านพลังงานหมุนเวียนในทะเล สำรวจแหล่งแร่ทางทะเลและแสดงท่าทีในการเป็นผู้ร่วมมือในการนำทรัพยากรเหล่านี้มาใช้ในระดับสากล

ประเด็นที่ ๓ สร้างการเติบโตอย่างยั่งยืนบนสังคมที่เป็นมิตรต่อสภาพภูมิอากาศ

มุ่งเน้นลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก และสร้างสังคมคาร์บอนต่ำ ปรับปรุงการบริหารจัดการภัยพิบัติทั้งระบบ และการสร้างขีดความสามารถของประชาชน ในการรับมือและปรับตัวเพื่อลดความสูญเสียและเสียหายจากภัยธรรมชาติและผลกระทบที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ พร้อมทั้งสนับสนุนการลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานที่เป็นมิตรต่อสภาพภูมิอากาศ

๓.๑ ลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกอย่างน้อย ร้อยละ ๒๐ จากกรณีปกติ

๓.๑.๑ ภาคการผลิตและบริการ โดยเพิ่มสัดส่วนการใช้พลังงานทดแทน และเพิ่มประสิทธิภาพการใช้พลังงานในการผลิตไฟฟ้า การขนส่ง อุตสาหกรรม อาคารพาณิชย์และอาคารของรัฐ พัฒนาระบบโครงข่ายไฟฟ้าอัจฉริยะ พัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐานและการจัดการคมนาคมที่มุ่งเน้นการปรับเปลี่ยนรูปแบบการเดินทาง และรองรับเทคโนโลยีและนวัตกรรมคาร์บอนต่ำ รวมทั้งมุ่งสู่การเป็นอุตสาหกรรมเชิงนิเวศ

๓.๑.๒ ภาคเมืองและชุมชน พัฒนารูปแบบและแนวทางการจัดการเมืองเพื่อมุ่งสู่เมืองคาร์บอนต่ำ และพื้นที่สีเขียวในทุกรูปแบบ

๓.๑.๓ ภาคการเกษตรและป่าไม้ สนับสนุนการจัดการด้านการเกษตรที่มีผลประโยชน์ร่วมในการลดก๊าซเรือนกระจก เช่น การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีและเหมาะสม เกษตรแม่นยำสูง เกษตรทฤษฎีใหม่ เป็นต้น รวมทั้งเร่งฟื้นฟูพื้นที่ป่าเสื่อมโทรม ส่งเสริมการเพิ่มพื้นที่ป่าเพื่อเป็นแหล่งกักเก็บก๊าซเรือนกระจก

๓.๒ มีการปรับตัวเพื่อลดความสูญเสียและเสียหายจากภัยธรรมชาติและผลกระทบที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศลง ร้อยละ ๕๐ จากกรณีปกติ

๓.๒.๑ พัฒนาระบบฐานข้อมูล การคาดการณ์สภาพภูมิอากาศและระบบเตือนภัยล่วงหน้าที่รวดเร็ว แม่นยำและมีประสิทธิภาพ

๓.๒.๒ เพิ่มประสิทธิภาพการป้องกันและลดผลกระทบทั้งในเชิงโครงสร้างและไม่ใช้โครงสร้างเพื่อเตรียมรับมือกับภัยพิบัติภัยที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศที่เหมาะสมกับแต่ละภูมิภาคสังคมของประเทศ เช่น การพัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐานการกักเก็บและสำรองน้ำอย่างยั่งยืน การจัดการองค์ความรู้ เพื่อลดผลกระทบและสร้างความปลอดภัยอย่างยั่งยืน และการใช้มาตรการผังเมือง เป็นต้น

๓.๒.๓ พัฒนาและปรับปรุงการบริหารจัดการภัยพิบัติภัยทั้งระบบ โดยคำนึงถึงปัจจัยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศในระยะยาว

๓.๒.๔ บูรณาการประเด็นด้านการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศในกระบวนการจัดทำ แผนรายสาขา มีการดำเนินการและติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่อง

๓.๒.๕ เสริมสร้างขีดความสามารถของประชาชน ชุมชน และเมืองในการรับมือและปรับตัวต่อผลกระทบจากภัยพิบัติภัยที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

๓.๓ มุ่งเข้าสู่การลงทุนที่เป็นมิตรต่อสภาพภูมิอากาศในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ของภาครัฐและภาคเอกชน

๓.๓.๑ กำหนดให้ประเด็นการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศเป็นวาระแห่งชาติเพื่อให้มีการบูรณาการในนโยบายและแผนพัฒนาประเทศในทุกสาขา โดยเฉพาะการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน

๓.๓.๒ ส่งเสริมสินค้าและบริการคาร์บอนต่ำเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศอย่างเป็นระบบ และพัฒนาเครื่องมือทางเศรษฐศาสตร์เพื่อสร้างแรงจูงใจและสนับสนุนการลงทุนเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ เช่น มาตรการสนับสนุนทางการเงินจากกองทุนทั้งในและต่างประเทศ การยกเว้นภาษี รวมทั้งพัฒนารูปแบบทางธุรกิจ ด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ เช่น ตลาดคาร์บอน การจ่ายค่าตอบแทนการให้บริการของระบบนิเวศ ระบบประกันภัยจากปัจจัยทางภูมิอากาศ เป็นต้น

๓.๓.๓ พัฒนากฎหมายเพื่อขับเคลื่อนการบริหารจัดการด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศอย่างมีประสิทธิภาพ

๓.๔ พัฒนาและสร้างระบบรับมือปรับตัวต่อโรคอุบัติใหม่และโรคอุบัติซ้ำที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศ

พัฒนาโครงสร้างระบบสาธารณสุข เครือข่ายเตือนภัยและเฝ้าระวังโรคให้มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ ครอบคลุมประชากรกลุ่มเสี่ยงที่มีความอ่อนไหวต่อปัจจัยการเปลี่ยนแปลงทางภูมิอากาศต่อโรคอุบัติใหม่ โรคอุบัติซ้ำ เช่น ผู้สูงอายุ เด็ก ผู้หญิง คนพิการ ผู้ป่วยเรื้อรัง และผู้ที่ถูกทอดทิ้งทางสังคม เป็นต้น

ประเด็นที่ ๔ พัฒนาพื้นที่เมือง ชนบท เกษตรกรรมและอุตสาหกรรมเชิงนิเวศ

มุ่งเน้นความเป็นเมืองที่เติบโตอย่างต่อเนื่อง และมีข้อกำหนด รูปแบบ และกฎเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับลักษณะการใช้พื้นที่ตามศักยภาพและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม โดยเน้นการพัฒนา “เมืองน่าอยู่ ชนบทมั่นคง เกษตรยั่งยืน อุตสาหกรรมเชิงนิเวศ” โดยให้ความสำคัญกับการจัดทำแผนผังภูมินิเวศ การพัฒนาเมือง ชนบท พื้นที่เกษตรกรรม อุตสาหกรรม รวมถึงพื้นที่อนุรักษ์ตามศักยภาพและความเหมาะสมทางภูมินิเวศ พัฒนาพื้นที่ต้นแบบตามแผนผังภูมินิเวศในทุกจังหวัดอย่างยั่งยืน ลดการปลดปล่อยมลพิษและผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ส่งเสริมเกษตรอัจฉริยะ สงวนรักษาและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อุทยานธรณีวิทยา แหล่งโบราณคดี มรดกทางสถาปัตยกรรม ศิลปวัฒนธรรม อัตลักษณ์และวิถีชีวิตพื้นถิ่นอย่างยั่งยืน

๔.๑ จัดทำแผนผังภูมินิเวศเพื่อการพัฒนาเมือง ชนบท พื้นที่เกษตรกรรมและอุตสาหกรรม รวมถึงพื้นที่อนุรักษ์ตามศักยภาพและความเหมาะสมทางภูมินิเวศอย่างเป็นเอกภาพ

๔.๑.๑ จัดทำและพัฒนาระบบการเชื่อมโยง จัดการ และ วิเคราะห์ ข้อมูลขนาดใหญ่ เพื่อการจัดทำแผนผังภูมินิเวศระดับประเทศ รวมถึงสนับสนุนการบริหารจัดการตามศักยภาพของภูมินิเวศ

๔.๑.๒ จัดทำแผนผังภูมินิเวศ ของพื้นที่ตามเกณฑ์และมาตรฐานการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน และ การจัดการสิ่งแวดล้อม รวมถึงการกำหนดเขตพื้นที่แนวกันชน

๔.๑.๓ จัดทำผังเมืองและชนบท ตามเกณฑ์มาตรฐานและองค์ประกอบของผังเมืองรวม ด้านการใช้ประโยชน์ที่ดิน คมนาคมขนส่ง สาธารณูปโภค สาธารณูปการ

๔.๑.๔ จัดทำแผนผังพื้นที่เขตเกษตรเศรษฐกิจ และ แผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก เพื่อใช้ในการพัฒนาการเกษตรปลอดภัยและเกษตรอินทรีย์

๔.๑.๕ จัดทำผังพื้นที่อุตสาหกรรมตามเกณฑ์มาตรฐานตลอดจนตัวชี้วัดเมืองอุตสาหกรรมเชิงนิเวศ

๔.๑.๖ จัดทำผังพื้นที่อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ แหล่งโบราณคดี มรดกทางสถาปัตยกรรมและศิลปวัฒนธรรม อัตลักษณ์ และ วิถีชีวิตพื้นถิ่นอย่างยั่งยืน

ทั้งนี้หากไม่มีเกณฑ์และมาตรฐานของประเทศ ให้กำหนดเกณฑ์และมาตรฐานสากลที่ตกลงร่วมกัน โดยให้คำนึงถึงการลดผลกระทบต่อภูมินิเวศและส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม ตลอดจนทรัพยากรธรรมชาติอันจะส่งผลต่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนโดยคำนึงถึงประโยชน์ของประชาชนส่วนใหญ่

๔.๒ พัฒนาพื้นที่เมือง ชนบท เกษตรกรรม และ อุตสาหกรรมเชิงนิเวศ ที่มีการบริหารจัดการตามแผนผังภูมินิเวศอย่างยั่งยืน อย่างน้อยร้อยละ ๘๐ จากพื้นที่เป้าหมาย

๔.๒.๑ พัฒนาเมืองนำอยู่อย่างยั่งยืน อย่างน้อยร้อยละ ๘๐ จากพื้นที่เป้าหมาย

๔.๒.๒ พัฒนาชนบทมั่นคงอย่างยั่งยืน อย่างน้อยร้อยละ ๘๐ จากพื้นที่เป้าหมาย

๔.๒.๓ พัฒนาพื้นที่เกษตรกรรมปลอดภัยอย่างยั่งยืน อย่างน้อยร้อยละ ๘๐ จากพื้นที่เป้าหมาย

๔.๒.๔ พัฒนาอุตสาหกรรมเชิงนิเวศ ทุกแห่งในประเทศ

๔.๒.๕ พัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ อุทยานธรณีวิทยา แหล่งโบราณคดี มรดกอาเซียนและมรดกโลก มรดกทางสถาปัตยกรรมและศิลปวัฒนธรรม อัตลักษณ์ และวิถีชีวิตพื้นถิ่นอย่างยั่งยืน ตามประกาศเขตพื้นที่กรุงรัตนโกสินทร์และเมืองเก่า

๔.๓ จัดการมลพิษทุกประเภท โดยเฉพาะขยะและน้ำเสีย และผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ให้เป็นไปตามมาตรฐานสากลและค่ามาตรฐานสากล ร้อยละ ๑๐๐ ในพื้นที่เป้าหมาย

๔.๓.๑ ปรับปรุงมาตรฐานสิ่งแวดล้อมของประเทศตามมาตรฐานสากล และ บังคับใช้มาตรฐานสิ่งแวดล้อม ด้านดิน น้ำ อากาศ ป่าไม้ สัตว์ป่า และ ความหลากหลายทางชีวภาพ กับทุกภาคส่วนอย่างเคร่งครัด การพัฒนาระบบจัดการมลพิษกำเนิดใหม่และมาตรฐาน

๔.๓.๒ ขจัดมลพิษและแก้ไขฟื้นฟูผลกระทบสิ่งแวดล้อมด้าน ดิน น้ำ อากาศ ป่าไม้ สัตว์ป่า และความหลากหลายทางชีวภาพ อันเกิดจากโครงการพัฒนาประเทศด้านต่าง ๆ

๔.๓.๓ พัฒนาและใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยี เพื่อลดมลพิษ และ ผลกระทบสิ่งแวดล้อม

๔.๓.๔ กำหนดเป้าหมายการจัดการขยะตั้งแต่ต้นทางถึงปลายทาง ด้วยเป้าหมาย ๓R (Reduce, Reuse, Recycle) และยกเลิกมาตรการบ่อน้ำทิ้งขยะภายในระยะ ๒๐ ปี

๔.๓.๕ จัดตั้งองค์กรที่มีหน้าที่กำกับดูแลการจัดการขยะและมลพิษอย่างเป็นระบบทั้งประเทศ

ทั้งนี้ ให้ดำเนินการในพื้นที่ของเมือง ชนบท เกษตรกรรม และ อุตสาหกรรมเชิงนิเวศ ตามข้อ ๔.๒ เป็นอย่างน้อย

๔.๔ พัฒนาระบบสาธารณสุขสิ่งแวดล้อมและเวชศาสตร์ป้องกันทั้งระบบ

๔.๕ สงวนรักษา อนุรักษ์ ป่าไม้ และพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติ มรดกทางสถาปัตยกรรม และศิลปวัฒนธรรม อัตลักษณ์ และวิถีชีวิตพื้นถิ่นบนฐานธรรมชาติ และฐานวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน อย่างน้อยร้อยละ ๘๐ ของพื้นที่จากฐานปี พ.ศ. ๒๕๕๙

๔.๕.๑ กำหนดให้ภาครัฐเป็นแกนกลางในการให้ความรู้ ประสาน และ บูรณาการทุกภาคส่วนในการเพิ่ม และ รักษาพื้นที่สีเขียว เพื่อเพิ่มพื้นที่ป่าไม้ในภาพรวมของประเทศ พร้อมกับการฟื้นฟูระบบนิเวศ และ ความหลากหลายทางชีวภาพ

๔.๕.๒ ปรับปรุงกฎหมายและบังคับใช้เรื่องการใช้ประโยชน์ของชุมชนในพื้นที่ป่าอย่างสมดุล

๔.๕.๓ พัฒนาและส่งเสริมกลไกคาร์บอนเครดิต และ กลไกการจ่ายค่าตอบแทนการให้บริการของระบบนิเวศ

๔.๕.๔ สงวนรักษา อนุรักษ์ และ ป่าไม้ แหล่งโบราณคดี มรดกทางสถาปัตยกรรมและศิลปวัฒนธรรม อัตลักษณ์ และวิถีชีวิตพื้นถิ่นอย่างยั่งยืน

๔.๕.๕ จัดให้มีมาตรการชดเชยและแรงจูงใจในการดำเนินการตามข้อ ๔.๕.๑ ถึง ๔.๕.๔ ในพื้นที่ที่ดำเนินการตามข้อ ๔.๒ และ ๔.๓

๔.๖ พัฒนาเครือข่ายองค์กรพัฒนาเมืองและชุมชน รวมทั้งกลุ่มอาสาสมัคร ด้วยกลไกการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนอย่างยั่งยืนในท้องถิ่น โดยการสนับสนุนของรัฐในทุกมิติอย่างเป็นรูปธรรม

๔.๖.๑ พัฒนาเครือข่ายองค์กรพัฒนาเมือง ชุมชน และ เครือข่าย ที่ประกอบด้วยภาคีสำคัญตามบริบทของพื้นที่อย่างเป็นรูปธรรมในพื้นที่ที่ดำเนินการตามข้อ ๔.๒ และ ๔.๓ ที่เชื่อมโยงการพัฒนาาร่วมกันในทุกระดับและ พัฒนาศักยภาพคณะกรรมการ หรือ องค์กร เพื่อการพัฒนาเมือง ชุมชน และเครือข่าย ให้มีทักษะทัดเทียมกับประเทศอื่นในระดับสากล

๔.๖.๒ พัฒนาสหกรณ์ วิสาหกิจชุมชน หรือ องค์กรธุรกิจประจำชุมชน เพื่อส่งเสริมให้เกิดกลไกทางเศรษฐศาสตร์ในการพัฒนาผลผลิตตามมาตรฐานสากล ธุรกิจชุมชนแบบครบวงจร และ ตลาดเพื่อเกษตรกรโดยเกษตรกร พร้อมกับส่งเสริมกิจกรรมสร้างความสัมพันธ์และรายได้ให้กับชุมชน

ประเด็นที่ ๕ พัฒนาความมั่นคงน้ำ พลังงาน และเกษตรที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

มุ่งเน้นพัฒนาระบบจัดการน้ำทั้งระบบ เพื่อให้เกิดความมั่นคง เพิ่มผลิตผลในเรื่องการจัดการและการใช้น้ำทุกภาคส่วน ดูแลภัยพิบัติจากน้ำทั้งระบบ พัฒนาความมั่นคงทางพลังงานอย่างเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เน้นส่งเสริมการใช้พลังงานสะอาดที่คำนึงถึงการพัฒนาอย่างเหมาะสม ให้มีประสิทธิภาพเพิ่มศักยภาพและการใช้พลังงานหมุนเวียนในพื้นที่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด พัฒนาความมั่นคงการเกษตรที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ให้เป็นฐานการผลิตอาหารที่มั่นคงและปลอดภัย และเป็นฐานการผลิตที่มีผลิตภาพสูง

๕.๑ พัฒนาการจัดการน้ำเชิงลุ่มน้ำทั้งระบบเพื่อเพิ่มความมั่นคงด้านน้ำของประเทศ (มีน้ำสะอาดใช้อย่างพอเพียง ในทุกภาคส่วน ลดความเสียหายและสร้างความปลอดภัย จากอุทกภัยให้อยู่ในระดับมาตรฐานสากล (ADB) โดยบรรลุดัชนีความมั่นคงน้ำ ที่ระดับ ๘๐ คะแนน

๕.๑.๑ จัดให้มีน้ำสะอาดใช้ทุกครัวเรือนในชุมชนชนบท ในปริมาณ คุณภาพ และราคาที่สามารถเข้าถึงได้

๕.๑.๒ จัดให้มีระบบการจัดการน้ำชุมชนที่เหมาะสม (มีระบบแผนผังน้ำ น้ำเข้า น้ำเก็บน้ำทิ้ง ทางน้ำ ระบบสุขาภิบาลทุกชุมชน และขยะซึ่งเป็นต้นทางของปัญหาคุณภาพน้ำและสุขอนามัย) โดยจัดระบบน้ำในชุมชน (อย่างมีส่วนร่วมและมีข้อมูล เสริมความเข้มแข็ง ปรับปรุงและยกระดับระบบน้ำในชุมชนเชิงระบบ)

๕.๑.๓ ส่งเสริมฟื้นฟู อนุรักษ์ พื้นที่ต้นน้ำ พื้นที่ชุ่มน้ำ พื้นที่พักน้ำ แหล่งน้ำธรรมชาติ แอ่งน้ำบาดาล การระบายน้ำชายฝั่ง ให้มีปริมาณและคุณภาพน้ำ และใช้ประโยชน์ได้ตามเกณฑ์

๕.๑.๔ จัดทำแผนป้องกัน ฟื้นฟู รักษา ร่วมกับแผนรักษาเขตต้นน้ำ แผนป้องกันแผ่นดินถล่ม แผนอนุรักษ์ ฟื้นฟู รักษาสภาพสิ่งแวดล้อม (ตามพื้นที่ที่กำหนด ตามความสำคัญ) แหล่งน้ำธรรมชาติ ตามพื้นที่ที่กำหนดและตามความสำคัญ

๕.๑.๕ พัฒนาการจัดการน้ำเชิงลุ่มน้ำทั้งระบบให้มีระดับความมั่นคงในระดับสากล โดยการจัดหาและใช้น้ำที่สมดุล ทันทสมัย ทันการณ์ และสร้างความเป็นธรรม ใช้ระบบทั้งทางโครงสร้าง กฎระเบียบ การวางองค์การจัดการการจัดการและใช้น้ำที่ได้สมดุล ระบบและกลไกการจัดสรรน้ำ การกำหนดโควตาน้ำที่จำเป็นและเป็นธรรม (เสริมสร้างความร่วมมือและต่อยอดกับผู้เกี่ยวข้อง ยกระดับคุณภาพการตัดสินใจร่วมกัน) รวมทั้งการยกระดับผลผลิตภาพการใช้น้ำให้เทียบเท่าระดับสากล (ตามข้อ ๕.๒)

๕.๑.๖ เตรียมความพร้อมทางบุคลากร สังคม สารสนเทศและการสื่อสาร การพัฒนาเครื่องมือการจัดการ (เช่น การจัดทำผังน้ำควบคู่กับผังการใช้ประโยชน์ที่ดิน) การดำเนินการเพื่อสร้างสมดุล สร้างวินัยของประชาชนในการใช้น้ำ (รวมการอนุรักษ์) อย่างรู้คุณค่า

๕.๑.๗ แลกเปลี่ยนประสบการณ์ สารสนเทศกับนานาชาติ และการดำเนินการร่วมใช้น้ำกับแม่น้ำระหว่างประเทศ โดยพิจารณาและดำเนินการโครงการบูรณาการและเชื่อมโยงกับประเด็นอื่นร่วมกับระดับสากล เช่น ประเด็นร่วมด้านการบริหารจัดการน้ำ พลังงานและอาหาร และการผลิตผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมที่ต้องให้ความสำคัญในอนาคต เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของยุทธศาสตร์ที่กำหนด

๕.๑.๘ จัดระบบการจัดการน้ำในภาวะวิกฤติ ให้สามารถลดสูญเสีย ความเสี่ยง จากภัยพิบัติที่เกิดจากน้ำ (เช่น น้ำท่วม น้ำแล้ง น้ำเสียในทางน้ำ) ตามหลักวิชาการให้อยู่ในขอบเขตที่ควบคุม (เมือง นอกเขต พื้นที่ลุ่มต่ำ พื้นที่ในคันกั้นน้ำ ความสูง ช่วงเวลา) ที่มีประสิทธิภาพ โดยแบ่งตามลักษณะของแต่ละพื้นที่ได้ และสามารถฟื้นตัวได้ในเวลาอันสั้น

๕.๒ เพิ่มผลผลิตของน้ำทั้งระบบ (ใช้น้ำอย่างประหยัด รู้คุณค่า และสร้างมูลค่าเพิ่มจากการใช้น้ำ) ให้ทัดเทียมกับระดับสากล โดยเพิ่มเป็น ๑๐ เท่าจากค่าเฉลี่ยปัจจุบัน

๕.๒.๑ จัดให้มีน้ำเพียงพอต่อการเจริญเติบโตของเขตเมืองเพื่อการอยู่อาศัย การพาณิชย์และบริการ พร้อมระบบจัดการน้ำในเขตเมือง (มีระบบแผนผังน้ำ น้ำเข้า น้ำเก็บ น้ำทิ้ง ระบบกระจายน้ำดี ระบบรวบรวมน้ำเสีย ระบบระบายน้ำ สำหรับภาคบริการในเขตเมือง รวมถึงน้ำสำหรับผู้มีรายได้ต่ำในชุมชนเมืองให้เพียงพอต่อความต้องการทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ) โดยพัฒนาระบบน้ำในเมืองที่มีความเชื่อมโยง มีแหล่งน้ำสำรอง ทบทวน/จัดทำแผนแม่บท (ตามความสำคัญของแต่ละพื้นที่) และใช้น้ำจากหลายแหล่ง รวมการใช้น้ำซ้ำในพื้นที่วิกฤติ

๕.๒.๒ จัดให้มีน้ำใช้เพียงพอสำหรับการพัฒนาเกษตรและอุตสาหกรรมตามแผนการเติบโตแบบสีเขียว ท่อเทียวพร้อมมีระบบดูแลน้ำภายในพื้นที่ (น้ำเข้า น้ำเก็บ น้ำทิ้ง ทางน้ำ) สำหรับผู้ใช้น้ำในนิคมเกษตร อุตสาหกรรมสมัยใหม่ พื้นที่ชลประทาน พื้นที่เกษตรน้ำฝน พื้นที่เศรษฐกิจพิเศษ แหล่งท่องเที่ยว เกษตรพลังงาน (ตามข้อ ๕.๓) เกษตรเพิ่มมูลค่าและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม (ตามข้อ ๕.๕) โดยทบทวนระบบน้ำตามการปรับโครงสร้างเกษตร และอุตสาหกรรมที่เปลี่ยนไป เน้นปรับโครงสร้างการใช้น้ำ กำหนดสัดส่วนการใช้น้ำในแต่ละภาคส่วน

๕.๒.๓ เพิ่มผลผลิตของการใช้น้ำ โดยการใช้อย่างมีคุณค่า การใช้น้ำซ้ำ การนำน้ำกลับมาใช้ใหม่ เพิ่มประสิทธิภาพการส่งและการใช้น้ำทุกภาคส่วน และเพิ่มการเก็บกักในพื้นที่ มีระบบการขออนุญาตใช้น้ำตามเกณฑ์และความสำคัญ เพื่อสนับสนุนการสร้างมูลค่าเพิ่มของภาคการผลิตและบริการ และรองรับการเติบโตของเศรษฐกิจและสังคมในอนาคต

๕.๓ พัฒนาความมั่นคงพลังงานของประเทศ และส่งเสริมการใช้พลังงานที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม โดยเพิ่มสัดส่วนการใช้พลังงานหมุนเวียนและพลังงานทดแทนในการผลิตไฟฟ้าและความร้อน เป็นร้อยละ ๓๐-๔๐

๕.๓.๑ ส่งเสริมการใช้พลังงานหมุนเวียนเพื่อทดแทนเชื้อเพลิงฟอสซิลในการผลิตไฟฟ้า โดยนำพลังงานหมุนเวียนเข้าสู่ระบบแบบค่อยเป็นค่อยไป และระวังไม่ให้ต้นทุนการผลิตไฟฟ้าเพิ่มสูงเกินไป รวมทั้งพัฒนาวิธีการบริหารจัดการระบบไฟฟ้าทั้งด้านอุปทานและด้านอุปสงค์ ให้มีประสิทธิภาพและความยืดหยุ่น เพื่อให้สามารถรองรับพลังงานหมุนเวียนที่เพิ่มขึ้นในระบบได้อย่างมั่นคงและมีเสถียรภาพ

๕.๓.๒ สนับสนุนการเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิตความร้อนในภาคอุตสาหกรรม และการปรับเปลี่ยนไปใช้เชื้อเพลิงที่เหมาะสม เพื่อลดการใช้เชื้อเพลิงฟอสซิล

๕.๓.๓ พัฒนาและใช้ศักยภาพการผลิตพลังงานหมุนเวียนจากธรรมชาติในพื้นที่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด เช่น พลังงานแสงอาทิตย์ ลม พลังน้ำขนาดเล็ก ชยะและวัตถุดิบจากการเกษตร เป็นต้น โดยใช้เชื้อเพลิงเหล่านี้ในการผลิตไฟฟ้าและความร้อนในลักษณะที่เป็นการสร้างความเชื่อมโยงระหว่างภาคเกษตรกรรม ภาคอุตสาหกรรม ภาคธุรกิจและความต้องการของภาคครัวเรือน

๕.๓.๔ สนับสนุนการวิจัย พัฒนา และถ่ายทอดเทคโนโลยีเกี่ยวกับการกักเก็บไฟฟ้า เพื่อให้ใช้ร่วมกับพลังงานหมุนเวียนประเภทแสงอาทิตย์ ลม หรือพลังงานธรรมชาติอื่น ในการผลิตไฟฟ้าที่มีความสม่ำเสมอและเสถียรภาพเพิ่มมากขึ้น

๕.๓.๕ วางแผนและพัฒนาระบบโครงข่ายไฟฟ้าอัจฉริยะ เพื่อรองรับการผลิตไฟฟ้าจากพลังงานหมุนเวียนในสัดส่วนที่สูงขึ้น และการผลิตไฟฟ้าที่มีการกระจายศูนย์มากขึ้น

๕.๓.๖ สนับสนุนการใช้กลไกการตลาดหรือมาตรการทางเศรษฐศาสตร์ เช่น ภาษีคาร์บอน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการด้านพลังงานที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

๕.๔ เพิ่มประสิทธิภาพการใช้พลังงาน โดยลดความเข้มข้นของการใช้พลังงาน ลงร้อยละ ๓๐ จากค่าความเข้มข้นของการใช้พลังงานที่คาดไว้ในปี พ.ศ. ๒๕๗๙

๕.๔.๑ สนับสนุนการอนุรักษ์และการใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อลดต้นทุนพลังงานของประเทศ ด้วยการส่งเสริมผ่านเครื่องมือและกลไกทางการเงินและมีใช้การเงิน รวมทั้งมาตรการทางกฎหมาย เช่น ส่งเสริมการปรับเปลี่ยนเครื่องมือ เครื่องจักร และอุปกรณ์ในภาคการผลิต เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการใช้พลังงาน เป็นต้น

๕.๔.๒ ส่งเสริมการออกแบบอาคารประหยัดพลังงาน โดยสนับสนุนทางการเงินและบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับการก่อสร้างและออกแบบอาคาร เพื่อทำให้เกิดการใช้แสงสว่าง และการปรับอากาศที่ประหยัดการใช้ไฟฟ้าในอาคาร

๕.๔.๓ รณรงค์และให้ความรู้ความเข้าใจกับประชาชนในด้านการประหยัดพลังงาน ส่งเสริมให้ใช้อุปกรณ์และเครื่องจักรที่ประหยัดพลังงาน การใช้ฉลากสีเขียวเกี่ยวกับยานยนต์และอุปกรณ์ประหยัดไฟฟ้าต่าง ๆ

๕.๔.๔ ส่งเสริมระบบโลจิสติกส์และการขนส่งที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม โดยเพิ่มสัดส่วนการขนส่งสินค้าทางรางและทางน้ำทดแทนทางถนน ส่งเสริมการเดินทางโดยรูปแบบการขนส่งสาธารณะ และการใช้ยานพาหนะที่ประหยัดเชื้อเพลิง

๕.๕ พัฒนาความมั่นคงด้านการเกษตรและอาหารของประเทศและชุมชน ในมิติปริมาณ คุณภาพ ราคาและการเข้าถึงอาหาร โดยบริหารจัดการทรัพยากรทางการเกษตรและเพิ่มผลิตภาพการเกษตรแบบบูรณาการ

๕.๕.๑ บริหารจัดการทรัพยากรทางการเกษตรและเพิ่มผลิตภาพการเกษตร โดยเน้นให้เกิดความมั่นคงทางอาหารภายในประเทศและเกษตรอาหารมูลค่าเพิ่มสูง อาทิ การพัฒนาเกษตรตามภูมิสังคม เกษตรอินทรีย์ เกษตรทฤษฎีใหม่ เกษตรปลอดภัยสูง เกษตรอัจฉริยะ เกษตรที่เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงสภาพอากาศ ระบบเกษตรแม่นยำสูง และจำกัดการใช้สารเคมีกับภาคเกษตรของประเทศทั้งระบบ เช่น สารกำจัดศัตรูพืชและสารฆ่าหญ้า

๕.๕.๒ ลดพื้นที่เกษตรเชิงเดี่ยว เพิ่มพื้นที่เกษตรผสมผสาน โดยจัดเขตการเกษตร ให้แล้วเสร็จในเวลา ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๕) รวมทั้งใช้มาตรการการตรวจสอบย้อนกลับถึงแหล่งที่มาของวัตถุดิบ เพื่อลดการบุกรุกและทำลายพื้นที่ป่า

๕.๕.๓ พัฒนาเกษตรกรรมรุ่นใหม่ เพิ่มการจ้างงานในภาคเกษตรเพื่อรองรับเศรษฐกิจชีวภาพ รวมทั้งยกระดับอาชีพเกษตรกรให้มีรายได้ต่อหัวเพิ่มขึ้นและมีความภาคภูมิใจในอาชีพเกษตรกรรม

ประเด็นที่ ๖ ยกระดับกระบวนการทัศน์เพื่อกำหนดอนาคตประเทศ

มุ่งส่งเสริมคุณลักษณะและพฤติกรรมที่พึงประสงค์ด้านสิ่งแวดล้อมของคนไทย พัฒนาเครื่องมือและกลไกเพื่อการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่มีประสิทธิภาพ รองรับการเติบโตที่มีคุณภาพในอนาคต รวมทั้งจัดตั้งและพัฒนาระบบการยุติธรรมด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และพัฒนาระบบประชาธิปไตยสิ่งแวดล้อม เพื่อแก้ไขปัญหาและลดความขัดแย้ง พัฒนาและดำเนินโครงการยกระดับกระบวนการทัศน์เพื่อกำหนดอนาคตประเทศ

๖.๑ ส่งเสริมคุณลักษณะและพฤติกรรมที่พึงประสงค์ด้านสิ่งแวดล้อมและคุณภาพชีวิตที่ดีของคนไทย

๖.๑.๑ ปรับปรุงกลไกรัฐและพัฒนาเครื่องมือต่าง ๆ เพื่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมของประชาชนและภาคเอกชน ให้รองรับการเติบโตที่มีคุณภาพในอนาคต

๖.๑.๒ สร้างความรู้ ความเข้าใจ การตระหนักรู้ และการมีส่วนร่วมด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้รองรับการเปลี่ยนแปลงทั้งในประเทศและต่างประเทศ ผ่านช่องทางต่าง ๆ อย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง เช่น การยกระดับสิ่งแวดล้อมศึกษา การฝึกอบรม การปลูกฝังผ่านสถาบันครอบครัว และสื่อต่าง ๆ

๖.๒ พัฒนาเครื่องมือ กลไกและระบบยุติธรรม และระบบประชาธิปไตยสิ่งแวดล้อมเกี่ยวกับการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่มีประสิทธิภาพ เพื่อรองรับการเติบโตที่มีคุณภาพในอนาคต

๖.๒.๑ พัฒนาและยกระดับการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ เพื่อเป็นกลไกในการป้องกันผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ และสังคมในพื้นที่สำคัญ

๖.๒.๒ ประยุกต์ใช้นวัตกรรมเวทิดิจิทัล เพื่อรังสรรค์นโยบายที่นำไปสู่การปฏิบัติได้จริง และสอดคล้องกับการพัฒนาที่ยั่งยืนโดยมีเป้าหมาย ๒ พื้นที่สำคัญใน ๕ ปี และทุกพื้นที่สำคัญที่มีนโยบายพิเศษจากรัฐบาลใน ๑๐ ปี

๖.๒.๓ พัฒนาระบบประชาธิปไตยสิ่งแวดล้อม โดยเพิ่มบทบาทของประชาชนในการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ คุ้มครองและจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทั้งการเพิ่มสิทธิในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารด้านสิ่งแวดล้อม และสิทธิในการแสดงความคิดเห็น รวมทั้งการตัดสินใจในโครงการที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม สุขภาพ สังคม และเศรษฐกิจ ทั้งนี้ รวมถึงการกระจายอำนาจและ

การสร้างความเข้มแข็งให้แก่องค์กรชุมชน องค์กรประชาสังคม และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๖.๒.๔ พัฒนาและออกกฎหมาย การบังคับใช้กฎหมาย และองค์กรในกระบวนการยุติธรรมเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้แก่ คณะกรรมการพัฒนาระบบยุติธรรมสิ่งแวดล้อม หน่วยงานใกล้เคียงด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม หน่วยงานสอบสวนและนิติวิทยาศาสตร์ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ศาลสิ่งแวดล้อม หน่วยงานบังคับคดีสิ่งแวดล้อม และสถาบันวิจัยและพัฒนาระบบยุติธรรมสิ่งแวดล้อมให้ทันสมัย มีความเชี่ยวชาญ และมีประสิทธิภาพตามหลักนิติธรรมและหลักประชาธิปไตยสิ่งแวดล้อม ที่จะสามารถลดความเหลื่อมล้ำ และป้องกันแก้ไขปัญหาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้ครอบคลุม ทั้งปัญหาเดิมและปัญหาอุบัติใหม่ อันจะทำให้เกิดการจัดการอย่างยั่งยืน สามารถนำตัวผู้ก่อปัญหาลงโทษ และสามารถเยียวยาฟื้นฟูบุคคลชุมชนและทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่เสียหายได้อย่างเหมาะสมและเป็นธรรม

๖.๒.๕ พัฒนาความร่วมมือในเรื่องการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมข้ามพรมแดน กับประเทศอาเซียนและภูมิภาคอื่นอย่างเป็นรูปธรรม เพื่อป้องกันแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมของภูมิภาค การฟื้นฟูและขยายพื้นที่สีเขียว และความหลากหลายทางชีวภาพในภูมิภาค รวมทั้งการเพิ่มกระบวนการมีส่วนร่วมก่อนการตัดสินใจในโครงการขนาดใหญ่ที่มีผลกระทบข้ามพรมแดน การเพิ่มความร่วมมือในเรื่องการจัดการภัยพิบัติในภูมิภาคได้อย่างทั่วถึงและทันการณ์ และการพัฒนาความร่วมมือระหว่างหน่วยงานยุติธรรมในภูมิภาค ในการสร้างระบบยุติธรรมเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้เป็นไปตามมาตรฐานสากล

๖.๓ จัดโครงสร้างเชิงสถาบันเพื่อจัดการประเด็นร่วม ด้านการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่สำคัญ รวมทั้ง ประเด็นบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมข้ามพรมแดน

กำหนดและจัดโครงสร้าง เพื่อขับเคลื่อนประเด็นร่วมด้านการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่สำคัญ เช่น ความเชื่อมโยงระหว่างมิติความมั่นคงด้านทรัพยากรน้ำ พลังงาน และอาหารทะเล ศูนย์ข้อมูลขนาดใหญ่ ทีมวิเคราะห์ข้อมูล วัฒนธรรมสถาบันแบบอัจฉริยะ และหน่วยงานคลังสมอง เป็นต้น โดยใช้เครื่องมือทันสมัย (เช่น ตามข้อ ๖.๒.๒)

ให้มีหน่วยงานรับผิดชอบ ส่งเสริมการวิจัย พัฒนา และสร้างนวัตกรรม ให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และได้รับงบประมาณสนับสนุนอย่างน้อยร้อยละ ๓๐ ของงบประมาณวิจัย พัฒนา และสร้างนวัตกรรมของประเทศต่อปี

ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องออกและ/หรือปรับปรุงกฎหมาย พัฒนาปรับปรุงโครงสร้างองค์กรบุคลากร และการจัดสรรงบประมาณให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

๖.๔ พัฒนา และดำเนินโครงการที่ยกระดับกระบวนการทศน์ เพื่อกำหนดอนาคตประเทศ ด้านทรัพยากร ธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรม บนหลักของการมีส่วนร่วม และธรรมาภิบาล

พัฒนาโครงการสำคัญที่จะกำหนดอนาคตของประเทศให้ทันสมัย โดยปรับกระบวนการมองและวางแผนแบบองค์รวม พร้อมดำเนินการภายใต้กลไกใหม่ เช่น การออกกฎหมายเฉพาะ (เชิงพื้นที่หรือเชิงเนื้อหาในช่วงเริ่มต้น) เพื่อให้บรรลุเป้าหมายการพัฒนาระยะยาวของประเทศโดยเร็ว พร้อมมีระบบตรวจติดตาม วิเคราะห์และสื่อสารต่อสาธารณะ (อาทิ เช่น การวางแผนพื้นที่ Delta เพื่อแก้ไขปัญหาน้ำท่วม เมือง การใช้ที่ดิน การเพิ่มขึ้นของระดับน้ำทะเล ไปในเวลาเดียวกัน การวางระบบทางด่วนระบายน้ำพิเศษ เพื่อแก้ปัญหาน้ำท่วมใหญ่พร้อมการวางผังพัฒนาพื้นที่ การทำโครงการเชื่อมสองมหาสมุทรเพื่อสร้างความเป็นผู้นำทางทะเล เป็นต้น)

ยุทธศาสตร์ชาติ

ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ

๑. บทนำ

การที่ประเทศไทยจะบรรลุเป้าหมายอนาคตในระยะยาวที่กำหนดไว้นั้น การบริหารราชการแผ่นดินจะต้องมี ประชาชนเป็นศูนย์กลาง ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การพัฒนาอย่างยั่งยืน และสมดุล โดยภาครัฐต้อง สามารถขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การพัฒนาอย่างมีบูรณาการ มีความต่อเนื่อง เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล ซึ่งภาครัฐต้องจัดระบบองค์กรให้มีลักษณะเปิดกว้าง เชื่อมโยงถึงกัน มีขีดสมรรถนะสูง มีขนาดกะทัดรัด โดยใช้นวัตกรรมและดิจิทัลในการบริหารจัดการ มีข้อมูลภาครัฐเพื่อให้ทุกภาคส่วนนำไปใช้ต่อยอด สร้างองค์ความรู้และนวัตกรรมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของการขับเคลื่อนนโยบายสาธารณะ การให้บริการแก่ทุกภาคส่วนของสังคมในระดับมาตรฐานโลก พร้อมทั้งปรับบทบาทความสัมพันธ์ระหว่างภาครัฐ และภาคส่วนอื่น ๆ ในการบริหารจัดการด้วยการเพิ่มบทบาทให้ภาคส่วนอื่น ๆ ร่วมดำเนินการบนพื้นฐานของการมีธรรมาภิบาล มีความรับผิดชอบ ตรวจสอบได้ ปราศจากการทุจริต และประพฤติมิชอบ มีการปรับปรุงระเบียบกฎหมายให้มีความชัดเจน เป็นธรรม ทันสมัย สอดคล้องกับข้อบังคับสากลหรือข้อตกลงระหว่างประเทศ โดยเฉพาะการพัฒนากระบวนการยุติธรรมให้มีความเสมอภาคและเท่าเทียมกันอย่างแท้จริง ทั้งนี้ ต้องมีการพัฒนาระบบบริหารจัดการบุคลากรภาครัฐที่สามารถจูงใจและดึงดูดให้คนดีคนเก่งเข้ามาร่วมพลังการทำงานที่มีความมุ่งมั่นและมีแรงบันดาลใจในการที่จะร่วมกันพลิกโฉมประเทศไปสู่เป้าหมายที่พึงประสงค์

๒. เป้าหมายของยุทธศาสตร์ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ

การปรับเปลี่ยนภาครัฐ ยึดหลัก “**ภาครัฐของประชาชนเพื่อประชาชนและประโยชน์ส่วนรวม**” โดยภาครัฐต้องมีขนาดที่เหมาะสมกับบทบาทภารกิจ และแยกแยะบทบาทหน่วยงานของรัฐที่ทำหน้าที่ในการกำกับหรือในการให้บริการในระบบเศรษฐกิจที่มีการแข่งขัน มีขีดสมรรถนะสูง ยึดหลักธรรมาภิบาล ปรับวัฒนธรรมการทำงานให้มุ่งผลสัมฤทธิ์และผลประโยชน์ส่วนรวม มีความทันสมัย และพร้อมที่จะปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกอยู่ตลอดเวลา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการนำนวัตกรรม เทคโนโลยีข้อมูลขนาดใหญ่ และระบบการทำงานที่เป็นดิจิทัลเข้ามาประยุกต์ใช้อย่างคุ้มค่า และปฏิบัติงานเทียบได้กับมาตรฐานสากล รวมทั้งมีลักษณะเปิดกว้าง เชื่อมโยงถึงกันและเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างสะดวก รวดเร็ว และโปร่งใส โดยทุกภาคส่วนในสังคมต้องร่วมกันปลูกฝังค่านิยมความซื่อสัตย์สุจริต ความมัธยัสถ์ และสร้างจิตสำนึกในการปฏิเสธไม่ยอมรับการทุจริตประพฤติมิชอบอย่างสิ้นเชิง นอกจากนี้ กฎหมายต้องมีความชัดเจน มีเพียงเท่าที่จำเป็น มีความทันสมัย มีความเป็นสากล มีประสิทธิภาพ และนำไปสู่การลดความเหลื่อมล้ำและเอื้อต่อการพัฒนา โดยกระบวนการยุติธรรมมีการบริหารที่มีประสิทธิภาพ เป็นธรรม และไม่เลือกปฏิบัติ การอำนวยความสะดวกตามหลักนิติธรรม โดยกำหนดเป้าหมายที่ต้องการจะบรรลุในอีก ๒๐ ปีข้างหน้า ดังนี้

เป้าหมายที่ ๑ ยกระดับงานบริการประชาชนสู่ความเป็นเลิศ ตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างสะดวก รวดเร็ว โปร่งใส

เป้าหมายที่ ๒ ภาครัฐมีขนาดที่เล็กลง ลดความซ้ำซ้อนและปรับภารกิจของหน่วยงานภาครัฐให้เหมาะสม ยุบเลิกภารกิจที่ไม่จำเป็น หรือถ่ายโอนภารกิจให้ภาคส่วนอื่นรับไปดำเนินงาน รวมทั้งลดการแข่งขันกับภาคเอกชน พร้อมทั้งเปิดโอกาสให้ทุก ๆ ภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการบริการสาธารณะอย่างเหมาะสม

เป้าหมายที่ ๓ การทำงานมีวัฒนธรรมที่มุ่งผลสัมฤทธิ์และผลประโยชน์ของส่วนรวม มีความทันสมัยและพร้อมที่จะปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกอยู่ตลอดเวลา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการนำนวัตกรรมเทคโนโลยีการจัดการข้อมูลขนาดใหญ่ และระบบการทำงานที่เป็นดิจิทัลมาประยุกต์ใช้อย่างคุ้มค่าและสามารถปฏิบัติงานเทียบได้กับมาตรฐานสากล

เป้าหมายที่ ๔ ส่งเสริม สนับสนุนให้ภาคีองค์กรภาคเอกชน ภาคประชาสังคม ชุมชน และประชาชนร่วมสอดส่อง ฝ้าระวัง ให้ข้อมูล และตรวจสอบการดำเนินการของหน่วยงานภาครัฐและภาคส่วนอื่น ๆ ตลอดจนดำเนินการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในสังคม พร้อมทั้งการสร้างจิตสำนึกและค่านิยมให้ทุกภาคส่วนตื่นตัวและละอายต่อการทุจริตและประพฤติมิชอบทุกรูปแบบ โดยเฉพาะการสร้างวัฒนธรรมต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบของบุคลากรภาครัฐให้เกิดขึ้น

เป้าหมายที่ ๕ กระบวนการยุติธรรม การออกกฎหมาย และการบังคับใช้กฎหมายเป็นไปเพื่อประโยชน์แก่ส่วนรวมของประเทศ ผดุงไว้ซึ่งความยุติธรรมอย่างถาวร มีความเป็นสากล ไม่เลือกปฏิบัติ

๓. ตัวชี้วัดการบรรลุเป้าหมายยุทธศาสตร์ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ

๓.๑ ความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการสาธารณะของภาครัฐไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐

๓.๒ ประสิทธิภาพของภาครัฐจากการสำรวจของ International Institute for Management Development (IMD) อยู่ในอันดับ ๑ ใน ๑๐ ของโลก

๓.๓ คะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริตของประเทศไทย (Corruption Perception Index : CPI) อยู่ในอันดับ ๑ ใน ๒๐ ของโลก

๓.๔ ดัชนีนิติธรรม (Rule of Law Index) ของ World Justice Project (WJP) ทุกองค์ประกอบอยู่ในระดับสูง

๔. ประเด็นยุทธศาสตร์ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ

การจะบรรลุเป้าหมายให้ภาครัฐเป็น “ภาครัฐของประชาชนเพื่อประชาชนและประโยชน์ส่วนรวม” นั้น ภาครัฐต้องมีการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการตั้งแต่การพัฒนาที่ยึดประชาชนเป็นศูนย์กลาง ตอบสนองความต้องการ ให้บริการอย่างสะดวก รวดเร็ว มีการเชื่อมโยงการให้บริการสาธารณะของส่วนราชการต่าง ๆ ผ่านการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาประยุกต์ใช้ตั้งแต่ต้นจนจบ

กระบวนการ จัดระบบบริหารงานภาครัฐแบบบูรณาการ ให้เกิดความสอดคล้องเชื่อมโยงกันตั้งแต่ ยุทธศาสตร์ชาติลงไปจนถึงระดับพื้นที่ ปรับปรุงบทบาท ภารกิจ และโครงสร้างของหน่วยงานภาครัฐให้มี ขนาดที่เหมาะสม ทันสมัย มีขีดสมรรถนะสูงเทียบได้กับมาตรฐานสากล เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วม ในการบริหารจัดการและการให้บริการสาธารณะ พัฒนาระบบบริหารจัดการกำลังคนและพัฒนา บุคลากรภาครัฐในการปฏิบัติราชการและมีความเป็นมืออาชีพ เพื่อจูงใจให้คนดีคนเก่งทำงานในภาครัฐ มีระบบการพัฒนาขีดความสามารถบุคลากรให้มีสมรรถนะใหม่ ๆ สามารถบูรณาการการทำงานร่วมกับ ภาคส่วนอื่นได้อย่างเป็นรูปธรรม ต่อด้านการทุจริตและประพฤติมิชอบแบบมีส่วนร่วม เพื่อส่งเสริม สนับสนุนให้ภาคีเครือข่ายต่าง ๆ มีส่วนร่วมในการตรวจสอบการดำเนินการของหน่วยงานภาครัฐ ปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับให้มีความชัดเจน ทันสมัย เป็นธรรม สอดคล้องกับ ข้อบังคับสากลหรือข้อตกลงระหว่างประเทศ โดยเฉพาะการปรับปรุง แก้ไข และยกเลิกกฎหมายต่าง ๆ ให้มีความชัดเจน ทันสมัย เป็นธรรม และพัฒนากระบวนการยุติธรรม ไม่ให้มีความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึง กระบวนการยุติธรรม มีความรวดเร็ว เทียบตรง แม่นยำ มีความโปร่งใสอย่างเต็มที่

ประเด็นที่ ๑ ภาครัฐที่ยึดประชาชนเป็นศูนย์กลาง ตอบสนองความต้องการ และให้บริการอย่าง สะดวกรวดเร็ว โปร่งใส หน่วยงานของรัฐต้องร่วมมือและช่วยเหลือกันในการปฏิบัติหน้าที่ มีระบบ การบริหารจัดการที่ทันสมัย มีประสิทธิภาพ มีความโปร่งใส ให้การบริหารราชการแผ่นดินทั้งราชการ ส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค ส่วนท้องถิ่น และงานของรัฐอย่างอื่นให้เป็นไปตามหลักการบริหารกิจการ บ้านเมืองที่ดี สร้างประโยชน์สุขแก่ประชาชน

๑.๑ การให้บริการสาธารณะของภาครัฐได้มาตรฐานสากลและเป็นระดับแนวหน้าของ ภูมิภาค ปรับรูปแบบและวิธีการดำเนินการของภาครัฐมีลักษณะที่เบ็ดเสร็จ ครบวงจร และหลากหลาย รูปแบบตามความต้องการของผู้รับบริการ มีความร่วมมือกับภาคีอื่น ๆ พร้อมทั้งปรับปรุงกลไกการ ปฏิบัติงานของภาครัฐให้มีลักษณะบูรณาการ สามารถส่งเสริมภารกิจของภาคส่วนต่าง ๆ โดยเฉพาะ การปรับปรุงบทบาทและกลไกภาครัฐให้เป็นผู้สนับสนุนและอำนวยความสะดวกในการประกอบการ การกำหนดกฎระเบียบที่ไม่เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินธุรกิจภาคเอกชนทุกขนาดสอดคล้องกับ ทิศ ทางการพัฒนาประเทศในระยะยาว

๑.๒ ภาครัฐมีความเชื่อมโยงในการให้บริการสาธารณะต่าง ๆ ผ่านการนำเทคโนโลยีดิจิทัล มาประยุกต์ใช้ มีระบบการบริหารจัดการข้อมูลที่มีความเชื่อมโยงระหว่างหน่วยงานและแหล่งข้อมูลต่าง ๆ นำไปสู่การ วิเคราะห์การจัดการข้อมูลขนาดใหญ่ เพื่อการพัฒนานโยบายและการให้บริการภาครัฐ มีการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาประยุกต์ใช้ในการให้บริการสาธารณะตั้งแต่ต้นจนจบกระบวนการ เพื่อให้ สามารถติดต่อราชการได้โดยง่าย สะดวก รวดเร็ว โปร่งใส เสียค่าใช้จ่ายน้อย และตรวจสอบได้

ประเด็นที่ ๒ ภาครัฐบริหารงานแบบบูรณาการโดยมียุทธศาสตร์ชาติเป็นเป้าหมายและเชื่อมโยงการ พัฒนาในทุกระดับ ทุกประเด็น ทุกภารกิจ และทุกพื้นที่ การบริหารจัดการภาครัฐมีความสอดคล้อง เชื่อมโยงและเป็นกลไกสำคัญในการนำยุทธศาสตร์ชาติสู่การปฏิบัติในทุกระดับ มีการจัดสรรงบประมาณ ที่มีลักษณะยึดโยงกับยุทธศาสตร์ในทุกระดับ มีเป้าหมายร่วมกันทั้งในเชิงประเด็น เชิงภารกิจ และเชิง พื้นที่ โดยอาศัยข้อมูลขนาดใหญ่ รวมทั้งมีระบบการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานทั้งในระดับ

ยุทธศาสตร์ ภารกิจ และพื้นที่ เพื่อนำไปสู่การกำหนดประเด็นการพัฒนา การจัดทำนโยบาย และการติดตามประเมินผลที่เป็นระบบอย่างต่อเนื่อง โดย

๒.๑ ให้ยุทธศาสตร์ชาติเป็นกลไกขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศ ใช้แผนแม่บทตามยุทธศาสตร์ชาติ แผนการปฏิรูปประเทศ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และนโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ ในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติไปสู่การปฏิบัติผ่านแผนปฏิบัติการในระดับต่าง ๆ โดยเชื่อมโยงการทำงานของภาครัฐในทุกระดับให้มีเอกภาพและสอดคล้องกันตามห่วงโซ่การพัฒนา ระหว่างราชการบริหารส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น รวมทั้งการประสานความร่วมมือที่หลากหลาย การพัฒนากลไกหรือเครื่องมือในการสนับสนุนให้เกิดการบูรณาการในลักษณะหุ้นส่วนการพัฒนา ระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม ภาควิชาการ ภาคประชาชน และภาคส่วนอื่นในสังคม โดยดำเนินการอย่างต่อเนื่องและมีเป้าหมายที่ชัดเจน

๒.๒ ระบบการเงินการคลังประเทศสนับสนุนการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับระบบการเงินการคลังของประเทศมีการปฏิบัติหน้าที่ตามกรอบภารกิจในการสนับสนุนและไม่นับอุปสรรคในการบรรลุเป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติ ระบบงบประมาณแผ่นดินต้องสอดคล้องกับลักษณะการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติทั้งในลักษณะแผนเชิงยุทธศาสตร์ แผนตามภารกิจ และแผนระดับพื้นที่ มีการรักษาวินัยการเงินการคลังภายใต้กรอบความยั่งยืนทางการคลัง การพัฒนาระบบการคลังล่วงหน้า ระยะปานกลางและระยะยาว การปรับปรุงวิธีการงบประมาณให้มีความคล่องตัว สะดวก เหมาะสมกับสถานการณ์และความเร่งด่วน การใช้จ่ายงบประมาณโปร่งใส เป็นไปตามเป้าหมายในระยะเวลาที่กำหนด และมีแผนเพิ่มรายได้ของประเทศคู่กับแผนงบประมาณให้เกิดสมดุลระหว่างรายได้กับรายจ่าย พร้อมทั้งเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดเก็บรายได้ของรัฐและการปรับปรุงระบบภาษี

๒.๓ ระบบติดตามประเมินผลที่สะท้อนการบรรลุเป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติในทุกระดับ มีการติดตามประเมินผลทั้งก่อนเริ่มโครงการ ระหว่างดำเนินการ และหลังการดำเนินงาน เป็นการติดตามประเมินผลทั้งระบบ ตั้งแต่ปัจจัยนำเข้า กระบวนการดำเนินการ ผลผลิต ผลลัพธ์ และผลกระทบต่อ การบรรลุเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ชาติ ตั้งแต่ระดับชาติ ระดับประเด็นการพัฒนา ระดับหน่วยงาน และระดับพื้นที่ พร้อมทั้งเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเข้ามามีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล และจัดให้มีการรายงานการติดตามประเมินผลในการบรรลุเป้าหมายต่อสาธารณะเป็นประจำ รวมทั้งการตรวจสอบโดยองค์กรอิสระต้องเป็นไปเพื่อส่งเสริมการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติ

ประเด็นที่ ๓ ภาครัฐมีขนาดเล็กลง เหมาะสมกับภารกิจ ส่งเสริมให้ประชาชนและทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศ พร้อมทั้งมีการกำหนดความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่นให้มีความชัดเจน ไม่ซ้ำซ้อนกัน รวมทั้งมีการถ่ายโอนภารกิจที่สำคัญและการกระจายอำนาจในระดับที่เหมาะสมเพื่อให้ชุมชนและท้องถิ่นเข้มแข็ง

๓.๑ ภาครัฐมีขนาดที่เหมาะสม ตรวจสอบความซ้ำซ้อนและปรับภารกิจและพันธกิจของหน่วยงานภาครัฐให้สอดคล้องกับการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติในเชิงบูรณาการ โดยยุบเลิกภารกิจที่ไม่จำเป็น ถ่ายโอนภารกิจให้ภาคส่วนอื่นรับไปดำเนินการ รวมถึงการจัดระบบองค์กรภาครัฐที่แยกแยะ

บทบาทหน่วยงานของรัฐที่ทำหน้าที่กำกับและหน่วยงานผู้ให้บริการ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ การดำเนินงานและมีการแข่งขันที่เป็นธรรม โดยภารกิจที่ภาครัฐยังจำเป็นจะต้องดำเนินการจะต้อง กำหนดให้มีโครงสร้างหน่วยงานที่สอดคล้องกับบทบาทภารกิจที่รับผิดชอบ มีความคุ้มค่า และสามารถ ขับเคลื่อนการบริหารราชการแผ่นดินได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

๓.๒ ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศ เปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วม ในการ ดำเนินการบริการสาธารณะและกิจกรรมสาธารณะอย่างเหมาะสม กำหนดความสัมพันธ์และ การพัฒนาบทบาทในฐานะของหุ้นส่วนการพัฒนาในการดำเนินภารกิจที่สำคัญระหว่างการบริหาร ราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่นให้มีความชัดเจน ไม่ซ้ำซ้อนกัน รวมถึงการสนับสนุนให้ ชุมชนหรือเอกชนร่วมดำเนินการในบริการสาธารณะและกิจกรรมสาธารณะต่าง ๆ

๓.๓ ส่งเสริมการกระจายอำนาจและสนับสนุนบทบาทชุมชนท้องถิ่น ให้องค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นเป็นหน่วยงานที่มีสมรรถนะสูง ตั้งอยู่บนหลักธรรมาภิบาลในการที่จะจัดทำบริการสาธารณะและ กิจกรรมสาธารณะ มีบทบาทเชิงยุทธศาสตร์ระดับพื้นที่ โดยเปิดโอกาสให้มีรูปแบบการจัดบริการ สาธารณะที่หลากหลาย มีระบบภาษีและรายได้ของท้องถิ่นอย่างเหมาะสม สามารถพัฒนารายได้และ ทุนเพื่อดำเนินกิจกรรมในการตอบสนองต่อการแก้ไขปัญหาและพัฒนาพื้นที่ร่วมกับชุมชนท้องถิ่น โดยคำนึงถึงผลประโยชน์ของประเทศและประชาชน

ประเด็นที่ ๔ ภาครัฐมีความทันสมัย ทันการเปลี่ยนแปลง และมีขีดสมรรถนะสูง สามารถปฏิบัติงาน อย่างมีประสิทธิภาพ มีความคุ้มค่า เทียบได้กับมาตรฐานสากล สามารถรองรับกับสภาพแวดล้อมในการ ปฏิบัติงานที่มีความหลากหลายซับซ้อนมากขึ้น และทันการเปลี่ยนแปลงในอนาคต

๔.๑ องค์กรภาครัฐมีความยืดหยุ่นเหมาะสมกับบริบทการพัฒนาประเทศ ปรับโครงสร้าง และระบบบริหารงานราชการใหม่ในรูปแบบที่มีความหลากหลาย มีการดำเนินงานที่มีความยืดหยุ่น สามารถปรับตัวเข้าสู่การเป็นสำนักงานสมัยใหม่ นำไปสู่การเป็นองค์กรที่มีขีดสมรรถนะสูง สามารถ ปฏิบัติงานเทียบได้กับมาตรฐานสากล มีความคล่องตัว ไม่ยึดติดกับการจัดโครงสร้างองค์กรแบบราชการ สามารถยุบ เลิก ปรับเปลี่ยนโครงสร้างองค์กร กฎ ระเบียบ ได้ตามสถานการณ์

๔.๒ พัฒนาและปรับระบบวิธีการปฏิบัติราชการให้ทันสมัย โดยมีการกำหนดนโยบายและ การบริหารจัดการที่ตั้งอยู่บนข้อมูลและหลักฐานเชิงประจักษ์ มุ่งผลสัมฤทธิ์ มีความโปร่งใส ยืดหยุ่นและ คล่องตัวสูง นวัตกรรม เทคโนโลยี ข้อมูลขนาดใหญ่ ระบบการทำงานที่เป็นดิจิทัล มาใช้ในการบริหาร และการตัดสินใจ รวมทั้งนำองค์ความรู้ ในแบบสหสาขาวิชาเข้ามาประยุกต์ใช้ เพื่อสร้างคุณค่าและ แนวทางปฏิบัติที่เป็นเลิศในการตอบสนองกับสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างทันเวลา พร้อมทั้งมีการจัดการ ความรู้และถ่ายทอดความรู้อย่างเป็นระบบเพื่อพัฒนาภาครัฐให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้

ประเด็นที่ ๕ บุคลากรภาครัฐเป็นคนดีและเก่ง ยึดหลักคุณธรรม จริยธรรม มีจิตสำนึก มีความสามารถ สูง มุ่งมั่น และเป็นมืออาชีพในการปฏิบัติหน้าที่และขับเคลื่อนภารกิจยุทธศาสตร์ชาติ โดยภาครัฐมี กำลังคนที่เหมาะสมทั้งปริมาณและคุณภาพ มีระบบบริหารจัดการและพัฒนาบุคลากรให้สามารถสนอง ความต้องการในการปฏิบัติงาน มีความก้าวหน้าในอาชีพ สามารถจูงใจให้คนดีคนเก่งทำงานในภาครัฐ

มีระบบการพัฒนาขีดความสามารถบุคลากรภาครัฐให้มีสมรรถนะใหม่ ๆ สามารถรองรับการเปลี่ยนแปลงบริบทการพัฒนา มีการเสริมสร้างคุณธรรมและจริยธรรม การปรับเปลี่ยนแนวคิดให้การปฏิบัติราชการเป็นมืออาชีพ มีจิตบริการ ทำงานในเชิงรุกและมองไปข้างหน้า สามารถบูรณาการการทำงานร่วมกับภาคส่วนอื่นได้อย่างเป็นรูปธรรม

๕.๑ ภาครัฐมีการบริหารกำลังคนที่มีความคล่องตัว ยืดระบบคุณธรรม เพิ่มความยืดหยุ่นคล่องตัวให้กับหน่วยงานภาครัฐในการบริหารทรัพยากรบุคคลในทุกชั้นตอนควบคู่ไปกับการเสริมสร้างประสิทธิภาพและคุณภาพภายใต้หลักระบบคุณธรรม ปรับปรุงเปลี่ยนแปลงกลไกการวางแผน กำลังคนรูปแบบการจ้างงาน การสรรหา การคัดเลือก การแต่งตั้ง เพื่อเอื้อให้เกิดการหมุนเวียน ถ่ายเทแลกเปลี่ยนและโยกย้ายบุคลากรคุณภาพในหลากหลายระดับระหว่างภาคส่วนต่าง ๆ ของประเทศได้อย่างคล่องตัว รวมทั้งทบทวนและปรับเปลี่ยนระบบค่าตอบแทนที่เป็นธรรม มีมาตรฐาน เหมาะสม สอดคล้องกับภาระงาน

๕.๒ บุคลากรภาครัฐยึดค่านิยมในการทำงานเพื่อประชาชน มีคุณธรรม และมีการพัฒนาตามเส้นทางความก้าวหน้าในอาชีพ พัฒนาขีดความสามารถบุคลากรภาครัฐและวางมาตรการที่เหมาะสมกับเส้นทางความก้าวหน้าในสายอาชีพให้มีสมรรถนะใหม่ ๆ ปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมการทำงานและสร้างค่านิยมในการปฏิบัติงานเพื่อประชาชนและประโยชน์ส่วนรวม สามารถบูรณาการการทำงานร่วมกับภาคส่วนอื่นได้อย่างเป็นรูปธรรม ให้ความสำคัญกับการพัฒนาภาวะผู้นำในทุกระดับให้มีขีดสมรรถนะสูง มีความรับผิดชอบ และมีความเป็นมืออาชีพ เป็นทั้งผู้นำทางความรู้และความคิด ผลักดันภารกิจ นำการเปลี่ยนแปลง พัฒนา นโยบายและยุทธศาสตร์ เป็นแบบอย่างที่ดีต่อผู้ร่วมงานและต่อสังคม โดยมีการสร้างผู้นำทางยุทธศาสตร์ในหน่วยงานภาครัฐทุกระดับอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบเพื่อรองรับการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติระยะยาว

ประเด็นที่ ๖ ภาครัฐมีความโปร่งใส ปลอดการทุจริตและประพฤติมิชอบ ทุกภาคส่วนร่วมต่อต้านการทุจริต ภาครัฐมีการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลและหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในทุกระดับ โดยเฉพาะการสร้างวัฒนธรรมแยกแยะประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวมของบุคลากรภาครัฐให้เกิดขึ้น รวมทั้งสร้างจิตสำนึกและค่านิยมให้ทุกภาคส่วนตื่นตัวและละอายต่อการทุจริตประพฤติมิชอบทุกรูปแบบ พร้อมทั้ง ส่งเสริม สนับสนุน ให้ภาคีองค์กรภาคเอกชน ภาคประชาสังคม ชุมชน ประชาชน และภาคีต่าง ๆ มีส่วนร่วมในการสอดส่อง เฝ้าระวัง ให้ข้อมูล แจ้งเบาะแสการทุจริต และตรวจสอบการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ และภาคส่วนอื่น ๆ โดยได้รับความคุ้มครองจากรัฐตามที่กฎหมายบัญญัติ

๖.๑ ประชาชนและภาคีต่าง ๆ ในสังคมร่วมมือกันในการป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบ รัฐต้องส่งเสริม สนับสนุน และให้ความรู้แก่ประชาชนถึงอันตรายที่เกิดจากการทุจริตและประพฤติมิชอบทั้งในภาครัฐและภาคเอกชน จัดให้มีมาตรการและกลไกที่มีประสิทธิภาพเพื่อป้องกันและขจัดการทุจริตและประพฤติมิชอบดังกล่าวอย่างเข้มงวด รวมทั้ง ส่งเสริม และเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนโดยเฉพาะการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร การรณรงค์ให้ความรู้ ต่อต้าน หรือชี้เบาะแสการทุจริต

โดยได้รับความคุ้มครองจากรัฐตามที่กฎหมายบัญญัติ พร้อมทั้ง มีระบบการรับเรื่องร้องเรียนการทุจริต และประพฤติมิชอบที่มีประสิทธิภาพ

๖.๒ บุคลากรภาครัฐยึดมั่นในหลักคุณธรรม จริยธรรมและความซื่อสัตย์สุจริต กำหนดให้ เจ้าพนักงานของรัฐต้องยึดถือแนวทางปฏิบัติตามประมวลจริยธรรม หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และหลักเกี่ยวกับการขัดกันระหว่างประโยชน์บุคคลและประโยชน์ส่วนรวม รวมทั้ง ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินของตนเอง คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ โดยเฉพาะผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ตุลาการ ศาลรัฐธรรมนูญ ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน และผู้ดำรงตำแหน่งระดับสูง จะต้องเปิดเผยบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไปโดยเร็ว

๖.๓ การปราบปรามการทุจริตประพฤติมิชอบมีประสิทธิภาพมีความเด็ดขาด เป็นธรรม และตรวจสอบได้ จัดการกับผู้กระทำความผิดทุจริตและประพฤติมิชอบในทุกระดับอย่างตรงไปตรงมาเป็นธรรม และตรวจสอบได้ พร้อมทั้งให้การดำเนินการตามกระบวนการยุติธรรมปราศจากการแทรกแซงของนักการเมืองและผู้มีอิทธิพล ตลอดจนวางมาตรการคุ้มครองพยานและผู้ที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้ ต้องกำหนดให้มีการลงโทษผู้กระทำความผิดกรณีทุจริตและประพฤติมิชอบอย่างจริงจังและรวดเร็ว

๖.๔ การบริหารจัดการการป้องกันและปราบปรามการทุจริตอย่างเป็นระบบแบบบูรณาการ จัดให้มีกลไกการประสานงานการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ทั้งในระดับนโยบาย ยุทธศาสตร์ และการขับเคลื่อนนโยบายและยุทธศาสตร์ ตลอดจนเพิ่มประสิทธิภาพการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ โดยการพัฒนาระบบงานและโครงสร้างองค์กรที่เอื้อต่อการดำเนินงานแบบบูรณาการและมุ่งผลสัมฤทธิ์

ประเด็นที่ ๗ กฎหมายมีความสอดคล้องเหมาะสมกับบริบทต่าง ๆ และมีเท่าที่จำเป็น กฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับมีเท่าที่จำเป็น ทันสมัย มีความเป็นสากล มีประสิทธิภาพ โดยมุ่งใช้กฎหมายเป็นเครื่องมือในการสนับสนุนการพัฒนา การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ การแก้ไขปัญหาและอุปสรรคที่นำไปสู่ความเหลื่อมล้ำด้านต่าง ๆ เอื้อต่อการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติ

๗.๑ ภาครัฐจัดให้มีกฎหมายที่สอดคล้องและเหมาะสมกับบริบทต่าง ๆ ที่เปลี่ยนแปลง ปรับเปลี่ยนบทบาทของภาครัฐเป็นผู้อำนวยความสะดวก กำหนดกติกาในการแข่งขันให้เกิดความเป็นธรรมแก่การดำเนินธุรกิจในทุกขนาด รวมถึงการคุ้มครองผู้บริโภค โดยเฉพาะการปรับปรุงแก้ไข และยกเลิกกฎหมายต่าง ๆ ให้มีความชัดเจน ทันสมัย เป็นธรรม เอื้ออำนวยต่อการบริหารราชการแผ่นดิน การพัฒนาประเทศ การให้บริการประชาชน การประกอบธุรกิจ การแข่งขันระหว่างประเทศ สอดคล้องกับข้อบังคับสากลหรือข้อตกลงระหว่างประเทศ รวมทั้ง การสร้างการรับรู้และความเข้าใจในข้อกฎหมาย และบังคับใช้กฎหมายอย่างมีประสิทธิภาพเท่าเทียม

๗.๒ มีกฎหมายเท่าที่จำเป็น ออกแบบกฎหมายที่รอบคอบรัดกุมเพื่อแก้ปัญหาอย่างตรงจุดให้มีความสอดคล้องกับข้อบังคับสากลหรือข้อตกลงระหว่างประเทศที่เป็นประโยชน์ต่อประชาชนโดยรวม ด้วยการสร้างความเป็นธรรมในการจัดสรรผลประโยชน์และบริหารจัดการผลกระทบที่เกิดจากกฎหมายที่เกี่ยวกับสิทธิในทรัพย์สินและการประกอบอาชีพ ใช้กฎหมายเป็นเครื่องมือในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์

ชาติ และกำหนดวงรอบในการทบทวนปรับปรุงแก้ไขกฎหมายให้ทันสมัยอยู่ตลอดเวลา นอกจากนี้ในการตรากฎหมายต้องดำเนินการให้มีการรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้อง วิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมายอย่างรอบด้านและเป็นระบบ รวมทั้งเปิดเผยผลการรับฟังความคิดเห็นและการวิเคราะห์ต่อประชาชน และนำมาประกอบการพิจารณาในกระบวนการตรากฎหมายทุกขั้นตอน รวมทั้งจัดให้มีการสร้างความรับรู้และความเข้าใจในข้อกฎหมาย และประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายทุกรอบระยะเวลาที่กำหนด เพื่อพัฒนากฎหมายทุกฉบับให้สอดคล้องและเหมาะสมกับบริบทต่าง ๆ ที่เปลี่ยนแปลงไป

๗.๓ การบังคับใช้กฎหมายอย่างมีประสิทธิภาพ เท่าเทียม มีการเสริมสร้างประสิทธิภาพการใช้กฎหมาย บังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด ลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม ไม่เลือกปฏิบัติ นำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ในการเสริมสร้างประสิทธิภาพการใช้กฎหมาย ป้องกันการกระทำผิดและจับกุมผู้กระทำผิดได้อย่างถูกต้อง รวดเร็ว

ประเด็นที่ ๘ กระบวนการยุติธรรมเคารพสิทธิมนุษยชนและปฏิบัติต่อประชาชนโดยเสมอภาค มีความเป็นกลาง น่าเชื่อถือ โปร่งใส ตรวจสอบได้ กระบวนการยุติธรรมมีการบริหารที่มีประสิทธิภาพ เจ้าหน้าที่ในกระบวนการยุติธรรมมีความกล้าหาญทางจริยธรรม เป็นมืออาชีพ มีความเป็นธรรม และไม่เลือกปฏิบัติ ประชาชนเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้โดยสะดวก มุ่งให้เกิดการสร้างมาตรฐานและเพิ่มประสิทธิภาพในกระบวนการยุติธรรมเทียบเท่าระดับสากล ตามหลักนิติธรรม โปร่งใส ลดความเหลื่อมล้ำและสร้างโอกาสในการเข้าถึงความยุติธรรม สร้างความสมดุลระหว่างสิทธิและเสรีภาพของประชาชน กับประโยชน์สาธารณะ การอำนวยความสะดวกยุติธรรมมีประสิทธิภาพและเป็นไปอย่างเสมอภาค หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมมีความร่วมมือที่ดี บูรณาการและเชื่อมโยงการทำงานระหว่างกัน

๘.๑ บุคลากรและหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมเคารพและยึดมั่นในหลักประชาธิปไตย เคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ที่พึงได้รับการปฏิบัติอย่างเท่าเทียม ปรับวัฒนธรรมองค์กรและทัศนคติเจ้าหน้าที่ของรัฐในกระบวนการยุติธรรมให้เคารพและยึดมั่นในหลักประชาธิปไตย เคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ที่พึงได้รับการปฏิบัติอย่างเท่าเทียม รวมทั้งเสริมสร้างและพัฒนาวัฒนธรรมของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมให้มีความโปร่งใส เป็นกลาง ปราศจากการแทรกแซงหรือครอบงำใด ๆ การบริหารงานบุคคลในกระบวนการยุติธรรมต้องโปร่งใส เป็นอิสระ และมีการพัฒนาตัวบุคคลอย่างต่อเนื่อง

๘.๒ ทุกหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม มีบทบาทเชิงรุกร่วมกันในทุกขั้นตอนของการค้นหาความจริง การรวบรวมและการพิสูจน์พยานหลักฐานเป็นไปตามมาตรฐานสากล โดยต้องใช้ประโยชน์จากนิติวิทยาศาสตร์และศาสตร์อื่น ๆ และจัดให้มีบริการทางด้านนิติวิทยาศาสตร์เพื่อให้ประชาชนได้รับบริการในการพิสูจน์ข้อเท็จจริงอย่างมีทางเลือก อำนวยความยุติธรรมอย่างมีประสิทธิภาพ ไม่เลือกปฏิบัติ มีความโปร่งใส และประชาชนเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้โดยสะดวก รวดเร็ว ยกกระดับความโปร่งใสในการใช้อำนาจกับประชาชนและการแต่งตั้งโยกย้าย รวมทั้งยกระดับมาตรการตรวจสอบการประพฤติมิชอบของเจ้าหน้าที่ในกระบวนการยุติธรรมให้มีความน่าเชื่อถือและมีประสิทธิภาพ

๘.๓ หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมทั้งทางแพ่ง อาญา และปกครองมีเป้าหมายและยุทธศาสตร์ร่วมกัน เพื่อประสิทธิภาพในการบังคับใช้กฎหมายและอำนวยความยุติธรรม พัฒนาเป้าหมายและยุทธศาสตร์ระยะกลางและระยะยาวระหว่างหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของข้อมูลเชิงประจักษ์ มีรูปแบบกระบวนการยุติธรรมที่มีการประสานงานระหว่างหน่วยงานกันบนพื้นฐานแห่งการไว้วางใจซึ่งกันและกัน รวมทั้งสร้างเครื่องมือการประเมินคุณภาพและผลงานที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องมุ่งก่อให้เกิดผลลัพธ์ต่อสังคมร่วมกัน พร้อมทั้งพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศในกระบวนการยุติธรรมเพื่อเป็นช่องทางให้ประชาชนเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมตลอดกระบวนการพิจารณาคดีได้อย่างสะดวก รวดเร็ว และไม่เสียค่าใช้จ่ายสูงเกินสมควร

๘.๔ ส่งเสริมระบบยุติธรรมทางเลือก ระบบยุติธรรมชุมชน และการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการยุติธรรม ส่งเสริมกระบวนการยุติธรรมทางเลือกในรูปแบบต่าง ๆ การไกล่เกลี่ยข้อพิพาทก่อนเข้าสู่กระบวนการยุติธรรม การช่วยเหลือประชาชนให้เข้าถึงความเป็นธรรม การพัฒนารูปแบบของการมีส่วนร่วมในกระบวนการยุติธรรมให้มีความหลากหลาย การสร้างความรู้ความเข้าใจด้านกฎหมายและกระบวนการยุติธรรมให้กับประชาชน การพัฒนากลไกคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพประชาชนผู้ได้รับผลกระทบจากกระบวนการยุติธรรมและความขัดแย้งระหว่างภาครัฐ เอกชน และชุมชน รวมทั้ง การส่งเสริมพัฒนาระบบการสืบเสาะและการสอดส่องให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

๘.๕ พัฒนามาตรการอื่นแทนโทษจำคุก เพื่อลดทอนความเป็นโทษทางอาญาที่ไม่จำเป็น สร้างความสมดุลระหว่างการบังคับโทษตามคำพิพากษากับการให้โอกาสผู้ต้องโทษกลับคืนสู่สังคม เปิดโอกาสให้ภาคส่วนอื่นเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารการบังคับโทษ และการพัฒนาระบบคุมประพฤติในชุมชน รวมทั้ง การใช้กฎหมายอาญาโดยยึดมั่นหลักการตีความโดยเคร่งครัด ไม่ขยายขอบเขตฐานความผิดให้ครอบคลุมการกระทำที่แท้จริงแล้วไม่เข้าองค์ประกอบ

ระเบียบวาระที่ ๖ : เรื่องอื่น ๆ
